ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΕΤΟΣ ΛΒ΄. — 1957 — ΤΕΥΧΟΣ Α΄.
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΣ

Η ΨΥΧΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΕΙΝΑΙ Η ΨΥΧΗ τοῦ κόσμου. Ἡ ὀμορφιὰ τῆς γῆς, ἡ παραλία, ὁ ἥλιος, αἱ καλοκαιριάτικες βραδυές, κανένας ἦχος, οὔτε τὸ κελάδημα τοῦ ἀηδονιοῦ, καμμία ὀπτασία, δὲν θὰ εὕρισκον ἀπήχησίν τινα, ἀντίλαλον, ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ἡ ἀνθρωπίνη ψυχή, ἐὰν δὲν ἐγεννᾶτο παιδὶ εἰς τὴν ζωήν. Αὐτὸ εἶναι ἡ ψυχὴ τοῦ κόσμου.

Ἀτενίσατε τὴν ἀπεραντωσύνην, τὴν ἔκτασιν τῆς γῆς, τῆς θαλάσσης, τοῦ γύρω οὐρανοῦ. Τὸ θερμὸ αὐτὸ καὶ γλυκὺ φῶς γεμίζει τὴν ἀμμουδιὰν τῆς ἀκτῆς ἀπὸ μαργαριτάρια. Ποιὸς τὰ θαυμάζει, ποιὸς τὰ κρατεῖ εἰς τὰ χέρια του, ποιὸς γοητεύεται, παρὰ τὸ παιδί ; Ποιὸς τὰ ζυμώνει, καὶ τὰ κάμνει μαγείαν ; Ποιὸς νοιώθει τόσον βαθειὰ τοὺς θησαυροὺς τοῦ Θεοῦ ; Εἰς τὰ μάτια, εἰς τὰ χέρια, εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ παιδιοῦ, τὸ φῶς γίνεται ἐποποιΐα ὑπέροχη. Καὶ ἔρχονται νὰ ὡριμάσουν ὅλα εἰς τὴν συνείδησιν, εἰς τὴν ψυχήν, εἰς τὸν ἄνθρωπον, νὰ γίνουν, ὡσὰν τὸ κρασί. Νὰ γίνουν κατάφασις, ἀνύψωσις τοῦ νοήματος τῆς ζωῆς. Νὰ ἀποθεωθῇ τὸ πεπερασμένον καὶ νὰ δεθῇ εἰς τὸν Ποιητήν, εἰς μέτρα ἀθάνατα.

Εἶναι ἡ ψυχὴ ἡ ὁποία ἐπικοινωνεῖ μὲ τὴν φύσιν, καὶ αἰσθάνεται τὴν αἰωνιότητά της, ὡσὰν θείαν ἀποκάλυψιν. Δέχεται μὲ συγκίνησιν τὶς ἄπειρες εὐεργεσίες της, καὶ τὴν κάμνει ἔμπιστη φίλη. Τί εἶναι αὐτὸ τὸ ἄνθισμα τῶν γύρω δένδρων ; Ἡ φυλλωσιὰ ποὺ ἀγκαλιάζει τὸ σπίτι μας ; Ἡ χλόη ποὺ ξαπλώνεται ἕως εἰς τοὺς τάφους ; Πῶς κατοπτρίζεται ὁ κόσμος μέσα εἰς τὴν ψυχήν! Μὲ αὐτὴν νοιώθουμε τὸ ἀντικειμενικὸ πλήρωμα τῆς ζωῆς, μὲ ὅλον τὸν πλοῦτόν της, τὸν ἀζύγιστον, καὶ τὸ βάθος της, τὸ ἀνεξιχνίαστο, καὶ τὸ πλάτος της. Τί πολλὰ καὶ τί ποικίλα γύρω μας κι' ἐντός. Καὶ ὅμως αὐτὴ τὰ κάμνει ἕνα. «Ὅλα εἶναι μέσα εἰς τὸ ἕνα, καὶ μέσα σὲ ὅλα εἶναι τὸ αἰώνιον ἕνα.» (Γκαῖτε). Πραγματικότητα, ζωὴ καὶ ἀλήθεια, εἶναι διὰ τὴν ψυχὴν ἕνα. Τὴν ὥραν αὐτὴν τὴν σιγανήν, μᾶς προσκαλεῖ ὁ Θεὸς μὲ τὴν θερμήν Του ἀγάπην. Τί συμφιλιωτικὴ ἁρμονία, τί ἀγάπη, τί ἑνότητα λυτρωτική, τὸ νὰ θεάζεσαι τὴν φύσιν, νὰ χαίρεσαι τὸν κόσμον καὶ νὰ αἰσθάνεσαι τὸν μεγάλον νόμον τῆς ἀγάπης. Αἱ στιγμὲς νὰ σοῦ δίνουν τὰ δῶρά τους, καὶ σὺ νὰ τὰ δέχεσαι μὲ χαρούμενον θαυμασμόν. Νὰ κλείνῃς μέσ' τὴν καρδίαν σου ὅλη τὴν αἰώνια φύσι, καὶ νὰ

αἰσθάνεσαι ὅτι καὶ σὺ εἶσαι κλεισμένος μέσα εἰς τὴν καρδιὰ τῆς φύσεως!

Τί ἀξίαν θὰ εἶχεν ὁ κόσμος, ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ἡ ψυχή ; Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τοῦ κόσμου εἶναι ὁ Θεός, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ὁ ἄνθρωπος. Σιωπὴ ψυχρὴ θὰ ἐβασίλευε παντοῦ, ἐὰν ἔλειπεν αὐτός, ὁ θαυμάσιος δέκτης, αὐτὸς ποὺ στήνει διάλογον μὲ τὸν Θεόν, καὶ Τὸν ὀνομάζει Πατέρα. Αὐτὸς διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἁπλώνει τὰ θαυμάσιά Του, τὶς μαγεῖές Του, τὰ δῶρά Του τὰ ἀτελείωτα. Αὐτὸς τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς τὸν ἔκαμεν ἱκανὸν νὰ δέχεται τὴν ἀπεραντωσύνην τῆς ἀγάπης Του, καὶ νὰ ἀναβλύζῃ ἀπ' αὐτὸν θερμὴ ἀγάπη. Τοῦ ἔβαλε τὴν συνείδησιν, διὰ νὰ τὴν μελετᾷ ὁλονέν, καὶ ἔστησε τὸν ἔναστρον οὐρανόν, διὰ νὰ τὸν θεάζεται αὐτός, καὶ νὰ γεμίζῃ πάντοτε μὲ περισσότερον θαυμασμόν.

Εἶναι ἡ ψυχή, ποὺ στήνει διάλογον μὲ τὸν Θεόν. Μὲ ποιὸν θὰ συνομιλήσῃ ὁ Θεός ; Μὲ τὸν βράχον τὸν ἀκίνητον ; Τὴν βαρεῖαν ὕλην ; Ἕνα παιδὶ μικρὸ τοῦ φθάνει, διὰ νὰ ἀκούσῃ : Πατέρα μου. Ποιὸς θὰ ἤκουε τὴν βροντὴν τοῦ οὐρανοῦ ; Ποιὸς τὸ τραγοῦδι τοῦ κύματος, τὸ κελάδημα τῶν πτηνῶν ; Τὸ παιδί, ἡ μικρὴ κόρη, εἶναι ἡ ἀδελφὴ τῆς ἀηδόνος. Ὅσο φτωχὸ καὶ ἂν εἶναι τὸ παιδί, εἶναι ὁ πολυτιμότερος θησαυρός. Ἡ μικρὴ κόρη εἶναι φτωχή, ὡσὰν τὴν ἀνοιξιάτικη βροχὴ ποὺ πέφτει ἐπάνω εἰς τὴν γῆν.

Τὸ λίγο αὐτὸ εἶναι τὸ πολὺ εἰς τὴν θείαν Του παντοδυναμίαν. Ὁ κόκκος τοῦ σινάπεως, αὐτὸ θὰ γίνῃ τὸ μεγάλο δένδρον, ὅπου θὰ κατασκηνώσουν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. Ὀλίγη ζύμη ζυμώνει ὅλον τὸ φύραμα. Ἡ πρώτη προσευχὴ δύναται νὰ προσανατολίσῃ πρὸς τὸν Θεὸν ὁλόκληρον ζωήν. Λίγα πράγματα θὰ πάρῃ ἀπὸ τὸ Σχολεῖον τὸ παιδί, ἀλλ' αὐτὰ θὰ ἀρκέσουν νὰ τὸ ἀνεβάσουν ἕως εἰς τὸ ἄπειρον, διότι ἔτσι ἔπλασεν ὁ Θεὸς τὴν ψυχήν του, διότι αὐτὴν ἔκαμεν Αὐτὸς ψυχὴν τοῦ κόσμου. Εἶναι ὁ μεγάλος νόμος ποὺ μᾶς ἔβαλε μέσα μας : νὰ ἀναβῶμεν ἕως εἰς τὸ ἄπειρον, διότι μᾶς ἐδημιούργησε κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσίν Του. Μὲ τὴν καλλιέργειαν τῆς ψυχῆς θὰ ἐξυψωθῶμεν καὶ θὰ δώσωμεν εἰς τὴν γῆν τὸν καλὸν σπόρον. Τὰ ἄλλα θὰ τὰ κάμῃ ὁ ἅγιος Θεός. Ἂς μὴ ἀπογοητευώμεθα ὅτι εἰργάσθημεν πολύ, ὅτι κατεδαπανήθημεν, καὶ ἀπεκτήσαμεν τόσον ὀλίγα. Κανένας δὲν ξεύρει τί καρπὸν θὰ φέρουν τὰ ὀλίγα αὐτά. Διδάσκαλε ἀγαθέ, κοιμήσου ἥσυχα, τίποτε δὲν πῆγε χαμένον, ἀπὸ ὅ,τι καλὸν ἐδίδαξες, ἀπὸ τὴν ἀγάπην σου διὰ τὰ παιδιά, ποὺ σοῦ ἐμπιστεύθηκαν. Ἔχεις πάρῃ μέρος εἰς τὴν μεγάλην προσπάθειαν νὰ ἐξαπλωθῇ εἰς τὸν κόσμον ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Ἀργεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ καλλιεργηθῇ. Καὶ ὁ Χριστὸς ἤργησε νὰ συνεννοηθῇ μὲ τοὺς μαθητάς Του. Ὕστερα ἀπὸ τόσην ἄσκησιν, ὕστερα ἀ-

πὸ τόσην διδασκαλίαν, ὡσὰν τὴν ἐπὶ τοῦ Ὄρους Ὁμιλίαν, ὕστερα ἀπὸ τόσα θαύματα, δὲν κατώρθωσαν νὰ νοιώσουν τὸν μεγάλον των Διδάσκαλον, καὶ ἦσαν προσκεκολλημένοι ἀκόμη εἰς τὰ γήϊνα πράγματα, εἰς τὴν ἐπίγειαν βασιλείαν, ἐνῷ ἡ βασιλεία ἡ ἰδική Του δὲν ἦτο ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτόν. Ὄχι μονάχα δὲν Τὸν ἔννοιωσαν, ἀλλ' ὅταν ἦλθαν αἱ ἡμέραι τῶν σεπτῶν παθῶν Του, ὁ ἕνας Τὸν ἐπρόδωκεν, ὁ ἄλλος Τὸν ἠρνήθη, καὶ ὅλοι Τὸν ἐγκατέλειψαν, ἀπογητευμένοι καὶ δυστυχεῖς. Ἦλθεν ὅμως ὁ πόνος, καὶ τοὺς ὡρίμασεν. Ὁ Χριστὸς τὸ ἤξευρε, κάτω ἀπὸ τὴν λάσπην τῶν ἀδυναμιῶν των ἔβλεπε τὰ μαργαριτάρια ποὺ ὑπῆρχαν εἰς τὴν ψυχήν των. Ὑπῆρχε ἀγάπη εἰς αὐτήν, ἡ ὁποία θὰ τοὺς ἀνέστηνε, καὶ ἡ ὁποία περίμενε μίαν νέαν εὐκαιρίαν. Μόνον, εἰς τὸν Ἰούδαν δὲν ὑπῆρχεν ἀγάπη, καὶ δι' αὐτὸ δὲν κατώρθωσε νὰ σωθῇ αὐτός. Ὁ πόνος των μὲ τὴν ἀγάπην των ἐκυοφορήθη, καὶ ἔγινε πόνος τοκετοῦ, ὠδῖνες. Ὁ πόνος τοῦ Χριστοῦ ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρὸν ἐγέννησε τὴν Ἀνάστασιν. Ὅταν Τὸν εἶδαν αὐτοὶ ἀναστάντα, ὅταν κατέβηκεν εἰς αὐτοὺς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ὅλοι οἱ λόγοι τοῦ Χριστοῦ ἐβλάστησαν μέσα των, οἱ μαθηταὶ ἔγιναν σοφοὶ καὶ ὅλα τὰ κατάλαβαν, ὅλοι ἔγιναν ἥρωες, μάρτυρες, ἀνεστήθηκαν αὐτοί, καὶ ἔκτισαν καινούργιον κόσμον. Τί κρύπτεται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἕνας Θεὸς μονάχα τὸ ξεύρει.

Δι' αὐτό, ἡ μεγάλη μας εὐθύνη εἶναι νὰ μορφώσωμεν καὶ νὰ διαπαιδαγωγήσωμεν τὰ παιδιά μας, καὶ ὅ,τι καὶ ἂν κάμωμεν δι' αὐτά, τίποτε δὲν θὰ πάγῃ χαμένον. Ἡ φροντίδα μας καὶ ἡ ἔγνοιά μας πρέπει νὰ ριφθῇ εἰς τὸ Σχολεῖον καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εἰς τὴν διδασκαλίαν καὶ εἰς τὴν κατήχησιν. Καὶ πρέπει νὰ προσέξωμεν νὰ μὴ ζημιωθῇ ἡ ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ. «Ἀλλοίμονον, λέγει ὁ Χριστός, εἰς ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος θὰ συντελοῦσε νὰ ἀπολεσθῇ ἕνα ἀπὸ τὰ μικρὰ αὐτά, τὰ ὁποῖα πιστεύουν εἰς ἐμέ. Θὰ ἤξιζε νὰ δέσουν εἰς τὸν λαιμόν των μυλόπετραν καὶ νὰ ριφθοῦν εἰς τὴν θάλασσαν.» Ὁ Θεὸς δὲν ἀνέχεται τὴν δυστυχίαν ἢ τὴν ἀπώλειαν παιδιοῦ. Τὸ καθ' ἕνα ἀπὸ τὰ παιδιὰ εἶναι μία ὕπαρξις ἐκλεκτή, λυτρωμένη μὲ τὸ αἷμα τοῦ Υἱοῦ Του, ἀναμενομένη. Τί ἄλλο εἶναι ὁ Θεός, παρὰ ἀπέραντη ἀγάπη, ἀγάπη πρὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὸ μεγαλύτερο ἔγκλημα εἶναι : νὰ περιφρονήσωμεν, νὰ ἐγκαταλείψωμεν ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ μικρά, νὰ ἀδιαφορήσωμεν καὶ νὰ χάσωμεν τὴν ψυχήν μας, τὸν μοναδικὸν αὐτὸν θησαυρόν, Δὲν θὰ ὠφεληθῶμεν εἰς τίποτε, λέγει, ἐὰν κερδίσωμεν τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῶμεν τὴν ψυχήν μας. Κανένα ἀντάλλαγμα δὲν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν δι' αὐτήν.

Τὰ χρήματά μας, καὶ αἱ χαρές μας, καὶ τὸ σαρκίον μας εἶναι μικρὰ πράγματα μπροστὰ εἰς τὴν ψυχήν μας. Μὲ ὅλα τὰ ἑκατομμύριά του, τί

μπορεῖ νὰ κερδίση ἕνας πλούσιος ; Οὔτε μίαν ψυχήν. Οἱ ἅγιοι, μὲ τὴν φτώχειάν των, οἱ ἀσκηταί, μὲ τὰς στερήσεις των, οἱ μάρτυρες, μὲ τὸν θάνατόν των, ἐκέρδισαν τὸν κόσμον ὅλον. Καὶ ἕως τώρα, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, θὰ εἶναι κτισμένες ἐκκλησίες δι' αὐτούς, καὶ ὕμνοι καὶ λαμπάδες θὰ καίουν, καὶ τὰ πλήθη τῶν ἀνθρώπων θὰ κατανύσσωνται μὲ τὴν μνήμην των, καὶ θὰ οἰκοδομῶνται. Ἑορτάσαμεν τὰς ἁγίας αὐτὰς ἡμέρας τοῦ Νέου Ἔτους τὴν μνήμην τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. Ποιὸς ἐνίκησεν ; Ἡ δύναμις, ὁ Θρόνος, ὁ Ἡρώδης, ἢ ὁ μεγάλος ἀσκητὴς Ἰωάννης, ποὺ ἔτρωγε τόσον ὀλίγον, καὶ ἦτο ἐνδεδυμένος μὲ τρίχες καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην ; Αὐτὸς ποὺ κατοικοῦσε εἰς τὰ ἀνάκτορα ἢ ἐκεῖνος ποὺ ἔζησεν εἰς τὴν ἔρημον καὶ εἰς τὴν φυλακήν ; Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος διέταξε νὰ φέρουν ἐπὶ πίνακος τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἁγίου ἢ ὁ καρατομηθεὶς Πρόδρομος ; Ὁ Ἡρώδης καὶ ἡ Σαλώμη καὶ ἡ μητέρα της κατεβαραθρώθησαν, καὶ εἶναι εἰς τὴν κατάραν τῆς παγκόσμιας συνειδήσεως καὶ τῆς Ἱστορίας. Ὁ δὲ Ἰωάννης εἶναι περιβεβλημένος εἰς αἰῶνας τὸν στέφανον τῆς νίκης. Ἡ μορφή του ἡ ἡγιασμένη καὶ ἡ φωνή Του, ἡ ὁποία βοοῦσε εἰς τὴν ἔρημον, θὰ δονῇ πάντοτε τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων.

Τὴν ψυχὴν θὰ ζητῇ πάντα ὁ Χριστός. Εἶναι ἡ ἀγαπημένη Του. Διὰ σένα πέρασε ὁ χειμῶνας, τῆς λέγει, καὶ ὁ ἥλιος χαμογελᾷ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν. Ἡ φωνὴ τῆς τρυγόνος τοῦ Ἄσματος τῶν ἀσμάτων ἀκούεται. Σήκω καὶ ἔλα εἰς ἐμένα. Ἀναστήθηκα, διὰ νὰ ἀναστηθῇς καὶ σύ. Σήκω ἀπὸ τὶς ψυχρὲς ἀγάπες καὶ τὶς φροντίδες τοῦ κόσμου, καὶ ἔλα πλησίον μου. Εἶσαι τόσον ὡραία. Ἐγέρθητι ἀπὸ τὸν πνευματικόν σου ὕπνον, σὺ ἡ ψυχὴ τοῦ κόσμου, ἡ ψυχὴ ἡ ὁποία δὲν πεθαίνει ποτέ. Ἄφησε τὶς φθηνὲς ἐπιθυμίες σου. Τί χρονίζεις, ψυχή, εἰς τὶς σκηνὲς τοῦ Κηδάρ ; Φύγε ἀπὸ τὴν ἐρημίαν τῆς ματαιότητος. Εἶσαι ἡ ἀγαπητή μου.

Καὶ εἰς ἡμᾶς ἔρχεται ἡ γλυκεῖα αὐτὴ πρόσκλησις. Νὰ προσέλθωμεν εἰς Αὐτόν. Ἡ πρόσκλησίς Του θεία μελῳδία. Πηγαίνοντας εἰς Αὐτόν, εἶναι, ὡσὰν νὰ ἐπιστρέφωμεν εἰς τὸ σπίτι μας, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐξορίαν. Νὰ ἀποβιβαζώμεθα εἰς τὴν ξηράν, ὕστερα ἀπὸ τρικυμίαν. Πῶς ὅμως θὰ πᾶμε εἰς Αὐτόν. Ἔχομεν γίνη, ὡσὰν τὴν πέτραν. Μονάχα Αὐτός, ὁ μεγάλος γλύπτης μπορεῖ νὰ ξυπνήση μέσα ἀπὸ τὴν πέτραν ἕνα ἄγγελον, ὅπως ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος ἔκαμε τὸν Μωϋσῆ, καὶ τοῦ μιλοῦσε. Μόνοι μας, εἶναι ἀδύνατον νὰ σηκωθῶμεν, εἴμεθα ἕνα κομμάτι λάσπη μέσα εἰς τὸν λάκκον. Αὐτὸς νὰ μᾶς ἑλκύση. Νὰ στείλῃ τὸ Ἅγιόν Του Πνεῦμα νὰ ἀνάψῃ εἰς τὴν ψυχήν μας τὴν θείαν φλόγα τῆς ἀγάπης Του.

† Ὁ Πριγκηποννήσων ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΝ ΣΚΟΥΤΑΡΙ ΚΑΙ ΤΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ

ΤΟ ΣΚΟΥΤΑΡΙ κατ' ἀρχὰς ἐκαλεῖτο Χρυσούπολις, διότι ἐπί τε τῶν Περσῶν καὶ τῶν Ἀθηναίων, ἐχρησίμευεν ὡς τόπος συγκεντρώσεως τῶν φόρων (χρυσοῦ). Εἰς τὴν Χρυσούπολιν ἀνηγέρθησαν πλεῖστα ὡραῖα ἀνάκτορα. Ἐκ τοῦ ὀνόματος ἑνὸς ἐξ αὐτῶν καλουμένου Σκουταρίου, ἐν ᾧ ἐστάθμευε σῶμα στρατοῦ ἐφοδιασμένου μὲ ἓν εἶδος ἀσπίδος ὀνομαζομένης σκουτάριν προῆλθε καὶ ἡ βυζαντινὴ καὶ νεωτέρα ὀνομασία τῆς πόλεως. Ἀπὸ τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος, κατὰ τὸν Νικηφόρον Χωνιάτην, εἶναι συνήθης ἡ ὀνομασία Σκουτάριον. Ἐπὶ τοῦ ἔναντι τοῦ Γαλατᾶ ἀκρωτηρίου τοῦ Σκουτάρεως ὑψοῦτο ἐπὶ κίονος τὸ ἄγαλμα ἀγελάδος. Κατὰ τὸν Κωδινόν, ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων Χάρης, ἐλθὼν εἰς βοήθειαν τῶν βυζαντινῶν κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου τῆς Μακεδονίας, τῷ 340 π. Χ., ἀπώλεσε τὴν σύζυγόν του Δάμαλιν, τὴν ὁποίαν ἐνεταφίασεν ἐνταῦθα. Ἐπὶ τοῦ τάφου της ἀνήγειρε κίονα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔστησεν ἄγαλμα ἀγελάδος (δάμαλις), εἰς μνήμην τῆς ἀποθανούσης συζύγου του. Ἔκτοτε τὸ ἀκρωτήριον τοῦτο ὠνομάσθη ἀκρωτήριον τῆς δαμάλεως, ὁ δὲ πρὸς βορρᾶν κολπίσκος ὠνομάσθη κόλπος τῆς δαμάλεως. Εἰς ἀπόστασιν 200 περίπου μέτρων ἀπὸ τῆς παραλίας, ἀνηγέρθη ἐπὶ μικρᾶς νησίδος, μὲ περιφέρειαν 60 μόλις μέτρων, φρούριον σωζόμενον μέχρις ἡμῶν καὶ ὀνομασθὲν κατὰ πρῶτον πύργος τῆς δαμάλεως, εἶτα ἄρκλα καὶ τελευταῖον ἐπεκράτησεν ἡ ἐσφαλμένη ὀνομασία πύργος τοῦ Λεάνδρου. Ἐν τῇ συνοικίᾳ Σταυρὸς ἢ Σταύρωσις τοῦ Σκουταρίου ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστίνου καὶ τῆς συζύγου του Σοφίας, ὀρφανοτροφεῖον τοῦ Ἁγίου Παύλου, προσέτι δὲ καὶ νοσοκομεῖον καὶ πτωχοκομεῖον. Κατὰ δὲ τὸν λόφον τῆς Τσάμλιτζας, ὁ ἐκ Ρώμης καταγόμενος Ζωτικός, ἐπὶ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, ἔκτισε λεπροκομεῖον, τὸ ὁποῖον ἐπηύξησε μὲ νέας οἰκοδομὰς ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος.

Μοναστήρια ἐν Χρυσουπόλει. — Τὸ Σκούταρι εἶχε πολλὰ μοναστήρια ἐκ τῶν ὁποίων πέντε μόνον εἶναι γνωστὰ παρὰ τῶν βυζαντινῶν συγγραφέων.

1.— Κατὰ τὴν Ἐλαίαν τῆς Χρυσουπόλεως, ὑπῆρχε μοναστήριον αὐτοκρατορικόν, τοῦ ὁποίου ὁ ἱδρυτὴς αὐτοκράτωρ τυγχάνει ἄγνωστος καὶ τὸ ὁποῖον παρεχωρήθη δωρεὰν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Θεο-

φίλου τῷ ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρῷ αὐτοῦ Ἀρμενίῳ Ἀλεξίῳ Μωσηλέ. Ἀργότερον ὅμως ἐπὶ ἁπλῇ ὑποψίᾳ, φυλακίζεται ὁ Μωσηλὲ καὶ μετὰ ταῦτα περιορίζεται εἰς τὴν ἐν λόγῳ Μονήν. Ἐκ τοῦ μοναστηρίου τούτου ὁ Μωσηλὲ ἐποιεῖτο περιπάτους μέχρι τοῦ λιμένος τοῦ Εὐτροπίου(Καλαμίς). Ὅταν ὅμως βραδύτερον ὁ αὐτοκράτωρ ἠκύρωσε τὴν δωρεὰν ταύτην, ὁ ἐπίσκοπος Θεόδωρος, ἀδελφὸς τοῦ Ἀλεξίου εἶπε τῷ Θεοφίλῳ : «Καὶ ποία δικαιοσύνη ἐν σοὶ ὅτι δοὺς ἐνυπόγραφον λόγον Ἀλεξίῳ δι' ἐμοῦ, οὐκ ἐφύλαξας τοῦτον». Θυμωθεὶς ὁ αὐτοκράτωρ διέταξε νὰ τὸν ἐξορίσωσι. Βραδύτερον ὅμως, ἐπιπληχθεὶς ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, ὁ Θεόφιλος, ἀνεκάλεσε τὸν Θεόδωρον ἐκ τῆς ἐξορίας. Εἰς τὸν περίβολον τοῦ μοναστηρίου τούτου ἐτάφη ἐν σπουδῇ ὁ Μιχαὴλ ὁ Γ', ὁ ἐπιλεγόμενος Μέθυσος, δολοφονηθεὶς ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Ἁγίου Μάμαντος τῷ 867.

2.— Ἑτέρα Μονὴ ἐν Σκουτάρει, γνωστὴ ἐκ τῶν πηγῶν, ὑπῆρξεν ἡ Μονὴ τῆς Θεοτόκου ἡ ἐπιλεγομένη «ἡ Μονὴ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Σκουταρίου», τὴν ὁποίαν ἤρξατο κτίζειν τῷ 594 Φιλιππικὸς ὁ γαμβρὸς τοῦ Μαυρικίου καὶ ἡ ὁποία ἔκειτο «πρὸς θάλασσαν τοῦ ἄστεως Χρυσουπόλεως». Ὁ Πατριάρχης Νικηφόρος μετὰ θαυμασμοῦ περιγράφει τὸν Ναὸν τῆς Μονῆς. Ὁ τύραννος Φωκᾶς ὑπεχρέωσε τὸν Φιλιππικὸν νὰ ἐνδυθῇ τὸ μοναχικὸν σχῆμα καὶ νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν ἐν λόγῳ Μονὴν ἀπὸ τὴν ὁποίαν τὸν ἀπήλλαξε τῷ 610 ὁ Ἡράκλειος· ἀλλ' ὁ Φιλιππικὸς ἔζησεν ὀλίγους μόνον μῆνας μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν του καὶ ἀποθανὼν ἐτάφη ἐντὸς τοῦ Ναοῦ τῆς Μονῆς. Εἰς τὴν Μονὴν ταύτην περιωρίσθη ὁ Ἅγιος Στέφανος ὁ νέος ἀποσπασθεὶς ἀπὸ τὸ ἐρημητήριόν του ἐν τῷ βουνῷ τοῦ Ἁγίου Αὐξεντίου. Ἡ Μονὴ αὕτη ἐσώζετο κατὰ τὸ ἔτος 798 ὅτε ἡ αὐτοκράτειρα Εἰρήνη ἀνέθεσε πολιτικήν τινα ἀποστολὴν εἰς τὸν ἡγούμενον αὐτῆς Δωρόθεον. Τῆς Μονῆς ταύτης ἡγούμενος ἐγένετο καὶ ὁ Μάξιμος ὁ ὁμολογητής. Μὴ συμφρονῶν ὅμως οὗτος τῷ αὐτοκράτορι Κώνστα καὶ κακοποιηθεὶς ἐστάλη ὑπερόριος εἰς Βιζύην, ὁπόθεν μετηνέχθη εἰς τὸ φρούριον Σχίζαριν ἐν Ἀλανίᾳ, τρία δὲ ἔτη ζήσας ἐν αὐτῷ, ἀπεβίωσε καὶ ἐτάφη «ἐν τῇ Μονῇ τοῦ ἁγίου Ἀρσενίου ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ τῶν Λαζῶν». Ἡ Μονὴ αὕτη ἑώρταζε τὴν 21ην Ἰανουαρίου, τὴν δὲ 13ην Αὐγούστου ἑώρταζε τὴν μετάθεσιν τοῦ λειψάνου τοῦ ὁσίου Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ.

3.— Ἑτέρα Μονὴ ἐν Σκουτάρει ἀναφέρεται ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῆς Χρυσουπόλεως μὲ ναὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Προφήτου Ἠλιού. Ἡ Μονὴ αὕτη ἐσώζετο κατὰ τὸ ἔτος 956 διότι μοναχὸς αὐτῆς ἦτο ὁ τότε ἐκλεγεὶς Πατριάρχης Πολύευκτος. Ἐν Ἱεροσολ. Βιβλιοθ. Α'. σ. 92, ἀναφέρονται τὰ ἀκόλουθα : «Καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ τοῦ

ἀπριλίου μηνὸς ἤγουν τῇ Μεγάλῃ Πέμπτῃ, παρισταμένου καὶ τοῦ κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως, ἐχειροτονήθη ὁ κὺρ Πολύευκτος ὁ ἀσκητὴς ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ ἁγίου Ἠλιοὺ τῆς Μονῆς τῆς Χρυσουπόλεως καὶ ἐκοιμήθη μηνὶ Φεβρουαρίῳ α´ ἰνδ. ιγ´ ἔτους. Καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει μηνὶ Φεβρουαρίῳ ιγ´ ἤγουν τῇ Κυριακῇ τῆς Ὀρθοδοξίας ἐχειροτονήθη ὁ κὺρ Βασίλειος ὁ μοναχὸς ὁ Σκαμανδρηνός».

4.— Τετάρτη Μονὴ ἄνω τῆς Χρυσουπόλεως μνημονεύεται ἡ Μονὴ τοῦ Ραίκτορος ἀνήκουσα εἰς Ἰωάννην τὸν ἐπίκλην Ραίκτορα. Ἀναφέρεται ὅτι ὅτε οὗτος διεβλήθη εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ρωμανὸν τὸν Λακαπηνὸν καὶ προφάσει ἀσθενείας ἀπῆλθε τοῦ παλατίου κατέφυγεν εἰς τὴν Μονὴν αὐτοῦ ταύτην καὶ ἀπεκάρη μοναχός. Εἰς τὴν Μονὴν ταύτην προσήλωσεν ὁ Ρωμανὸς ὁ Λακαπηνὸς ὡς μετόχιον αὐτῆς ναὸν ἐν Νεωρίῳ (Μπαχτσὲ — καποῦ), ἀφοῦ τὸν ἀνεκαίνισε καὶ ὥρισεν αὐτῷ διὰ χρυσοβούλου χορηγίαν ἐτησίαν πρὸς ἄνετον διατήρησιν.

5.— Πέμπτη καὶ τελευταία Μονὴ ἀναφέρεται ἡ Μονὴ τῆς ἁγίας Μαρίνης. Ὁ πρ. Λεοντοπόλεως Σωφρόνιος 1) ἐν τῇ βιογραφίᾳ Συμεὼν τοῦ νέου Θεολόγου, ἀναφέρει ὅτι οὗτος γενόμενος ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Μάμαντος, περιῆλθεν εἰς ῥῆξιν τῷ 1003 πρὸς τὸν μέγα δυνάμενον ἐν τοῖς Πατριαρχείοις καὶ τῇ αὐλῇ σύγκελλον Στέφανον διότι αὐτοβούλως ἀπέδιδε τιμὰς ἁγίου πρὸς τὸν τῷ 987 ἀποθανόντα διδάσκαλόν του Συμεὼν τὸν εὐλαβῆ καὶ ἐξωρίσθη εἰς Χρυσούπολιν, ἔνθα εὑρὼν μικρὸν εὐκτήριον τῆς Ἁγίας Μαρίνης μετεσχημάτισεν αὐτὸ εἰς Μονήν. Ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ ὁ Συμεὼν διῆλθε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς του, ἀποθανὼν δὲ τῷ 1022 ἐτάφη ἐν αὐτῇ. Ὁ Συμεὼν ὁ νέος Θεολόγος θεωρεῖται ὡς ὁ κλασσικὸς ἀντιπρόσωπος τῆς βυζαντινῆς μυστικῆς Θεολογίας, τασσόμενος ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων εἰς τὴν αὐτὴν γραμμὴν μὲ Θωμᾶν τὸν Ἀκινᾶτον καὶ Θωμᾶν τὸν ἐκ Κέμπης. Πολλὰ συγγράμματα τοῦ Συμεὼν εἶναι εἰσέτι ἀνέκδοτα. Ὀλίγα μόνον κεφάλαια πρακτικὰ ἐξεδόθησαν ἐν τῇ Πατρολογίᾳ Μίγν.

Δυστυχῶς πλὴν τῆς Μονῆς τοῦ Προφήτου Ἠλιοὺ εἶναι ἀδύνατον νὰ καθορισθῇ ἡ τοποθεσία τῶν Μονῶν τοῦ Σκουτάρεως, ἐλλείψει τῶν σχετικῶν στοιχείων ἐκ τῶν πηγῶν.

† Ὁ Εἰρηνουπόλεως ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

1) «Ὀρθοδοξία» 1947, σ. 210.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Η ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

ΣΥΓΚΡΙΝΟΝΤΕΣ τὴν περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ διδασκαλίαν τῶν τεσσάρων Εὐαγγελίων, ἀπαντῶμεν ἐν πρώτοις δύο διαφόρους ἐν αὐτοῖς ἐκφράσεις. Οὕτω παρὰ τοῖς Εὐαγγελισταῖς Μάρκῳ, Λουκᾷ καὶ Ἰωάννῃ, ἡ ὑπὸ τοῦ Κυρίου κηρυττομένη βασιλεία καλεῖται ἀποκλειστικῶς βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ὁ Ματθαῖος ἀποκαλεῖ αὐτὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν (πρβλ. Ματθ. δ', 17, Μάρκ. α'. 15, Ματθ. ε', 3, Λουκ. στ', 20, Ματθ. ιγ', 11 Μάρκ. δ', 11, Λουκ. η', 10, Ἰωάν. γ', 3. 5), ἐξ οὗ ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι δὲν πρόκειται περὶ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς βασιλείας. Ἀλλ' ἡ τελευταία αὕτη ἔκφρασις «βασιλεία τῶν οὐρανῶν», κατ' οὐδὲν διαφέρει τῆς πρώτης «βασιλείας τοῦ Θεοῦ», οὖσα ἁπλῶς μεταφορική, εἰκονική, κατὰ πάντα δὲ ἰσοδύναμος αὐτῇ ὡς δείκνυται ἐξ αὐτοῦ πάλιν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου, ὅστις χρῆται ἐν πολλοῖς καὶ τῇ ἄλλῃ ἐκφράσει, ὑπὸ τὴν αὐτὴν τῇ «βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν» ἔννοιαν καὶ σημασίαν (πρβλ. Ματθ. στ', 33, ιβ', 28 κα', 31. 43), (24),

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

24) Ἡ ἰδέα περὶ τῆς ἐν τῷ οὐρανῷ κατοικίας τοῦ Θεοῦ ὡς Ὑψίστου ὄντος, παρ' οὗ τὰ πάντα ἐξήρτηνται, διήκει δι' ὅλης τῆς Ἁγίας Γραφῆς, καίτοι οἱ Προφῆται διδάσκουσι σύναμα τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ περὶ τῆς πανταχοῦ παρουσίας αὐτοῦ (πρβλ. δ' Βασ. η', 27, Ψαλ. β', 4. ιγ', 2 Ἱερεμ. κγ', 23, Ἡσ. νζ', 15, ξστ', 18 γ', Βασ. η', 27, Ἐξόδ. ι', 21, Δαν. β', 37 δ', 34, Ψαλ. ι', 4 λβ', 13—14 ρβ', 19, Λουκ. ια', 2—13, Ματθ. ε', 34—48 κγ', 22, Πραξ. στ', 2 ζ', 49, Ἀπ. ια', 13 κτλ.). «Πάντες ἄνθρωποι, λέγει καὶ ὁ Ἀριστοτέλης τὸν ἀνωτάτω τῷ θείῳ τόπον ἀποδίδόασιν». — Ὁ Θεὸς ὡς ὂν ἄϋλον καὶ πνευματικόν, εἶναι βεβαίως ἄχωρος· ὑπὲρ πάντα ὑπάρχων· λέγουσα δὲ ἡ Γραφὴ ὅτι ὁ Θεὸς κατοικεῖ ἐν οὐρανοῖς, ἐξαίρει τὴν ὑπεροχὴν τῆς θείας οὐσίας ὑπὲρ πᾶν γήϊνον καὶ εὐτελές· ἢ ἐμφαίνει ὅτι κατοικεῖ ἐν ταῖς οὐρανίαις θείαις δυνάμεσιν ἢ σημαίνει τὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ παρουσίαν τοῦ Κυρίου ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος, ἥτις καὶ «διάκυψις» ὀνομάζεται (βλ. Ἑρμην. Ψαλ. ρβ', 18).

καίτοι ἡ τῶν ἐκφράσεων τούτων συνωνυμία δὲν ἀποκλείει καὶ ἑτέραν τινὰ ἔννοιαν, καθ' ἣν ὁ μὲν ὅρος «βασιλεία τοῦ Θεοῦ» δεικνύει τὸν ἔχοντα τὸ δικαίωμα τῆς δεσποτείας καὶ κυριαρχίας, ὁ δὲ ὅρος «βασιλεία τῶν οὐρανῶν» δεικνύει ἀκριβέστερον τὸν τόπον ἢ τὴν σφαῖραν ἐν ᾗ ὁ μονάρχης οὗτος ἐξασκεῖ τὸ βασιλικὸν αὐτοῦ ἀξίωμα. (25)

Ἡ ἔκφρασις βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ὡς μεταφορική, προϋποτίθησι βεβαίως ἀναγνώστας ἔχοντας γνῶσιν τοῦ δηλουμένου δι' αὐτῆς ἀντικειμένου. Τοιαύτην δὲ γνῶσιν εἶχον πράγματι οἱ ἐξ Ἰουδαίων Χριστιανοί, πρὸς οὓς ὁ Ματθαῖος ἔγραψεν, ὡς γνωστόν, τὸ Εὐαγγέλιον αὐτοῦ, βέβαιος ὤν, ὅτι οὗτοι ὑπὸ τὴν ἔκφρασιν ταύτην οὐδὲν ἄλλο θὰ ἐνόουν, εἰμὴ αὐτὴν ταύτην τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἧς τὴν ἔλευσιν ἀπὸ μακροῦ ἤδη χρόνου ἐναγωνίως ἀνέμενον (26). Ἐνῷ οἱ λοιποὶ Εὐαγγελισταί, ἅτε ἀποτεινόμενοι πρὸς τοὺς ἐξ ἐθνῶν Χριστιανοὺς προέκριναν ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις αὐτῶν τὴν ἄλλην ἀμεσωτέραν τοῦ Κυρίου ἔκφρασιν τῆς ὑπ' αὐτοῦ κηρυχθείσης βασιλείας. (27)

Ἡ ἰδέα περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ δὲν ἦτό τι νέον, ὡς οἱ ὀρθολογισταὶ διατείνονται. Αὕτη προανηγγέλθη ἤδη ὑπὸ τῶν Προφητῶν· τὸ ἔργον δὲ τοῦ Κυρίου δὲν ἐνέκειτο ἐν τῇ νέᾳ λογικῇ καὶ ἀφηρημένῃ περὶ αὐτῆς διδασκαλίᾳ, τῇ συναρπαζούσῃ τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, ἀλλ' ἐν τῇ ἀποκαλύψει (πρβλ. Ἐφεσ. γ', 3. 4. 9) καὶ τῇ ὀρθῇ αὐτῆς ἑρμηνείᾳ, καὶ ὅπερ κυριώτερον, ἐν τῇ πραγματοποιήσει τῆς ἀρχικῶς καὶ ἔκπαλαι ἐν ταῖς καρδίαις τῶν εὐσεβῶν ἀνατρεφομένης ὡς εἰπεῖν ταύτης ἰδέας.

Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ὡς ἰδέα ἐξεταζομένη δὲν εἶναί τι ἀφηρημένον· ἔννοιά τις ἐν τῇ ἡμετέρᾳ διανοίᾳ μόνον ὑπάρχουσα, ἀλλὰ γεγονὸς πραγματικόν, ἀντικείμενον ὑφιστάμενον ἐν τῷ οὐρανίῳ κόσμῳ, ἄλλαις λέξεσι,

---

25) Καὶ ὁ Κύριος ἐπίσης χρῆται ἀμφοτέραις ταῖς ἐκφράσεσι, καθὼς καὶ ἄλλαις ἰσοδυνάμοις καὶ ταὐτοσήμοις (πρβλ. Ματθ. η', 12 κδ', 14, Λουκ. κβ', 29—30, Ματ. ιγ', 41 ις', 18, ς', 10, Μάρκ. ια', 10, Ματθ. κ', 29, Ἰωάν. ιη', 16).

26) Ἡ ἔλευσις τοῦ Χριστοῦ ἐγένετο, καθ' ὃν χρόνον ἅπασα ἡ ἀνθρωπότης προσεδόκα αὐτὸν (πρβλ. καὶ ἡμέτ. Θεοφύλ.).

27) Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς (+662), λέγει περὶ τῶν δύο ἐκφράσεων τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὅτι αὗται κατ' ἐπίνοιαν μόνον καὶ οὐχὶ πραγματικῶς διαφέρουσι· μεθ' ὃ ἐπιφέρει τάδε· «ἡ μὲν βασιλεία τῶν οὐρανῶν, τῆς τῶν ὄντων ἀκραιφνοῦς... ἐν τῷ Θεῷ προαιωνίου γνώσεώς ἐστι κατάληψις· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ βασιλεία, τῶν προσόντων τῷ Θεῷ φυσικῶς ἀγαθῶν κατὰ χάριν ἐστὶ μετάδοσις». (Κεφ. ψ' τῆς 6' ἑκατ. θεολογ.

πραγματικὸν οὐράνιον βασίλειον, (28) πραγματούμενον ἐν τῇ ἑνώσει τῶν τριῶν τῆς θεότητος προσώπων πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τὰς οὐρανίους δυνάμεις, καὶ πρὸς τὸ ὁποῖον βασίλειον δέον ἀκριβῶς νὰ ρυθμίζηται καὶ ἡ ἐν τῷ κόσμῳ ἀλληλουχία τῶν πραγμάτων.

Ἡ ἰδέα αὕτη τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ εἶναι ἰδιαίτερον σύνολον πολλῶν ἰδεῶν, σφαῖρα οὕτως εἰπεῖν καὶ κύκλοις ἐν ᾧ ἐμπεριέχονται πᾶσαι αἱ λοιπαὶ τῶν Ἰ. Εὐαγγελίων ἰδέαι (πρβλ. Μάρκ. α΄, 14, Λουκ. δ΄, 43 θ΄, 11, Ματθ. κδ΄, 14, Πράξ. α΄, 3). Ὡς τοιαύτη δὲ ἡ ἐν λόγῳ βασιλεία δὲν δύναται δι' οὐδεμιᾶς ἐκφράσεως νὰ ὁρισθῇ ἐπακριβῶς, τῶν ὑπὸ τύπον ἀναλυτικῆς κρίσεως ἐξενεχθέντων ὑπό τινων ὁρισμῶν, καθ' οὓς αὕτη εἶναι ἀγαθόν, τὸ ὕψιστον ἀγαθὸν (summun bonum) ἀγαθὸν τῆς σωτηρίας, καθῆκον, ἰδανικόν, ὀργανισμὸς κτλ. ἥκιστα ὁριζόντων τὸ περιεχόμενον αὐτῆς.

Ὁ ὁρισμὸς τῆς οὐρανίου βασιλείας ἐκληπτέος μᾶλλον διὰ τῆς συνθετικῆς μεθόδου, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν ἐκ τῶν μερικῶν περὶ αὐτῆς συλλογισμῶν, κυρίως τῶν διακριτικῶν ἐκείνων γνωρισμάτων ἅτινα δέον νὰ συνδεθῶσι πρὸς τὴν γενικὴν τοῦ συλλογισμοῦ βάσιν, τὴν ἐξαγομένην ἐκ τῆς ἀναλύσεως τῆς ἐννοίας τῆς βασιλείας ἐν γένει.

Οὕτως ἀναλύοντες τὰ γνωρίσματα τῆς βασιλείας καθόλου, εὑρίσκομεν ἐν αὐτῇ γνώρισμά τι οὐσιῶδες καὶ παραμόνιμον· ὅτι δηλονότι βασιλεία ἐστὶν ἕνωσις τῶν ἀποτελουσῶν αὐτὴν δυνάμεων διὰ τοῦ ἑνιαίου βασιλέως· ἢ ὅπερ ταὐτό, ὀργανισμὸς πάντων δι' ἑνός· γνώρισμα γενικόν, καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ὡς τοιοῦτο καταδεικνύμενον, καὶ οὐ μόνον ἐν τῇ ἐπιγείῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ πνευματικῇ βασιλείᾳ ἐφαρμοζόμενον καὶ ἀπαντῶν (πρβλ. Μάρκ. γ΄, 24, Ματθ. ιϐ΄, 25. 26).

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ γενικοῦ τούτου γνωρίσματος δυνάμεθα νῦν νὰ ὁρίσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ὡς ἕνωσιν τῶν μελῶν τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτὸν τὸν Θεόν. Ὁ ὁρισμὸς δ' ὅμως οὕτως δὲν ὁρίζει τὴν ζῶσαν οὐσίαν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὢν ἁπλοῦς οὕτως εἰπεῖν σκελετὸς ὅστις δέον νὰ λάβῃ σάρκα καὶ ὀστᾶ, προσαπτομένων αὐτῷ ἐκ τῆς Κ. Διαθήκης αἰσθητῶν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ χαρακτήρων. Ἐν τῇ περιπτώσει δὲ ταύτῃ θὰ περιλαμβάνωνται ὑπὸ τὸν ὁρισμὸν τοῦτον καὶ πάντα τὰ ἀνωτέρω τυπικὰ γνωρίσματα, δι' ὧν τινες ἐπεχείρησαν νὰ ὁρίσωσι καὶ ἐξαντλήσωσι τὸ περιεχόμενον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

---

28) Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ οὐδετέρως — τὸ βασίλειον τοῦ Θεοῦ — ἀπαντᾷ παρὰ Κλήμεντι ϐ΄. πρὸς Κορ. Ἐπιστ. καὶ παρὰ τῷ πρεσβυτέρῳ, Γαΐῳ (Εὐσ. Ἐκκλ. Ἱστορ. γ΄, 28).

Ἐξετάσωμεν ἤδη τὸν τρόπον δι' οὗ ὁ Κύριος ἀνέπτυξε τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ὑψηλοτέρων καὶ πνευματικωτέρων αὐτῆς χαρακτήρων, παρὰ τὴν κρατοῦσαν παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ ἀντίληψιν καὶ δοξασίαν περὶ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ἔργου.

Ἐν πρώτοις ὁ διϊσχυρισμὸς νεωτέρων τινῶν ἐξηγητῶν ὅτι τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰησοῦ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ διακρίνεται ἀπὸ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ περὶ αὐτῆς τῆς βασιλείας, καὶ ὅτι ὑπῆρχον ἐν ἀρχῇ παρ' αὐτῷ στεναὶ καὶ ἀποκλειστικαὶ Ἰουδαϊκαὶ ἰδέαι, τὰς ὁποίας μετὰ ταῦτα ἐγκατέλιπεν, εἶναι πάντη βεβιασμένος, ἄτοπος καὶ ἀσύστατος. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὸ πρῶτον, ἡ διάκρισις αὕτη εἶναι λίαν τεχνική· ἄλλως τε δέ, καὶ αὐτοὶ οἱ ἐνιστάμενοι οὐδόλως ὑποδεικνύουσι ποῦ τὸ κήρυγμα τελευτᾷ, καὶ πόθεν ἄρχεται ἡ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ διδασκαλία τοῦ Κυρίου. Ὡς πρὸς δὲ τὸ δεύτερον, σαφῶς ἐκ τῶν Ἰ. Εὐαγγελιστῶν καταφαίνεται ὅτι ὁ Κύριος ὅπως ἐν ἀρχῇ, οὕτω καὶ ἐν τῷ τέλει τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ ἐστήριξε μὲν πράγματι τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ ἐπὶ Ἰουδαϊκῆς βάσεως, πλὴν οὐχὶ ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς κοινῆς τῶν Ἰουδαίων ἀντιλήψεως περὶ τῆς Μεσσιακῆς αὐτοῦ βασιλείας, ἀλλ' ἐν τῇ ὅλως ἀντιθέτῳ, ὑψηλοτέρᾳ καὶ πνευματικωτέρᾳ βάσει τῶν περὶ αὐτῆς προφητειῶν, τῶν διὰ στόματος τῶν ἁγίων Προφητῶν πρότερον ἐξενεχθεισῶν. (29)

Ἡ ἔννοια τὴν ὁποίαν εἶχον οἱ Προφῆται περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἦτο τοσοῦτον ὑψηλὴ καὶ εὐρεῖα, ὥστε τῷ Κυρίῳ οὐδὲν ὑπελείπετο, ἢ νὰ ὑπομνήσῃ ἁπλῶς τοῖς συγχρόνοις αὐτῷ Ἰουδαίοις τὸν σκοπὸν καὶ τὸ ἔργον τῆς ἐν λόγῳ βασιλείας, καὶ σαφέστερον τοῦτο δηλώσῃ, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ νὰ ἐκπληρώσῃ αὐτό. Καὶ τοῦτο δὲ μόνον ὅτι ὁ Κύριος τὴν ὑπ' αὐτοῦ κηρυττομένην βασιλείαν οὐδέποτε ἀπεκάλεσε βασιλείαν τοῦ Ἰσραὴλ ἢ τοῦ Δαυΐδ, ἀλλὰ πάντοτε βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἢ βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου (πρβλ. Ματθ. ιγ', 41), 30) δείκνυσιν ἀριδήλως ὅτι οὗτος ἐσκόπει διὰ τοῦ τρόπου τούτου νὰ διασκεδάσῃ καὶ ἐξαλείψῃ παντελῶς τὰς πολιτικὰς καὶ κοσμικὰς ἰδέας ἃς εἶχον οἱ εἰς τὰ

29) Πρβλ. Ἰσιδ. Πηλουσ. Ἐπιστολ. βιβλ. Δ'. νγ'. «ἐλθόντος τοῦ τῶν οὐρανῶν βασιλέως, ἀναγκαίως καὶ δόγματα οὐρανῷ πρέποντα ἐθεσπίσθη, καὶ πολιτεία ἀγγέλοις μᾶλλον, ἢ ἀνθρώποις ἁρμόζουσα...» (παρὰ Μὶγν κ. 78 σ. 1103).

30) Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει καὶ ἡ ἔκφρασις «ἐν τῇ βασιλείᾳ μου». ἡ παρὰ τῷ Εὐαγγελ. Λουκᾷ ἀπαντῶσα (κβ', 30).

γήϊνα κεχηνότες Ἰουδαῖοι περὶ τῆς ἀναμενομένης τοῦ Θεοῦ βασιλείας. (31)

Ἡ φράσις ἰδίᾳ «ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (ἐν. ἀν.), ἐκληπτέα ἐν τῇ ἐννοίᾳ ὅτι μετ' οὐ πολὺ ἐλεύσεται καὶ ἐπὶ τῆς γῆς τοιαύτη τάξις πραγμάτων καὶ σχέσεων, οἵα ὑφίσταται καὶ δεσπόζει ἐν τῷ οὐρανῷ, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐν τῇ Κυριακῇ προσευχῇ δῆλον γίνεται, οὐχὶ εἰκῆ καὶ ἀσκόπως τοῦ Κυρίου συνδέσαντος στενότατα τὴν ἔλευσιν τῆς οὐρανίου βασιλείας μετὰ τῆς ἐλεύσεως τῆς αὐτῆς καὶ ἐπὶ τῆς γῆς τάξεως καὶ καταστάσεως, ὁποίας καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ. Ἡ φράσις «γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς», ἡ ἐν τῷ πρωτύπῳ τούτῳ τῆς προσευχῆς ἀπαντῶσα (Ματθ. στ', 10), ἐπεξηγεῖ ἀναντιλέκτως τὰ προλεχθέντα «ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου» (αὐτ.), καθιστῶσα δῆλον, πῶς καὶ ἐν τίνι ἐλεύσεται καὶ ὀφθήσεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Πλὴν δὲ ταύτην ὁ Κύριος ἡμῶν κηρύττων εἰς τὸν ἠγαπημένον Ἰσραὴλ (Ἠσ. μδ', 2) τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, πρωτίστως ἐκάλει αὐτὸν εἰς μετάνοιαν καὶ πίστιν ἐν τῇ χαρμοσύνῳ ταύτῃ ἀγγελίᾳ, ὡς ὅρον θεμελιώδη καὶ ἀπαραίτητον, πρὸς ἀποδοχὴν τῆς βασιλείας καὶ συμμετοχὴν ἐν αὐτῇ (πρβλ. Μάρκ. α', 15, Ματθ. δ', 17). Ἡ λέξις «μετανοεῖτε» ὅπως ἐν τῷ κηρύγματι τοῦ Βαπτιστοῦ, οὕτω καὶ ἐνταῦθα σκοπὸν ἔχει νὰ παραγάγῃ ἔν τε τοῖς ἡγέταις τοῦ Ἰσραὴλ (γραμ. καὶ φαρισ.), τοῖς πεποιθόσιν ἐπὶ τὴν ὑπερήφανον αὐτῶν διάνοιαν, καὶ ἐπὶ τῇ γνώσει τοῦ νόμου μέγα φρονοῦσι, καὶ ἐν τῷ ὄχλῳ, τῷ κυμενομένῳ μεταξὺ τοῦ παχυλοῦ, ἰδεώδους, Μεσσίου κατακτητοῦ, καὶ τοῦ στενοῦ αἰσθήματος ἐθνικότητος ζηλοτύπου, νηφάλιον ἐνέργειαν, ἐνδελεχῆ μέριμναν, ἔντονον προσοχήν, καὶ πρόθυμον διάθεσιν, διὰ τὴν ἀπαραίτητον ἀνάγκην τῆς ἀναγεννήσεως καὶ τῆς νέας ἠθικῆς σταδιοδρομίας πρὸς ἀπόκτησιν τῆς ἐν λόγῳ βασιλείας.

Ὄντως ἡ τοιαύτη τοῦ Ἰησοῦ πρόσκλησις εἰς μετάνοιαν ἔστρεψεν ἀμέσως τὴν διάνοιαν τῶν ἀκροατῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ πνευματικὸν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ περιεχόμενον, διέθεσε δὲ καὶ προητοίμασε σύναμα αὐτοὺς πρὸς πρόθυμον ἀκρόασιν καὶ ἀποδοχὴν νέων βαθυτάτων περὶ αὐτῆς ἰδεῶν καὶ ὑψηλῶν νοημάτων.

Κατὰ ταῦτα ἡ ὑπὸ τοῦ Κυρίου παρὰ τῶν συγχρόνων αὐτοῦ Ἰουδαίων ἀπαιτουμένη μετάνοια ἀποκρούει προφανῶς τὸν ἀνωτέρω ἰσχυρισμόν,

31) Πρβλ. καὶ Ἰ. Χρυσ. «οἱ τῆς Συχὰρ κάτοικοι εὐθέως ἐνόησαν, ὅτι τὴν οἰκουμένην ἐπισπάσασθαι ἤμελλεν (ὁ Μεσσίας), καὶ ἐπὶ διορθώσει ἦλθε τῆς κοινῆς σωτηρίας».

καθ' ὃν ὁ Κύριος τὴν περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἰδέαν οὐδαμῶς διέκρινεν ἐν ἀρχῇ ἀπὸ τῆς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, οὐδ' ἀπέσπασε δῆθέν τινα ἐξ αὐτῆς, συγκαταβαίνων (accomodation) ὡς εἰπεῖν ταῖς προλήψεσι καὶ ἀσθενείαις τοῦ εἰς τὰ αἰσθητὰ μόνον καὶ ὑλώδη προστετηκότος τούτου λαοῦ.

Ἤδη ἐν ἀρχῇ τῶν ὁμιλιῶν αὐτοῦ ὁ Κύριος ἀνέπτυξε καὶ περιέγραψεν ἰδίᾳ καὶ κατ' ἐξοχὴν τοὺς ὅρους τῆς ἠθικῆς ἑκάστου καταστάσεως, ἀπαραιτήτου καὶ ἀναγκαίας διὰ τὴν εἴσοδον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· τοὺς ὅρους τῶν διαφόρων ἐν γένει ἠθικῶν ἰδιοτήτων καὶ χαρακτήρων (32) ὧν ἄνευ οὐδεὶς δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν, τό γε νῦν παρισταμένην ὡς καθ' ἑαυτὴν ὑφεστῶσαν, ὥς τι ὑπάρχον ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀνθρώπου (πρβλ. Ματθ. ε', 3—11, Λουκ. στ', 20—22 Μάρκ. ι', 14. 15, Λουκ. ιη', 16. 17 θ', 59. 60, Ματθ. ε', 19. 20 η', 21. 22, Ἰωάν. γ', 3—5 καὶ Σ Βασ. ιθ', 20).

Καίτοι ἄμεσος ὁρισμός, ὅσον ἀφορᾷ αὐτὴν τὴν οὐσίαν (substantia) τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ οὐδαμοῦ τῆς Κ. Διαθήκης ἀπαντᾷ, ὅπως ἐν τῷ πρώτῳ ἤδη κύκλῳ τῶν ὁμιλιῶν τοῦ Κυρίου παρατηροῦμεν ὅτι οὗτος ἀναπτύσσει ἐμμέσως τὴν οὐσίαν αὐτῆς. Ἐὰν ἡ φράσις «βασιλεία τοῦ Θεοῦ» παρέχῃ ἀναγκαίως τὴν ἔννοιαν τοῦ Θεοῦ ὡς βασιλέως καὶ δεσπότου αὐτῆς ἑνοῦντος πρὸς τὸ ἴδιον θέλημα πάντα τὰ μέλη αὐτῆς, ὁ Κύριος ἡμῶν ὁμιλῶν περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ δείκνυσιν ὅτι ὁ ἄρχων αὐτῆς καὶ μόνος δυνάστης (πρβλ. α' Τιμοθ. στ', 15), εἶναι ὁ οὐράνιος πάντων πατήρ· τοὺς ἐπιζητοῦντας δὲ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ προσκαλεῖ οὗτος νὰ παραδώσωσιν ἑαυτοὺς μεθ' υἱϊκῆς τόλμης ὁλοτελεῖς (33) εἰς τὴν ἄμεσον βούλη-

32) Τὸν πνευματικὸν χαρακτῆρα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ ἀπαραίτητα ἐφόδια πρὸς εἴσοδον καὶ συμμετοχὴν ἐν αὐτῇ, σκοπεῖ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ καταδείξῃ ὁ Κύριος διδάσκων, ὅτι ἵνα εἰσέλθῃ τις εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἀπαιτεῖται ἡ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος γέννησις, ἡ πνευματικὴ ἀναγέννησις καὶ ἀνάπλασις, ἡ μετάνοια καὶ ἡ εἰς Χριστὸν πίστις, ἥτις καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον τέκνον τοῦ Θεοῦ ἀμώμητον (πρβλ. β' Κορ. ε', 17, Γαλ. β', 20, Φιλ. β', 15 καὶ Ἰωάν. γ' 5, Ρωμ. β', 14, Κολ. γ', κτλ.). — Τὸν τρόπον τῆς δι' ὕδατος καὶ πνεύματος ἀναγεννήσεως, προεικόνισαν ἤδη οἱ Προφῆται (πρβλ. Ψαλ. κα', 33 λα', 1 ν', 12 ρβ', 5, Ἡσ. ξ', 1, Ἰεζ. ια', 19—20 λστ', 25—27, Ἱερ. δ' 1—4 λα', 31 κ. ἑ. λβ', 39—40). Ἡ λέξις «ἀναγέννησις» ἀπαντᾷ ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν Πατέρων, ἐνῷ ἡ ταὐτόσημος λέξις «παλιγγενεσία», ἀπαντᾷ δὶς μόνον ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ.

33) Τῆς τοιαύτης ἴσως υἱϊκῆς τόλμης, χαρακτὴρ τῆς ὁποίας εἶναι ἡ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ διαμονή, νὰ μὴ ἠξιώθη ὁ Βαπτιστής, τοὐθ' ὅπερ κατέστησεν

σιν τοῦ παναγάθου τούτου πατρός, τοῦ ἐν ἀμερίστῳ ἀγάπῃ θέλοντος πάντας σωθῆναι (πρβλ. α' Τιμ. 6', 4, 6' Κορ. ε', 19).

Ὁ ὁρισμὸς δηλονότι τοῦ Κυρίου εἶναι ὁ ἑξῆς : Ἐν τῇ προσδοκωμένῃ βασιλείᾳ ἄρχει ὁ Θεὸς ὡς ἀγαπῶν πατήρ, τὰ δὲ μέλη ὑποτάσσονται καὶ παραδίδονται τῇ ἡγεσίᾳ αὐτοῦ ὡς τέκνα (πρβλ. Ἑβρ. ιϐ', 7). Κατὰ ταῦτα ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι δεσμὸς ἀγαπωμένων τέκνων ὑπὸ κεφαλὴν τὸν πατέρα Θεόν, τὸν ζωοποιοῦντα τὰ πάντα (α' Τιμ. στ', 13 α', Βασ. 6' 6). Ἡ ἔννοια αὕτη ἀπαντᾷ ἐν πρώτοις εἰς τοὺς πρρρηθέντας λόγους τῆς Κυριακῆς προσευχῆς, «πάτερ ἡμῶν... ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς» (ἔν. ἀν.), εἶτα δὲ καὶ εἰς τοὺς μακαρισμοὺς ἐν οἷς πᾶσαι αἱ ἐπαγγελλόμεναι ἀμοιβαὶ σχετίζονται ἀναμφιλέκτως πρὸς αὐτὴν ταύτην τὴν οὐράνιον βασιλείαν, περὶ ἧς σαφῶς λέγεται ὅτι οἱ μακάριοι ἐν αὐτῇ «υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται», καὶ ὅτι «τὸν Θεὸν ὄψονται» (Ματθ. ε', 8. 9, πρβλ. καὶ α' Κορ. ιγ', 12 α', Ἰωάν. γ', 2, Αποκ. κ6' 4). (34). Εἰς πάσας δὲ τὰς προτροπὰς καὶ νουθεσίας τοῦ Κυρίου ὅπως μὴ μεριμνῶσι περὶ τῶν γηΐνων καὶ φθαρτῶν (πρβλ. Ματθ. στ', 25—34, Λου. ιϐ', 22—33), δείκνυται καὶ ἀμέσως μετ' αὐτῶν συνδέεται ἡ πεποίθησις, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πατὴρ ἡμῶν, ἡ δὲ ἀνέσπερος αὐτοῦ βασιλεία, πατρικὴ ἡγεσία. Οὕτω ὁ διὰ τῆς ἀναλυτικῆς μεθόδου ἐξαχθεὶς τυπικὸς ὁρισμός, «βασιλεία ἐστὶν ἕνωσις πολλῶν δι' ἑνός», λαμβάνει ἤδη ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ σάρκα καὶ ὀστᾶ.

Ἐν τῷ ἑπομένῳ, δευτέρῳ κύκλῳ τῶν ὁμιλιῶν τοῦ Κυρίου ἃς οὗτος ἀλληγορικῶς (35) ἀπηύθυνε πρὸς τὸν συναχθέντα παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ὄ-

---

αὐτὸν μικρότερον καὶ τῶν ἐλαχίστων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν (πρβλ. Ματθ. ια', 11), (6λ. Δαμαλ. Ἑρμην. Κ. Διαθ.).

34) Τὸν Θεὸν ὄψεται μὲν ὑπό τινα ἔποψιν πᾶς ὀφθαλμός, πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς (πρβλ. Ἀποκ. α', 7, Ζαχ. ιϐ', 12—14, Ματθ. κδ', 30, Ἰωάν. ιθ', 37, Ψαλ. κα', 18), πλὴν οἱ θεοφιλεῖς καὶ δίκαιοι θὰ ἴδωσιν αὐτὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον (πρβλ. Γεν. λ6', 30, Ἀριθμ. ιϐ', 6—8 γ', 2), ὁπότε χορτασθήσονται ἐπὶ τῇ ὄψει αὐτοῦ (πρβλ. Ψαλ. ιστ', 15 μα', 3 ρστ', 42, Ἡσ. λγ', 15—17, Παρ. ι', 7, Δαν. ιϐ', 3).

35) Ἀλληγορίαι διαφοροτρόπως ἐκφερόμεναι καὶ ἄλλο τι ἑκάστοτε ὑποσημαίνουσαι, ἀπαντῶσι πολλαχοῦ τῆς Π. Διαθήκης (πρβλ. 6', Βασ. 6', 1—4, Ἐκκλησ. ιϐ', 2—6, Ψαλ. οθ', 9—12, Ὠσ. α'—γ'. Ἡσ. ε', 1—17 κη', 23—29, Ἰεζ. ιε', ιστ'. ιζ'. ιθ'. κγ'. κδ'. λα'.) Ἀλληγορία (inversio), ἐν τῇ στενωτέρᾳ αὐτῆς ἐκδοχῇ, εἶναι κατ' οὐσίαν καὶ ἡ παραβολὴ (similitudo), πλαστὴ δηλ. διήγησις πρὸς παράστασιν ἀφῃρημένων ἐννοιῶν ὑπὸ τύπον συγκε-

χλον, ποιούμενος χρῆσιν κατὰ τὸ σύνηθες αὐτῷ παραβολῶν, ἐκ τοῦ καθ' ἡμέραν βίου τῶν ἀνθρώπων, τῆς ἐξωτερικῆς φύσεως καὶ τῆς ἱστορίας εἰλημμένων, ὡς μάλιστα προσφόρων πρὸς παράστασιν διαφόρων ἀληθειῶν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, δείκνυται ὅτι μυεῖ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἰς τὸ μυστήριον (36) τῆς ὑπ' αὐτοῦ κηρυττομένης βασιλείας (Ματθ. ιγ', 11, Μάρκ. δ', 11, Λουκ. η', 10).

Ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ ὑπάρχουσιν ἐχθροὶ δυνάμενοι νὰ παρακωλύσωσι τὸ ἔργον αὐτῆς, οἷοι ὁ διάβολος, ἡ ἀνθρωπίνη κουφόνοι καὶ ἡ ῥαθυμία. Διὸ οὐ μόνον ὁ λόγος τῆς βασιλείας ὡς ὁ σπόρος, διαφόρως ὑφ' ἑκάστης ψυχῆς προσλαμβάνεται, καὶ ἐν ἄλλῃ μὲν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον καρποφορεῖ, ἐν ἄλλῃ δὲ συμπνίγεται καὶ οὐ τελεσφορεῖ, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ τῶν οὐρανῶν βασιλεία οὕτω δέον ν' αὐξάνῃ ἐπὶ τῆς γῆς (πρβλ. Ματθ. ιγ', 4 κ. ἑ.) (37) Ὅπως ὁ κόκκος τοῦ σινάπεως, ὅταν αὐξηθῇ γίνεται δένδρον μέγα καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους (Μάρκ. δ', 31—32, οὕτω καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς συνεχοῦς μόνον αὐξήσεως ἀναπτύσσεται εἰς τρόπον ὥστε νὰ κατασκηνώσωσιν ἐν αὐτῇ πάντα τὰ ἔθνη (Ἰεζ. λα', πρβλ. καὶ Ψαλμ. πε', 9).

Ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν εἶναι ἐσωτερική, ἀόρατος, πρὸς δὲ καὶ μεταβλητὴ ὅλως ἐξέλιξις, γινομένη ἐν ἑκάστῃ ψυχῇ ἰδίᾳ ἢ ἐν τῷ βίῳ ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος ἐν γένει· τοιαύτη, οἵα ἡ τῆς ζυμώσεως (πρβλ. Λουκ. ιγ', 20).

Αὕτη αὐξάνει ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ὁ σῖτος ἐν τῷ ἀγρῷ, ὅστις συμφύει σὺν τῷ καλῷ σπέρματι καὶ ζιζάνια (Ματθ. ιγ', 24 κ .ἑ.)

Ὁμοία ἐπίσης εἶναι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν πρὸς σαγήνην, συναγαγοῦσαν ἄγραν καλὴν καὶ σαπρὰν (πρβλ. Ματθ. ἐν. ἀν. 47 κ. ἑ.) (38)

κριμένον· «ἔστι παραβολὴ λόγος ὡς γενομένου, μὴ γενομένου μὲν κατὰ τὸ ῥητόν, δυναμένου δὲ γενέσθαι» (Ὠριγ.) (Βλ. πλείονα ἐν Ἐγχειρ. Ἑρμην. Βασ. Ἀντων. σ. 55) καὶ Θ. Σπυροπ. ἐν περιοδ. «Ἡ Κ. Διαθήκη», 6' Φεβρ. 1920).

36) Διὰ τῆς λέξεως ταύτης δηλοῦται ἡ μυστική, ἡ πνευματικὴ ἔννοια (πρβλ. Ἀποκ. α', 20 ια', 8 ιζ', 5, Ἐφ. ε', 32, Δαν. 6', 18—19, 27—39).

37) Τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ θὰ ἐξακολουθῇ, πάντοτε νὰ προάγηται παρὰ πᾶσαν δυνατὴν ἀντενέργειαν ἢ πρόσκομμα, ὅπερ μάτην παρεμβάλλουσιν οἱ ἐχθροὶ τῆς πίστεως· τούτων τὰ ἐμπόδια ἐχρησίμευσαν, ὡς ἀποδεικνύει ἡ ἱστορία, ὡς μέσα τελεσφόρα καὶ πρόσφορα εἰς τὸ ἔργον τοῦ Ὑψίστου.

38) Πυκνὰ ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ παρίσταται ἀλληγορικῶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ πρὸς αὐτὴν ἀνάλογος τοῦ λαοῦ τοῦ Ὑψίστου σχέσις, ὑπὸ τὴν εἰκόνα δένδρου ἢ ἀμπέλου καὶ ἀμπελῶνος (πρβλ. Δαν. δ', 19 κ. ἑ., Ἰεζ. κ', 19 λα' 3—9 κ. ἑ. Ψαλ. οθ', 9 κ. ἑ., Ἀσμ. η', 11—12).

Ὡς τοιοῦτο δὲ τὸ ἔργον τῆς βασιλείας θὰ ἐξακολουθήσῃ ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος τούτου, ὅτε τὸ ἀγαθὸν θὰ διακριθῇ ὁριστικῶς καὶ θὰ κατισχύσῃ τοῦ κακοῦ. Μέχρι δὲ τούτου τοῦ χρόνου ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καίτοι εἶναι ἐγγὺς καὶ ἐπὶ θύραις καὶ ἐν τῇ ἑαυτῆς δυνάμει ταχέως ἀποκαλύπτεται (πρβλ. Λουκ. κα', 8. 9, καὶ α' Κορ. δ', 20), ὅμως δὲν εἶναι ἀγαθὸν συμπεπληρωμένον (bonum consummatum), δῶρον τέλειον τοῦ Θεοῦ μόνον· ἀλλ' εἶναί τι καταρτιζόμενον καὶ ὁλονὲν ἐν ἡμῖν αὐξανόμενον καὶ τελειούμενον (πρβλ. Λουκ. ιζ', 20. 21, Ἰωάν. γ', 3).

Οὕτως ἐν ταῖς τοῦ Κυρίου ὁμιλίαις διακρίνονται δύο περίοδοι τῆς ἱστορίας τῆς οὐρανίου βασιλείας· περίοδος τῆς αὐξήσεως, τῆς ἐπὶ γῆς ἀναπτύξεως, καὶ περίοδος τοῦ θερισμοῦ καὶ τῆς συγκομιδῆς τῶν καρπῶν, τῆς πλήρους δηλονότι καὶ τελειωτικῆς ἐξελίξεως αὐτῆς ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων.

Ἡ προσεγγίζουσα τοῦ Θεοῦ βασιλεία ἣν ἦλθε ν' ἀποκαλύψῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, (39) σαφῶς πρὸς τούτοις ὁρίζεται διὰ τῆς πρώτης ἐκδοχῆς, καὶ ὥς τι τὸ ὁποῖον δέον ν' αὐξάνῃ ἔτι· τῆς ἐνδόξου βασιλείας, τοῦ θριαμβεύσοντος ἀγαθοῦ, τῆς βασιλείας ἐν τῇ ἐσχατολογικῇ αὐτῆς ἐννοίᾳ, οἵαν οἱ Ἰουδαῖοι προσεδόκων, ἀναβληθείσης εἰς τὸ μέλλον (πρβλ. Ματθ. ιγ', 40 κ. ἑ. Ζαχ. η', 8 α', Βασ. 6', 10).

Ἡ βαθμιαία δ' αὕτη ἀνάπτυξις τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ εἶναι νέα, καθόσον ἐν τοῖς προφητείαις τῆς Π. Διαθήκης ἡ τοῦ Θεοῦ βασιλεία παρίσταται ὡς ἀπηρτισμένη ἤδη καὶ οὕτως εἰπεῖν ὥριμος. Τὴν νέαν δὲ ταύτην ἔννοιαν τοῦ ἔργου τῆς οὐρανίου βασιλείας, πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς εἰς αὐτήν, δέον νὰ συνάψῃ καὶ συσχετίσῃ μετὰ τῶν παλαιῶν αὐτοῦ γνώσεων, συνενῶν μετὰ σπουδῆς καὶ συνέσεως τοὺς παλαιοὺς θησαυροὺς πρὸς τοὺς νέους (πρβλ. Ματθ. ιγ', (40). Διὰ τῆς ἐννοίας ταύτης τίθεται ἀκριβῶς ἡ βάσις καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς διδασκαλίας τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς (πρβλ. Ἰωάν. α', 17, Πράξ. 6', 14 κ. ἑ., Ρωμ. γ', 19—31 Ἑβρ. α' 1 κλ.).

Ἀνωτέρω διελάβομεν τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου ἐν οἷς δηλοῦται ὅτι ἡ

---

39) Αἱ ἱστορικαὶ καὶ προφητικαὶ παραβολαί, προεξεικόνιζον ἢ τὴν σύστασιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἢ τὴν πρὸς αὐτὴν σχέσιν τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν ἀρχόντων αὐτῶν (πρβλ. Ματθ. ιγ', 1 κ. ἑ., Μάρκ. δ', 1—34, Λουκ. η', 4—15, Ματθ. κ', 1 κ. ἑ. κα', 1 κ. ἑ., κ6', 1 κ. ἑ., Λουκ. ιδ', 15—24)· αἱ δὲ ἠθικαί, ἀναπτύσσουσι τὰ καθήκοντα ἡμῶν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον (πρβλ. Ματθ. ιη', καὶ κε'., Λου. ι', ι6', ιγ', ιε', ιστ' ιη' καὶ ιθ'. Βλ. Ἀντων. Ἑρμην. ἔν. ἀν.).

οὐράνιος βασιλεία ἐγκλείεται κατ' οὐσίαν ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ τοῦ πιστοῦ, δι' αὐτῆς καταρτιζομένη καὶ ἀσφαλιζομένη (πρβλ. Ματθ. ε', 3—11. 20, Λουκ. στ', 20)· ὅτι αὕτη αὐξάνει καὶ ἀναπτύσσεται ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐν τῷ κόσμῳ ἐν γένει βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον (πρβλ. Ματθ. ιγ', 4, Λουκ. ιζ', 20. 21), καὶ ὅτι πρὸς εἴσοδον καὶ συμμετοχὴν εἰς αὐτὴν ἀπαιτοῦνται ἠθικὰ τοῦ ἀνθρώπου προσόντα, ἤτοι ριζικὴ τῆς καρδίας μεταβολὴ καὶ τελεία ἠθικὴ ἀναγέννησις (πρβλ. Ἰωάν. γ', 3—5, Τίτ. γ', 5, Ἰεζ. λη' 25—27)· ἀπέκδυσις, ἄλλαις λέξεσι, τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου, τοῦ φθειρομένου κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, καὶ ἔνδυσις τοῦ νέου, τοῦ κατὰ Θεὸν κτισθέντος ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας (πρβλ. Ἐφεσ. δ', 22—24, Κολ. γ', 9. 10, Ρωμ. ιβ', 2 κτλ.).

(Συνεχίζεται)

---

40) Οὕτω συνήθως ἀποκαλεῖ ἑαυτὸν ὁ Χριστὸς (πρβλ. Ματθ. ιστ', 13, Λουκ. θ', 22, Μάρκ. Μάρκ. ιγ', 26, Ἰωάν. γ', 13, στ', 15, ζ', 6—30). Ἡ φράσις αὕτη ἀπαντᾷ τὸ πρῶτον παρὰ τῷ Δανιὴλ (ζ', 13). Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Χριστοῦ, οἱ Ἑβραῖοι ἀπεκάλουν αὐτὸν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ «υἱὸν Δαυΐδ»(πρβλ. Μάρκ. ι', 47), προσηγορία κατὰ τὸν Ζυγαβ. ἐντιμοτάτη παρ' Ἰουδαίοις καὶ «υἱὸν τοῦ Θεοῦ», πρὸς χαρακτηρισμὸν τοῦ Μεσσίου καὶ «υἱὸν τοῦ Εὐλογητοῦ», (πρβλ. Μάρκ. γ', 11, ε', 7, ιδ', 61, Ματθ. ιστ', 16 κστ', 63, Λουκ. δ', 41, Ἰωάν. α', 50 κτλ.)».

Η Β' ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΜΒΥΛ. ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

ΕΝ ΕΒΑΝΣΤΟΝ (15—31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1955)

ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ IV ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ. ΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΕΝ ΤΩ ΑΓΩΝΙ ΥΠΕΡ ΜΙΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ Συνέλευσις τοῦ Π. Σ. Ε. διακηρύσσει τὴν χριστιανικὴν ἐλπίδα εἰς μίαν ὥραν σοβαρᾶς διεθνοῦς κρίσεως. Τὰ κοινωνικὰ καὶ πολιτικὰ συστήματα εὑρίσκονται εἰς ἀνταγωνισμόν. Ἀντίθετοι ἰδεολογίαι διεκδικοῦν τὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχὴν τῶν ἀνθρώπων. Ἀνταγωνιζόμεναι ὁμάδες δυνάμεων θέτουν εἰς κίνδυνον τὴν εἰρήνην τῶν μικρῶν καὶ τῶν μεγάλων Ἐθνῶν. Εἷς σωρὸς ὅπλων ἀπείρων διαστάσεων ρίπτει τὴν ὀπαίσιον σκιάν του εἰς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. Φυσικαὶ καὶ ἀνθρώπινοι πηγαί πλούτου, ὡρισμέναι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐπ' ἀγαθῷ τῆς κοινωνίας ἔχουν ἐκτραπῆ εἰς σκοποὺς ξένους πρὸς τὸ ἅγιον αὐτοῦ θέλημα. Ἡ ἐπιστήμη ἔχει στρατολογηθῆ. Τὰ ὑδρογονικὰ ὅπλα φέρουν τὴν ἀπειλὴν τῆς ὁμαδικῆς καταστροφῆς εἰς κλίμακα ἄγνωστον μέχρι τοῦδε.

Ἔθνη τὰ ὁποῖα εἶναι διηρημένα λόγῳ τοῦ πολέμου καὶ τῶν συνεπειῶν του ἐπιζητοῦν τὴν ἀνασύστασιν τῆς ἑνότητος αὐτῶν ὡς ἐλευθέρων καὶ ἀνεξαρτήτων λαῶν. Ἑκατομμύρια τέκνων τοῦ Θεοῦ ἐπαναστατοῦν ἐναντίον τῆς οἰκονομικῆς στερήσεως, τοῦ πολιτικοῦ περιορισμοῦ καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀνισότητος. Ἄλλα ἑκατομμύρια τέκνων τοῦ Θεοῦ, ἐκριζωμένα ἐκ τῆς πατρώας γῆς, ζητοῦν καταφύγιον διὰ νὰ λυτρωθοῦν ἐκ τῆς καταιγίδος, ἐν τῇ ὁποίᾳ εὑρίσκονται. Τὰ παραπετάσματα διαιρέσεως δημιουργοῦν μεγάλην ἔντασιν εἰς τὸν κόσμον. Ἔθνη καὶ λαοὶ τῶν ὁποίων πρωτίστη ἐπιθυμία εἶναι νὰ ζοῦν ἐν εἰρήνῃ, εὑρίσκονται ἐν φόβῳ μήπως καταστραφοῦν ὑπὸ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν δυνάμεων.

Ὁ τεταραγμένος οὗτος κόσμος, παραμορφωμένος καὶ διεστραμμένος ὅπως εἶναι, ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ὁ κόσμος τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνος κατευθύνει τὸ νῆμα τῆς ἱστορίας του. Προσευχόμενοι, «γεννηθήτω τὸ θέλημά σου ἐ-

πὶ τῆς γῆς ὡς ἐν οὐρανῷ», ζητοῦμεν ἐπίγειον δικαιοσύνην, ἐλευθερίαν καὶ εἰρήνην διὰ πάντας. Ἐνταῦθα ὡς καὶ ἁπανταχοῦ ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ ἐλπὶς ἡμῶν. Ἡ ἐμπιστοσύνη ἡμῶν δὲν εὑρίσκεται εἰς τὴν λογικὴν ἢ τὴν δύναμιν ἡμῶν, ἀλλ' εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. Ἐμπνεόμεναι ὑπὸ τῆς πίστεως ταύτης ὅλαι αἱ πράξεις ἡμῶν δὲν δύνανται παρὰ νὰ εἶναι μία ταπεινή, εὐγνώμων καὶ πλήρης ἀναγνώρισις ὅτι ὁ Θεὸς ἐλύτρωσε τὸν κόσμον. Ὁ καρπὸς τῶν προσπαθειῶν ἡμῶν εὑρίσκεται εἰς τὰς χεῖράς του. Διὰ τοῦτο δυνάμεθα νὰ ζῶμεν καὶ νὰ ἐργαζώμεθα ὡς ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν ὅτι ὁ Θεὸς βασιλεύει, ἀτρόμητοι ἀπὸ ὅλας τὰς αὐθάδεις προσπαθείας τοῦ πονηροῦ, ἕτοιμοι νὰ ἀντιμετωπίσωμεν ἀπελπιστικὰς καταστάσεις καὶ νὰ ἐνεργήσωμεν εἰς αὐτὰς ὡς ἄνθρωποι τῶν ὁποίων ἡ ἐλπὶς εἶναι ἀκατάλυτος.

Ἐνώπιον τῆς καταστάσεως ταύτης καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα εἰς τὸν Χριστόν, συνιστῶμεν εἰς τὰ 170 ἑκατομμύρια τῶν ἀδελφῶν Χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι εὑρίσκονται εἰς τὰ 163 μέλη τοῦ Π. Σ. Ε. τὰ ἀκόλουθα θέματα, τὰ ὁποῖα θὰ ἐξετάσῃ ἡ κοινὴ τῶν Χριστιανῶν κρίσις ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῆς γενικῆς καὶ ἀτομικῆς ἐνεργείας εἰς τὰς παγκοσμίους ὑποθέσεις.

Ι΄. Ο ΠΕΡΙ ΕΙΡΗΝΗΣ ΠΟΘΟΣ ΚΑΙ Ο ΦΟΒΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ.

Ὁ ἄνθρωπος ἐπιθυμεῖ τὴν εἰρήνην βαθέως καὶ ἐπιμόνως. Δὲν εὑρίσκει οὐδεμίαν αἴγλην εἰς τὸν πόλεμον. Ἐγεύθη τὸν καρπὸν τῆς παραφροσύνης του καὶ εὗρε αὐτὸν πλέον πικρὸν καὶ δηλητηριώδη. Τὰ ἰδεώδη τοῦ ἀνθρώπου ἐμπαίζονται, ἡ ἐλευθερία του περικόπτεται, ἡ περιουσία του καταστρέφεται καὶ τὸ μέλλον του ὑπονομεύεται ὑπὸ τοῦ ὁλοκληρωτικοῦ πολέμου, τοῦ ὁποίου οἱ διατυμπανιζόμενοι σκοποὶ εὑρίσκονται ἔξω τῆς δικαιοδοσίας τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀσθενὴς ἐκ τοῦ πολέμου καὶ ἐπιθυμεῖ τὴν εἰρήνην.

Ἁπανταχοῦ οἱ Χριστιανοὶ ἐπιδιώκουν τὴν παγκόσμιον εἰρήνην ὡς μοναδικὸν σκοπόν. Ἐν τούτοις δι' αὐτοὺς ἡ εἰρήνη σημαίνει τι πλέον ἢ ἀπουσίαν πολέμου. Ἡ εἰρήνη χαρακτηρίζεται θετικῶς διὰ τῆς ἐλευθερίας, δικαιοσύνης, ἀληθείας καὶ ἀγάπης. Διὰ τοιαύτην εἰρήνην πρέπει νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ προσεύχεται ἡ Ἐκκλησία.

Οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψει, ὅτι μία τοιαύτη εἰρήνη δὲν εἶναι εὐκόλως καὶ ἀμέσως προσιτή. Ζῶμεν εἰς ἕνα κόσμον εἰς τὸν ὁποῖον ἀπὸ γενεὰς εἰς γενεὰν ἡ ἄγνοια τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἐναντίον αὐτοῦ ἐπανάστασις ἔσχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν πλεονεξίαν καὶ τὴν ἀκόρεστον ἐπιθυμίαν τῆς ἐξουσίας. Ὁ πόλεμος καὶ τὰ κακὰ αὐτοῦ. Βασικῶς τὸ πρόβλημα εἶναι πνευματικὸν καὶ δὲν δύναται νὰ λυθῇ διὰ μόνων τῶν οἰκονομικῶν καὶ πο-

λιτικῶν μέτρων. Πρέπει νὰ ἀλλάξῃ ἡ καρδία τῶν ἀνθρώπων. Τοῦτο πρέπει νὰ εἶναι τὸ κέντρον τοῦ εὐαγγελιστικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, μολονότι πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ ἀπάντησις ὑπῆρξε τραγικῶς τυχαία καὶ ἀνίσχυρος.

Ἡ ἐξέλιξις τῶν εἰρηνικῶν ὅπλων καθιστᾷ τὴν ἐποχὴν ἡμῶν μίαν ἐποχὴν φόβου. Ἀληθὴς εἰρήνη δὲν δύναται νὰ στηρίζεται ἐπὶ τοῦ φόβου. Εἶναι μάταιον νὰ σκεπτώμεθα ὅτι ἡ ἀτομικὴ βόμβα ἢ αἱ ἐξελίξεις αὐτῆς ἔχουν ἐξασφαλίσῃ τὴν εἰρήνην, διότι οἱ ἄνθρωποι θὰ φοβηθοῦν νὰ πολεμήσουν, οὔτε δύναται ὁ φόβος νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸν περιορισμὸν χρήσεως ἑνὸς τοιούτου ἀποτελεσματικοῦ ὅπλου, εἴτε ἐπ' ἐλπίδι ὁλοκληρωτικῆς νίκης ἢ ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ πλήρους καταστροφῆς.

Ἡ σκέψις ἑνὸς γενικοῦ πολέμου εἶναι πράγματι τρομακτική. Εἷς τοιοῦτος πόλεμος δημιουργεῖ μίαν νέαν ἠθικὴν πρόκλησιν. Ὁ φόβος οὗτος ἐπέστησε τὴν δημοσίαν προσοχὴν καὶ κατέστησεν ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην ἐξευρέσεως μέσων περιορισμοῦ. Αἱ συνέπειαι τοῦ πολέμου δὲν δύνανται νὰ φαίνωνται εἰς οὐδένα μακρυνοί. Σύμπασα ἡ ἀνθρωπότης εὑρίσκεται ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν μιᾶς καταστροφῆς ἐκ τῆς ὁποίας δὲν ὑπάρχει τρόπος διαφυγῆς.

Ἡ κυριωτέρα εὐθύνη τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ εἶναι ἀναμφιβόλως νὰ τοποθετήσῃ τὴν μετασχηματίζουσαν δύναμιν τοῦ Θεοῦ εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων. Οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ προσεύχωνται διακαέστερον ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, νὰ μετανοοῦν εἰλικρινέστερον καὶ νὰ ἀγωνίζωνται ἐπιμόνως διὰ τὴν ἔναρξιν παγκοσμίων ἐπαφῶν, συμφιλιώσεως, κοινωνίας καὶ ἀγάπης.

Αἱ ἀνώτεραι ἐπιδιώξεις, αἱ ὁποῖαι πολλάκις ἐπινοοῦνται πρὸς δικαιολογίαν τοῦ πολέμου, δὲν δύνανται νὰ ἀποκρύψουν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ἡ βία καὶ ἡ καταστροφὴ τοῦ πολέμου εἶναι τὰ ἀναπόσπαστα κακά. Διὰ τοῦτο οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὰς χώρας των πρέπει νὰ κάμουν τὸ πᾶν πρὸς διαφώτισιν ἐπὶ τῆς πλάνης ταύτης.

Δὲν εἶναι ἀρκετὸν νὰ διακηρύσσουν αἱ Ἐκκλησίαι ὅτι ὁ πόλεμος εἶναι ἓν κακόν. Πρέπει συνάμα νὰ μελετοῦν τὴν χριστιανικὴν περὶ εἰρήνης ἄποψιν, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸν χριστιανικὸν εἰρηνισμὸν ὡς τρόπον μαρτυρίας καὶ ἀφ' ἑτέρου, τὴν πεποίθησιν τῶν Χριστιανῶν ὅτι εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις δικαιολογεῖται ἡ στρατιωτικὴ δρᾶσις. Οἱασδήποτε ἀπόψεις καὶ ἂν ἔχουν οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὰ σημεῖα ταῦτα πρέπει νὰ ἐπιζητοῦν νὰ ἀναλύσουν καὶ νὰ βοηθήσουν πρὸς ἄρσιν τῶν ψυχολογικῶν καὶ κοινωνικῶν, τῶν πολιτικῶν καὶ οἰκονομικῶν αἰτίων τοῦ πολέμου. Χωρὶς νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν πεποίθησίν των ὅτι ὅλα τὰ πολεμικὰ ὅπλα εἰ-

ναι ἐπιβλαβῆ, αἱ Ἐκκλησίαι πρέπει νὰ ἐπιμείνουν πρὸς περιορισμὸν τῆς χρήσεως αὐτῶν. Οἱ Χριστιανοὶ εἰς ὅλας τὰς χώρας πρέπει νὰ παρακαλοῦν τὰς κυβερνήσεις των νὰ εἶναι ἤρεμοι καὶ νὰ ἐπιζητοῦν μέσα πρὸς περιορισμὸν τῶν ὅπλων καὶ ἐπίτευξιν τοῦ ἀφοπλισμοῦ.

Τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι δυνατόν. Μία διεθνὴς τάξις ἀληθείας καὶ εἰρήνης θὰ ἀπήτει :

1. Τὸν περιορισμὸν καὶ τὴν ἀπαγόρευσιν τῶν ἀτομικῶν, ὑδρογονικῶν καὶ ἄλλων ὅπλων ὁμαδικῆς καταστροφῆς, ὡς καὶ τὸν περιορισμὸν ὅλων τῶν ἐξοπλισμῶν ἐπὶ τῇ βάσει ἀποτελεσματικοῦ διεθνοῦς ἐλέγχου εἰς τρόπον ὥστε οὐδὲν κράτος θὰ εἶχε φόβον ὅτι διακινδυνεύει ἡ ἀσφάλειά του.

2. Ἡ ἐξέλιξις καὶ ἀποδοχὴ μεθόδων εἰρηνικῆς λύσεως πρὸς ἐπανόρθωσιν ὑφισταμένων ἀδικιῶν.

Πρέπει νὰ γίνῃ παραδεκτὸν ἐν τούτοις ὅτι ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τελευταίων ὑποψιῶν καὶ τῆς ἀπιστίας τὰ ἔθνη ἔχουν φθάσει σήμερον εἰς μίαν ἀδιέξοδον ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ ἐλέγχου τῶν ἀτομικῶν καὶ πυρηνικῶν ὅπλων εἴτε διὰ διεθνοῦς ἐλέγχου, εἴτε δι' ἄλλης τινος συμφωνίας. Ποῖαι ἐποικοδομητικαὶ σκέψεις εἶναι δυνατὸν νὰ προταθοῦν ἐν προκειμένῳ ; Ἐν πρώτοις κάμομεν ἔκκλησιν εἰς τὰ ἔθνη νὰ ἐγγυηθοῦν ὅτι θὰ ἀπόσχουν ἀπὸ τὴν ἀπειλὴν ἢ τὴν χρῆσιν τῶν ὑδρογονικῶν, ἀτομικῶν καὶ ἄλλων ὅπλων ὁμαδικῆς καταστροφῆς, καθὼς ἐπίσης καὶ ἄλλων μέσων βίας ἐναντίον τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος ἢ τῆς πολιτικῆς ἀνεξαρτησίας χώρας τινός. Ἐν περιπτώσει ἀθετήσεως τῆς ἐγγυήσεως ταύτης, ὁ χάρτης τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν προβλέπει τὴν ὁμαδικὴν ἐνέργειαν καὶ κατὰ τὸ διάστημα τῆς τοιαύτης διεθνοῦς ἐνεργείας, ἀναγνωρίζει τὸ δικαίωμα τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης.

Πιστεύομεν ὅτι ὅλα τὰ μέτρα πρὸς ἀποτροπὴν ἢ καταπολέμησιν τῆς ἐπιθέσεως, πρέπει νὰ εἶναι σύμφωνα πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ χάρτου τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν καὶ οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ ἐπιμένουν ὅπως τόσον τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη, ὅσον καὶ αἱ Κυβερνήσεις των περιορίζουν αὐστηρῶς τὴν στρατιωτικὴν δρᾶσιν κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς διεθνοῦς ἀσφαλείας. Αἱ Ἐκκλησίαι πρέπει νὰ καταδικάζουν τὰς ἐσκεμμένας ὁμαδικὰς καταστροφὰς τῶν πολιτῶν εἰς ἀνοικτοὺς χώρους δι' οἱωνδήποτε μέσων καὶ δι' ὁποιονδήποτε σκοπόν. Αἱ Ἐκκλησίαι πρέπει νὰ ἐπιμένουν διὰ τὴν αὐτόματον τοποθέτησιν εἰδικῶν φυλακείων τῆς Ἐπιτροπῆς Εἰρήνης τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν εἰς περιοχὰς ἐντάσεως πρὸς διαπίστωσιν πάσης τυχὸν ἐπιθέσεως. Οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ ἐπιμένουν συνεχῶς διὰ τὴν λῆψιν τῶν κοινωνικῶν, πολιτικῶν καὶ οἰκονομικῶν μέτρων πρὸς πρόληψιν πολέμου.

Μεταξὺ τῶν μέτρων αὐτῶν πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἡ ἠθικὴ τῶν Χριστιανῶν ἐνθάρρυνσις πρὸς θετικὴν χρησιμοποίησιν τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας ἐπ᾽ ἀγαθῷ τῆς ἀνθρωπότητος.

Πρέπει ὡσαύτως νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι αἱ δοκιμαὶ τῶν ὑδρογονικῶν βομβῶν ἐδημιούργησαν προβλήματα τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ἐδημιούργησαν θλίψεις καὶ προσέθεσαν νέαν ἔντασιν εἰς τὰς ἀνθρωπίνας μεταξὺ τῶν ἐθνῶν σχέσεις. Μεταξὺ τῶν ἐγγυήσεων ἐναντίον τῆς ἐπιδεινώσεως τῶν διεθνῶν ἐντάσεων εἶναι καὶ ἡ ἐπιμονὴ ὅπως τὰ Ἔθνη διεξάγουν τὰ πειράματα μόνον ἐντὸς ὡρισμένων ἐδαφῶν των, ἐὰν δὲ ἀλλαχοῦ, μόνον εἰς τὰ διεθνῶς καθορισθέντα.

Προπαντὸς οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ παρέχουν τὴν μαρτυρίαν μιᾶς δυναμικῆς ἐλπίδος εἰς τὸν Θεὸν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ὁποίου εὑρίσκεται ἡ τύχη τῶν ἐθνῶν καὶ ἐν τῇ πεποιθήσει ταύτῃ νὰ ἐργάζωνται ἀκαταπονήτως πρὸς δημιουργίαν καὶ διατήρησιν ἑνὸς εὐνοϊκοῦ διὰ τὴν συμφιλίωσιν καὶ τὴν καλὴν θέλησιν διεθνοῦς κλίματος. Τὰ εἰδικὰ προβλήματα καὶ καθήκοντα θὰ ποικίλουν εἰς ἑκάστην χώραν κατὰ τὰς περιστάσεις. Αἱ πολιτικαὶ ἀρχαὶ δύνανται νὰ εἶναι ἐχθρικαὶ ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας ἢ ἀκόμη κεκηρυγμένοι ἐχθροὶ τοῦ Χριστοῦ. Γνωρίζομεν ὅτι ἡ δύναμις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐργάζεται ἀποτελεσματικῶς μέσῳ τῆς μαρτυρίας τῶν πιστῶν, εὐπειθῶν καὶ πασχόντων Χριστιανῶν καὶ ὅτι αἱ βουλαὶ τοῦ Θεοῦ δὲν θὰ διαψευσθοῦν, ἀλλὰ θὰ ἐκπληρωθοῦν ἐν καιρῷ.

II. ΖΩΝΤΕΣ ΟΜΟΥ ΕΙΣ ΕΝΑ ΔΙΗΡΗΜΕΝΟΝ ΚΟΣΜΟΝ.

Ἡ Συνέλευσις πιστεύει ὅτι μὲ διεθνὴς τάξις σύμφωνος πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ τοποθετημένη εἰς τὴν εἰρήνην του δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ μόνον διὰ τῆς συμφιλιώσεως τὴν ὁποίαν ὁ Χριστὸς καθιστᾷ δυνατήν. Μόνον οὕτω εἶναι δυνατὴ ἡ μεταμορφοῦσα αὕτη χριστιανικὴ στάσις καὶ αἱ συμφωνίαι καὶ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα θὰ ἐξασφαλίσουν διαρκῆ εἰρήνην. Οἱ Χριστιανοί, λόγῳ τῇ ςπίστεώς των εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τῆς συμφιλιώσεως καὶ λόγῳ τῆς πείρας των περὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δὲν δύνανται νὰ παραδεχθοῦν ὡς μοναδικὸν τρόπον ὑπάρξεως τῶν ἐθνῶν μίαν κατάστασιν διαρκοῦς ἐντάσεως, ὁδηγαῦσαν εἰς ἀναπόφευκτον πόλεμον. Ἀντιθέτως χριστιανικὴ πεποίθησις εἶναι ὅτι ὁ πόλεμος δὲν εἶναι ἀναπόφευκτος, διότι ὁ Θεὸς θέλει τὴν εἰρήνην.

Συνέπεια τούτου εἶναι ὅτι οἱ Χριστιανοί, ἔχουν τὴν εὐθύνην πρωτίστως νὰ ζοῦν καὶ νὰ ἐργάζωνται διὰ τὴν συμφιλίωσιν τῶν ἀνθρώπων μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τοῦτο, ὡς ἄτομα καὶ ἔθνη, μεταξὺ ἀλλήλων. Εἶναι πάντοτε προσωριναὶ αἱ προσπάθειαι ἐξασφαλίσεως ὅπως τὰ ἔθνη ζῶσιν

ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τῇ βάσει ἀρχῶν ὀλιγώτερον θεμελιωδῶν. Ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν δύναται ν' ἀποδειχθῇ ὅτι δὲν ἦσαν παρὰ πρόχειρα τεχνάσματα εἰς ἕνα κόσμον, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει ὑποταγῇ ἀκόμη εἰς τὴν δύναμιν τοῦ σταυροῦ.

Ἄλλωστε, ἡ τήρησις καὶ αὐτῶν ἀκόμη «τῶν προχείρων τεχνασμάτων» εἰς ἕνα κόσμον ὅπου ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ δὲν ἔχει ἀκόμη ἀναγνωρισθῇ, εἶναι ἠθικῶς ἐπιτακτικὴ ὡς ἡ ἐλαχίστη προϋπόθεσις διεθνοῦς τάξεως. Σήμερον ὑπάρχει μεγάλη ἀνάγκη ὅπως ἡ ἠθικὴ αὕτη ἐπιταγὴ ἀναγνωρισθῇ. Ἡ σύγκρουσις τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων, κοινωνικῶν συστημάτων καὶ ἰδεολογιῶν τείνει νὰ ἐξουσιάσῃ ἑκάστης φύσεως τῆς διεθνοῦς ζωῆς. Ἐχθρικὴ προπαγάνδα, μεθοριακὰ ἐπεισόδια καὶ συναγωνισμὸς εἰς ἐξοπλισμοὺς μὲ τὰ πλέον θανατηφόρα ὅπλα, χαρακτηρίζουν μίαν κατάστασιν, ἡ ὁποία δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς εἰρήνη. Ὑπεράνω πάντων τούτων κινεῖται τὸ φάσμα ἑνὸς ὁλοκληρωτικοῦ πολέμου. Μόνον ὅταν αἱ παροῦσαι ἐντάσεις περιορισθοῦν καὶ ἐλεχθοῦν θὰ ἐξασφαλισθῇ χρόνος πρὸς δημιουργίαν ἐποικοδομητικῆς ἐπιρροῆς πρὸς συμφιλίωσιν.

Εἷς σύγχρονος πολιτικὸς ὁρισμὸς τῶν τοιούτων προσπαθειῶν εἶναι «ἡ συνύπαρξις». Ἀποφεύγομεν τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ὅρου τούτου λόγῳ τῆς ἀτυχοῦς ἱστορικῆς σημασίας καὶ λόγῳ τῶν σημερινῶν πολιτικῶν συνθηκῶν. Ἡ «Συνύπαρξις», ὡς ἐννοοῦν αὐτὴν οἱ Χριστιανοί, δὲν δύναται νὰ συνεπάγεται τὴν θέλησιν νὰ ἀποκρύψωμεν ἀπὸ τὸν ἑαυτόν μας ἢ τοὺς ἄλλους τὴν μεγάλην διαφορὰν ἡ ὁποία εὑρίσκεται μεταξὺ τῆς ἀναζητήσεως μιᾶς διεθνοῦς τάξεως, βασιζομένης εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἐπιδιώξεως τῶν σκοπῶν, οἱ ὁποῖοι ἀποκηρύσσουν τὴν χριστιανικὴν ἀποκάλυψιν. Δὲν πρέπει νὰ παραλείψωμεν τὴν θεμελιώδη αὐτὴν διαφορὰν καὶ τὴν βάσιν ἐπὶ τῆς ὁποίας εὑρίσκεται.

Εἴμεθα ἐναντίον τῆς ὑποταγῆς καὶ τῆς συμφιλιώσεως μετὰ τῆς ὁλοκληρωτικῆς τυραννίας καὶ ἐπιθέσεως. Εἴμεθα ἐναντίον τῆς ἐκμεταλλεύσεως παντὸς λαοῦ ὑπὸ τοῦ οἰκονομικοῦ μονοπωλίου ἢ τοῦ πολιτικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Εἰς τὴν παγκόσμιον κοινωνίαν πρέπει νὰ ἀγωνιζώμεθα διὰ τὴν ἐλευθερίαν ὅλων τῶν ἀνθρώπων ὅπως γνωρίζουν τὴν ἀλήθειαν, ἡ ὁποία κάμνει τοὺς ἀνθρώπους ἐλευθέρους καὶ διὰ τὰς βασικὰς πολιτικὰς ἐλευθερίας ὅλων τῶν λαῶν.

Οἱ Χριστιανοὶ ἀξιοῦν τὸ δικαίωμα νὰ διακηρύττουν τὴν πίστιν των, διὰ προκηρύξεως καὶ πειθοῦς, διὰ παραδειγμάτων καὶ θλίψεων, καθὼς ἀκριβῶς σέβονται τὸ αὐτὸ δικαίωμα διὰ τοὺς ἄλλους. Ἄλλωστε αἱ διαφοραὶ πεποιθήσεων ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνθρώ-

που ὑπῆρχον ἐπὶ μακρὸν εἰς κοινωνίας οὐσιαστικῶς εἰρηνικὰς καὶ οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ συνεχίσουν καταδικάζοντες τὸν ὁλοκληρωτισμὸν ὡς ψευδῆ εἰς τὴν διδασκαλίαν καὶ ἐπικίνδυνον εἰς τὴν ἐφαρμογήν. Θὰ εἶναι ἐπίσης σταθεροὶ εἰς τὴν ἀντίθεσίν των ἐναντίον τοῦ ἀθεϊστικοῦ ὑλισμοῦ. Ὅσον βαθὺς καὶ ἂν εἶναι ὁ ἀνταγωνισμὸς δὲν ἀποτελεῖ ἀνυπέρβλητον ἐμπόδιον διὰ μίαν συμβίωσιν εἰς ἕνα διῃρημένον κόσμον. Τὸ ἴδιον δύναται νὰ λεχθῇ περὶ τῶν μεθόδων πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς ὀργανώσεως ἐκεῖ ὅπου αὗται εἶναι δημοκρατικαὶ ἢ δικτατορικαί.

Τοιαύτη συμβίωσις ἀπαιτεῖ τὴν τήρησιν ὡρισμένων προϋποθέσεων ἀπὸ μέρους ἀμφοτέρων.

1. Μίαν πεποίθησιν ὅτι εἶναι δυνατὴ ἡ συμβίωσις τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν λαῶν τοὐλάχιστον διὰ μίαν ὡρισμένην περίοδον ἐτῶν.

2. Μίαν προθυμίαν περὶ μὴ χρησιμοποιήσεως βίας ὡς μέσου τακτικῆς πέραν τῶν ὑπαρχόντων συνόρων. Τοῦτο δὲν σημαίνει τὴν ἀναγνώρισιν καὶ τὴν παγοποίησιν τῶν σημερινῶν ἀδικιῶν καὶ τῶν ἀφυσίκων διαιρέσεων τῶν ἐθνῶν, ἀλλὰ σημαίνει τὴν ἀποκήρυξιν τῆς πιέσεως ὡς μέσου ἐξασφαλίσεως ἢ ἐπανορθώσεως αὐτῶν.

3. Μίαν σταθερὰν προσπάθειαν πρὸς περιστολὴν τῶν κοινωνικῶν καὶ ἄλλων ἀδικιῶν, αἵτινες δύνανται νὰ ὁδηγήσουν εἰς ἐμφύλιον ἢ διεθνῆ πόλεμον.

4. Εὐσυνείδητον σεβασμὸν τῶν δοθεισῶν ἐγγυήσεων.

5. Συνεχῆ προσπάθειαν ἐπιτεύξεως συμφωνίας ἐπὶ τῶν ζωτικῶν σημείων, ὡς εἶναι αἱ συνθῆκαι εἰρήνης καὶ ὁ ἐξοπλισμός, ἅτινα εἶναι οὐσιώδη πρὸς βαθυτέραν σταθεροποίησιν καὶ εἰρηνοποίησιν τῶν σχέσεων.

6. Προθυμίαν ὑποβολῆς τῶν ζητημάτων διχογνωμίας εἰς ἕνα ἀμερόληπτον διεθνῆ ὀργανισμόν, τοῦ ὁποίου αἱ ἀποφάσεις νὰ εἶναι σεβασταί.

Αὗται εἶναι ἐλάχισται ἀπαιτήσεις. Ὁ περιωρισμένος οὗτος τύπος τῆς συμβιώσεως δύναται νὰ εἶναι μεταβατικὸς σταθμὸς ἢ σημεῖον ἐκκινήσεως. Πρέπει νὰ λειτουργήσῃ δι' ἀκαταπονήτου προσπαθείας, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς μίαν τάξιν εὐγενοῦς συνεργασίας. Ἡ κατεύθυνσις τῆς τοιαύτης τάξεως πρέπει ἀσφαλῶς νὰ εἶναι πρὸς τὸν εἰρηνικὸν συναγωνισμὸν καὶ τὴν αὔξουσαν συνεργασίαν. Ἡ τάξις αὕτη θὰ ἐνισχυθῇ διὰ τῆς ἐλευθέρας ἀνταλλαγῆς προσώπων, μορφώσεως, πληροφοριῶν καὶ ἐμπορευμάτων, διὰ τῆς κοινῆς περιθάλψεως καὶ διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν εἰς ὄργανον εἰρηνικόν. Οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ προχωρήσουν περισσότερον. Πρέπει νὰ προαγάγουν τὴν συμφιλίωσιν τῶν ἐθνῶν. Πρέπει νὰ ἐργασθοῦν διὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς δικαιοσύνης ἐπὶ ἑνὸς τύπου νόμου εἰς τρόπον ὥστε μία ὑπεύθυνος κοινωνία, θεμελιωμένη ἐν τῇ

ἀληθεία, νὰ εἶναι δυνατή.

Ἡ Οἰκουμενικὴ κοινωνία τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι διὰ τὸν Χριστιανὸν μία ἀπόδειξις τῆς προόδου πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν καὶ περὶ τοῦ ὅτι ὁ Θεὸς μεταχειρίζεται τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν ὡς ἕνα ἀκρογωνιαῖον λίθον τῆς παγκοσμίου τάξεως. Ἐπὶ πλέον ἡ Ἐκκλησία διὰ τοῦ ὑπερεθνικοῦ αὐτῆς χαρακτῆρος παρέχει τὸ σημεῖον συναντήσεως εἰς τὸ ὁποῖον ἡ ἀναζήτησις τῆς ἐν Χριστῷ ἀληθείας εἰς ὅλα τὰ προβλήματα τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας δύναται νὰ ἐπιδιωχθῇ τόσον ἐν πίστει καὶ ἐλπίδι, ὅσον καὶ ἐν τῇ δημιουργικῇ δυνάμει τῆς ἀγάπης.

III. ΤΙ ΟΦΕΙΛΟΥΝ ΤΑ ΕΘΝΗ ΠΡΟΣ ΑΛΛΗΛΑ.

Ἡ παγκόσμιος κοινωνία ἔχει ἐσωτερικὴν ἐξάρτησιν. Τὸ καθεστὼς τῶν μέχρι τοῦδε ἐξηρτημένων λαῶν ἔχει ὑποστῇ ριζικὴν μεταβολὴν μὲ συνέπειαν τὰς ἐντελῶς νέας σχέσεις πρὸς τὸ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ κόσμου. Οἱ παλαιοὶ τύποι ἀποικισμοῦ καὶ ἰμπεριαλισμοῦ βαίνουν πρὸς ἐξαφάνισιν, ἀλλὰ νέαι μορφαὶ ἰμπεριαλισμοῦ ἐφιστοῦν τὴν προσοχήν.

Εἰς χώρας τινὰς ὁ ἐθνικισμὸς κατέστη δημιουργικὴ δύναμις καὶ ἐβοήθησε τὸν λαὸν διὰ νὰ κερδίσῃ καὶ κρατήσῃ τὴν ἐλευθερίαν του, ὑπάρχει ὅμως μία τάσις ἐξαφανίσεως αὐτοῦ. Ἡ αὐταρχικὴ στάσις τοῦ ἐθνικισμοῦ ἀποτελεῖ ἐμπόδιον διὰ μίαν διεθνῆ συνεργασίαν.

Ἡ κατά τινα τρόπον ἐκμετάλλευσις ἑνὸς λαοῦ ὑπ' ἄλλου εἶναι κακὴ καὶ ἀδικαιολόγητος. Τὰ κράτη τὰ ὁποῖα διοικοῦν μὴ αὐτοκυβερνώμενα ἐδάφη ἔχουν τὴν εἰδικὴν ὑποχρέωσιν νὰ προαγάγουν τὴν ἐκπαιδευτικήν, οἰκονομικήν, κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν πρόοδον τῶν ἐξαρτωμένων λαῶν εἰς τρόπον ὥστε νὰ δυνηθῶσιν οὗτοι νὰ παίξωσι τὸν ρόλον των εἰς τὴν διεθνῆ κοινωνίαν.

Χαιρετίζομεν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς διεθνοῦς εὐθύνης εἰς τὴν θέσιν τοῦ παλαιοῦ ἀποικισμοῦ καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἀναπτυχθεῖσαν ἀρχὴν τῆς διεθνοῦς μελέτης καὶ ἐρεύνης. Μολονότι τὸ σύστημα τοῦτο δίδει λαβεῖν εἰς καταχρήσεις, ἐν τούτοις ἡ πρόοδος τῶν ὑπὸ τὸ καθεστὼς τοῦτο ἐδαφῶν μαρτυρεῖ περὶ τῆς ἀξίας τοῦ συστήματος. Αἱ διαχειριστικαὶ ἀρχαὶ πρέπει νὰ ἐξετάσουν τὸ ζήτημα τῆς τοποθετήσεως τῶν μὴ αὐτοκυβερνωμένων περιοχῶν αὐτῶν ὑπὸ τὸ σύστημα τοῦτο.

Τὸ νόμιμον δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεως τῶν λαῶν πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῇ. Πρέπει νὰ δοθῇ εἰδικὴ διαβεβαίωσις περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ αἱ ἁρμόδιαι ἀρχαὶ πρέπει νὰ λάβουν λογικὰ μέτρα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην.

Εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν αἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν λαῶν, οἱ

ὁποῖοι μέχρι σήμερον ἦσαν κυβερνῶντες καὶ κυβερνώμενοι πρέπει νὰ εἶναι σχέσεις συνεργασίας. Αἱ χῶραι αἱ ὁποῖαι ἀπολαμβάνουν νέας πολιτικῆς ἐλευθερίας, ἔχουν ἀνάγκην οἰκονομικῆς καὶ τεχνικῆς βοηθείας.

Ἡ ἀνταπόκρισις τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν εἰς τὰ διεθνῆ προγράμματα τεχνικῆς βοηθείας, ἀποτελεῖ λαμπρὰν σελίδα τῆς συγχρόνου ἱστορίας, ἀλλ' ἡ προσπάθεια αὕτη εἶναι μικρὰ ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν ὑποαναπτύκτων χωρῶν καὶ τὰς πηγὰς τῶν ἐξειλιγμένων. Ἀπαιτεῖται ἐπὶ μακρὸν χρόνον μία συνεχὴς προσπάθεια καὶ ἀμοιβαῖαι εὐθῦναι πρὸς αὔξησιν τοῦ ἐνδιαφέροντος πάντων τῶν συνεργαζομένων.

Πολλὰ ἐκ τῶν πολιτικῶς νέων ἐθνῶν εἶναι ἀρχαῖα ἐν σχέσει πρὸς τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν παιδείαν αἰώνων. Εἰς μίαν συνεργασίαν, τὰ ἔθνη αὐτὰ ἔχουν νὰ προσφέρουν τὴν ἰδίαν αὐτῶν συμβολήν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποβῇ ἡ συνεργασία αὕτη καρποφόρος, ἀπαιτεῖται ὅπως τὰ «νέα καὶ ἀρχαῖα» ἔθνη εἶναι πρόθυμα νὰ διδαχθοῦν ἀπ' ἀλλήλων.

IV. ΤΑ ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ ΚΑΙ Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑ.

Παρὰ τὰς κρισίμους μεταπολεμικὰς ἐντάσεις, αἱ ὁποῖαι διήρεσαν τὴν διεθνῆ κοινωνίαν, τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη συνετέλεσαν μεγάλως εἰς τὴν τάξιν καὶ τὴν δικαιοσύνην. Εἰς τὰς τελευταίας συνεδρίας ἔδωκαν εὐκαιρίας πρὸς συνέχισιν τῶν διπλωματικῶν ἐπαφῶν καὶ τῶν εἰρηνικῶν διευθετήσεων. Τὰ μεγαλύτερα διεθνῆ προβλήματα ἠχθησαν ἐνώπιον τῆς παγκοσμίου κοινῆς γνώμης ἐν τῇ Γενικῇ Συνελεύσει τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Ἡ ἱσοτρικὴ παγκόσμιος διακήρυξις τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων παρέσχεν ἕνα διεθνῆ τύπον. Διὰ τοῦ προγράμματος εὐρείας ἐθνικῆς βοηθείας τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη ἀπετέλεσαν κέντρον ἐναρμονισμοῦ τῶν ἐνεργειῶν τῶν κρατῶν ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας.

Ἐν τούτοις ἡ ἀδυναμία τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ἡ ὁποία ἀντανακλᾷ τὰς διαιρέσεις ἐν τῇ διεθνεῖ κοινωνίᾳ, εἶναι προφανής. Δὲν ἔγινε μεγάλη πρόοδος δι' ἕνα παγκόσμιον ἀφοπλισμὸν ἢ τὴν δημιουργίαν μιᾶς διεθνοῦς ἀστυνομικῆς δυνάμεως. Εἰς πολλὰ ζητήματα ἡ ἄμεσος ἐπέμβασις δὲν κατέστη δυνατὴ λόγῳ τοῦ ἀδιεξόδου τοῦ ψυχροῦ πολέμου. Πολλάκις ὡρισμένα ζητήματα ἐξετάζονται ἐπὶ τῇ βάσει μονομερῶν συμφερόντων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς πραγματικῆς ἀξίας. Καθ' ὃν χρόνον τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη ὑπάρχουν καὶ ἀναπτύσσονται, ἡ διεθνὴς κρίσις αὐξάνει.

Ἡ βραχεῖα ἱστορία τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν εἶναι μία ἱστορία ἀναπτύξεως καὶ αὐξήσεως, ἐὰν δὲ πρόκειται νὰ ζήσῃ ὁ ὀργανισμός, πρέπει νὰ ἐξακολουθῇ νὰ αὐξάνῃ. Ὁ Ὀργανισμὸς Ἡνωμένων Ἐθνῶν δύναται νὰ ἀποβῇ πλέον περιεκτικός. Ὁ Παγκόσμιος Ὀργανισμὸς δύναται νὰ

[illegible]

[illegible] στρατευθῶσιν εἰς τὰ ἔθνη πρὸς ἐπιλογήν.

Σχεδὸν [illegible] Κρατῶν ἀποτελεῖ τὰ μεγαλύτερα παραδείγματα τῆς τοιαύτης πολιτικῆς ὀργανώσεως. [illegible] ὑπάρχουν μεγάλα ἀγαθὰ καὶ μεγάλοι κίνδυνοι.

Οἱ τοπικοὶ συνασπισμοί, [illegible] οἱ συνασπισμοὶ οἰκονομικῆς καὶ ἐκπαιδευτικῆς συνεργασίας, ἀντικαθιστοῦν τοὺς ἐκπαιδευτικούς, οἰκονομικοὺς καὶ ἱστορικοὺς δεσμούς, οἱ ὁποῖοι συνδέουν τὰ ἔθνη μιᾶς ὡρισμένης περιοχῆς εἰς μίαν ὡρισμένην κοινότητα. Ἀντιπροσωπεύουν [illegible] ἐν μέσῳ τῆς ἀποτυχίας τῶν ἐθνῶν πρὸς ὀργάνωσιν μιᾶς σταθερᾶς παγκοσμίου ἀσφαλείας διὰ μέσου τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Παρὰ τὸν μέγαν κίνδυνον ὁ ὁποῖος ὑπάρχει εἰς τοὺς τοπικοὺς συνασπισμούς, διὰ τὴν διεθνῆ εἰρήνην καὶ ἀσφάλειαν, ἐν τούτοις οἱ συνασπισμοὶ οὗτοι ἔχουν μίαν ἔγκυρον θέσιν εἰς μίαν παγκόσμιον τάξιν συνεργασίας, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι:

1. Οὗτοι ἔχουν σαφῶς ἀμυντικὸν χαρακτῆρα, αἱ δὲ στρατιωτικαὶ ἐνέργειαι ὑπόκεινται εἰς τὴν ὁμαδικὴν [illegible].

2. Ὑπόκεινται εἰς τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ καταστατικοῦ τῶν Ἡνωμένων

Ἐθνῶν καὶ ἐνισχύουν αὐτάς.

3. Ἐξυπηρετοῦν τὰ ἀμοιβαῖα συμφέροντα καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν λαῶν τῆς περιοχῆς.

Οἱ τοπικοὶ συνασπισμοί, οἱ ὁποῖοι ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς ἀπαιτήσεις ταύτας, δύνανται νὰ ἐνισχύσουν τὴν παγκόσμιον ὀργάνωσιν διὰ τῆς μειώσεως τῆς ἀπειλῆς τῆς εἰρήνης καὶ τοῦ περιορισμοῦ τῶν ἐκκρεμῶν διεθνῶν προβλημάτων. Οἱ Χριστιανοὶ ἔχουν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ σταθμίζουν τοὺς τοπικοὺς συνασπισμοὺς μὲ τὰ συμφέροντα τῆς παγκοσμίου κοινωνίας.

Μία τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς διεθνοῦς ἐν τῷ Χάρτῃ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν κοινωνίας εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς «ἰσότητος κυριαρχίας» τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν κρατῶν. Ἡ ἀρχὴ αὕτη κινδυνεύει πολλάκις νὰ παραθεωρηθῇ ἀπὸ μέρους τῶν μεγάλων δυνάμεων, ὅταν αὗται προσπαθοῦν ὄχι μόνον νὰ ἐξουσιάζουν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπιβάλλουν ἕνα τύπον ὀργανώσεως εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν. Διὰ τοῦτο οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ δεικνύουν σεβασμὸν καὶ νὰ προστατεύουν τὰ οὐσιώδη δικαιώματα τῶν μικροτέρων Ἐθνῶν.

V. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ.

Ἡ ἔκκλησις πρὸς προστασίαν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ἐπιβάλλεται ἰδιαιτέρως εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχήν, ὁπότε εἰς πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου ὁ ὁλοκληρωτισμὸς — βασιζόμενος ἄλλοτε εἰς ἀθεϊστικὰς ἰδεολογίας καὶ ἄλλοτε ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς θρησκείας, — περιορίζει τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἱδρυμάτων καὶ ἀρνεῖται τὰ θεόδοτα ἐκεῖνα δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ δι' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Τυγχάνει θεμελιῶδες ἓν σύστημα δικαιοσύνης τὸ ὁποῖον ἀμύνεται τῶν δικαιωμάτων καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ ἀνθρώπου. Ἄρνησις τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας καὶ ἄλλων δικαιωμάτων, ἐναντίον τῆς ὁποίας αἱ Ἐκκλησίαι πολλάκις ὕψωσαν φωνὴν διαμαρτυρίας, εἶναι σημεῖον τῆς ἠθικῆς ἀδυναμίας τοῦ κόσμου. Ὁ ἀγὼν διὰ τὰς οὐσιώδεις ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου, ὡς τονίζεται ἐν τῇ παγκοσμίῳ διακηρύξει τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, εἶναι ὁ ἀγὼν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης. Ἡ τελευταία μελέτη τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἡ ὑποστήριξις τοῦ δικαιώματος τῆς ἐνσυνειδήτου ἀντιρρήσεως, συμφώνως τῇ ἀποφάσει τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ 1951, ἀποτελεῖ ἀναγκαῖον βῆμα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῶν ἐθνικῶν καὶ διεθνῶν μέσων πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ δικαιώματος τούτου. Ἐν τῷ μεταξὺ αἱ Ἐκκλησίαι, κατὰ τὸ δυνατόν, πρέπει νὰ συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς δικαίας κρίσεως καὶ τῆς ἀνθρωπίνου μετα-

χειρίσεως ἐκείνων οἱ ὁποῖοι θεωροῦν ἑαυτοὺς ὑπερασπιστὰς τῆς εἰρήνης. Ἡ ἔξαρσις τοῦ διεθνοῦς γνώμονος ἐν τῇ Διακηρύξει τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ ἡ προσπάθεια ἐξασφαλίσεως διεθνῶν ἐγγυήσεων διὰ τῶν συμβάσεων ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ἀντανακλᾷ μίαν ἀφυπνιζομένην διεθνῆ συνείδησιν.

Ἡ σημασία τῶν προσπαθειῶν πρὸς ἐξασφάλισιν διεθνῶν νομικῶν ὑπὲρ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ἐγγυήσεων δὲν μειοῦται ὑπὸ τῶν ἐμποδίων. Τὸ θεμελιῶδες ἐνδιαφέρον τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι, ἐν τούτοις, ὅπως προαγάγουν τὰ ἀμοιβαίως ἀνεγνωρισμένα ἐν τῷ ἔθει καὶ τῆς συνηθείας τῆς κοινωνίας δικαιώματα. Αἱ διεθνεῖς συμβάσεις παρέχουν μεγάλην συμβολὴν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἀλλ' ὑπάρχουν ὅρια εἰς τὴν χρῆσιν τῶν μέσων τούτων. Πολλάκις ὁ διεθνὴς νόμος εἶναι ὁ καρπὸς καὶ οὐχὶ ἡ πηγὴ τῆς κοινωνίας. Πρὸς δημιουργίαν μιᾶς ἰσχυρᾶς ἀμύνης τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ἀπαιτοῦνται ἔντονοι καὶ ἐπίμονοι ἐκπαιδευτικαὶ προσπάθειαι. Ἡ χριστιανικὴ ἀγωγὴ δύναται νὰ συμβάλῃ σημαντικῶς ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Ἡ πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐπιβάλλει εἰς τὴν χριστιανικὴν συνείδησιν μίαν εἰδικὴν εὐθύνην ὑπὲρ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι εἶναι τὰ θύματα τῆς παγκοσμίου ἀταξίας. Τόσον διὰ τῶν κυβερνητικῶν ἐνεργειῶν καὶ τῆς διεθνοῦς συνεργασίας, ὅσον καὶ τῶν ἀμέσων προσπαθειῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, πρέπει νὰ ληφθοῦν μέτρα διὰ τὴν περίθαλψιν τῶν προσφύγων, τῶν μεταναστῶν, τῶν ἐκπατρισθέντων πολιτικῶν ἢ στρατιωτικῶν φυλακισμένων καὶ ἄλλων ὁμάδων πασχόντων καὶ πιεζομένων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν οἱασδήποτε καταγωγῆς, φυλῆς καὶ θρησκείας. Σπουδαιοτέρα τῆς περιθάλψεως αὐτῶν τυγχάνει ἡ δικαία λύσις τοῦ προβλήματος αὐτῶν.

VI. ΠΡΟΣ ΕΝ ΔΙΕΘΝΕΣ ΗΘΟΣ.

Ἓν τῶν κυριωτέρων ἐμποδίων διὰ μίαν παγκόσμιον κοινωνίαν εἶναι ἡ ἔλλειψις ἑνὸς κοινοῦ θεμελίου ἠθικῶν ἀρχῶν. Εἰς τὴν ῥίζαν τῶν παραλόγων ἀνταγωνισμῶν εὑρίσκεται ἡ ἀποτυχία τῶν κυβερνήσεων καὶ τῶν λαῶν νὰ θέσουν κοινὰς κατευθυντηρίους ἀρχάς. Οἱ διακανονισμοὶ οἱ ὁποῖοι προυτάθησαν καὶ ἡ συνεργασία διαφόρων ἰδεολογιῶν εἶναι οὐσιωδῶς ἀσταθεῖς καὶ τείνουν νὰ δημιουργήσουν νέας προστριβὰς οὐχὶ μόνον λόγῳ τῶν πολιτικῶν διαφορῶν, ἀλλὰ καὶ λόγῳ τῶν διαφορῶν ὡς πρὸς τὰς ἠθικὰς ἀξίας.

Ὁ κόσμος τῶν ἐθνῶν χρειάζεται ἀπαραιτήτως ἓν διεθνὲς ἦθος πρὸς δημιουργίαν μιᾶς ὑγιοῦς βάσεως διὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ διεθνοῦς νόμου καὶ

τῶν διεθνῶν καθιδρυμάτων. Τοῦτο δὲν ἀπαιτεῖ μόνον προσπαθείας πρὸς ἐξεύρεσιν εὐρυτέρου πεδίου κοινῆς ἠθικῆς συνεννοήσεως, ἀλλ' ἐπίσης προσπαθείας διὰ τὴν κατεύθυνσιν τῶν γενικῶν ἀρχῶν διεθνοῦς ζωῆς πρὸς τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ. Οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ ἐφιστῶσι τὴν προσοχὴν τῶν κυβερνώντων εἰς τὸ θεμελιῶδες τοῦτο καθῆκον. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ ὅπως πράξουν τοῦτο μετ' αὐθεντίας οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ κατανοήσουν καὶ οἱ ἴδιοι σαφῶς τὰς οὐσιώδεις ταύτας ἀρχάς. Τοῦτο δύναται νὰ γίνῃ δι' ἐπιμόνου μελέτης. Δοκιμαστικῶς παραθέτομεν τὰς ἀκολούθους παρατηρήσεις :

1. Πᾶσαι αἱ δυνάμεις φέρουσιν εὐθύνην καὶ ὅλα τὰ ἔθνη εἶναι οἱ θεματοφύλακες τῆς δυνάμεως, ἡ ὁποία πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὸ κοινὸν καλόν.

2. Ὅλα τὰ ἔθνη ὑπόκεινται εἰς ἠθικοὺς νόμους καὶ πρέπει νὰ ἀγωνίζωνται διὰ νὰ ζοῦν συμφώνως πρὸς τὰς παραδεδομένας ἀρχὰς τῶν διεθνῶν νόμων, νὰ ἀναπτύσσουν τοὺς νόμους τούτους καὶ νὰ ἐπιβάλλουν αὐτοὺς διὰ κοινῶν ἐνεργειῶν.

3. Ὅλα τὰ ἔθνη πρέπει νὰ σέβωνται τὰς ὑποσχέσεις των καὶ τὰς διεθνεῖς αὐτῶν συμφωνίας.

4. Ἐν περιπτώσει διεθνοῦς διαφορᾶς οὐδὲν ἔθνος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ γίνῃ μοναδικὸς κριτὴς τῆς ὑποθέσεως αὐτοῦ ἢ νὰ καταφύγῃ εἰς πόλεμον πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν του, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐπιζητήσῃ τὸν διακανονισμὸν τῶν διαφορῶν δι' ἀπ' εὐθείας διαπραγματεύσεων ἢ διὰ τῆς ὑποβολῆς αὐτῶν εἰς ἕνα φιλικὸν διαιτητικὸν ἢ δικαστικὸν διακανονισμόν.

5. Ὅλα τὰ ἔθνη ἔχουν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐξασφαλίσωσι γενικὴν ἀσφάλειαν καὶ πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ ὑποβοηθοῦν τὰ λαμβανόμενα μέτρα ἐναντίον παντὸς χαρακτηριζομένου ὡς ἐπιτιθεμένου.

6. Πρέπει τὰ ἔθνη νὰ ἀναγνωρίζουν καὶ προστατεύουν τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὰ οὐσιώδη δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου ἄνευ διακρίσεως, φυλῆς, γένους, γλώσσης, ἢ Θρησκείας.

7. Ἕκαστον ἔθνος πρέπει νὰ ἀναγνωρίζῃ τὰ δικαιώματα παντὸς ἄλλου ἔθνους τὸ ὁποῖον τηρεῖ τὰς τοιαύτας ἀρχὰς νὰ ζῇ καὶ νὰ διακηρύσσῃ τὰς κοινωνικὰς αὐτοῦ πεποιθήσεις, χωρὶς νὰ ἐπιζητῇ διὰ τῆς καταπιέσεως τῆς ἀπειλῆς καὶ τῆς διεισδύσεως νὰ ἐπιβάλλῃ ταύτας εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη.

8. Ὅλα τὰ ἔθνη πρέπει νὰ ἀναγνωρίζουν τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως παρέχουν τὰς ἐπιστημονικὰς καὶ τεχνικὰς προόδους των εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένων περιοχῶν καὶ βοηθοῦν τὰ θύματα τῶν καταστροφῶν εἰς ἄλλας Χώρας.

9. Ὅλα τὰ ἔθνη πρέπει νὰ ἀγωνίζωνται διὰ νὰ καλλιεργοῦν ἀδελφικὰς σχέσεις μετὰ τῶν γειτόνων των, νὰ ἐνθαρρύνουν φιλικάς, ἐκπαιδευτικὰ ςκαὶ ἐμπορικὰς συζητήσεις καὶ νὰ μετέχουν εἰς ἐποικοδομητικὰς διεθνεῖς ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπίνης εὐημερίας προστασίας.

Διὰ τοῦτο αἱ Ἐκκλησίαι πρέπει νὰ ἴδουν εἰς τὴν διεθνῆ σφαῖραν ἕνα πεδίον ὑποταγῆς εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Δὲν δύνανται νὰ παραδεχθοῦν ὅτι τοῦτο εὑρίσκεται ἐκτὸς τῆς κυριαρχίας τοῦ Χριστοῦ ἢ τῆς περιοχῆς τοῦ ἠθικοῦ νόμου. Τὸ πρώτιστον καθῆκον αὐτῶν εἶναι νὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς τὴν κλίσιν των ὅπως ἐμφανίσουν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Ἡ κοινωνία των πρέπει νὰ εἶναι εἷς δεσμὸς ἑνώσεως μεταξὺ ὅλων, εἷς δεσμὸς περισσότερον σταθερὸς καὶ ἰσχυρὸς παντὸς ἄλλου. Ἡ Ἐκκλησία, πρέπει νὰ ἀποβῇ ἡ κοινωνία τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς θέλει δι' ὅλον τὸν κόσμον. Διὰ τῆς κλήσεως αὐτῆς πρέπει νὰ ἐνεργῇ ὡς μία ἀπολυτροῦσα καὶ πάσχουσα κοινωνία καθ' ὁμοιότητα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ αἱ διαφοραὶ γένους, τάξεως, χρώματος, ἢ φυλῆς γίνονται μία πηγὴ ἀμοιβαίου πλούτου καὶ οὐχὶ ἀνταγωνισμοῦ. Τὰ μέλη τῆ ςἘκκλησίας πρέπει νὰ ἵστανται ὑπεράνω τῶν περιορισμῶν τοῦ ἐθνικισμοῦ εἰς μίαν ἀληθῶς οἰκουμενικὴν σφαῖραν. Πρέπει νὰ κατευθύνῃ εἰς τὸ πεδίον τῶν διεθνῶν σχέσεων τὰς προσπαθείας συμφιλιώσεως τῶν φυλῶν, ἐθνικοτήτων καὶ τάξεων. Πρέπει νὰ παρέχῃ μαρτυρίαν τῆς δημιουργικῆς δυνάμεως τῆς συγγνώμης καὶ τῆς πνευματικῆς ἀναγεννήσεως.

Αἱ Ἐκκλησίαι πρέπει νὰ κάμουν ὅλα αὐτὰ ὡς ἓν μέλος τοῦ Εὐαγγελικοῦ καθήκοντος αὐτῶν. Ἀλλὰ δὲν δύνανται ποτὲ νὰ εἶναι ἱκανοποιημέναι διὰ τῶν λόγων. Πρέπει νὰ συμβάλλουν εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν εἰρήνην, τὴν βελτίωσιν τῶν ἀνθρωπίνων συνθηκῶν, καὶ τὴν μέριμναν ὑπὲρ τῶν ἐνδεῶν καὶ τῶν προσφύγων, διὰ τῆς ζωῆς, ὑπηρεσίας καὶ αὐτοθυσίας τῶν μελῶν των. Πρέπει νὰ ὑπηρετοῦν ταπεινῶς τοὺς μὴ ἀνεπτυγμένους λαούς. Ἐν περιπτώσει διωγμοῦ καὶ πιέσεως, αἱ Ἐκκλησίαι δύνανται νὰ μαρτυρήσουν περὶ τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας τῶν μελῶν των, τὴν ὁποίαν οὐδεμία ἀνθρωπίνη ἐξουσία ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀφαιρέσῃ. Οὕτω ἔργῳ καὶ λόγῳ, θὰ μαρτυρήσουν περὶ τῆς ἐλπίδος τὴν ὁποίαν ἔφερεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς τὸν κόσμον.

VII. ΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΝΤΑΣΕΙΣ.

Ἐπειδὴ ἡ ἔκθεσις αὕτη διεζωγράφισε μετὰ ζωηρῶν χρωμάτων μίαν θυελλώδη σκηνήν, δὲν πρέπει νὰ ὑποτεθῇ ὅτι αἱ Ἐκκλησίαι παραμένουν ἀδιάφοροι εἰς τὰς ἰδιαιτέρας διεθνεῖς ἐντάσεις. Τὸ ἀντίθετον εἶναι ἀληθές. Τὸ ἔργον τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι μᾶλλον ἀποτελεσματικὸν ὅταν αὗται

ἐπιζητοῦν νὰ εὕρουν τὴν αἰτίαν τῆς προστριβῆς, ὅπου καὶ ἂν αὕτη ἐμφανίζεται.

Θὰ ἦτο σχεδὸν ἀδύνατον νὰ ἐπιτευχθῇ συμφωνία ἀκόμη καὶ ἐπὶ περιωρισμένου ἀριθμοῦ προστριβῶν. Εἶναι ἀπειράριθμοι καὶ ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι φαίνονται ἀσήμαντοι εἰς μερικούς, δι' ἄλλους εἶναι ζωτικαί. Καὶ τὰ προβλήματα ταῦτα εἶναι πολλάκις τόσον περιπεπλεγμένα καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν διαπραγματεύσεων ὁ χαρακτὴρ αὐτῶν ποικίλει τόσον σημαντικῶς, ὥστε θὰ ἦτο δύσκολον εἰς τὴν Συνέλευσιν νὰ ὁμιλήσῃ περὶ αὐτῶν ἐμπιστευτικῶς καὶ ὁμοθύμως. Ἐπὶ πλέον, ὁμόφωνος δήλωσις τῆς Συνελεύσεως ἐπὶ ὡρισμένων προβλημάτων θὰ εἶχε πολὺ γενικὸν χαρακτῆρα. Ἀλλ' αἱ διεθνεῖς διαφοραί, μεγάλαι ἢ μικραί, δὲν ὑποχωροῦν εἰς τὰς γενικότητας.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον, μεταξὺ ἄλλων, αἱ Ἐκκλησίαι καὶ τὰ διάφορα τμήματα ἐν τῷ Π.Σ. Ε. καὶ τῷ Συμβουλίῳ Διεθνοῦς Ἱεραποστολῆς συνεκρότησαν τὴν Ἐπιτροπὴν τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τῶν διεθνῶν ὑποθέσεων πρὸς μελέτην τῶν θεμάτων τούτων. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀπαραίτητον ὅπως συμβούλια, ὀργανώσεις καὶ ὁμάδες Ἐκκλησιῶν χρησιμοποιήσουν τὰς ἐπιτροπάς των ἐπὶ τῶν διεθνῶν ὑποθέσεων. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου δύνανται νὰ ἐκφράσουν τὰς ἀπόψεις τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τῶν διεθνῶν σχέσεων, νὰ αὐξήσουν τὴν ἐπιρροήν των πρὸς εὕρεσιν θετικῶν λύσεων, καὶ νὰ ἐπιζητήσουν τὴν δημιουργίαν μιᾶς πεφωτισμένης Χριστιανικῆς ἐπὶ τῶν διεθνῶν ὑποθέσεων γνώμης.

(Συνεχίζεται)

Διακ. ΣΥΜΕΩΝ ΑΜΑΡΥΛΛΙΟΥ,
Ὑπογραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου.

ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΑΣ (*)

ΕΑΝ ἡ Ἀνθρωπότης, ἐν τῇ ἱστορικῇ αὐτῆς πορείᾳ, θαυμάζῃ καὶ γεραίρῃ τὰς ἐκλεκτὰς ὑπάρξεις, αἱ ὁποῖαι ἐνσαρκώνουν τὰ ὑψηλὰ ἰδανικὰ τῆς ἠθικῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ· ἐὰν οἱ ἀριστεῖς τοῦ Πνεύματος καὶ οἱ ἱεροφάνται τῆς Ἰδέας ἐξαίρωνται καὶ ἐξόχως τιμῶνται ὑπὸ τῶν πεπολιτισμένων λαῶν, ἀναμφιβόλως οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι, Βασίλειος ὁ Μέγας, Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καὶ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, δὲν ἔπαυσαν ν' ἀποτελῶσιν ἀνὰ τοὺς αἰῶνας φωτεινὰ παραδείγματα εὐσεβῶν ἐπιστημόνων καὶ ποιμαίνων ἐκκλησιαστικῶν, πρὸς τοὺς ὁποίους αἱ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων θὰ προσκομίζωσι τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην των ὡς ἐκδήλωσιν τιμητικὴν καὶ ἐν τῷ προσώπῳ αὐτῶν θὰ χαιρετίζωσι τὸ ἠθικὸν μεγαλεῖον, πρὸς τὴν αἴγλην τοῦ ὁποίου οὐδεμία ἄλλη λαμπρότης εἶναι δυνατὸν νὰ παραβληθῇ.

*) Ἐξεφωνήθη ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, χοροστατούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου μετὰ τῶν Σεβ. Συνοδικῶν Μητροπολιτῶν, τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου, ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ τῶν Γραμμάτων, ὅτε ἐπιτελεῖται καὶ τὸ Μνημόσυνον τῶν Ἱδρυτῶν καὶ Εὐεργετῶν τῆς Πατριαρχικῆς Μεγάλης Σχολῆς.

Οἱ τρεῖς οὗτοι μέγιστοι Φωστῆρες ἐπροσωποποίησαν ἐν ἑαυτοῖς τὸν ἰδανικὸν τύπον τοῦ ἐν τοῖς γράμμασι μεμορφωμένου Χριστιανοῦ καὶ ἀνεδείχθησαν ἰνδάλματα ἔμψυχα τῆς ἁρμονικῆς συνδέσεως Χριστιανισμοῦ καὶ θύραθεν παιδείας.

Ἐλάμπρυναν διὰ τῆς σοφίας των τὴν Ἐκκλησίαν, ἡρμήνευσαν βαθυστοχάστως τὰς Ἁγίας Γραφάς, ἀνέπτυξαν φιλοσοφικώτατα τὰ Χριστιανικὰ δόγματα, ὑπερήσπισαν εὐστόχως τὸν Χριστιανισμὸν κατὰ τῶν Ἐθνικῶν, Ἰουδαίων, αἱρετικῶν καὶ ἄλλων πολεμίων αὐτοῦ.

Ἡ δὲ ἀρετὴ ἐτήρησε τὸ ἱεροπρεπὲς καὶ περισπούδαστον μέλημα τοῦ βίου αὐτῶν καὶ ἐξέλαμψεν ἡ λατρεία πρὸς τὴν ἀλήθειαν, τὴν «συναΐδιον τῷ Θεῷ», ὑπὸ τὴν τριαδικὴν αὐτῆς μορφήν, τὴν θρησκευτικήν, τὴν ἠθικήν, τὴν ἐπιστημονικήν.

«Τῆς φωνῆς αὐτῶν ἤκουσαν τὰ ἔθνη καὶ τῆς κραυγῆς αὐτῶν ἐπλήσθη ἡ γῆ» (Δαυΐδ). Ἀλλ' ἡ παροῦσα ἑορτή, τὴν ὁποίαν λαμπρύνει προϊστατῶν αὐτῆς ὁ σεπτὸς ἡμῶν Πρωθιεράρχης καὶ ἀναδεικνύει τῶν Ἀρχιερέων ἡ ἱερὰ περιβολή, καὶ τῶν διδασκάλων ἡ πρόθυμος συμμετοχή, καὶ τῶν σπουδαζόντων αἱ φαιδραὶ χορεῖαι, καὶ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ ἡ χαρμόσυνος συρροή, ἡ παροῦσα, λέγω, σεπτὴ ἑορτή, διεγείρει ἐν ἡμῖν αἰσθήματα θαυμασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν μνήμην τῶν σήμερον τιμωμένων Ἁγίων Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων.

Καὶ ἡ κοινὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους συνείδησις ἀνέκαθεν ἀνεγνώρισεν αὐτούς, ὡς τοὺς κατ' ἐξοχὴν Ἐμπνευστὰς καὶ Ἰθύντορας τῆς παρ' ἡμῖν παιδείας καὶ ἐπιστήμης.

Ἀπὸ τῆς ἰδίας λοιπὸν ταύτης, ὡς ἀπὸ πηγῆς πλουσίας καὶ καλλιρρόου, θ' ἀντλήσῃ σήμερον, μὲ τὴν ἐνδυναμοῦσαν χάριν τῶν ἑορταζομένων Ἁγίων τριῶν Ἱεραρχῶν, τὸ θέμα καὶ τὴν πνοὴν ἡ φωνὴ τοῦ Ἱεροῦ Ἄμβωνος.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι,

Ἀγαπητὰ καὶ φιλόμουσα τῆς Ἐκκλησίας τέκνα,

Οἱ μεγάλοι σκοποὶ τῆς ζωῆς, τὰ ὑψηλὰ καὶ ἅγια ἰδανικὰ τῆς ἀνθρωπότητος, προάγονται καὶ εὐδοκιμοῦνται μόνον ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως. Ἀλλ' ἡ ἐξ Ἀποκαλύψεως Χριστιανικὴ Ἀλήθεια, κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ διάδοσιν αὐτῆς ἀνὰ τὸν κόσμον, ἐνισχύετο καὶ ἐπλου-

τίζετο διὰ τῶν φθεγμάτων τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας. Ἡ κλασσικὴ Ἀρχαιότης, ὡς ἀπολλώνειον φῶς, ἐπλαισίωνε τὴν νεοφανῆ Θρησκείαν τοῦ Ναζωραίου, ἥτις, ἐν τῇ ἀνελίξει τῶν αἰώνων καὶ τῶν γενεῶν, ἀπέβη πηγὴ δημιουργίας ἀνωτέρων μορφῶν πολιτισμοῦ εἰς τὰ διάφορα στάδια καὶ τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς.

Ποία γλῶσσα ὅμως εἶναι ἱκανὴ νὰ παραστήσῃ κατ' ἀξίαν τὴν ἐσωτερικὴν συγγένειαν καὶ συμφυΐαν τῆς φιλοσοφικῆς γνώσεως καὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἀληθείας ; Ποῖος ἔχει τὴν ἁρμοδιότητα νὰ ἐκφράσῃ καταλλήλως ὅτι ἡ κλασσικὴ παιδεία ἐγένετο διὰ τὰ ἔθνη πρόδρομος καὶ παιδαγωγὸς εἰς Χριστόν ; Ποῖος ἄλλος, ἀδελφοί μου, ἀπὸ τὴν τριάδα τῶν Μεγάλων Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων, οἱ ὁποῖοι δεόντως ἐκτιμῶντες τὴν μορφωτικὴν ἀξίαν καὶ χρησιμότητα τῆς ἀρχαίας Φιλοσοφίας, ὑπελάμβανον αὐτὴν ὡς τὴν πνευματικὴν ἀξίνην διὰ τῆς ὁποίας ἐπετεύχθη ἡ καλλιέργεια τοῦ ψυχικοῦ ἐδάφους τοῦ Ἐθνικοῦ Κόσμου διὰ τὴν καταβολὴν καὶ τὴν βλάστησιν τοῦ σπόρου τῆς Εὐαγγελικῆς Ἀληθείας !

Εἰς οἱονδήποτε στάδιον τοῦ βίου καὶ ἂν παρακολουθήσωμεν τοὺς τρεῖς Ἱεράρχας, εἴτε εἰς τὴν Βιβλιοθήκην ἐπιδιδομένους εἰς παντοίας μελέτας, εἴτε εἰς τοὺς σκληροὺς αὐτῶν ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας καὶ τοῦ κύρους τῆς Ἐκκλησίας, εἴτε εἰς τὴν ἐπ' Ἐκκλησίας διδασκαλίαν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν ἀληθειῶν τῆς Πίστεως, πανταχοῦ ἀναγνωρίζομεν τὰ ἀξιόζηλα πρότυπα Χριστιανῶν ἐπιστημόνων, πανταχοῦ θαυμάζομεν τοὺς ἐμπνευσμένους δημιουργοὺς φιλικῶν δεσμῶν μεταξὺ θρησκείας καὶ ἐπιστήμης, τοὺς ἀκαταπονήτους ἐργάτας τῆς εὐσεβοῦς παιδείας. «Τῆς φωνῆς αὐτῶν ἤκουσαν τὰ ἔθνη καὶ τῆς κραυγῆς αὐτῶν ἐπλήσθη ἡ γῆ».

Πόσον πράγματι ἰσχυρὰ καὶ καρποφόρος ἀπέβη διὰ τῶν τριῶν Ἁγίων Ἱεραρχῶν ἡ συνεργασία θύραθεν παιδείας καὶ Χριστιανισμοῦ, φιλοσοφικῆς γνώσεως καὶ ἀποκεκαλυμμένης ἀληθείας! Διὰ ταύτης ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία ἀναβιβάζεται ἀπὸ τῶν κατακομβῶν, ὅπου ἐπὶ τρεῖς αἰῶνας περιδεὴς ἐκρύπτετο, ἐπὶ τὸν θρόνον τῶν Καισάρων καὶ τὴν ἕδραν τῆς Ἀκαδημίας.

Ἡ πίστις τοῦ Ἐσταυρωμένου ἀνακηρύσσεται πλέον βασιλὶς τοῦ κόσμου, περιβεβλημένη τὸν θεοΰφαντον μανδύαν, τὸν καταπόρφυρον ἐκ τοῦ αἵματος τῶν Μαρτύρων.

Ἡ θρησκεία τοῦ Ναζωραίου ἀναδεικνύεται θρησκεία τῶν βασιλέων καὶ τῶν φιλοσόφων, πίστις τῶν πλουσίων καὶ τῶν ἰσχυρῶν.

Ἰδοὺ λοιπόν, ἀδελφοί μου, ποία ὑπῆρξεν ἡ λαμπροτέρα καὶ ἁγιωτέρα κατάκτησις τῶν Ἁγίων τούτων Πατέρων καὶ Διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἐν μέσῳ τοῦ ἠθικοῦ καὶ πνευματικοῦ μαρασμοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ

Κόσμου, ἀντηχεῖ καὶ ἐπιβάλλεται ἡ σεμνὴ καὶ πειστικὴ φωνὴ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Ἡ ἀκαταμάχητος ἐπιχειρηματολογία καὶ τὸ ἐμβριθὲς φιλοσοφικὸν πνεῦμα τοῦ Γρηγορίου, τοῦ Χριστιανοῦ τούτου Πλάτωνος, καταρρίπτει τὰ σοφίσματα τῶν σοφιστῶν. Τὸ βῆμα τῆς Πνυκὸς σιγᾷ πλέον καὶ παρακμάζει, διότι ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ Ἱ. Ἄμβωνος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀγορεύει ὁ τῆς Ἐκκλησίας Δημοσθένης, ὁ Χρυσορρήμων Ἰωάννης.

Ἐμπνευσμένοι Ὁραματισταὶ ὡς ἦσαν, ἐβίωσαν τὰ μυστήρια τοῦ Πνεύματος, τοῦ ἀποκαλυφθέντος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ διὰ τῆς ἀμφιλαφοῦς παιδεύσεως καὶ τῶν ὑπερόχων συγγραφῶν αὐτῶν ἐγένοντο ἀπαράμιλλοι ἐκπρόσωποι καὶ γνήσιοι φορεῖς τοῦ πνεύματος τῆς ἐλευθέρας ζητήσεως τῆς ἀληθείας ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς δογματικῆς διδασκαλίας, τοῦ πνεύματος δηλ. ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἐὰν κατὰ τὸ ἀρχαῖον λόγιον «κατόπτρῳ μὲν ἐμφανίζεται τύπος τῆς μορφῆς τοῦ σώματος, ὁμιλίαις δὲ καὶ λόγοις τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος χαρακτηρίζεται», τὰ συγγράμματα τοῦ Βασιλείου, τοῦ Γρηγορίου καὶ τοῦ Χρυσοστόμου, ἀποπνέοντα τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν σοφίαν, οὐχὶ μόνον ἐμφαίνουσι τὸν ὑπέροχον ἠθικὸν χαρακτῆρα τῶν Ἱερῶν τούτων Ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ ἀκτινοβολοῦν τὴν οἰκουμενικότητα καὶ τὴν καθολικὴν σκέψιν τῆς Ὀρθοδοξίας, ἡ ὁποία, ἐν τῇ μακραίωνι αὐτῆς ἱστορίᾳ, ἐστερέωσε τὴν διοίκησιν καὶ τὴν λατρείαν εἰς τὸ δόγμα, ἀπέφυγε τὰς μονομερείας καὶ ἔταμε μεταξὺ τῶν ἀντιθέσεων τῶν δύο Σχολῶν, τῆς Ἀριστοτελιζούσης Ἀντιοχειανῆς καὶ τῆς Πλατωνιζούσης Ἀλεξανδρινῆς, τὴν μέσην καὶ βασιλικὴν ὁδόν.

Ἐὰν πάλιν ἡ ἀρχαία τραγῳδία μυῇ τὴν ψυχὴν εἰς τὴν ποίησιν τοῦ πόνου καὶ ἀποκαθαίρει τὴν φαντασίαν μὲ τὴν ἁγνότητα τῆς σκέψεως, ἐὰν αἱ κραυγαὶ τῆς Ἑκάβης καὶ τὰ θρηνώδη λαλήματα τῆς Ἀντιγόνης συγκινοῦν τοὺς αἰῶνας, αἱ ἀπειράριθμοι ὅμως συγγραφαὶ καὶ τὰ ἔργα τῶν τριῶν Μεγάλων Πατέρων καὶ Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων ὁδηγοῦν τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸν νοσταλγικὸν προορισμόν του, πρὸς τὴν ἐξάγνισιν, τὴν λύτρωσιν, τὴν θέωσιν.

Ὅλος ὁ θησαυρὸς οὗτος δὲν ἀντιλαλεῖ μόνον τὰς τρικυμίας τῆς ἀνθρωπίνης ἀβύσσου καὶ τοὺς θορύβους καὶ τὰς ἀνησυχίας τῆς πονούσης ψυχῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπηχεῖ τὴν ἁρμονίαν τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος, τὴν γαλήνην τῆς συνειδήσεως, τὸ ᾆσμα τῆς αἰωνίας ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

Τοιαύτη ὑπῆρξεν, ἐν ἀμυδρᾷ καὶ ἀτελεῖ σκιαγραφίᾳ, ἡ συμβολὴ εἰς τὴν καθόλου Χριστιανικὴν παιδείαν καὶ ἐπιστήμην τῶν τριῶν Φωστήρων τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ δικαίως ἀπέβησαν σύμβολα φωτεινὰ τῶν μεγάλων πνευματικῶν κατευθύνσεων τῆς Ἐκκλησίας, πρωτοπόροι τῆς ἀδελφώσεως

Φιλοσοφίας καὶ Χριστιανισμοῦ, στῦλος καὶ ἑδραίωμα τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ἀρετῆς.

Δικαίως λοιπὸν ἡ Ἐκκλησία ἔθεσε τὴν σχολικὴν ἡμῶν ἐκπαίδευσιν ὑπὸ τὴν ἠθικὴν προστασίαν τῶν Τριῶν Ἁγίων Ἱεραρχῶν, ἀπὸ τῆς καθόλου ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τῶν ὁποίων ἡ σπουδάζουσα νεότης θ' ἀντλῇ ὑψηλὰς ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ θ' ἀνευρίσκῃ πάντοτε ὑπέροχα καὶ φωτεινὰ πρότυπα ὑγιοῦς μροφώσεως.

Εἰς αὐτοὺς εὐστόχως ἐφαρμόζονται οἱ θεόπνευστοι λόγοι τῆς Γραφῆς «Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὧν, ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μιμεῖσθε τὴν πίστιν» (Ἑβραίους ιγ' 7).

Ἐκ τοῦ ἰδεώδους τούτου, τὸ ὁποῖον ἐνσαρκώνουν οἱ μεγάλοι οὗτοι Ἱεράρχαι, πρέπει νὰ ἐμπνέωνται πρὸ πάντων οἱ ἐκπρόσωποι τῆς συγχρόνου διανοήσεως καὶ τῆς ἐπιστήμης καὶ ἡ σπουδάζουσα νεολαία, σήμερον μάλιστα, ὅτε ζῶμεν τὴν ἐπαύριον ἑνὸς παγκοσμίου πολέμου, ἀπειλήσαντος νὰ καταρρίψῃ τὰ πάντα εἰς ἐρείπια, σήμερον ὅτε ἡ ἀνθρωπότης καταγίνεται ν' ἀναστηλώσῃ ἀξίας καταπεσούσας, νὰ περισυλλέξῃ τὸ συντετριμμένον, νὰ περιθάλψῃ τὸ ἀσθενές, ν' ἀνακαινίσῃ εἰς νέαν ζωὴν ὅ,τι περιεσώθη καὶ ἐπέζησε.

Τὸ ἐνδιαφέρον τῆς σωφρονούσης ἀνθρωπότητος ἤδη πρέπει νὰ στραφῇ πρὸς τὰ ἔσω, πρὸς τὰς ἀποξηρανθεισάσας πηγὰς τῆς ἐσωτερικότητος, πρὸς τὸν κόσμον τῶν ἀνθρωπίνων ἀξιῶν. Διότι χωρὶς πίστιν, χωρὶς ἀνάτασιν μέχρι τοῦ ὑπεραισθητοῦ, χωρὶς ἀφοσίωσιν εἰς ὑψηλὰ καὶ αἰώνια ἰδανικά, χωρὶς παροχὴν νοήματος εἰς τὴν ὕπαρξιν, οὔτε ἀποτέλεσις προσωπικότητος εἶναι δυνατὴ καὶ δημιουργία, οὔτε διατήρησις καὶ προαγωγὴ οἱουδήποτε πολιτισμοῦ ἀξίου τοῦ ὀνόματος τούτου.

Ἡ ἱστορία καὶ ἡ ψυχολογία εἶναι ἀψευδεῖς μάρτυρες τῆς ἀληθείας τοῦ φαινομένου τούτου. Ὅπου ἐπικρατεῖ μονομερῶς ἡ νόησις καὶ ὅπου ὡς μοναδικὴ θεότης λατρεύεται ἡ ἐπιστήμη, ἐκεῖ ἐρημώνεται ἀργὰ ἢ γρήγορα ἡ ψυχή. «Τὸ αἴτιον τῆς νόσου τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ εἶναι ὁ κλονισμὸς τῆς πίστεως», εἶπέ τις τῶν ἀριστέων τοῦ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ.

Διὰ τοῦτο ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος, καὶ δὴ ὁ διανοούμενος, ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν γραμμάτων, δοκιμάζει ζωηρὰν τὴν νοσταλγίαν πρὸς ἀνώτερόν τι καὶ καθαρώτερον.

Ἐν ἑαυτῷ ζῇ «ἡ ἀνάμνησις» τοῦ Πλάτωνος, ἡ ὁποία δημιουργεῖ τὴν ἀνάγκην πρὸς ἀνάτασιν, πρὸς πτῆσιν πέραν τοῦ κόσμου τῆς αἰσθητῆς πραγματικότητος.

Ἂς προσεγγίσῃ λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος τῆς Διανοήσεως καὶ τῆς Ἐπι-

στήμης τὰ ἀθάνατα διδάγματα τῶν τριῶν ἁγίων Ἱεραρχῶν εἰς τοὺς παλμοὺς τῆς συγχρόνου ζωῆς, διὰ νὰ ἐκτιμήσῃ ὅλην τὴν ἀξίαν τοῦ ζῶντος πάντοτε καὶ νεάζοντος Πατερικοῦ πνεύματος, διὰ ν' ἀποκτήσῃ τὸν Νεοπατερισμόν, τὸν ὁποῖον εἴπερ ποτὲ σήμερον ἔχει ἀνάγκην εἰς τὴν ζωήν. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἀποτελεσματικὸν μέσον τὸ ὁποῖον θὰ ἀποκαθάρῃ καὶ θὰ ἐξαγιάσῃ τὸν πολιτισμόν μας. Καὶ θὰ κατορθώσῃ οὕτω ν' ἀναχθῇ ἀπὸ τῶν φαινομένων εἰς τὴν οὐσίαν, ἀπὸ τοῦ παροδικοῦ εἰς τὸ αἰώνιον, ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας εἰς τὸ βάθος.

Καὶ ἐν τῇ ἀνακαινίσει ταύτῃ θὰ αἰσθάνηται εἰς πᾶσαν τοῦ βίου περίστασιν, τὴν παρουσίαν τοῦ Αἰωνίου, θὰ ἐνωτίζηται πανταχοῦ καὶ πάντοτε τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ, τοῦ λαλήσαντός ποτε ἐν τῷ Ἰσραὴλ διὰ τοῦ Νόμου καὶ τῶν Προφητῶν, ἀντηχοῦσαν εἰς τὸν μεγαλειώδη Ναὸν τῆς φύσεως, τὸν ὁποῖον δροσίζει ἡ αὐγὴ καὶ λικνίζει ἡ ἑσπέρα, εἰς τὴν μελαγχολικὴν ἐρημίαν τοῦ τοπίου καὶ εἰς τὸν ἁπαλὸν φλοῖσβον τοῦ κύματος, εἰς τὴν παγερότητα τοῦ χειμῶνος καὶ εἰς τὴν ἄνθησιν καὶ τὴν χαρὰν τῆς ἀνοίξεως. Τότε ἀκριβῶς θὰ νοήσῃ ὅλον τὸ βάθος καὶ τὴν οὐσίαν τῆς θεοπνεύστου Γραφικῆς ῥήσεως «Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μιμεῖσθε τὴν πίστιν» (Ἑβρ. ιγ' 7).

***

Πρὸς τὴν φωτεινὴν ταύτην κατεύθυνσιν στρέφεις, Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα, καὶ τὰ πολύμοχθα σπουδάσματα τῆς Πατριαρχικῆς διακονίας Σου, ζηλῶν πάντοτε τὸ μέγα εἰς θεωρίαν καὶ δρᾶσιν παρελθὸν τῆς Ἐκκλησίας.

Κατὰ τὴν παροῦσαν ἐπέτειον, ὅτε ἡ Ἐκκλησία τείνει χεῖρα φιλίαν καὶ ἀδελφικὴν πρὸς τὴν Ἐπιστήμην, ἡ Πίστις καὶ ἡ Εὐσέβεια πρὸς τὴν Γνῶσιν, πρὸ τοῦ θεοδοξάστου Σου Θρόνου συνωθεῖται ἡ μαθητιῶσα νεότης, ἡ ἀποτελοῦσα τὴν παρηγορίαν τοῦ παρόντος καὶ τὴν ἐλπίδα τοῦ μέλλοντος τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἀπεκδέχεται τὰς Πατριαρχικάς Σου εὐχὰς καὶ εὐλογίας.

Εὐλόγησον, φωταγώγησον αὐτὴν διὰ τοῦ ὑψηλοῦ παραδείγματός Σου εἰς τὴν πίστιν πρὸς τὰ εὐγενῆ ἰδεώδη τῆς Ἐκκλησίας. Ἐνίσχυσον διὰ λόγων πατρικῆς παραινέσεως τὰς τεταραγμένας ψυχὰς τῶν νέων τούτων βλαστῶν τῆς ἐνταῦθα Ὁμογενείας καὶ εὖξαι ὑπὲρ αὐτῶν, ὅπως, μιμούμενοι τὴν Πίστιν τῶν Ἁγίων Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ Οἰκουμ. Διδασκάλων, ἀποβῶσι χρήσιμοι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος καὶ δοξάζηται καὶ ἐν αὐτοῖς ὁ Πατὴρ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Γένοιτο.

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ ΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΡΧΕΙΟΦΥΛΑΚΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ

ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΤΟΜΟΣ Γ'.

«ΤΜΗΜΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ 1) Ι. ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΧΑΛΚΗΣ».

(1) ΑΡΙΘΜ. 1.

Ὀνομασία

«Εὐαγγελιστάριον τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ».

Ἐποχή

ΙΒ'. αἰῶνος 2)

Χαρακτηρισμοί

Μεμβρ. 0,33Χ0,26. φ. 324. Στίχοι σελ. 26. Σελίδες δίστηλοι. Στάχωσις ἐν οὐχὶ καλῇ καταστάσει· Διατήρησις ἀρίστη. Γραφὴ στρογγυλόγραμμος καὶ ἐπιμελημένη· Τὰ ἀρχικὰ ψηφία ἑκάστης Εὐαγγελικῆς Περικοπῆς εἶναι κεκοσμημένα διὰ ὡραίου ποικίλματος.

Περιεχόμενον

Εὐαγγελιστάριον τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ.
Ἐν τῷ φ. 1 α ἄρχεται τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα.

---

1) Οἱ ἐντὸς παρενθέσεως ἀριθμοὶ εἶναι οἱ αὔξοντες ἀριθμοὶ σειρᾶς τοῦ οἰκείου τμήματος τῶν Χειρογράφων τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης, οἱ δὲ ἐκτὸς παρενθέσεως οἱ ἀρχικοὶ ἀριθμοὶ τῶν Χειρογράφων τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης. — Οἱ Κώδικες ἀντεγράφησαν ὡς ἔχουν μετὰ τῶν ἀνορθογραφιῶν των.

2) Ἡ χρονολόγησις τῶν Χειρογράφων, ὁσάκις δὲν σημειοῦται ἐν τῷ κώδικι κατορθώνεται κατὰ προσέγγισιν διὰ τῆς συγκριτικῆς μεθόδου, ἤτοι ἀντιπαραβολῆς διαφόρων κειμένων τοῦ αὐτοῦ εἴδους ἀπὸ ἀπόψεως ρυθμοῦ, γραφῆς καὶ ὑλικοῦ (μελάνη, παπύρου, περγαμηνῆς κ.τ.λ.).

(2) ΑΡΙΘΜ. 2.

Ὀνομασία

Εὐαγγελιστάριον τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ.

Ἐποχή

ΙΔ΄. αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Χάρτ. 0,32X0,25. φ. 296. Στίχοι σελίδων 18. Σελίδες δίστηλοι. Στάχωσις νεωτέρα. Διατήρησις ἀρίστη. Γραφὴ στρογγυλόγραμμος καὶ ἐπιμελημένη. Τὰ ἀρχικὰ ψηφία ἑκάστης Εὐαγγελικῆς Περικοπῆς εἶναι κεκοσμημένα διὰ ποικίλματος. Ὁ Κῶδιξ κοσμεῖται μετὰ μουσικῶν σημείων. 3)

Περιεχόμενον

Κῶδιξ ἄναρχος καὶ ἀτελής. Ἄρχεται ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς Εὐαγγελικῆς Περικοπῆς τῆς α΄ διακαινησίμου ἑβδομάδος.

(3) ΑΡΙΘΜ. 3.

Ὀνομασία

Εὐαγγελιστάριον (4)

3) Εἰς τὰ Χειρόγραφα Εὐαγγελιστάρια, ἄνωθι ἢ κάτωθι τῶν λέξεων, ἐν ἀρχῇ δὲ καὶ ἐν τῷ τέλει τῶν φράσεων τοῦ κειμένου, ὡς ἐν τῷ περιγραφομένῳ χειρογράφῳ, ἐτίθεντο κατὰ διαφόρους στάσεις ὡρισμένα μουσικὰ σημεῖα, ἐκφωνητικὰ καλούμενα, καὶ ὑποδηλοῦντα μελικὴν ἀνάγνωσιν τῶν περικοπῶν. Φωτοτυπίας ἐνίων Εὐαγγελισταρίων μετ' ἐκφωνητικῶν σημείων ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ «Παρασημαντικῇ 1917» ὁ Ἄρχων Μ. Μουσικοδιδάσκαλος Κ. Α. Ψάχος.

Περὶ σημαδοφωνίας βλ. «Ἡ τῆς βυζαντινο - ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς σημαδοφωνίας γένεσις, κατὰ πληροφορίας σλαβικῶν καὶ ἑλληνικῶν λειτουργικῶν μνημείων». (Μελέτη Κ. Παπαδοπούλου, ἐν Βυζαντινοῖς Χρονικοῖς 1909, Τόμ. 15ος, σελ. 49—70).

4) Βλ. Εὐαγγελιστάρια Χειρόγραφα, α΄) Παναγίας Καμαριωτίσσης ὑπ' ἀριθμ. 27, 76, 84, 168, 171, 172, 173. (Περιγραφ. Κατάλογος Αἰμιλ. Τσακοπούλου τόμ. Α΄., β΄) Ἁγίας Τριάδος Χάλκης, ὑπ' ἀριθμ. 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12. (Περιγραφ. Κατάλογος Αἰμιλ. Τσακοπούλου, τόμ. Β΄. καὶ γ΄). Ἱ. Θεολ. Σχολῆς 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 καὶ 8.

Ἐποχή

ΙΒ'. αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Μεμβρ. 0,30X0,23. φ. 159. Στίχοι σελ. 26. Σελ. δίστηλοι Στάχωσις νεωτέρα καὶ ἐν μετρίᾳ καταστάσει. Γραφὴ καλή. Κοσμεῖται διὰ μουσικῶν σημείων. Ὁ χάρτης ἐν πολλοῖς ἐπιδιωρθώθη. Τὰ φύλλα 150 α—151 β λευκά.

Περιεχόμενον

Εὐαγγελιστάριον τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ.
ὅμοιον μὲ τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 1.

(4) ΑΡΙΘΜ. 4.

Ὀνομασία

Εὐαγγελιστάριον (5)

5) Μεταξὺ τῶν πολυτίμων Εὐαγγελίων συγκαταλέγεται καὶ τὸ ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Χιλιανδαρίου Εὐαγγέλιον (14ου αἰῶνος), ὅπερ θεωρεῖται ὑπὸ τῶν Μοναχῶν ὡς αὐτόγραφον Ἰ. τοῦ Χρυσοστόμου, γεγραμμένον χρυσοῖς γράμμασιν ἐπὶ ἀβάφου περγαμηνῆς. Ἡ τοιαύτη ἐκδοχὴ δὲν ἵσταται καὶ δι' ἄλλους λόγους, ἀλλὰ κυρίως ἐξ αὐτῆς τῆς μαρτυρίας τοῦ Ἰ. Χρυσοστόμου, ὅστις κακίζει τὴν κενόδοξον διὰ χρυσῶν γραμμάτων γραφήν : «Τίς γὰρ ὑμῶν, εἰπέ μοι, ἐν οἰκίᾳ γενόμενος, πυκτίον ἔλαβε χριστιανικὸν μετὰ χεῖρας, καὶ τὰ ἐγκείμενα ἐπῆλθεν, καὶ ἠρεύνησε τὴν γραφήν ; Οὐδεὶς ἂν ἔχει ταῦτα εἰπεῖν ἀλλὰ πεττοὺς μὲν καὶ κύβους παρὰ τοῖς πλείοσιν εὑρήσομεν ὄντας, βιβλία δὲ οὐδαμοῦ, ἀλλὰ καὶ παρ' ὀλίγοις, καὶ οὗτοι δὲ τοῖς οὐκ ἔχουσιν ὁμοίως διάκεινται, δήσαντες αὐτὰ καὶ ἀποθέμενοι διὰ παντὸς ἐν κιβωτίοις, καὶ ἡ πᾶσα αὐτῶν σπουδὴ περὶ τῶν ὑμένων τὴν λεπτότητα καὶ τὸ τῶν γραμμάτων κάλλος, οὐ περὶ τὴν ἀνάγνωσιν· οὐδὲ γὰρ ὑπὲρ ὠφελείας καὶ κέρδους τὴν κτῆσιν αὐτῶν πεποίηνται, ἀλλὰ πλούτου καὶ φιλοτιμίας ἐπίδειξιν ποιούμενοι περὶ ταῦτα ἐσπουδάκασιν. Τοσαύτη τῆς κενοδοξίας ἡ ὑπερβολή. Οὐδενὸς γὰρ ἀκούω φιλοτιμουμένου, ὅτι οἶδε τὰ ἐγκείμενα, ἀλλ' ὅτι χρυσοῖς ἔχει γράμμασιν ἐγγεγραμμένον. (Ὁμιλ. Β'. εἰς Ἰωάννην). Ἐπὶ τῶν Χειρογράφων α') τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης ὑπ' ἀριθμ. 1, 3, 4, 7. β') τῆς Ἱ. Μονῆς Ἁγ Τριάδος Χάλκης ὑπ' ἀριθμ. 168, 171,

Ἐποχή

ΙΣΤ'. αἰῶνος (1542).

Χαρακτηρισμοί

Χάρτης 0,30Χ0,22. φ. 245. Στίχοι σελ. 23. Σελίδες δίστηλοι. Στάχωσις ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν. Διατήρησις ἀρίστη.

Περιεχόμενον

Εὐαγγελιστάριον τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ.

(5) ΑΡΙΘΜ. 5.

Ὀνομασία

Εὐαγγελιστάριον.

Ἐποχή

ΙΔ'. αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Μεμβρ. 0,28Χ0,20,5. φ. 132. Στίχοι σελίδων διάφοροι. Σελίδες δίστηλοι. Στάχωσις νεωτάτης ἐποχῆς. Κῶδιξ ἄναρχος καὶ ἀτελὴς καὶ ἐν μετρίᾳ καταστάσει.

Περιεχόμενον

Εὐαγγελιστάριον τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ.

(6) ΑΡΙΘΜ. 6.

Ὀνομασία

Εὐαγγέλιον,

172, 173 καὶ γ) τῆς Ἱ. Μονῆς Παναγίας Καμαριωτίσσης ὑπ' ἀριθμ 26, 59, 74 93 καὶ 133 στηρίζεται σὺν ἄλλοις τὸ κείμενον τῆς Πατριαρχικῆς ἐκδόσεως τῆς Κ. Διαθήκης. (Ἔκθεσις Ἐπιτροπῆς ἐν τῷ προλόγῳ τῆς Κ. Διαθήκης. (1912).

Ἐποχή

ΙΔ΄. αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Μεμβρ. 0,26,5Χ0,21. φ. 124. Στίχοι σελ. 23—24. Σελίδες δίστηλοι. Στάχωσις νέα. Γραφὴ καλὴ ἀλλ' ἀνορθόγραφος. Κῶδιξ ἄνευ ἀρχῆς καὶ τέλους.

Περιεχόμενον

Ὁ Κῶδιξ ἄναρχος καὶ ἀτελής, τοῦ σωζομένου ἀρχομένου ἀπὸ τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Γ΄. τῆς Διακαινησίμου καὶ ἀπὸ τῶν λέξεων «... πορεύεσθαι καὶ παρεβιάσαντο».

Περιέχονται κατὰ σειράν :

1) Ἀναγνώσματα τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ, ἀπὸ μὲν τῆς Γ΄. τῆς Διακαινησίμου μέχρι τῆς Πεντηκοστῆς, ὡς καὶ τῆς Β΄. τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καθημερινά, ἀπὸ δὲ ταύτης μέχρι τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων τὰ τοῦ Σαββάτου καὶ τῶν Κυριακῶν. — Τὰ Εὐαγγέλια τὰ ἀναγινωσκόμενα εἰς τὰς Ὥρας τῶν Χριστουγέννων, τῶν Θεοφανείων καὶ τῆς Μ. Παρασκευῆς, ὡς καὶ τὰ εἰς τὸν Ὄρθρον τῆς Μεγ. Δευτέρας, Τρίτης καὶ Τετάρτης δὲν ὑπάρχουν.

2) Ἀναγνώσματα τοῦ Μηνολογίου. Τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης δὲν ὑπάρχουν. Ἀντὶ τῆς Μεγαλομάρτυρος Αἰκατερίνης ἀναφέρονται τῇ 25ῃ Νοεμβρίου οἱ Κλήμης Ρώμης καὶ Πέτρος Ἀλεξανδρείας.

3) Ἀναγνώσματα εἰς ἐγκαίνια Ναῶν, εἰς λιτάς, εἰς σχῆμα μοναχῶν κ.τ.λ.

4) Εὐαγγέλια ΙΒ΄. τῶν ἁγίων Παθῶν. Α΄ καὶ Η΄ ἐλλιπῆ, σώζονται δὲ μέχρι τοῦ ΣΤ΄. Εὐαγγελίου.

(7) ΑΡΙΘΜ. 7.

Ὀνομασία

Εὐαγγέλιον.

Ἐποχή

ΙΒ'. αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Μεμβρ. 0,17Χ0,14. φ. 199. Διατήρησις οὐχὶ καλή. Στάχωσις παλαιά, ἐκ δέρματος ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν. Ὁ Κῶδιξ ἐν μέρει σητόβρωτος.

Περιεχόμενον

Τὰ συνήθη τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ Ἀναγνώσματα, ἀπὸ μὲν τοῦ Πάσχα μέχρι τῆς Κυριακῆς τῶν Μυροφόρων καθημερινὰ καὶ ἀκολούθως μέχρι τῶν Βαΐων, τὰ τῶν Σαββάτων καὶ τῶν Κυριακῶν.

(8) ΑΡΙΘΜ. 8.

Ὀνομασία

Τετραευάγγελον.

Χαρακτηρισμοί

Μεμβρ. 0,20Χ0,14. φ. 290. Στίχοι σελίδων 21. Σελίδες μονόστηλοι. Διατήρησις ἀρίστη. Γραφὴ εὐανάγνωστος καὶ εὐθύγραμμος. Στάχωσις σύγχρονος καὶ ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἑκατέρωθεν σταυροὶ ἐπίχρυσοι, ἐντὸς τετραγώνου ἐπιχρύσου.

Περιεχόμενον

1) Ἐν ἀρχῇ ὑπάρχουσι 12 φύλλα ἐκ μεμβράνης, ἔνθα εἶναι γεγραμμένοι οἱ ἀπὸ τοῦ ἀριθμ. 1—4 εὑρετήριοι Πίνακες καὶ ἡ περίληψις τῶν Εὐαγγελίων.

2) «Συναξάριον σὺν Θεῷ τῶν ΙΒ'. μηνῶν, δηλοῦν τὰ κεφάλαια τῶν καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀναγινωσκομένων εἰς μνήμας ἁγίων, Εὐαγγελικῶν Περικοπῶν.

3) Πίναξ Εὐαγγελίων εἰς διαφόρους μνήμας καὶ ἱεροτελεστίας, εἰς ἐγκαίνια Ναοῦ, εἰς προφήτας, εἰς ἐξομολόγησιν κ. ἄ.

4) Περίληψις τῶν ἀναγινωσκομένων Εὐαγγελίων εἰς τὰ συνήθη τετράστιχα εἰς τοὺς Εὐαγγελιστὰς καὶ

6) Τὸ κείμενον τῶν τεσσάρων Ἱ. Εὐαγγελίων.

(9) ΑΡΙΘΜ. 9.

Ὀνομασία

Πραξαπόστολος.

Ἐποχή

ΙΖ΄. αἰῶνος (1688).

Χαρακτηρισμοί

Χάρτ. βομβ. 0,30,5Χ0,20. φ. 191. Στίχοι σελ. 25. Σελίδες δίστηλοι. Διατήρησις ἀρκούντως καλή. Στάχωσις νέα ἀλλ' οὐχὶ παρουσιάσιμος. Γραφὴ καλή.

Περιεχόμενον

Προηγεῖται τῶν Πράξεων καὶ τῶν Ἐπιστολῶν διὰ χειρὸς νεωτέρας:

α) «Ὑπόθεσις τῆς βίβλου τῶν Πράξεων τῶν ἁγίων Ἀποστόλων» (1—2 α).

β) «Ἀποδημία Πέτρου καὶ Παύλου» (2 α—5 β).

γ) «Ἔκθεσις τῶν κεφαλαίων τῶν Πράξεων τῶν ἁγ. Ἀποστόλων». (5 β—7 β). Ἡ ἔκθεσις εἶναι ἀτελής, τῆς σωζομένης ληγούσης εἰς τὴν ΝΕ΄. καὶ εἰς τὰς λέξεις : «Περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις γραφῆς φιλοσόφου τε κηρύγμα.......».

Καὶ ἀκολούθως :

1) Πράξεις τῶν ἁγ. Ἀποστόλων, 2) Παύλου τοῦ Ἀποστόλου Ἐπιστολαί : πρὸς Ρωμαίους, πρὸς Κορινθίους Α΄. καὶ Β΄., πρὸς Γαλάτας, πρὸς Ἐφεσίους, πρὸς Φιλιππησίους, πρὸς Κολοσσαεῖς, πρὸς Θεσσαλονικεῖς Α΄. καὶ Β΄., πρὸς Τιμόθεον Α΄. καὶ Β΄., πρὸς Τίτον, πρὸς Φιλήμονα καὶ πρὸς Ἑβραίους.

2) Αἱ Καθολικαὶ Ἰακώβου, Πέτρου Α΄ καὶ Β΄. Ἰωάννου Α΄., Β΄. καὶ Γ΄. καὶ Ἰούδα ἐπιστολαί.

Ἐν τῷ τελευταίῳ φ. 191 β σεσημείωται διὰ τῆς αὐτῆς νεωτέρας χειρός :

«Τὸ παρὸν καὶ θεῖον ἱερὸν βιβλίον, ἤτοι ὁ Πραξαπόστολος ἐγράφη ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει τοῦ ἄθωνος, διὰ χειρὸς Θεοκλήτου Ἱερομονάχου, διὰ δὲ ἐξόδου τοῦ ὁσιωτάτου ἐν μοναχοῖς γέροντος Χρυσάνθου καὶ ἀφιέρωσεν αὐτὸ εἰς τὴν ἱερὰν καὶ σεβασμίαν αὐτοῦ μονὴν τῆς Παναγίας, ὁμοουσίου καὶ ζωαρχικῆς Τριάδος, τῆς κειμένης ἐν τῷ ὄρει τῷ Ὀλύμπῳ διὰ ψυχικὴν σωτηρίαν. Διὸ καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων— ἐν ἔτει σωτηρίῳ αχπη΄ ἐν μηνὶ αὐγούστῳ : — καὶ πατρίδα ὁ γέρο Χρύσανθος ἔσχεν τὸ λιτόχωρον».

Κάτωθεν δι' ἄλλης νεωτάτης γραφῆς :

«καὶ ὁ φέρων αὐτὸ ἀβακοὺμ Ἱερομόναχος».

(10) ΑΡΙΘΜ. 10.

Ὀνομασία

Ψαλτήριον (6)

---

6) Ψαλτήριον καλεῖται τὸ λειτουργικὸν βιβλίον τὸ περιέχον τοὺς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα ψαλμούς, καθὼς καὶ τὰς Ἐννέα ᾠδάς. Ἡ πυκνὴ χρῆσις τῶν ψαλμῶν τόσον ἐν τῇ Ἰουδαϊκῇ Συναγωγῇ, ὅσον καὶ ἐν τῇ Χριστιανικῇ Ἐκκλησίᾳ εὐθὺς ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τῆς συστάσεως αὐτῆς ἤγαγεν εἰς τὸ νὰ ἀπαρτισθῶσιν ἐνωρίτατα ἴδιαι συλλογαὶ περιέχουσαι τοὺς Ψαλμούς. Οὕτω σώζονται ἐν τῇ Βοδληϊανῇ Βιβλιοθήκῃ 11 ἑβραϊκὰ Χειρόγραφα περιέχοντα μόνον τὸ κείμενον τῶν Ψαλμῶν, ἄνευ σημειώσεώς τινος ἑρμηνευτικῆς ἢ σχολίου, ἐξ οὗ συνάγεται ὅτι τὰ χειρόγραφα ταῦτα παρεσκευάσθησαν πρὸς σκοποὺς λατρείας. Ὡσαύτως καὶ ἑλληνικὰ τοιαῦτα Χειρόγραφα τῶν Ψαλμῶν περιεσώθησαν, εἰς τὸ τέλος τῶν ὁποίων ἐπισυνάπτονται καὶ αἱ ἐννέα ᾠδαί, ἀξιόλογον δὲ μεταξὺ αὐ-

Ἐποχή

ΙΓ΄. αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Χάρτ. βομβ. 0,21,5Χ0,16. φ. 148. Στίχοι σελ. 19. Σελίδες μονόστηλοι. Στάχωσις ἐκ δέρματος ἐφθαρμένου ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν. Γραφὴ ὁμαλὴ καὶ εὐανάγνωστος.

Περιεχόμενον

Ὁ Κῶδιξ εἶναι ἄνευ ἀρχῆς καὶ τέλους, τοῦ σωζομένου ἀρχομένου ἀπὸ τῶν λέξεων : «... γιού σου ἐν φόβῳ σου, Κύριε» τοῦ Ε΄ Ψαλμοῦ καὶ λήγοντος εἰς τὰς λέξεις : «αἰνοῦμεν εὐλο...» τοῦ τελευταίου στίχου τῆς Η΄. ᾠδῆς.

Ἐν τῷ τελευταίῳ φ. 148 β ὑπάρχει ἡ ἑξῆς σημείωσις γεγραμμένη ὑπὸ χειρὸς ἀμαθοῦς καὶ δι' ἐρυθρᾶς μελάνης ὑποξάνθου :

«τῷ ψαλτίριον ἠπάρχι καμοῦ τοῦ ταπινοῦ Κοστάκι τοῦ Πογιοζὶ Κάστρο λεγώμεν(ον) Κοσταντινοπόλεος».

τῶν τυγχάνει τὸ ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Ζυρίχης, ὅπερ ἐξεδόθη ὑπὸ Tischendorf εἰς τὰ «Analecta Sacra».

Τὸ ἀρχαιότερον Χειρόγραφον Ψαλτήριον θεωρεῖται τὸ ἀνῆκον εἰς τὸν Ρῶσσον Ἐπίσκοπον Πορφύριον Οὐσπένσκην τοῦ ἔτους 862. (Wattenbach Scripturai Graecae). Ἐν τῇ Ἐθνικῇ Βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων καὶ εἰς τὸ τμῆμα τῆς Κοϊσλιανῆς συλλογῆς ὑπ' ἀριθμ. 186 εὕρηται λατινο - ἑλληνικὸν Ψαλτήριον ἀναγόμενον εἰς τὸν 8ον αἰῶνα. (Omont Fac. — similés des plus anciens Manuscrits Grecs en onciale et en miniscule de la Bibliothèque Nationale au IV au XI siècle. Paris 1892).

Ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ αἰθούσῃ τῶν Χειρογράφων τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου εὕρηνται τὰ ἑξῆς Χειρόγραφα Ψαλτήρια : Α΄) Τμῆμα Παναγίας Καμαριωτίσσης ὑπ' ἀριθμ. 30 (ΙΖ΄. αἰῶνος). Β΄.) Τμῆμα Ἁγίας Τριάδος Χάλκης ὑπ' ἀριθμ. 19 (ΙΔ΄. αἰῶνος), 20 (ΙΣΤ΄ αἰῶνος), 21 (ΙΕ΄. αἰῶνος), 22 (ΙΔ΄. αἰῶνος), 23 (ΙΕ΄. αἰῶνος), 71 (ΙΣΤ΄. αἰῶνος), 133 (ΙΔ΄. αἰῶνος), 135 (ΙΣΤ΄. αἰῶνος), Γ΄.) Τμῆμα Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης ὑπ' ἀριθμ. 10 (ΙΓ΄. αἰῶνος).

Ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν τῇ Πόλει μας ταύτῃ Μετοχίου τοῦ Π. Τάφου εὑρίσκοντο τὰ ἑξῆς Χειρόγραφα Ψαλτήρια : 1) Νικήτα συναγωγὴ ἐξηγήσεων εἰς

(11) ΑΡΙΘΜ. 11.

Ὀνομασία

Χειρόγραφον ἀνάμικνον

Χαρακτηρισμοί

Χάρτης 0,22Χ0,14. φ. 145. Στίχοι σελ. 23. Σελίδες μονόστηλοι. Στάχωσις νέα. Γραφὴ δυσανάγνωστος καὶ ἀνορθόγραφος. Διατήρησις οὐχὶ καλή. Πολλὰ φύλλα εἶναι δυσανάγνωστα, ἐξαλειφθέντων τῶν γραμμάτων λόγῳ ὑγρασίας.

Περιεχόμενον

Κῶδιξ ἄναρχος καὶ ἀτελής.

τοὺς Ψαλμοὺς ἀριθμ. 119, 2) Ψαλτήριον μεταφρασμένον εἰς φράσιν ἁπλῆν κατὰ τὸ ἔτος 1679, 3) Ψαλτήριον ὑπ' ἀριθμ. 138, 4) Ψαλτήριον μεμβράϊνον, ὑπ' ἀριθμ. 521, ὑπ' ἀριθμ. 137, 5) Ψαλτήριον ὑπ' ἀριθμ. 138, 5) Ψελλοῦ τοῦ σοφωτάτου Ἰνδικοπλεύστου πρόγραμμα εἰς τὸ Ψαλτήριον ὑπ' ἀριθμ. 111. (Μεσαιωνικὴ βιβλιοθήκη Σάθα, τόμ. Α'., σελ. 305 καὶ 312).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ : Τὰ πλέον σπουδαῖα ἀπὸ ἐξηγητικῆς ἀπόψεως ὑπομνήματα εἰς τὸ Ψαλτήριον εἶναι τὰ τοῦ Θεοδωρήτου τοῦ Κύριου, Θεοδώρου τοῦ Μοψουεστίας, Χρυσοστόμου Ζηγαβηνοῦ καὶ Ἱερωνύμου. Frz. Delitzsch (1894) Hupfeld (1888), Baethgen (1903), Briggs (1906), Duhm (1922), Kitter (1922). König (1297) κ. ἄ. Ἐκ δὲ τῶν ἡμετέρων ὑπεμνημάτισε τὸν Ψαλτῆρα ὁ Ἀπόστ. Μακράκης καὶ ὁ Κ. Καλλίνικος. Οὗτος ἐδημοσίευσε καὶ ἔμμετρον παράφρασιν τοῦ Ψαλτηρίου καὶ ἑτέραν πραγματείαν ὑπὸ τὸν τίτλον : «Ὁ Ἱερὸς Ψαλτὴρ ἐν τῇ πράξει (1932). Πρῶτον ἐξεδόθη τὸ Ψαλτήριον ὑπ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Χάνδακος τῆς Κρήτης ἐν Βενετίᾳ 1484. Ἐμμ. Παντελάκη : Τὰ Λειτουργικὰ Βιβλία τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας. Ἱεροσολ. 1931).

(12) ΑΡΙΘΜ. 12.

Ὀνομασία

Τριώδιον (7)

Ἐποχή

ΙΑ΄. αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Μεμβρ. καὶ Χάρτης 0,30Χ0,22. φ. μεμβράϊνα 114, ἐκ χάρτου 24. Στίχοι σελ. ἐκ μεμβ. 38—40, ἐκ χάρτ. 26—30. Σελίδες δίστηλοι. Γραφὴ καλή. Στάχωσις σύγχρονος καὶ ἐν οὐχὶ καλῇ καταστάσει.

Περιεχόμενον

Χειρόγραφον ἄνευ τέλους, ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Κυριακῆς τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου καὶ λῆγον τὸ μὲν ἐπὶ τῆς μεμβράνης σωζόμενον εἰς τὰς λέξεις : «κλαύσομεν πενθήσωμεν καὶ θερμῶς στενάξωξωμεν», τοῦ τροπαρίου τῆς Θ΄. ᾠδῆς τῆς Β΄. πρὸ τῶν Βαΐων, τὸ δὲ χάρτινον ἄρχεται ἀπὸ τῶν ἑπομένων τοῦ αὐτοῦ τροπαρίου λέξεων, καὶ λήγει εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ὄρθρου τῆς Παρασκευῆς, πρὸ τῶν Βαΐων.

---

7) Ἡ ἱερὰ βίβλος τῆς μετανοίας, ἣν ἐξόχως κατὰ τὴν Μ. Τεσσαρακοστὴν μεταχειρίζεται ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, εἶναι τὸ γνωστὸν κατανυκτικὸν Τριώδιον, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου καὶ λῆγον τὸ Μ. Σάββατον ἀκριβῶς πρὸ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Περιλαμβάνει διάστημα δέκα ἑβδομάδων, ὧν αἱ τρεῖς πρῶταί εἰσι προπαρασκευαστικαὶ τῶν Νηστειῶν, αἱ δὲ λοιπαὶ ἑπτά, Α΄., Β΄., Γ΄., Δ΄., Ε΄., ΣΤ΄., τῶν Βαΐων καὶ Ζ΄ τῶν σεπτῶν Παθῶν τοῦ Σωτῆρος ἀνήκουσιν εἰς αὐτάς.

Καλεῖται δὲ Τριώδιον, διότι περιέχει κυρίως μικροὺς κανόνας ἐκ τριῶν ᾠδῶν ἢ καὶ τεσσάρων· Κοσμᾶ, Θεοδώρου καὶ Ἰωσὴφ τῶν Στουδιτῶν, ὀλιγωτέρους δὲ πλήρεις κανόνας, ὡς ἐν ταῖς Κυριακαῖς καὶ ἄλλαις τισὶν ἡμέραις.

Χειρόγραφα Τριώδια 6ν. καὶ Παναγίας Καμαριωτίσσης ὑπ' ἀριθμ. 39, 40, 45 καὶ 65 καὶ Ἱ. Θεολ. Σχολῆς Χάλκης, ἐκτὸς τοῦ ὡς ἄνω περιγραφομένου καὶ τὰ ὑπ' ἀριθμ. 13 καὶ 14.

Παραβάλλοντες τὸ νῦν ἐν χρήσει Τριώδιον πρὸς τὸ περιγραφόμενον ἐνταῦθα τοιοῦτον τοῦ ΙΑ΄. αἰῶνος, εὑρίσκομεν παραλλαγάς τινας περιέργους κατὰ τὰς Κυριακὰς μάλιστα τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς προελθούσας, ὡς φαίνεται,

(13) ΑΡΙΘΜ. 13.

Ὀνομασία

Τριώδιον

Ἐποχή

ΙΔ΄. αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Χάρτ. 0,30Χ0,22. φ. 223. Στίχοι σελίδων 31. Σελίδες μονόστηλοι. Στάχωσις παλαιὰ ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν. Κῶδιξ ἐν πολλοῖς ἐφθαρμένος, λόγῳ τῆς πολλῆς χρήσεως. Γραφὴ καλή.

Περιεχόμενον

«Τριώδιον σὺν Θεῷ ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου μέχρι τοῦ Ἁγ. καὶ Μ. Σαββάτου».

Χειρόγραφον ἄνευ τέλους.

Προηγεῖται τοῦ Τριῳδίου ἐπὶ ἐννέα χαρτίνων φύλλων, Ἀκολουθία

ἐκ τῶν κατὰ διαφόρους καιροὺς γενομένων διορθώσεων τῶν ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων.

Αἱ παραλλαγαὶ ἔχουσιν ὧδε :

Κυριακὴ Α΄. τῶν Νηστειῶν, τῶν ἁγίων Προφητῶν Μωϋσέως καὶ Ἀαρὼν καὶ τῶν λοιπῶν καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας.

Κυριακὴ Β΄. τῶν Νηστειῶν : Ἐνταῦθα οὐδενὸς Ἁγίου μνεία γίνεται, οὔτε στιχηρὰ ἀναφέρονται, ψαλλομένων, ἐννοεῖται, τῶν τῆς Ὀκτωήχου, εὐθὺς δὲ ὁ Κανών, μόνον δὲ δοξαστικὸν ὑπάρχει εἰς τοὺς Αἴνους : «Τοῖς ἐν σκότει ἁμαρτημάτων».

Κυριακὴ Γ΄. τῶν Νηστειῶν, εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καὶ εἰς τὸν Τελώνην καὶ Φαρισαῖον.

τῆς Λαμπροφόρου Ἀναστάσεως καὶ τῆς Διακαινησίμου ἑβδομάδος, ἄνευ ἀρχῆς καὶ τέλους.

Παραβληθὲν τῷ ἐντύπῳ εὑρέθη ἔχον πλείστας διαφορὰς καὶ ἐλλείψεις.

ΑΡΙΘΜ. 14.

Τὸ ὑπ' ἀριθμ. 14 χειρόγραφον τῆς Ἱ. Θεολ. Σχολῆς δυστυχῶς δὲν εὑρίσκεται σήμερον ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ αἰθούσῃ τῶν Χειρογράφων τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Κυριακῇ Δ΄. τῶν Νηστειῶν, εἰς τὸν περιπεσόντα εἰς τοὺς λῃστὰς ἄνευ στιχηρῶν, εὐθὺς δὲ ὁ Κανών.

Κυριακῇ Ε΄. τῶν Νηστειῶν, εἰς τὸν πλούσιον καὶ εἰς τὸν Λάζαρον, ἄνευ στιχηρῶν, εὐθὺς δὲ ὁ Κανών, ψαλλομένων τῶν τῆς Ὀκτωήχου.

Καὶ οὕτω μὲν εἶναι διατεταγμέναι ἐν τῷ ἀνὰ χεῖρας χειρογράφῳ αἱ 5 Κυριακαὶ τῶν Νηστειῶν, ἐν τῷ νῦν ὅμως Τριῳδίῳ κατὰ μεταγενεστέραν διάταξιν ἔχουσιν ὧδε :

Κυριακῇ Α΄. τῆς Ὀρθοδοξίας ἢ τῆς ἀναστηλώσεως τῶν Ἱ. Εἰκόνων, οὐχὶ δὲ τῶν Προφητῶν.

Κυριακῇ Β΄. τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, τοῦ Παλαμᾶ.

Κυριακῇ Γ΄. τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, οὐχὶ δὲ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου.

Κυριακῇ Δ΄. τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου συγγραφέως τῆς κλίμακος, οὐχὶ δὲ τοῦ περιπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς.

Κυριακῇ Ε΄. τῆς Ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, οὐχὶ δὲ τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου.

Οἱ οὕτω διατάξαντες καίπως τροποποιήσαντες τὴν ἀρχαίαν τάξιν κατὰ τὸν ΙΑ΄. πιθανῶς αἰῶνα, ἤτοι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ (1362), κατέλιπον ὁπωσδήποτε ἴχνη παρηγκωνισμένα τῆς ἀρχαίας διατάξεως, διότι ἐν τῇ Α΄ Κυριακῇ τοῦ σημερινοῦ Τριῳδίου βλέπομεν ἐν τῇ Δόξᾳ τῶν Αἴνων τροπάριον εἰς τὸν Προφήτην Μωϋσῆν : «Μωσῆς τῷ καιρῷ τῆς ἐγκρατείας», ὡς δείκνυσι καὶ ἡ περικοπὴ τοῦ Ἀποστόλου : «πίστει Μωσῆς μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ».

(14) ΑΡΙΘΜ. 15.

Ὀνομασία

Πεντηκοστάριον (8).

Ἐποχή

ΙΓ'—ΙΔ'. αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Χάρτ. 0,21Χ0,15. φ. 237. Στάχωσις νέα. Ἐπὶ δερματίνης σταχώσεως τῆς ῥάχεως τετύπωται δι' ἐπιχρύσων κεφαλαίων ἡ λέξις «Παρακλητικὴ» ἀντὶ Πεντηκοσταρίου. Διατήρησις οὐχὶ καλή, τὰ φύλλα κεκολλημένα τὸ ἓν μετὰ τοῦ ἄλλου καὶ λίαν ἐφθαρμένα.

Τὸ κείμενον τοῦ χειρογράφου γέγραπται διὰ δύο χειρῶν καὶ τοῦ μὲν πρώτου τὰ φύλλα δὲν εἶναι ἠριθμημένα, τὸ δὲ δεύτερον, ὅπερ ἀνῆκεν ἴσως εἰς ἄλλον Κώδικα, ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ Θεοτοκίου τῆς Α'. ᾠδῆς τῆς Μεσοπεντηκοστῆς, διήρηται εἰς ὀκτάδια δεκαὲξ σεσημασμένα ἀπὸ τοῦ ιγ—κη ἐξ ὧν τὰ 17, 21, 25 καὶ 26 ἑπτάδια, τὸ 20 ἑνδεκάδιον καὶ τὸ 28 πεντάδιον.

Περιεχόμενον

Περιέχει ἅπασαν τὴν Ἀκολουθίαν ἀπὸ τοῦ Ὄρθρου τῆς Λαμπροφόρου Ἀναστάσεως, μέχρι τῆς Κυριακῆς τῶν Ἁγίων Παθῶν.

Ἐν τῷ φ. 11 β δι' ἄλλης συγχρόνου τοῦ Χειρογράφου γραφῆς :

Τριω(δίου) σύνοψις ἀκριβεστάτη.
Ἐγὼ δὲ τριῳ(δίῳ) ταῦτα σοι φέρω·

---

8) Πεντηκοστάριον καλεῖται τὸ λειτουργικὸν βιβλίον περιέχον τὰς ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα μέχρι τῆς πρώτης Κυριακῆς μετὰ τὴν Πεντηκοστὴν ψαλλομένας ἀκολουθίας. Ἐν αὐτῷ συμπεριλαμβάνονται καὶ αἱ ἀκολουθίαι τῆς ἐπακολουθούσης τῇ Πεντηκοστῇ ἑβδομάδος, τῆς καταληγούσης εἰς τὴν Κυριακὴν τῶν ἁγίων Πάντων, διότι ἡ ἑβδομὰς αὕτη ἀποτελεῖ συνέχειαν τῆς ἑορτῆς τῆς Πεντηκοστῆς, τῆς ὁποίας ἡ ἀπόδοσις γίνεται κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν Κυριακὴν τῶν ἁγίων Πάντων. Ὡς πρὸς τὴν ὀνομασίαν καὶ τὴν ἔκτασιν τοῦ Πεντηκοσταρίου βλ. (Du Cange : Regio cod. 2492).

Τὸ Πεντηκοστάριον ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ἐν Βενετίᾳ τῷ 1544. (Ἐμμ. Παντελάκη : Τὰ λειτουργικὰ βιβλία τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας. Ἱεροσόλυμα 1931).

χαρᾶς τὸ Πάσχα τὴν ἀνάστασιν λέγω.
Τὴν ψηλάφησιν τοῦ Θωμᾶ μυροφόφοις.
Τὸν παράλυτον πέντηκοστῆς τὴν μέσην·
τὴν σαμαρίτην τυφλὸν ὀμματωμένου
Χριστοῦ τε λῆψιν πρὸς πωλ ἀνωτάτω
καὶ πρώην ἄθροισμα τῶν ἐν νικαίῳ
Πεντηκοστὴ καὶ τοῦ πνεύματος χύσιν.
Πλυνθὺν τε πάντων ἁγίων τῶν ἐν βίῳ».

Ἐν τῷ φ. 12 β ἐπὶ ἀγράφου σελίδος σεσημείωται διὰ χειρὸς ἀγραμμάτου ὅτι τὸ παρὸν βιβλίον ὑπάρχει τῆς Ἱ. Μονῆς τοῦ Σωτῆρος Πριγκήπου.

(15) ΑΡΙΘΜ. 16.

Ὀνομασία

Πεντηκοστάριον

Ἐποχή

ΙΔʹ. αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Χάρτ. 0,22×0,14. φ. 309. Στίχοι σελ. 25. Διατήρησις οὐχὶ καλή. Γραφὴ οὐχὶ ἐπιμελής, χεὶρ ἀνορθόγραφος. Στάχωσις νεωτέρα καὶ ἐν οὐχὶ καλῇ καταστάσει. Κῶδιξ ἄναρχος καὶ ἀτελής.

Περιεχόμενον

Περιέχει ἅπασαν τὴν ἀκολουθίαν ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τῆς Λαμπροφόρου Ἀναστάσεως μέχρι τῶν Ἁγίων Πάντων.

(16) ΑΡΙΘΜ. 17.

Ὀνομασία.

Πεντηκοστάριον

Ἐποχή

ΙΔʹ. αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Χάρτ. 0,21,5Χ0,14. φ. 222. Στίχοι σελ. 20. Σελίδες μονόστηλοι. Διατήρησις οὐχὶ καλή. Γραφὴ ἀνορθόγραφος. Στάχωσις συγχρόνου ἐποχῆς.

Περιεχόμενον

Πεντηκοστάριον ἄνευ ἀρχῆς καὶ τέλους. Τὸ σωζόμενον ἄρχεται τῶν λέξεων «ὑπήντησεν αὐτοῖς ὁ Χριστὸς τοῦ Συναξαρίου τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα, καὶ λήγει εἰς τὰς λέξεις «καὶ γυναικῶν αἱ ἀθλήσασαι, καὶ πόθῳ ἀσκήσασαι», τοῦ δευτέρου τροπαρίου τῶν εἰς τοὺς Αἴνους τῆς Κυριακῆς τῶν Ἁγ. Πάντων στιχηρῶν Προσομοίων.

Ἐν πολλοῖς δὲ τὸ χειρόγραφον διαφέρει τοῦ ἐντύπου.

(17) ΑΡΙΘΜ. 18.

Ὀνομασία

Εὐχολὸγιον

Ἐποχή

ΙΕ΄. αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Χάρτ. 0,22Χ0,14,5. φ. 171. Στίχοι σελίδων 18. Σελίδες μονόστηλοι. Γραφὴ εὐανάγνωστος. Στάχωσις σύγχρονος. Ὁ Κῶδιξ διήρηται εἰς ὀκτάδια δέκα καὶ ἐννέα, σεσημασμένα κάτωθεν ἔν τε τῇ ἀρχῇ καὶ τῷ τέλει τοῦ ὀκταδίου, ἐξ ὧν τὸ 13 ἑπταφύλλου, τὸ 14 δίφυλλον καὶ τὸ 18 πεντάφυλλον. Ἐν τῷ τέλει 33 φ. μὴ σεσημασμένα.

Περιεχόμενον

Χειρόγραφον ἄνευ τέλους, τοῦ σωζομένου λήγοντος :

«Τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ» τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἁγ. Ἐλαίου τῆς ψαλλομένης ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων.

Περιέχει :

1) φ. 1 —41 б : Ἀκολουθία «τοῦ ἁγίου ἐλαίου ἁγιαζομένου ὑπὸ

ἑπτὰ ἱερέων».

2) φ. 42 —87 β : «Τάξις καὶ ἀκολουθία ἐπὶ τελευτήσαντος μοναχοῦ».

Τὸ φ. 88 λευκόν.

3) φ. 89 —91 α :«Ἀκολουθία εἰς ἀρχάριον ρασοφοροῦντα».

4) φ. 91 α—133 α : «Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ σχήματος, ἤτοι τοῦ μανδύα», καὶ «Ἀκολουθία τοῦ μεγάλου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος».

Τὸ φ. 133 β λευκόν.

Ἐν τῇ κάτω ὤᾳ τοῦ φ. 133 β ὑπάρχει κακόγραφος καὶ λίαν ἀνορθόγραφος σημείωσις ὅτι τὸ Εὐχολόγιον εἶναι τῆς Ἱ. Μονῆς τοῦ Χριστοῦ Πριγκήπου.

5) φ. 134 —138 β : «Ἀκολουθία ἐπὶ τελευτήσαντος κοσμικοῦ».

6) φ. 139 —144 β : «Ἀκολουθία εἰς ἱερεῖς κοιμηθέντας».

7) φ. 145 —171 β : «Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Ἐλαίου ψαλλομένη (sic) ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων καθὼς ἐστιν ἔθος, παρὰ ἑπτὰ πρεσβυτέρων ποίημα κυροῦ νικολάου μητροπολίτου ἀθηνῶν». 9) Φύλλα τινὰ ἐκ τῆς ἀκολουθίας ταύτης εἶναι ἠκρωτηριασμένα, ἅτινα νεωτέρα χεὶρ διώρθωσε διὰ χάρτου.

(Συνεχίζεται)

9) Ἡ ἀκολουθία αὕτη τοῦ ἁγ. Ἐλαίου «ἡ ψαλλομένη ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων», ἐν οὐδενὶ ἐντύπῳ εὐχολογίῳ ὑπάρχει.

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΩΡΙΓΕΝΗ

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Ἡ ἀνὰ χεῖρας μελέτη παρουσιάζεται ὡς συνέχεια τῆς ἐπὶ Διδακτορίᾳ ἡμῶν Διατριβῆς «Θεολογικὴ Ἐκπαίδευσις ἐν τῇ Ἀλεξανδρινῇ Σχολῇ», τῆς ὑποβληθείσης εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βοστώνης καὶ δημοσιευθείσης ἐν Ἑλληνικῇ μεταφράσει εἰς τὸ περιοδικὸν «Ὀρθοδοξία».

Ἡ ἐργασία ἐκείνη ἔφθανε μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Ὠριγένους, συμπεριλαμβανομένου, ἡ δὲ παροῦσα, ὡς καὶ ἀπὸ τοῦ τίτλου καταφαίνεται, ἐρευνᾷ τὴν ἱστορίαν τῆς Σχολῆς ἀπὸ τοὺς μετὰ τὸν Ὠριγένη χρόνους μέχρι τοῦ τερματισμοῦ τῆς λειτουργίας αὐτῆς.

Ἡ πρώτη περίοδος τῆς Σχολῆς, μέχρι τοῦ 232, χαρακτηρίζεται ὡς ἡ ἐποχὴ τῆς ἱδρύσεως καὶ ἀναπτύξεως, ἐνῷ ἡ δευτέρα τῆς παρακμῆς καὶ τοῦ τερματισμοῦ τοῦ ἔργου αὐτῆς κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα. Μολονότι ὅμως ἡ δευτέρα περίοδος ἀναλύεται ὡς τοιαύτη, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι καὶ κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα πολλοὶ ἐκ τῶν διδασκάλων ἀνεδείχθησαν ἐφάμιλλοι τοῦ Ὠριγένους καὶ εἰργάσθησαν διὰ τὸ μεγαλεῖον τῆς Σχολῆς.

Καὶ ἐνταῦθα ἐφαρμόζεται ἡ ἰδία μέθοδος ἐργασίας καὶ ἐπιζητεῖται ἡ ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλυτέρα χρῆσις τῶν πηγῶν διὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς δράσεως καὶ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ Σχολῇ.

Ὡς πρὸς τὴν διαπραγμάτευσιν τοῦ θέματος, κατ' ἀρχὰς ἐκτίθεται τὸ περιβάλλον, ἐκτενέστερόν πως, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐλειτούργησεν ἡ Σχολὴ καὶ κατόπιν ἡ ἱστορία καὶ ἡ διδασκαλία ἐν αὐτῇ.

Α΄. ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.

Ι΄. Ο ΕΘΝΙΣΜΟΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ 1.

Πολλαὶ χῶραι, παρὰ τὰς ἐπιδόσεις αὐτῶν εἰς τὸν νεώτερον πολιτισμόν, ἀριθμοῦν ἱστορίαν χιλιάδων ἐτῶν. Μία ἐξ αὐτῶν ἡ Αἴγυπτος ἐγέννησε διαδοχικῶς διαφόρους πολιτισμούς. Οὕτως ἔχομεν τοὺς χρόνους τῶν Φαραώ, τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ Πτολεμαίων, τῶν Ρωμαίων καὶ τῶν Βυζαντινῶν καὶ τῶν μετέπειτα καθεστώτων.

Κατὰ τὴν Πτολεμαϊκὴν περίοδον ἡ χώρα αὕτη ἐδέχθη τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ρεύματος καὶ τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας. Ἐξωτερικῶς τοὐλάχιστον ἐφαίνετο νὰ εἶχεν ἐξελληνισθῆ. Ὄχι μόνον εἰς τὰ γράμματα καὶ εἰς τὰς ἐν γένει ἐκφάνσεις τῆς καθημερινῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν θρησκείαν ἐπήρχετο ὀλίγον κατ' ὀλίγον μία συνάντησις καὶ συναδέλφωσις τῶν παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ τοῖς Ρωμαίοις ἀργότερον ἐπικρατουσῶν τάσεων καὶ ἀρχῶν πρὸς τὰς παλαιὰς θρησκευτικὰς καὶ ἄλλας ἐκδηλώσεις τῶν Αἰγυπτίων. Καὶ ὁ Ἰουδαϊσμὸς οὐκ ὀλίγον ἔπαιξε τὸν ἀνάλογον ρόλον εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν ταύτην τῶν σκέψεων καὶ τῶν θρησκειῶν.

Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐκδηλοῦται κυρίως εἰς τὰς μεγάλας πόλεις καὶ ἰδίως τὴν Ἀλεξάνδρειαν, τὴν μητρόπολιν τοῦ τμήματος ἐκείνου τῆς Βορείου Ἀφρικῆς. Ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ οἱ Ἕλληνες δὲν ἀπετέλουν τὴν πλειοψηφίαν, οὔτε οἱ Ρωμαῖοι, οὔτε καὶ οἱ Ἰουδαῖοι. Ἡ ἐπίδρασις, τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες ἤσκησαν ἦτο μᾶλλον ποιοτικὴ καὶ πνευματική. Κατὰ βάθος ὁ πολὺς λαός, ὁ ὄχλος, ὁ γηγενὴς πληθυσμὸς ἔμενε πιστὸς εἰς τὴν γλῶσσαν καὶ τὰς φυλετικὰς αὐτοῦ παραδόσεις. Τὰ ἔξωθεν ἐλθόντα ρεύ-

---

1) Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, σ. 3 κ. ἑξ. Βασιλείου Θ. Σταυρίδου, Θεολογικὴ Ἐκπαίδευσις ἐν τῇ Ἀλεξανδρινῇ Σχολῇ, ἐν Ὀρθοδοξίᾳ ΚΘ΄ (1954), 88 κ. ἑξ. καὶ ἀνάτυπον. Duchesne, Ἀρχαία Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας (Γαλλ.), I, 326 κ. ἑξ.

ματα δὲν φαίνεται νὰ ἀφῆκαν βαθέα τὰ ἴχνη τῆς διαβάσεώς των ἐπὶ τῶν Αἰγυπτίων.

. . . ὁ πολὺς ἰθαγενὴς λαὸς τῆς μυστηριώδους ταύτης χώρας διέσωζεν ἐν τῷ βάθει τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ ἀμετάβλητον τὸν ἐθνικὸν χαρακτῆρα, ἠδύνατο δ' ἐν πρωτίστῃ εὐκαιρίᾳ νὰ ἐπέλθῃ φοβερὰ καὶ ἀπροσδόκητος μεταβολή, δι' ἧς Ἕλληνες καὶ Αἰγύπτιοι θὰ εὑρίσκοντο εἰς μεγίστην πρὸς ἀλλήλους ἀντίθεσιν. 2)

Ἐξέχουσαν θέσιν μεταξὺ τῶν ἄλλων πόλεων τῆς Αἰγύπτου ἀπὸ πολλῶν ἀπόψεων κατεῖχεν ἡ Ἀλεξάνδρεια. Ἱδρυθεῖσα τὸ 332 π. Χ. ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου κατέστη ἐπὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ τῶν Πτολεμαίων κέντρον γραμμάτων, πολιτισμοῦ καὶ ἐμπορίου. Εἰς τὰ πέντε τμήματα αὐτῆς ἔζων οἱ Ἰουδαῖοι, εἰς δύο συνοικίας, οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ Ἕλληνες καὶ ἀργότερον οἱ Ρωμαῖοι. Ἡ φήμη καὶ ἡ σπουδαιότης αὐτῆς δὲν περιεκλείσθη ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων τῆς Αἰγύπτου μόνον, ἀλλὰ διεδόθη εἰς ὅλον τὸν τότε γνωστὸν κόσμον. «Ἀλεξάνδρεια πόλις ἐστι μεγίστη καὶ πολυάνθρωπος, οὐκ Αἰγυπτίων μόνον ἀλλὰ καὶ Θηβαίων καὶ Λιβύων τῶν πρὸς Αἴγυπτον τὴν ἡγεμονίαν πεπιστευμένη.» 3)

Κτίρια καὶ τόποι, συνδεδεμένοι μὲ τὴν ζωὴν καὶ τὸν πολιτισμὸν τῆς Ἀλεξανδρείας ἦσαν : ὁ Ναὸς τοῦ Ποσειδῶνος, τὸ Πάνειον, τὸ Σεραπεῖον, τὸ Τέμπλον τοῦ Σατούρνου, τὸ Καισάρειον, τὰ Μαυσωλεῖα τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν Πτολεμαίων, τὰ δύο Μουσεῖα, τὸ πρῶτον τοῦ Πτολεμαίου καὶ τὸ δεύτερον τοῦ Κλαυδίου, ἡ Βιβλιοθήκη, τὸ Θέατρον, ἡ Παλαίστρα καὶ τὰ Γυμνάσια, τὰ Βασιλικὰ Ἀνάκτορα, τὸ Δικαστήριον, τὸ Ἐμπόριον, ὁ Ναύσταθμος κ. ἄ. 4)

Ὁ πολὺς ὄχλος τῶν Ἀλεξανδρέων, ὅπως μᾶς τὸν περιγράφουν ὁ Φίλων, ὁ Δίων ὁ Χρυσόστομος, ὁ Στράβων, ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν ἀρχαίων, δὲν ἵστατο ἐπὶ τοῦ ἰδίου πρὸς τὰς ἡγέτιδας πνευματικὰς τάξεις ἐπιπέδου. Παρεσύρετο εὐκόλως ὑπὸ τῶν παθῶν καὶ πολὺ ὀλίγον ἡ λογικὴ κατηύθυνε τὰς πράξεις αὐτοῦ. Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς παρακμῆς τοῦ Μουσείου καὶ τῆς ἐξασθενήσεως τῆς ἐθνικῆς θρησκείας καὶ οἱ μεμορφωμένοι ἐκ τῶν Ἀλεξανδρέων κατήρχοντο συχνάκις καὶ ἐξωμοιοῦντο πρὸς τὴν ψυχολογίαν τῶν ὄχλων. Εἶναι λυπηρόν, δυστυχῶς, ὅτι αἱ ἴδιαι αὐταὶ μᾶζαι, κατὰ τὸν ἐκχριστιανισμόν των, ἔφερον ἐνίοτε μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καὶ μετήρχοντο πράξεις ὀλί-

---

2) Χρυσ. Παπαδοπούλου, αὐτ. σ. 22.

3) Θεοδωρήτου, Ε. Ι., 1, 2, 8 (ἔκδ. Βερολίνου).

4) Β. Σταυρίδου, ἔνθ. ἀν., σ. 90.

γον ἁρμοζούσας εἰς τοὺς φέροντας τὸ ὄνομα τοῦ Χριστιανοῦ.

Ὁ Ἀλεξανδρέων δῆμος, πλέον τῶν ἄλλων δήμων, χαίρει ταῖς στάσεσιν· εἰ δέ ποτε καὶ προφάσεως ἐπιλάβηται, εἰς ἀφόρητα καταστρέφει κακά. Δίχα γὰρ αἵματος, οὐ παύεται τῆς ὁρμῆς. 5)

Ὁ ἐθνικὸς ὄχλος, ὁ ἔχων ὡς κριτήριον τὴν θρησκείαν του κυρίως, δὲν συνεπάθει ἐκείνας ἐκ τῶν ξένων θρησκειῶν, αἵτινες προέβαλλον ἀπόλυτον αὐστηρότητα εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν ἠθικὴν ζωήν. Θρησκεῖαι μὲ τοιαύτας ἀντιλήψεις ἦσαν ὁ Ἰουδαϊσμὸς καὶ μετέπειτα ὁ Χριστιανισμός.

Ὁ Ἰουδαϊσμὸς τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Αἰγύπτου ἔφθανε τὸ ἑκατομμύριον. Ἀριθμὸς οὐκ εὐκαταφρόνητος. Ἡ Ἀλεξάνδρεια, τὸ κέντρον τοῦτο τῆς Διασπορᾶς, ἔχει νὰ μᾶς παρουσιάσῃ τὴν μετάφρασιν τῶν Ο' εἰς τὴν Ἑλληνικήν, τὸν Φίλωνα καὶ τὴν τάσιν τῆς συναδελφώσεως τῆς πατρώας θρησκείας πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν καὶ δὴ τὴν Πλατωνικήν. Παρὰ τὴν προσπάθειαν ταύτην, τὸ Ἰουδαϊκὸν στοιχεῖον ἔζη μεμονωμένον εἰς τὰ ἴδια αὐτοῦ τμήματα μὲ ἰδίαν διοίκησιν, ἐπὶ κεφαλῆς ἔχουσαν τὸν Ἐθνάρχην, Γενάρχην ἢ καὶ Ἀλαβάρχην ὀνομαζόμενον καὶ ἐμισεῖτο ὑπὸ τοῦ γηγενοῦς πληθυσμοῦ. Συχνὰ δὲ συνέβαινον καὶ συγκρούσεις.

Κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Χριστιανισμοῦ ὁ ὄχλος οὗτος στρέφεται ἐναντίον τῆς θρησκείας. Δὲν μένει μόνος, ἀλλὰ εἰς τὸ ἔργον τῆς καταδιώξεως τῶν Χριστιανῶν καὶ παντὸς Χριστιανικοῦ εὑρίσκει συμπαραστάτας τὴν τάξιν τῶν διανοουμένων, τοὺς Ἰουδαίους πολλάκις καὶ τὴν πολιτείαν.

Ὁ Σεπτίμιος Σευῆρος (193—211) ἐκίνησε διωγμόν, τὸ ἔτος 202, κατὰ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ γενικῶς τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Θηβαΐδος. 6) Πολλοὶ ἐμαρτύρησαν καὶ μεταξὺ αὐτῶν ὁ πατὴρ τοῦ Ὠριγένους ὁ Λεωνίδης. Ὁ δὲ Κλήμης ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ ἅπαξ καὶ διὰ παντὸς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς Σχολῆς. Ἐπὶ τῆς διευθύνσεως τοῦ Ὠριγένους πολλοὶ ἐκ τῶν μαθητῶν του ἤχθησαν εἰς τὸ μαρτύριον καὶ ἀπέθανον κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν τοπικῶν διωγμῶν. Μέχρι τοῦ ἐπὶ Δεκίου διωγμοῦ ἢ μᾶλλον τοῦ τελευταίου ἔτους τῆς βασιλείας Φιλίππου τοῦ Ἄραβος ἡ Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας ὡς καὶ ἡ καθόλου Χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἀπήλαυον σχετικῆς ἐλευθερίας καὶ εἰρήνης. Τὴν γαλήνην ταύτην διετάραξεν ὁ διωγμός, τὸν ὁποῖον ἤγειρεν ὁ Μαξι-

5) Σωκράτους, Ε. Ι., VII, 13. ΕΠΜ., 67, 761.

6) Εὐσεβίου, Ε. Ι., VI, I (ἔκδ. Λόεμπ).

μῖνος ὁ Θρᾷξ (235—238), ὁ καταδιώξας τοὺς τῶν Ἐκκλησιῶν ἄρχοντας, ὡς πρωταιτίους τῆς διαδόσεως τῆς Εὐαγγελικῆς διδασκαλίας. Τότε καὶ ὁ Ὠριγένης συντάσσει τὸν περὶ Μαρτυρίου λόγον αὐτοῦ καὶ τὸν ἀποστέλλει εἰς Ἀμβρόσιον καὶ Πρωτόκτητον Πρεσβυτέρους τῆς ἐν Καισαρείᾳ παροικίας. 7)

Ὁ αὐτοκράτωρ Φίλιππος ὁ Ἄραψ (244—249) ἐδείκνυεν εὔνοιαν πρὸς τοὺς Χριστιανούς. Ὁ οἶκός του ἦτο πλήρης Χριστιανῶν, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Λέγεται μάλιστα δι' αὐτὸν ὅτι ὑπῆρξε καὶ Χριστιανός.

τοῦτον κατέχει λόγος Χριστιανὸν ὄντα ἐν ἡμέρᾳ τῆς ὑστάτης τοῦ πάσχα παννυχίδος τῶν ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας εὐχῶν τῷ πλήθει μετασχεῖν ἐθελῆσαι...8)

Ὁ Διονύσιος καλεῖ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ εὐμενεστέραν ἡμῖν. 9) Ὁ Ὠριγένης εἶχεν ἀλληλογραφίαν μετ' αὐτοῦ καὶ τῆς συζύγου του Σευήρας. Περὶ τὸ τέλος τῆς βασιλείας αὐτοῦ (248, 249), ἐθνικοὶ τῆς Ἀλεξανδρείας, ὅπως μᾶς λέγει ὁ Διονύσιος εἰς τὴν πρὸς Φαβιανὸν Ἐπιστολήν του, παρακινηθέντες ὑφ' ἑνὸς ἔξωθεν ἐλθόντος ὑποκινητοῦ, ἐξήγειραν τρομερὸν διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν καὶ ἐβασάνισαν, ἔσυραν, ἐφόνευσαν πολλούς, καταστρέψαντες καὶ τὰς οἰκίας αὐτῶν.

Οὐδεμία δὲ ὁδός, οὐ λεωφόρος, οὐ στενωπός, ἡμῖν βάσιμος ἦν, οὐ νύκτωρ, οὐ μεθ' ἡμέραν, ἀεὶ καὶ πανταχοῦ πάντων κεκραγότων, εἰ μὴ τὰ δύσφημά τις ἀνυμνοίη ῥήματα, τοῦτον εὐθέως δεῖν σύρεσθαί τε καὶ πίμπρασθαι.Καὶ ταῦτα ἐπὶ πολὺ μὲν ἤκμασε τοῦτον τὸν τρόπον, διαδεξαμένη δὲ τοὺς ἀθλίους ἡ στάσις καὶ ὁ πόλεμος ὁ ἐμφύλιος τὴν καθ' ἡμῶν ὠμότητα πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν ἔτρεψε. 10)

Τὸν Φίλιππον διεδέχθη ὁ Δέκιος (249—251) καὶ δι' αὐτοῦ οἱ κατὰ τῶν Χριστιανῶν διωγμοὶ εἰσέρχονται εἰς νέαν φάσιν. Οὗτος ἐξέδωκε τὸ γνωστὸν διάταγμά του (edictum) κατὰ τὰ τέλη τοῦ 249 ἢ ἀρχὰς τοῦ 250, διὰ τοῦ ὁποίου ἀπήτει ὑφ' ὅλων τῶν μελῶν τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐπισήμου θρησκείας τοῦ κράτους. Τοῦ διατάγματος

7) Αὐτ., VI, XXVIII.

8) Εὐσεβίου, Ε. Ι., VI, XXXIV.

9) πρὸς Φαβιανὸν Ἀντιοχείας, σ. 9. (Αἱ παραπομπαὶ ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Διονυσίου λαμβάνονται ἐκ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Φελτόε. Αἱ σελίδες δεικνύουν τὰς σελίδας τοῦ βιβλίου τούτου).

10) Αὐτ., σ. 8—9.

τούτου δὲν σώζεται τὸ ἀκριβὲς κείμενον. Ὁ διωγμὸς τοῦ Δεκίου εἶχε χαρακτῆρα γενικόν. 11) Ἐπέφερε δὲ πολλὰ τὰ δεινὰ καὶ πολλὰς ἀνωμαλίας ἐντὸς τῶν κόλπων τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ Διονύσιος εἰς τὰς Ἐπιστολάς του πρὸς Φαβιανόν, πρὸς Γερμανὸν καὶ πρὸς Δομέτιον καὶ Δίδυμον ἐκθέτει τὰ διατρέξαντα.

Πλὴν πάντες γε κατεπτήχεσαν, καὶ πολλοὶ μὲν εὐθέως τῶν περιφανεστέρων οἱ μὲν ἀπήντων δεδιότες, οἱ δὲ δημοσιεύοντες ὑπὸ τῶν πράξεων ἤγοντο, οἱ δὲ ὑπὸ τῶν ἀμφ' αὐτοῖς ἐφείλκοντο, ὀνομαστί τε καλούμενοι ταῖς ἀνάγνοις καὶ ἀνιέροις θυσίαις προσήεσαν, οἱ μὲν ὠχριῶντες καὶ τρέμοντες, ὥσπερ οὐ θύσαντες, ἀλλ' αὐτοὶ θύματα καὶ σφάγια τοῖς εἰδώλοις ἐσόμενοι, ὡς ὑπὸ πολλοῦ τοῦ περιεστῶτος δήμου χλεύην αὐτοῖς ἐπιφέρεσθαι, καὶ δήλους μὲν εἶναι πρὸς πάντα δειλοὺς ὑπάρχοντας, καὶ πρὸς τὸ τεθνάναι καὶ πρὸς τὸ θῦσαι, οἱ δέ τινες ἑτοιμότερον τοῖς βωμοῖς προσέτρεχον, ἰσχυριζόμενοι τῇ θρασύτητι τὸ μηδὲ πρότερον Χριστιανοὶ γεγονέναι, περὶ ὧν ἡ τοῦ Κυρίου πρόρρησις ἀληθεστάτη, ὅτι δυσκόλως σωθήσονται. Τῶν δὲ λοιπῶν οἱ μὲν εἵποντο τούτοις ἑκατέροις, οἱ δὲ ἔφευγον, οἱ δὲ ἡλίσκοντο. Καὶ τούτων οἱ μὲν ἄχρι δεσμῶν καὶ φυλακῆς χωρήσαντες, καί τινες καὶ πλείονας ἡμέρας καθειρχθέντες, εἶτα καὶ πρὶν ἐπὶ δικαστήριον ἐλθεῖν, ἐξωμόσαντο, οἱ δὲ καὶ βασάνοις ἐπὶ ποσὸν ἐγκαρτερήσαντες, πρὸς τὸ ἑξῆς ἀπεῖπον. Οἱ δὲ στερροὶ καὶ μακάριοι στῦλοι τοῦ κυρίου, κραταιωθέντες ὑπ' αὐτοῦ, καὶ τῆς ἰσχυρᾶς ἐν ἑαυτοῖς πίστεως ἀξίαν καὶ ἀνάλογον δύναμιν καὶ καρτερίαν λαβόντες, θαυμαστοὶ γεγόνασιν αὐτοῦ τῆς βασιλείας μάρτυρες. 12)

Πολλοὶ ἐκ τῶν Χριστιανῶν ἔθυον εἰς τὰ εἴδωλα, ἄλλοι ἐξ αὐτῶν ἔδωσαν λιβέλλους ὁμολογίας καὶ μετῆλθον διάφορα μέσα ὅπως σωθοῦν ἐκ τοῦ διωγμοῦ, ἄλλοι δὲ ριφθέντες εἰς τὰς φυλακὰς καὶ ὑποβληθέντες εἰς τὰς βασάνους ἀπέθανον μαρτυρικὸν θάνατον, εἴτε καὶ ἐπέζησαν λαβόντες τὸν τίτλον τοῦ Ὁμολογητοῦ. Ὁ διωγμὸς ὑπῆρξε σκληρὸς ὄχι μόνον εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ὕπαιθρον χώραν τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Σαβίνιος, ὁ ἡγούμενος τῆς Αἰγύπτου ἔθεσεν εἰς ἐφαρμογὴν κατὰ γράμμα τὰς ἐντολὰς τοῦ Δεκίου.

Ὁ Γάλλος (251—253) ἐσυνέχισε τὸ ἔργον τῆς καταδιώξεως τῶν Χριστιανῶν, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀναλάβει ὁ προκάτοχός του. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τούτου μνημονεύεται καὶ ἐμφύλιος πόλεμος μετὰ λοιμοῦ, γεγονότα συνήθη εἰς τὴν καθημερινὴν ζωὴν τῆς Ἀλεξανδρείας.

---

11) Βασιλείου Στεφανίδου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, σελ. 117—124.

12) πρὸς Φαβιανόν, σ. 9—11.

Ὁ Διονύσιος δὲν μνημονεύει τὸν Αἰμιλιανόν, ὅστις ἐπὶ ἓν τετράμηνον ἐκυβέρνησε μέχρι τῆς ἀναρρήσεως εἰς τὸν θρόνον τοῦ Βαλεριανοῦ (253—259). Ὁ Βαλεριανός, ὁ συμβασιλεύσας μετὰ τοῦ υἱοῦ του Γαλλιηνοῦ, κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς βασιλείας του ἔδειξε μεγάλην εὔνοιαν πρὸς τοὺς Χριστιανούς.

Ἐκεῖνος — ὁ Βαλεριανὸς — οἰκειότατα ἐν ἀρχῇ καὶ προσφιλέστατα φανερὸς ἦν αὐτοὺς ἀποδεχόμενος. Καὶ πᾶς τε οἶκος αὐτοῦ θεοσεβῶν πεπλήρωτο, καὶ ἦν ἐκκλησία Θεοῦ. 13)

Τὰ διατρέξαντα ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Αἰγύπτῳ τὰ μανθάνομεν ἀπὸ τὰς εἰς Γερμανὸν καὶ Ἑρμάμμωνα Ἐπιστολὰς τοῦ Διονυσίου. Ὁ Μακριανός, «διδάσκαλος καὶ τῶν ἀπ' Αἰγύπτου μάγων ἀρχισυνάγωγος», εὑρισκόμενος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ αὐτοκράτορος, κατώρθωσε νὰ ἐπιβληθῇ ἐπ' αὐτοῦ καὶ νὰ ἀλλάξῃ τὰ κατὰ τῶν Χριστιανῶν φρονήματά του. Ἐξεδόθησαν δύο διατάγματα καὶ ἐπηκολούθησε φρικτὸς μέχρι τοῦ 260 διωγμὸς ἐν Αἰγύπτῳ, τῆς ὁποίας ἡγεμὼν διετέλει ὁ Αἰμιλιανός. Ὁ Εὐσέβιος εἰς τὴν Ἐκκλ. του Ἱστορίαν διέσωσε τὸν ἐπίσημον τρόπον διαδικασίας εἰς τὴν συνομιλίαν μεταξὺ Διονυσίου καὶ Αἰμιλιανοῦ.

Ὁ Μακριανός, κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Βαλεριανοῦ τὸ 260, ἐπανεστάτησε καὶ κατώρθωσε νὰ ἐπικρατήσῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐπὶ ἓν τοὐλάχιστον ἔτος. Ἡ στάσις καὶ ὁ πόλεμος ἐπέφερον λιμὸν καὶ λοιμὸν καὶ ἄλλα φρικτὰ ἐπακόλουθα. Ἡ Ἀλεξάνδρεια ἐχωρίσθη εἰς δύο ἀντιμαχόμενα στρατόπεδα, τὸ ἓν ὑπὲρ τοῦ Μακριανοῦ καὶ τὸ ἕτερον ὑπὲρ τοῦ Γαλλιηνοῦ. Πολλοὶ ἀπέθανον ἀπὸ τὰς καταδιώξεις, τὸν πόλεμον καὶ τὰς ἀσθενείας. Ὁ Διονύσιος εἰς τὰς πρὸς τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ πρὸς Ἱέρακα Ἐπιστολὰς αὐτοῦ ἀναπτύσσει τὰ διατρέξαντα. Οἱ ἐθνικοὶ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς οὐδόλως ἐφρόντιζον διὰ τοὺς ἀσθενεῖς των, οὔτε καὶ ἔθαπτον τοὺς ἀποθνήσκοντας. Οὕτω διεδίδοντο εὐκόλως αἱ ἀσθένειαι ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἄλλον. Ὁ Μακριανὸς καὶ οἱ υἱοί του δὲν ἠδυνήθησαν νὰ φθάσουν εἰς Ρώμην. Ἐφονεύθησαν καὶ εἰς τὸν θρόνον ἀνῆλθεν ὁ δικαιοῦχος Γαλλιηνὸς (259—268). Εἰς τὰ διατάγματα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὑπάρχει καὶ τοῦ Γαλλιηνοῦ τὸ ὄνομα, ἀλλ' οὗτος ἅμα τῇ καταστολῇ τῆς ἐπαναστάσεως ἤλλαξε τακτικὴν καὶ ἐξέδωκε διάταγμα εἰρήνης ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν. Ὁ Εὐσέβιος διέσωσεν ἀντίγραφον ἐπιστολῆς πρὸς Διονύσιον, δι' ἧς ἀνεκοίνου αὐτῷ τὰς εὐεργεσίας, ἃς παρέσχεν εἰς πάντας Χρι-

13) πρὸς Ἑρμάμμωνα, σ. 72.

στιανούς, τὴν ἐπιστροφὴν δηλ. τῶν δημευθέντων ἱερῶν καὶ κοιμητηρίων καὶ τὴν ἐλευθέραν τέλεσιν τῶν μυστηρίων.

Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Πούπλιος Λικίνιος Γαλλιῆνος Εὐσεβὴς Εὐτυχὴς Σεβαστὸς Διονυσίῳ καὶ Πίννᾳ καὶ Δημητρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπισκόποις. Τὴν εὐεργεσίαν τῆς ἐμῆς δωρεᾶς διὰ παντὸς τοῦ κόσμου ἐκβιβασθῆναι προσέταξα, ὅπως ἀπὸ τῶν τόπων τῶν θρησκευσίμων ἀποχωρήσωσιν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς τῆς ἀντιγραφῆς τῆς ἐμῆς τῷ τύπῳ χρῆσθαι δύνασθε, ὥστε μηδένα ὑμῖν ἐνοχλεῖν. Καὶ τοῦτο, ὅπερ κατὰ τὸ ἐξὸν δύναται ὑφ' ὑμῶν ἀναπληροῦσθαι, ἤδη πρὸ πολλοῦ ὑπ' ἐμοῦ συγκεχώρηται, καὶ διὰ τοῦτο Αὐρήλιος Κυρίνιος, ὁ τοῦ μεγίστου πράγματος προστατεύων, τὸν τύπον τὸν ὑπ' ἐμοῦ δοθέντα διαφυλάξει. 14)

Τὴν γαλήνην τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐτάραξεν ἡ στάσις τοῦ Ἐπάρχου Αἰμιλιανοῦ ἐναντίον τοῦ Αὐτοκράτορος Γαλλιηνοῦ. 15) Οἱ πολῖται ἐχωρίσθησαν εἰς δύο στρατόπεδα. Οἱ ἐπαναστάται, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὸν Ἀνατόλιον, Χριστιανὸν διδάσκαλον, ἐκλείσθησαν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Βρουχείου, ἐνῷ αἱ δυνάμεις τῶν Ρωμαίων μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ρωμαῖον στρατηλάτην Θεόδοτον ἐπολιόρκουν αὐτούς. Μεταξὺ τῶν πολιορκητῶν εὑρίσκετο καὶ ὁ Εὐσέβιος, Χριστιανός, φίλος τοῦ Ἀνατολίου, «μέγα τε κλέος καὶ διαβόητον ὄνομα μέχρι καὶ τοῦ Ρωμαίων στρατηλάτου κεκτημένον». Ὁ Ἀνατόλιος συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ Εὐσεβίου καὶ δι' αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ρωμαίου στρατηλάτου, προέτεινεν εἰς τὴν Βουλὴν ὅπως δώσῃ φιλικὴν χεῖρα πρὸς τοὺς Ρωμαίους. Τῶν συναδέλφων του ὅμως ἀντιλεγόντων ἐζήτησεν ὅπως ἀφεθοῦν τὰ παιδία, οἱ γέροντες καὶ αἱ γυναῖκες ἐλεύθεροι νὰ μεταβοῦν εἰς τὸ ἄλλο στρατόπεδον, διὰ νὰ μὴ ἀποθάνουν τῆς πείνης. Τὸ σχέδιον τοῦτο ἐγένετο δεκτόν. Ὡς ἐκ περισσοῦ δὲ ὁμοῦ μετὰ τῶν προαναφερθέντων, ἀνεχώρησαν κρύφα οἱ Χριστιανοὶ καὶ πολλοὶ ἄλλοι, οἵτινες ἐλθόντες εἰς τὸ ἕτερον τῶν στρατοπέδων, ἐσώθησαν ἀπὸ τὸν λιμὸν καὶ τὰς κακουχίας τῆς πολιορκίας. Ὁ Αἰμιλιανὸς τέλος ἠναγκάσθη νὰ παραδοθῇ εἰς τὸν Ρωμαῖον στρατηγὸν καὶ τοιουτοτρόπως ἔληξεν ἡ πολιορκία.

Τὸ παράδειγμα τοῦ Βαλεριανοῦ ἠκολούθησαν καὶ οἱ αὐτοκράτορες Διοκλητιανὸς (284—305) καὶ Γαλέριος (305—311). Ὁ πρῶτος ἐπισκεφθεὶς τὸ 292 τὴν Ἀλεξάνδρειαν κατέστειλε τὴν ἐκεῖ ἐπανάστασιν, κατὰ τὰ ἔτη δὲ 303—304 ἐξέδωκε τέσσαρα ἀλλεπάλληλα διατάγματα κατὰ τῶν Χριστιανῶν. Καὶ ἐπὶ τῶν δύο τούτων αὐτοκρατόρων, οἱ Χριστιανοὶ τῆς

14) Ε. Ι., VII, XIII.

15) Τὰ γεγονότα παρ' Εὐσεβίῳ, Ε. Ι., VII, XXXII.

Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς ὅλης Αἰγύπτου ὑπέστησαν πολλὰς κακουχίας. Τὸ διάταγμα τῶν Μεδιολάνων (313), τὰ μετέπειτα διατάγματα ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν καὶ ἡ Μονοκρατορία τοῦ Μ. Κωνσταντίνου ἤλλασσον ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπὸ νομικῆς πλευρᾶς τὴν θέσιν τῶν Χριστιανῶν ἐν τῷ Ρωμαϊκῷ Κράτει. Οἱ ἐθνικοί, ἀπὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου καὶ ἑξῆς, ὑπέπεσον εἰς τὴν προτέραν θέσιν τῶν Χριστιανῶν μολονότι δὲν ἐδιώκοντο ὑφ' ὅλων τῶν Αὐτοκρατόρων. Οἱ ἐθνικοὶ τῆς Ἀλεξανδρείας βλέποντες τὴν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως παρακμὴν αὐτῶν ᾐσθάνοντο τὴν μειονεκτικὴν αὐτῶν θέσιν.

Αἱ ἐλπίδες τῶν ἐθνικῶν τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης τῆς αὐτοκρατορίας ἀνεπτερώθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς βασιλείας τοῦ Ἰουλιανοῦ (361—363), ὅτε καὶ δοθείσης αἰτίας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐδιώχθησαν οἱ Χριστιανοὶ καὶ ἐφονεύθη ὁ Ἀρειανὸς Ἐπίσκοπος Γεώργιος. 16) Οἱ Χριστιανοὶ διεπόμπευσαν τὰ ἱερὰ τῶν ἐθνικῶν κειμήλια. Πρὸ τούτου οἱ ἐθνικοὶ

τοὺς μὲν γὰρ ξίφεσι, τοὺς δὲ ξύλοις ἢ λίθοις ἀπέκτειναν ἄλλους δὲ σχοινίοις ἀπέπνιξαν. Τινὰς δὲ αὐτῶν καὶ ἐσταύρωσαν, ἐφ' ὕβρει τοῦ σταυροῦ τοῦτον ἐπάγοντες τὸν θάνατον· τοὺς δὲ πλείστους, τραυματίας ἐποίησαν.

Ἡ πόλις τῆς Ἀλεξανδρείας ἔχει νὰ μᾶς παρουσιάσῃ πλῆθος Χριστιανῶν μαρτύρων, ἡ ἱστορία ὅμως διέσωσε καὶ παραδείγματα ἐθνικῶν μαρτύρων, οἱ ὁποῖοι εὗρον τραγικὸν θάνατον εἰς τὰς χεῖρας δυστυχῶς τοῦ ἐκεῖ Χριστιανικοῦ λαοῦ.

(Συνεχίζεται)

---

16) Σωκράτους, Ε. Ι., ΙΙΙ, 2 ΕΠΜ, 67, 380 καὶ ἑξῆς. Σωζομενοῦ, Ε. Ι. V, 7, ΕΜΠ., 67, 1232 καὶ ἑξῆς.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ.

ΤΟΠΟΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ.

Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ὁ Δαμασκηνὸς ἐγεννήθη εἰς τὴν Δαμασκὸν κατὰ τὸ Β΄. ἥμισυ τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος. Τὸ ἔτος τῆς γεννήσεώς του δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καθορισθῇ ἐπακριβῶς. Τὸ ἐπώνυμον «Δαμασκηνός», διὰ τοῦ ὁποίου οὗτος εἶναι γνωστός, ὡς Πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ Ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς οὐδὲν ἄλλο δεικνύει, εἰ μὴ τὴν καταγωγὴν αὐτοῦ καὶ δὴ τὴν Πόλιν εἰς τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη καὶ ἔζησε μέχρι τῆς ἀναχωρήσεώς του εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ τῆς εἰσόδου του εἰς τὴν Λαύραν τοῦ Ἁγίου Σάβα.

Ὅτι ἡ Δαμασκὸς ὑπῆρξεν, ὁπωσδήποτε, ἡ γενέθλιος πόλις τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ τὸ πληροφορούμεθα ἐκ τῆς βιογραφίας αὐτοῦ, ὅπου ἀμέσως ἢ ἐμμέσως (1) γίνεται λόγος περὶ τῆς καταγωγῆς αὐτοῦ. Ἐν τῇ βιογραφίᾳ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ λέγεται, ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ περὶ τῶν εἰκόνων ἔρις εὑρίσκετο εἰς ὀξεῖαν φάσιν, οἱ δὲ φίλοι τῶν εἰκόνων διήρχοντο κρισίμους στιγμάς, διότι ἐδιώκοντο ὑπὸ τῶν εἰκονομάχων αὐτοκρατόρων καὶ ἠναγκάζοντο νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰς πόλεις ἐν αἷς ἔζων, τὸ μὲν ἵνα ἀποφύγωσι τὴν αὐτοκρατορικὴν ὀργήν, τὸ δὲ ἵνα ἀπαλλαγῶσι τῶν δυσμενῶν δι' αὐτοὺς ἐν τῇ βασιλευούσῃ συνθηκῶν, ὁ Ἰ-

*) Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου.

(1) «Τούτων εἷς καὶ τῶν ἐν πρώτοις τεταγμένων ἐστὶν ὁ πολὺς Ἰωάννης, ᾧ τὸ ἐπώνυμον ἐκ τῆς πατρίδος τῆς Δαμασκοῦ πόλεως ἐπισυνῆπται περιφάνως». Βίος κεφ. 2.

«διὸ διηγητέον οἵας ῥίζης εὐγενοῦς ὁ εὐθαλέστατος βλαστὸς ἀνατέθηλε καὶ οἵα πατρὶς αὐτὸν ἀνάδουναι αὐχεῖ. Δαμασκὸς πόλις αὕτη ἐστίν ; ἔνθ. ἀνωτ. κεφ. 3, 4.

«οὕτω δεδόξασται καὶ ἡ πόλις Δαμασκὸς ἐπὶ τούτῳ αὐτῆς τῷ γεννήματι αὕτη μὲν ἡ ἐνεγκαμένη τὸν ἄνδρα τοῦτον», ἔνθ. ἀνωτ.

άννης ὁ Δαμασκηνός, εὑρισκόμενος ἔξω τῶν ὁρίων τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας καὶ εἰς τὴν ὑπὸ ἀραβικὸν ζυγὸν εὑρισκομένην Δαμασκόν, δὲν ἀπῆλθε τῆς πόλεως ταύτης (2), ἀλλ' ἐντεῦθεν διὰ τῆς γραφίδος ἤρχισε τὸν κατὰ τῶν εἰκονομάχων ἀγῶνα, συνεχίσας εἶτα τοῦτον καὶ ἐκ τῆς Λαύρας τοῦ θεοφόρου Σάβα.

ΓΟΝΕΙΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ.

Οἱ Γονεῖς τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὡς καὶ οἱ πρόγονοι αὐτοῦ ἦσαν ἄνθρωποι εὐσεβεῖς καὶ παρὰ τοὺς αὐστηροὺς νόμους, τοὺς ὁποίους, οἱ ἐπιδραμόντες κατὰ τῆς Δαμασκοῦ καὶ καταλαβόντες αὐτὴν Ἄραβες ἐ-

(2) «Ὁ γὰρ χαριτώνυμος οὗτος ἀνὴρ καὶ πλήρης πνευματικῆς χάριτος... οὐ τὴν Θράκην τότε οἰκῶν, εἰς Σαυρομάτας ἀπέτρεχεν, οὐδ' ἐκ Βύζαντος εἰς Ἡρακλείους στήλας ἀπέφευγεν, οὔτε μὴν ἐξ ἀνακτόρων εἰς ἐρήμους διέβαινε διὰ τὸν τοῦ Λέοντος βρυχηθμόν, ἀλλ' ἐν Δαμασκῷ τὸ πρότερον, ἐν Παλαιστίνῃ δὲ ὕστερον ποιούμενος τὰς διατριβάς, καὶ ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἀσκούμενος, ἀντεπαλαμᾶτο πρὸς τὸν Λέοντα γενναιότατα». Βίος κεφ. 3.

Εἰς τὸν Μαρκιανὸν Κώδικα, ὅπου ὁ βίος τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐκτίθεται εἰς 90 στίχους, γίνεται λόγος περὶ ἐπισκέψεώς τινος τοῦ Ἰωάννου εἰς Κωνσταντινούπολιν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ Λέοντος τοῦ Γ΄. Κατὰ τὸν συγγραφέα τοῦ βίου αὐτοῦ, ὁ Ἰωάννης συνηντήθη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μετὰ τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ καὶ κατόπιν βραχείας ἐν αὐτῇ παραμονῆς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Δαμασκόν.

M. Gordillo, «Orientalia Christiana», τόμ. VIII—2, σελ. 64.

Τὴν γνώμην περὶ μεταβάσεως τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν ὑποστηρίζει καὶ ὁ W. Moeller, ὁ ὁποῖος λέγει τὰ ἑξῆς: «From this point (i. e. the Monastery of St. Sabas) he combated the enemies of images by writing, but also personally on journeys which brought him as far as Constantinople».

«History of the Christian Church», vol. II p. 23 translated into English by A. Rutherfurd, London 1893.

Αἱ πληροφορίαι, ὅμως, αὗται, καθ' ἃς ὁ Ἰωάννης μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν, μὴ ἐπιβεβαιούμεναι ὑπ' ἄλλων πηγῶν, θεωροῦνται μᾶλλον ἀβάσιμοι. Οὔτε ὁ βιογράφος τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, οὔτε καὶ οἱ λοιποὶ ἐκ τῶν συγχρόνων καὶ μεταγενεστέρων αὐτῷ, συγγραφεῖς, ἀναφέρουσι ἢ συζητῶσι τοιοῦτόν τι. Ἐκ δὲ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ δὴ ἐκείνων, ἅτινα ἔχουσιν ἄμεσον σχέσιν μὲ τὰ ἐν Κων)πόλει Ἐκκλησιαστικὰ γεγονότα τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ οὐδὲν περὶ μιᾶς τοιαύτης ἐκδοχῆς δύναται νὰ ἐξαχθῇ.

πέβαλον εἰς τοὺς Χριστιανοὺς κατοίκους αὐτῆς, κατώρθωσαν, νὰ διατηρήσωσιν ἀλώβητον τὴν Ὀρθόδοξον αὐτῶν πίστιν. (3)

Αἱ Χριστιανικαὶ αὐτῶν ἀρεταὶ ἐξετιμήθησαν δεόντως ὑπὸ τῶν κατακτητῶν, ὥστε οἱ μὲν πρόγονοι αὐτοῦ, νὰ καταστῶσιν ἐπίτροποι ἐν αὐτοῖς τοῖς πράγμασι τῶν Σαρακηνῶν, ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ «διοικητὴς τῶν δημοσίων πραγμάτων τῶν ἀνὰ τὴν Χώραν πᾶσαν... διὰ τὸ περιὸν αὐτῷ τῆς τε ἀρετῆς καὶ τῆς ἄλλης τοῦ βίου περιφανείας». (4) Ὁ συγγραφεὺς τῆς βιογραφίας τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ δὲν ὀνομάζει τοὺς γονεῖς αὐτοῦ. Ὁ χρονογράφος, ὅμως, Θεοφάνης ἀναφέρει, ὅτι ἐν ἔτει 682 ὁ διοικητὴς τῶν Ἀράβων Ἀβιμελὲχ εἶχεν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτοῦ, ὡς γενικὸν Λογοθέτην πιστόν τινα Χριστιανόν, καλούμενον Σέργιον καὶ καταγόμενον ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Μανσούρ. (5) Ὁ Σέργιος οὗτος εἶναι φαίνεται ὁ πατὴρ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἐφ' ὅσον ὁ τελευταῖος οὗτος φέρει τὸ ἐπώνυμον Μανσοὺρ καὶ οὕτω καλεῖται, ὑφ' ὅλων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων, (6) οἱ ὁποῖοι διαπραγματεύονται τὴν συμμετοχὴν αὐτοῦ εἰς τὰς εἰκονομαχικὰς ἔριδας καὶ τὴν ἐξέχουσαν θέσιν, τὴν ὁποίαν κατεῖχεν οὗτος ἐν τῇ αὐλῇ τῶν Ἀράβων.

Πότε ἀκριβῶς ἀπέθανε ὁ πατὴρ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ πότε ὁ τελευταῖος οὗτος ἀνέλαβε καθήκοντα πρωτοσυμβούλου παρὰ τῷ Χαλίφῃ, δὲν γνωρίζομεν. Ἐν τῇ βιογραφίᾳ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἁπλῶς ἀναγράφεται, ὅτι «συνεξεδήμησε... διὰ θανάτου καὶ ὁ τοῦ Ἰ-

---

(3) Διὰ τοὺς προγόνους τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὁ βιογράφος αὐτοῦ λέγει «Πρόγονοι δ' εὐσεβεῖς, καὶ μόνοι τετηρηκότες τὴν τῆς εὐσεβείας ἄνθην καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς τοῦ Χριστοῦ γνώσεως ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν. Οὗτοι γὰρ καὶ μόνοι διεσώσαντο τὴν χριστεπώνυμον κλῆσιν, ὡς κλῆρον λαμπρόν τε καὶ ἀναφαίρετον, μηδὲν λυμηνάμενοι τὸ ὀρθόδοξον, ἀφ' οὗπερ οἱ τῆς Ἄγαρ τῆς πόλεως κατεκράτησαν». Διὰ δὲ τὸν Πατέρα αὐτοῦ, ὅτι οὗτος «ὡς ρίζης ἀγαθῆς τοιαύτης ἀναδοθεὶς ἐπ' εὐσεβείᾳ καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς τοὺς τεκόντας ὑπερβάλλεσθαι φιλονεικῶν, μείζω τὴν θεοφιλίαν ἐπεδείξατο». Βίος κεφ. 5, 6.

(4) Αὐτόθι.

(5) Κατὰ τὸν Θεοφάνη, ὅτε ὁ διοικητὴς τῆς Δαμασκοῦ Ἀβιμέλεχ, ἐν ἔτει 682, ἐπεχείρησε νὰ ἀφαιρέσῃ τοὺς κίονας τοῦ ἐν Γεθσημανῇ Ναοῦ καὶ νὰ χρησιμοποιήσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν Μουσουλμανικοῦ τεμένους ἐν Μέκκᾳ, τότε ἐπενέβη ὁ Σέργιος καὶ πείσας τὸν Ἀβιμέλεχ νὰ μὴ προβῇ εἰς μίαν τοιαύτην ἐνέργειαν ἐπέτυχε τὴν διάσωσιν τοῦ ἐν Γεθσημανῇ Χριστιανικοῦ Ναοῦ.

Θεοφάνους, Χρονογραφία Ἔκδ. Niebuhrii 1839. Α. Μ. 6182, σελὶς 559.

ωάννου Πατήρ». (7) Εἶναι βέβαιον, ὅμως, ὅτι ὁ θάνατος αὐτοῦ δὲν ἐπῆλθε πρὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ὀγδόου αἰῶνος. Ἐὰν δ' ἡ πληροφορία τοῦ Θεοφάνους, ὅτι ὁ Ἀβιμέλεχ ἀπέθανε τὸ 696 εἶναι ὀρθή, δὲν ὑπάρχει τότε ἀμφιβολία, ὅτι ὁ Πατὴρ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ διετέλεσε «διοικητὴς τῶν δημοσίων πραγμάτων» καὶ παρὰ τοῖς διαδόχοις τοῦ Ἀβιμέλεχ. (8). Τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τῶν πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας παρέχει ὁ συγγραφεὺς τῆς βιογραφίας τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς συμβολῆς τοῦ πατρός του εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ καταλλήλου διδασκάλου, ὁ ὁποῖος θ' ἀνελάμβανε τὸν ἐπιστημονικὸν καταρτισμὸν τοῦ υἱοῦ του.

---

(6) Ὁ Πατριάρχης Νικηφόρος ἀναφέρει, ὅτι τὸ ἐπώνυμον Μανσοὺρ ἐδόθη τῷ Ἰωάννῃ, ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου, πολεμίου τῆς προσκυνήσεως τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων. Migne Ε. Π. 100, 1120.

Οἱ Θεοφάνης καὶ Κεδρηνὸς ὑποστηρίζωσιν, ὅτι τὸ ἐπώνυμον Μανσοὺρ εἶναι οἰκογενειακόν. Κατ' αὐτοὺς ὁ αὐτοκράτωρ Λέων ὁ Γ', ἀντιπαθῶν τὸν Ἰ. τὸν Δαμασκηνὸν διέστρεψε τὸ ἐπώνυμόν του. Ὁ Θεοφάνης ἀναφέρων τὸν διὰ ξίφους μαρτυρικὸν θάνατον τοῦ Ἐπισκόπου Μαϊουμᾶ Πέτρου, λέγει: «τοῦτον ἐγκωμίοις λόγων τετίμηκεν ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ καλῶς ἐπικληθεὶς Χρυσορρόας διὰ τὴν ἐπανθοῦσαν αὐτῷ τοῦ πνεύματος ἔν τε λόγῳ καὶ βίῳ, χρυσαυγῆ χάριν, ὃν Κωνσταντῖνος ὁ δυσσεβὴς βασιλεὺς ἐτησίῳ καθυπέβαλεν ἀναθέματι διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν ἐν αὐτῷ ὀρθοδοξίαν, καὶ ἀντὶ τοῦ παππικοῦ ὀνόματος αὐτοῦ Μανσούρ, ὃ ἑρμηνεύεται λελυτρωμένος, Μανζηρόν, Ἰουδαϊκῷ φρονήματι μετονομάσας τὸν νέον τῆς Ἐκκλησίας διδάσκαλον.» Χρονογραφία, Niebuhrii A. M. 6234, σελ. 643, Α. Μ. 6245, σελ. 660.

Ὁ Κεδρηνὸς λέγει, ὅτι τὸ Μανσοὺρ διεστράφη εἰς Μανζήρ. Χρονογραφία Niebuhrii σελ. 799. Ἐπικρατεστέρα θεωρεῖται ἡ ἄποψις τοῦ Θεοφάνους καὶ Γ. Κεδρηνοῦ.

(7) Βίος κεφ. 13.

(8) «Τούτῳ τῷ ἔτει τέθνηκεν Ἀβιμέλεχ ὁ τῶν Ἀράβων ἀρχηγός, καὶ ἐκράτησεν Οὐαλὶδ ὁ υἱὸς αὐτοῦ»., ἔνθ. ἀνωτ. Α. Μ. 6197, σελ. 573.

Ὁ Σέργιος ἐξηκολούθησε νὰ κατέχῃ τὴν ἐπίσημον αὐτοῦ θέσιν, ὡς γενικὸς λογοθέτης καὶ ἐπὶ τοῦ Οὐαλὶδ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ὀγδόου αἰῶνος, ἐφ' ὅσον τότε ὑπὸ τὴν ἐπίσημον αὐτοῦ ἰδιότητα ἐπιτυγχάνει νὰ καθορίσῃ, ὡς βούλεται τὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ του. Περίεργος μόνον, εἶναι ἡ στάσις τοῦ Σεργίου εἰς τὸ γεγονός, τὸ ὁποῖον ἀναφέρει ὁ Θεοφάνης. Κατ' αὐτὸν ὁ Οὐαλὶδ τῷ 699 «ἥρπασε τὴν καθολικὴν Δαμασκοῦ ἁγιωτάτην Ἐκκλησίαν φθόνῳ πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς ὁ ἀλιτήριος διὰ τὸ ὑπερβάλλον κάλλος τοῦ τοιούτου ναοῦ.»

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΤΟΥ Ι. ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

Διδάσκαλος τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ὑπῆρξεν, ὁ ἐξ Ἰταλίας μοναχὸς Κοσμᾶς. Οὗτος φέρεται συλληφθεὶς κατά τινα ἐπιδρομὴν τῶν Ἀράβων εἰς τὰ παράλια τῆς Μεσογείου (9) καὶ ὁδηγηθείς, ὡς αἰχμάλωτος, εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἄλλων συμπατριωτῶν του. (10)

Ἐρωτηθεὶς ὁ Κοσμᾶς ὑπὸ τῶν αἰχμαλωτισάντων αὐτὸν «τίς τε εἴη τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἀξίαν καὶ ποῖος τὴν περιφάνειαν ἐν Χριστιανοῖς... ἀπεκρίνατο, εἰπών· οὐδενὸς ἀξιώματος τῶν κατὰ κόσμον, ἱερατικὸν γὰρ χρῖσμα περικείμενον κέκτημαι». (11)

Παραμένει, λοιπόν, ἀνεξήγητον πῶς ὁ Σέργιος, ὁ ὁποῖος ἐπενέβη εἰς τὸ παρελθὸν καὶ διέσωσε τοὺς κίονας τῆς ἁγίας Γεθσημανῆς, δὲν ἐπενέβη καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, διὰ νὰ ἀναχαιτίσῃ τὸν Οὐαλὶδ ἀπὸ τὴν ἄδικον αὐτοῦ ἐνέργειαν. Θεοφάνους χρονογραφία. Ἔνθ. ἀνωτ. Α. Μ. 6199, σελ. 575.

Ὁ Μ. Jugie ὑποστηρίζει, ὅτι ὁ Ἀβιμέλεχ, τὸν ὁποῖον καλεῖ μὲ τὴν καθαρῶς Ἀραβικὴν προσωνυμίαν Abdülmelek, ἦτο διοικητὴς τῶν Σαρακηνῶν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 685—705.

Dictionnaire de Theologie Catholique VIII, 693. Κατὰ τὸν Θεοφάνη, ὅμως, ὁ Ἀβιμέλεχ ἐγένετο ἀρχηγὸς τῶν Ἀράβων τῷ 676 καὶ ἀπέθανε τῷ 697. Χρονογραφία, ἔνθ. ἀνωτ. Α. Μ. 6176, σελ. 552. Α. Μ. 6197, σ. 573.

(9) Ὁ Μ. Le Quien ἀναφέρει, ὅτι μία τοιαύτη ἐπιδρομὴ τῶν Ἀράβων ἐγένετο ἐν ἔτει 699. Hoc fortè contigit circa an. 699 quo Arabes, Africâ subactâ, mediterraneum mare infestarunt», Joannis Damasceni, Paris 1712, τόμ. Ι, V. ὑποσ. 2.

Οἱ Θεοφάνης καὶ Κεδρηνὸς ἀναφέρουσιν εἰς τὰς χρονογραφίας αὐτῶν, ὅτι οἱ Σαρακηνοὶ ἐπέδραμον κατὰ τῆς Σικελίας. Ὁ μὲν πρῶτος κατὰ τὸ 710, ὁ δὲ δεύτερος κατὰ τὸ 704. Ὁ Θεοφάνης μνημονεύει καί τινας προγενεστέρας ἐπιδρομὰς τῶν Σαρακηνῶν ἐν ἔτει 261 καὶ 655.

Θεοφάνης, Χρονογραφία Niebuhrii Α. Μ. 6210. σελ. 612, 710.

Γ. Κεδρηνός, Χρονογραφία, Niebuhrii, σελ. 791.

(10) «Οἱ ἐκ Δαμασκοῦ βάρβαροι, τὴν κατὰ θάλασσαν ποιούμενοι ἔφοδον, ὡς αὐτοῖς εἴθιστο, πολλοὺς τότε Χριστιανοὺς ἐληΐσαντο, καὶ καταβάντες εἰς θάλασσαν ἐν πλοίοις, ἠχμαλώτευσαν αἰχμαλωσίαν πολλήν, καὶ εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν ἀγαγόμενοι, οὓς μὲν τοῖς ὠνουμένοις προέθεντο, οὓς γὰρ μαχαίρας εἶλκον ποιήσασθαι ἀνάλωμα. Τούτοις καί τις συναπεκληρώθη ἀνὴρ σχῆμα ἠμφιεσμένος μοναδικόν, ἐξ Ἰταλίας ὁρμώμενος, κόσμιος τὴν ὄψιν, κοσμιώτερος τὴν ψυχήν, καὶ τὴν κλῆσιν Κοσμᾶς». Βίος κεφ. 8.

(11) Αὐτόθι.

Ὁ Κοσμᾶς διεκρίνετο διὰ τὸν πλοῦτον τῶν γνώσεων αὐτοῦ καὶ δὴ διὰ τὸν φιλοσοφικὸν καὶ θεολογικὸν αὐτοῦ καταρτισμόν. (12) Δι' ὃ καὶ ὁ πατὴρ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, τὸν «κόσμιον Κοσμᾶν ἐξαιτούμενος» (13), ἀπὸ τὸν ἄρχοντα τῶν Σαρακηνῶν, ἐπιτυγχάνει τὴν ἀπελευθέρωσιν αὐτοῦ καὶ τὸν καθιστᾷ διδάσκαλον τοῦ υἱοῦ του Ἰωάννου καὶ τοῦ θετοῦ αὐτοῦ υἱοῦ Κοσμᾶ. (14)

Ὅτε ὁ διδάσκαλος Κοσμᾶς ἐπεράτωσε τὸ ἐκπαιδευτικὸν αὐτοῦ ἔργον καὶ οὕτω ἐξεπλήρωσε τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῷ ἐντολὴν «πρόσεισι τῷ πατρὶ τοῦ παιδός, καὶ παραδόσας τούτους πρὸς αὐτόν, παρακαλεῖ, ὅπως ἐπιτραπῇ αὐτῷ» εἰς μοναχῶν ἀσκητήριον ἀπελθεῖν, κἀκεῖ ἐπιστημόνως

---

(12) Ὁ Κοσμᾶς εἰς τοὺς αἰχμαλωτίσαντας αὐτὸν εἶπε περὶ ἑαυτοῦ: «ἀχρεῖος δέ τις εἰμι, μονότροπος καὶ φιλοσοφίαν ἐξησκηκώς, οὐ μόνον τὴν καθ' ἡμᾶς καὶ φιλόξεον, ἀλλ' ἣν καὶ οἱ θύραζεν σοφοὶ διετάξαντο», εἰς δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, «ὅτι πᾶσαν μετήειν ἀνθρωπίνην σοφίαν, καὶ τὴν ἐγκύκλιον προϋπεθέμην ὥσπερ θεμέλιον· τῇ ρητορικῇ τὴν γλῶσσαν ἐξήσκημαι· ταῖς διαλεκτικαῖς μεθόδοις καὶ ἀποδείξεσι τὸν λόγον πεπαίδευμαι· τὴν ἠθικὴν μετήειν,ὅσην ὁ Σταγειρίτης,καὶ ὅσην ὁ τοῦ Ἀρίστωνος παραδέδωκε...ὅσα τε περὶ τὴν οὐράνιον κίνησιν, τὴν τῶν ἀστέρων περιφορὰν οὐ παρέλιπον, ἵν' ἐκ μεγέθους καὶ καλλονῆς τῶν κτισμάτων ἀναλόγως τῇ περὶ τούτων μου γνώσει, καὶ τὴν περὶ τοῦ κτίστου θεωρίαν ἀνάλογον ἕξοιμι· ὁ γὰρ τρανότερον τὴν τῶν κτισμάτων ἐσχηκὼς γνῶσιν, τρανότερόν τε κατανοεῖ καὶ διὰ θαύματος ποιεῖται πλείονος τὸν ταῦτα δημιουργήσαντα. Ἐντεῦθεν εἰς τὰ τῆς Θεολογίας μετέβην μυστήρια, ἥν τε παῖδες Ἑλλήνων παρέδωκαν, καὶ ἣν οἱ καθ' ἡμᾶς Θεολόγοι διεσάφησαν ἀπλανέστατα.» Βίος κεφ. 8, 9.

(13) Βίος κεφ. 10.

(14) Ἐν τῇ βιογραφίᾳ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, λέγεται, ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ «ἀπαγαγὼν εἰς τὸν ἴδιον οἶκον» τὸν Κοσμᾶν, «παρηγόρει τὸν ἄνδρα, καὶ τῆς μακρᾶς κακοπαθείας ἀνέψυχε καὶ τοιαῦτα λέγων προσέθετο... τοῦτο γὰρ μόνον πρὸς τῆς σῆς αἰτῶ τιμιότητος, ἵνα τοῦτον δή μοι τὸν ἐκ φύσεως υἱὸν Ἰωάννην καὶ τοῦτον δῆτα τὸν ἕτερον τὸν ὁμωνυμοῦντά σοι, ὃν καὶ εἰς υἱὸν ἐποιησάμην πνευματικόν, ἐξ Ἱεροσολύμων ὁρμώμενον, καὶ ἀπ' ἁπαλῶν ἀπορφανισθέντα τῷ σώματι, πᾶσαν, ἣν οἶδας, παιδείαν καὶ φιλοσοφίαν, τὴν θύραθεν, καὶ ἣν ἡ τοῦ πνεύματος χάρις τοὺς ἀξίους ἐμυσταγώγησεν, ἐπαιδεύσῃς καὶ διδάξῃς ἐπιμελέστατα.» Βίος κεφ. 10.

ζητῆσαι τὴν ἀνωτάτω σοφίαν». (15) Ὁ πατὴρ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ «ἐφοδιασάμενος...... αὐτὸν δαψιλεστάτοις πρὸς τὴν χρείαν ἐφοδίοις, ἐν εἰρήνῃ ἀπέλυσεν. ὁ γὰρ πρὸς τὴν ἐν ἐρήμῳ τοῦ ἁγίου Σάβα Λαύραν ἀπιών, καὶ ἕως τελευτῆς μεμενηκώς, πρὸς τὴν αὐτοσοφίαν Θεὸν μετακεχώρηκε». (16)

Αἱ πληροφορίαι αὗται, περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τοῦ φιλοσοφικοῦ καὶ θεολογικοῦ καταρτισμοῦ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ τοῦ κατὰ πνεῦμα ἀδελφοῦ αὐτοῦ Κοσμᾶ, τὰς ὁποίας ἀρυόμεθα ἐκ τῆς βιογραφίας τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἀπετέλεσαν πάντοτε ἀντικείμενον συζητήσεων, ἐξ ἀφορμῆς, ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς διαμφισβητήσεως τῆς περὶ Κοσμᾶ διηγήσεως τῆς βιογραφίας καὶ τῆς πραγματικῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ, (17) ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ὁ τελευταῖος οὗτος, καίτοι ἐξ Ἰταλίας ὁρμώμενος, ἐμύησε τοὺς μαθητάς του εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν Ἑλλήνων Πατέρων καὶ οὐχὶ εἰς τὰς παραδόσεις τῶν Δυτικῶν Πατέρων, ὡς θὰ ὤφειλεν ἀναμφιβόλως, νὰ πράξῃ, ἐφ' ὅσον προήρχετο ἐκ Δυτικοῦ περιβάλλοντος.

---

(15) Βίος κεφ. 13. Κατὰ τὸν βιογράφον τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὁ Κοσμᾶς παρίσταται εἰπὼν πρὸς τὸν πατέρα τοῦ Ἰωάννου τὰ ἑξῆς : «Ἰδού σοι τὰ τῆς ἐπιθυμίας τετέλεσται, καὶ οἱ παῖδες ἐμοῦ κατὰ σοφίαν ὑπέρκεινται· οὐ γὰρ ἤρκεσαν αὐτοῖς γενέσθαι ὡς ὁ διδάσκαλος, ἀλλὰ μεγέθη φύσεως καὶ ἀνενδότοις πόνοις, ἴσως καὶ τοῦ Θεοῦ ἐπαυξήσαντος τούτοις τὸ τῆς σοφίας χάρισμα, ὑψιπέστεροί μου πρὸς ὕψος φιλοσοφίας γεγόνασιν· οὐ χρειώδης τοίνυν αὐτοῖς εἰμὶ τοῦ λοιποῦ». Αὐτόθι.

(16) Αὐτόθι.

(17) Ὁ M. Jugie εἰς δύο ἄρθρα του ἐκφράζει ἀμφιβολίας περὶ τῆς διηγήσεως ταύτης τοῦ συγγραφέως τῆς βιογραφίας τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. Κατ' αὐτὸν ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς εἰς τὸ Λατινιστὶ περισωθὲν σύγγραμμα αὐτοῦ «Expositio et Declaratio Fidei», ὁμιλῶν περὶ τῶν διδασκάλων αὐτοῦ κάμει μνείαν μόνον τοῦ ὀνόματος τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Ἰωάννου καί τινων ἄλλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ M. Jugie τὰς αὐτὰς περίπου ἔχει ἀμφιβολίας καὶ περὶ τῶν πληροφοριῶν καὶ τῆς ὑπαρχούσης παραδόσεως περὶ Κοσμᾶ τοῦ μελῳδοῦ, ὡς πνευματικοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. Κατὰ τὴν γνώμην του, ὁ τελευταῖος οὗτος συνήντησε τὸν Κοσμᾶν ἐν τῇ Λαύρᾳ τοῦ Ἁγίου Σάβα.

Εἶναι δύσκολον, νὰ ἐξαγάγῃ τις τὰ αὐτὰ μὲ τὸν M. Jugie συμπεράσματα, ἐκ τοῦ συγγράμματος «Expositio et Declaratio Fidei», περὶ τῆς γνησιότητος τοῦ ὁποίου ὑφίστανται καὶ ἱκαναὶ ἀμφιβολίαι, καὶ νὰ συμφωνήσῃ μετ'

Αἱ καταβαλλόμεναι προσπάθειαι πρὸς ἀπόδειξιν τῶν παρεχομένων ἐν τῇ βιογραφίᾳ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ πληροφοριῶν, περὶ τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ Κοσμᾶ, ὡς ἀμφιβόλων καὶ ἀνακριβῶν, ὁσονδήποτε ἔντονοι καὶ συστηματικαὶ καὶ ἂν εἶναι δὲν δύνανται, ν' ἀνατρέψωσι τῶν ἐπὶ τῇ βάσει σοβαρῶν τεκμηρίων, ὡς ἀκριβεῖς πλέον παραδεδειγμένας ἀπόψεις τῆς παραδόσεως ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, καὶ νὰ κατισχύσωσιν αὐτῶν.

Τοῦτο ὀφείλεται, ἰδίως εἰς τὸ γεγονός, ὅτι σύγχρονοί τε καὶ μεταγενέστεροι τῷ Ἰωάννῃ τῷ Δαμασκηνῷ Ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς καὶ χρονογράφοι, ἀναγράφοντες διάφορα γεγονότα τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ, ἐπιβεβαιοῦσι δι' αὐτῶν, ὅσα ὁ συγγραφεὺς τοῦ βίου τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ λέγει περὶ τοῦ ἐξ Ἰταλίας μοναχοῦ Κοσμᾶ. (18)

ἐκείνου. Καὶ ἐὰν ἀκόμη ὑποτεθῇ, καίτοι ὑπάρχουν πολλαὶ ἀμφιβολίαι, ὅτι ὑπὸ τὰς λέξεις : «O Christe Deus meus... paverisque me in loco virenti, et nutrieris aquis rectae doctrinae per manus pastorum tuorum...» ὑπονοεῖται ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Ἰωάννης καὶ οἱ μοναχοὶ τοῦ Ἁγίου Σάββα, τοῦτο δὲν σημαίνει, ὅτι τίθενται ἐν ἀμφιβόλῳ, αἱ περὶ τοῦ Κοσμᾶ, ὡς διδασκάλου τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ τοῦ κατὰ πνεῦμα αὐτοῦ ἀδελφοῦ ὑπάρχουσαι πληροφορίαι. Ὁ Κοσμᾶς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐδίδαξεν εἰς αὐτόν, ὡς ἄλλωστε ἀναφέρεται καὶ ἐν τῇ βιογραφίᾳ τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ, τὰ ἐγκύκλια μαθήματα καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν Θεολογίαν. Ἐνῷ ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων καὶ οἱ Μοναχοὶ τῆς Λαύρας μὲ τὴν μακρὰν αὐτῶν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν ὑπεβοήθησαν αὐτὸν εἰς τὸν πλουτισμὸν καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῶν Θεολογικῶν του γνώσεων.

M. Jugie, «La vie de S. Jeau Damascene». Echos d'Orient, 23, 1924, σελ. 140, 141.

Dictionnaire de Theologie Catholique», VIII, 693—694.

(18) Εἰς τὴν ἐν τῷ Μαρκιανῷ Κώδικι βιογραφίαν ἀναφέρεται ὁ Κοσμᾶς, ὡς διδάσκαλος τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. Οὐδείς, ὅμως, γίνεται λόγος περὶ τῆς καταγωγῆς αὐτοῦ. Λέγεται μόνον, ὅτι ὁ Ἰωάννης εἶχεν ὡς διδάσκαλον, κάποιον, ὅστις ἀπηλευθερώθη τῆς δουλείας.

M. Gordillo, μν. ἔρ., σελ. 62, 63.

Ὁ Παπαδόπουλος Κεραμεὺς εἰς τὰ «Ἀνάλεκτα τῆς Ἱεροσολυμιτικῆς Σταχυολογίας», τόμ. IV, σελ. 2, 3 ἐξετάζων διάφορα Ἐκκλησιαστικὰ γεγονότα ἀναφέρει μεταξὺ ἄλλων, τὰ ἑξῆς : «Κατὰ τούτους τοὺς χρόνους ὁ διδάσκαλος Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, Κοσμᾶς ὁ ἐκ τῆς Ἰταλίας.... τοὺς ἀσκητικοὺς

Ἡ βεβαιότης, ὅτι οἱ Σαρακηνοὶ ἐπέδραμον ἐπὶ τῶν παραλίων τῶν Μεσογειακῶν Χωρῶν, καθιστᾷ πιθανὴν τὴν ἐξ Ἰταλίας προέλευσιν τοῦ Κοσμᾶ καὶ δύναται ἀναντιρρήτως νὰ ὑποτεθῇ, ὅτι μεταξὺ τόσων αἰχμαλώτων, οἱ ὁποῖοι ὡδηγήθησαν εἰς τὴν Δαμασκόν, εὑρίσκετο καὶ αὐτός. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν Θεολογικὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ τὰς ἐκδηλουμένας ἀμφιβολίας, πῶς οὗτος κατηρτίσθη θεολογικῶς, κατὰ τὰς ἀρχὰς καὶ διδασκαλίας τῆς Ἑλληνικῆς Πατερικῆς Θεολογίας, οὐχὶ δὲ τῆς Λατινικῆς, ἐφ' ὅσον ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ Κοσμᾶς προήρχετο ἐκ τῆς Δύσεως, δέον νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἐν τῇ βιογραφίᾳ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, οὐδεμία ὑπάρχει ἔνδειξις, συνηγοροῦσα ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑπὲρ τῆς γνώμης, ὅτι ὁ τελευταῖος οὗτος ἐμυήθη ὑπὸ τοῦ Κοσμᾶ μόνον εἰς τὸ τῆς Ἑλληνικῆς Θεολογίας, ἀφ' ἑτέρου δέ, ὅτι ὁ Κοσμᾶς ὑπῆρξε Λατῖνος μοναχός. Καὶ ἐὰν ἀκόμη ὑποτεθῇ, ὅτι ὁ Κοσμᾶς ὑπῆρξε Λατῖνος μοναχός, δὲν δυνάμεθα ἄνευ σοβαρῶν δεδομένων, ν' ἀρνηθῶμεν, ὅτι οὗτος ἦτο κάτοχος πολλῶν θεολογικῶν γνώσεων καὶ ὅτι κατηρτίσθη ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Ἑλληνικῆς Πατερικῆς διδασκαλίας. Τοὐναντίον, δύναται νὰ λεχθῇ, ὅτι ὁ Κοσμᾶς δὲν ἀποτελεῖ ἐξαίρεσιν, διότι ὑπάρχουσι πολλοὶ Λατῖνοι Θεολόγοι, προγενέστεροί τε καὶ σύγχρονοι τῷ Κοσμᾷ, οἱ ὁποῖοι εἴτε ἐξ ἐνδιαφέροντος πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Θεολογίαν, εἴτε καὶ ἐξ ἐπιδράσεως τοῦ περιβάλλοντος ἐν τῷ ὁποίῳ ἔζων, ἐμορφώθησαν θεολογικῶς ἐπὶ τῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας οἱ Ἕλληνες Πατέρες διεχάραξαν.

Ἡ πιθανωτέρα περὶ τοῦ Κοσμᾶ γνώμη εἶναι, ὅτι οὗτος ὑπῆρξε μοναχὸς ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐμορφώθη εἴτε ἐν Κωνσταντινουπόλει, (19) εἴτε εἴς τι Ἑλληνικὸν μοναστικὸν περιβάλλον ἐν Ἰταλίᾳ. (20)

ἀγῶνας ἐτελείωσε».

Εἰς τὴν ἐν τῷ Κώδικι τῶν Ἀθηνῶν, βιογραφίαν, παρίσταται ὁ Κοσμᾶς, λέγων πρὸς τὸν πατέρα τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ : «Ἐγὼ ἐξ Ἰταλίας μὲν ὥρμημαι».

Παπαδόπουλος Κ., μν. ἔργ τόμ. IV, σελ. 311. Ἐν δὲ τῇ βιογραφίᾳ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Ἰωάννου ἀναγινώσκομεν «ἀνὴρ σχῆμα ἠμφιεσμένος μοναχικόν, ἐξ Ἰταλίας ὁρμώμενος... καὶ τὴν κλῆσιν Κοσμᾶς...». Βίος κεφ. 8.

(19) Ἡ Βυζαντινολόγος Georgina Buckler εἰς τὴν μελέτην αὐτῆς «Byzantine Education», δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ ἔργον «Byzantium» σελ. 216, ὑποστηρίζει δι' ὅσων λέγει, ὅτι ὁ Κοσμᾶς ἐμορφώθη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. «It was in the metropolitan university (i. e. of Constantinople) that Cosmas ca century later 700—710 acquired that vast learning which he imparted to St. John of Damascus».

Ο ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ ΩΣ ΜΟΝΑΧΟΣ ΚΑΙ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ.

Ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἄγνωστον πότε ἐπισυμβάντα, διαδέχεται τὸν πατέρα αὐτοῦ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν Σαρακηνῶν, πεισθεὶς εἰς τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν, ὅστις «τὸν Ἰωάννην εἰσκαλεσάμενος, προεχειρίζετο πρωτοσύμβουλον», οὕτω δὲ «κατέστη οὗτος ἐν μείζονι ἀρχῇ παρα τὸν γεννήσαντα». (21)

Ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ταύτῃ παρέμεινε μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἀνεχώρησεν ἐκ Δαμασκοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἵνα εἰσαχθῇ εἰς τὴν Λαύραν τοῦ Ἁγίου Σάβα καὶ ἀσπασθῇ τὸν μοναχικὸν βίον. Πότε ἀκριβῶς παρῃτήθη τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ ἀξιώματος δὲν εἶναι γνωστόν. Ἐφ' ὅσον ὅμως ὑπερημύνθη τῆς προσκυνήσεως τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων ἀπὸ τὴν Δαμασκόν, (22) ἀσφαλῶς εὑρίσκετο ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, συνεχίζων τὰ παρὰ τῷ ἀρχηγῷ τῶν Ἀράβων ὑψηλὰ αὐτοῦ καθήκοντα, ὅτε ὁ Αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Λέων ὁ Ἴσαυρος, ἐν ἔτει 726, ἐξέδωκε τὸ πρῶτον αὐτοῦ διάταγμα, κατὰ τῆς προσκυνήσεως τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων.

(Συνεχίζεται)

BYZANTIUM, by Baynes and Moss, Oxford 1949. Καὶ εἰς τὴν βιογραφίαν τοῦ Κώδικος τῶν Ἀθηνῶν ὑπάρχει ἡ πληροφορία, ὅτι ὁ Κοσμᾶς μετέβη καὶ ἐμορφώθη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. «ἐγὼ... ἀώρῳ τῷ σώματι τοὺς τεκόντας ἀποβαλών, ἔρωτι μαθημάτων τὴν βασιλίδα κατέλαβον καὶ δῆτα τοῖς ἐλλογίμοις περιτυχών...».

Παπαδόπουλος Κεραμεύς, μν. ἔρ. σελ. 311.

(20) Κατὰ τὸν κ. Le Quien εἰς τὴν Καλαβρίαν τῆς Ἰταλίας ὑπῆρχον κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἀρκετοὶ Ἕλληνες μοναχοί. «Ex Calabria, nî fallor, quae Monachis Graecis plena erat». Μν. ἔρ. τόμ. I, σελ. V, ὑπ. 3.

(21) Βίος κεφ. 13.

(22) «ὡς ὑπὲρ τοὺς θείους νόμους ἀγωνισάμενον, ἐκ Δαμασκοῦ μὲν πρότερον, ἐκ δὲ Παλαιστίνης τὸ δεύτερον, βαλεῖν τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει τῶν σεπτῶν εἰκόνων καθαιρέτας καὶ ὑβριστάς». Βίος κεφ. 37.

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ ΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΡΧΕΙΟΦΥΛΑΚΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ

ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΤΩΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ(*)

ΕΤΟΣ 1828

351) ΑΘΗΝΩΝ ΑΝΘΙΜΟΥ (ἀπὸ πρ. Ἄρτης), θανόντος Γρηγορίου.
Μάρτιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ΄., σελ. 141).

352) ΣΚΟΠΕΙΩΝ ΝΕΟΦΥΤΟΥ (Ἱερομ.) «ἐξωσθέντος καὶ ἀπομακρυνθέντος Ἀνανίου διὰ κανονικοὺς λόγους».
Ἰούνιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ΄., σελ. 142).

353) ΑΓΑΘΟΥΠΟΛΕΩΣ ΙΩΣΗΦ (Ἱερομ.), παραιτηθέντος Ἡσαΐου.
Ἰούλιος (Κῶδ. Π .Ἀρχ. ΙΔ΄., σελ. 145).

354) ΑΜΑΣΕΙΑΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ (ἀπὸ Μ. Πρωτοσυγκέλλου), παραιτηθέντος Νεοφύτου.
Αὔγουστος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ΄., σελ. 149).

ΕΤΟΣ 1829

355) ΔΕΒΡΩΝ ΙΩΑΚΕΙΜ (Ἱερομ.), παραιτηθέντος Γρηγορίου.
Φεβρουάριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ΄., σελ. 151).
Ἰδιόγραφος παραίτησις αὐτόθι.

356) ΡΟΔΟΥ ΠΑΪΣΙΟΥ (Ἱερομ.), παραιτηθέντος Παϊσίου.
Ἀπρίλιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ΄., σελ. 153).

357) ΑΡΤΗΣ ΚΥΡΙΛΛΟΥ — ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ — (ἀπὸ Εὐδοξιάδος) θανόντος Νεοφύτου.
Ἰούνιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ΄., σελ. 154).

358) ΧΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ (Ἱερομ.) «τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος κακοδανιὴλ φυγάδος γενομένου καὶ καταλιπόντος τὴν —Μητρόπολιν — πρὸ ἑνὸς καὶ πλέον ἐπέκεινα χρόνου».
Ἰούνιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ΄., σελ. 156).

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς 452ας σελίδος τοῦ ἔτους ΛΑ΄. (1956).

359) ΣΑΜΑΚΟΒΙΟΥ ΙΓΝΑΤΙΟΥ (Ἱερομ.), θανόντος Ἰγνατίου.
Ἰούνιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 157).

360) ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ (ἀπὸ Σερρῶν), θανόντος Καλλινίκου. Ἰούνιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 158).

361) ΣΕΡΡΩΝ ΑΝΘΙΜΟΥ (ἀπὸ Πρωτοσυγκ. Μητρ. Δέρκων), «μετατεθέντος καὶ προβιβασθέντος Πορφυρίου εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἁγιωτ. Μητροπόλεως Μυτιλήνης».
Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 159).

ΕΤΟΣ 1830

362) ΡΑΣΚΟΠΡΕΣΡΕΝΗΣ ΑΝΑΝΙΟΥ (πρ. Σκοπείων), θανόντος Ζαχαρίου.
Ἀπρίλιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 160).

363) ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ — ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ — (ἀπὸ Στρωμνίτσης), παραιτηθέντος Γερασίμου.
Μάϊος (Κῶδ. Π .Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 161).
(Ἰδιόγραφος παραίτησις αὐτόθι).

464) ΣΤΡΩΜΝΙΤΣΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΥ (ἀπὸ Μ. Ἀρχιδιακ.), προβιβασθέντος Γρηγορίου εἰς τὴν Μ. Ἀδριανουπόλεως.
Μάϊος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 162).

365) ΒΙΔΥΝΗΣ ΙΩΑΚΕΙΜ (ἀπὸ Σοφίας), ἐξωσθέντος Γερμανοῦ.
Ἰούνιος (Κῶδιξ Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 163).

366) ΣΟΦΙΑΣ ΠΑΪΣΙΟΥ (ἀπὸ Ἐρυθρῶν). «Ἰωακεὶμ διὰ κανονικῶν ψήφων καὶ συνοδικῆς ἐκλογῆς μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μ. Βιδύνης...».
Ἰούνιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 164).

367) ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΠΑΡΑΙΤΗΣΙΣ (ἰδιόχειρος).
Ἰούλιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 166).

368) ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ (τοῦ ἀπὸ Σιναίου), ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΚΛΟΓΗΣ. «ἅτε δὴ τοῦ ἐν αὐτῷ Πατριαρχικῶς Προϊσταμένου κυρίου Ἀγαθαγγέλου ἐκπεσόντος αὐτοῦ, ὑψηλῷ προσκυνητῷ ἐγγράφῳ κελεύσει, ρητῶς διαλαμβάνον τὴν αἰτίαν τῆς ἐκπτώσεως τῆς ἐκείνου Παναγιότητος......».

369) ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΥ (Ἱερομ.), θανόντος Παρθενίου.
Ἰούλιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 168).

370) ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ (ἀπὸ Τυρολόης), «Ἰγνατίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος καὶ εἰς τὰς οὐρανίους μονὰς μεταστάντος».
Ἰούλιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 169).

371) ΤΥΡΟΛΟΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ — ΠΟΥΜΠΟΥΡΑΣ — (Ἱερομ.) «Διονυσίου προαχθέντος εἰς τὴν Μ. Ἡρακλείας».
Αὔγουστος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 170).

372) ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΙΩΑΚΕΙΜ (ἀπὸ Σοφίας), θανόντος Βενεδίκτου.
Σεπτέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 171).

373) ΣΟΦΙΑΣ ΠΑΪΣΙΟΥ (ἀπὸ Ἐρυθρῶν), «ἀποκατάστασις διὰ Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως, Ἰωακεὶμ προβιβασθέντος εἰς τὴν Μ. Ἰωαννίνων».
Σεπτέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 172).

374) ΧΑΛΔΙΑΣ ΘΕΟΦΙΛΟΥ — Ο ΑΔΥΣΣΑΙΟΣ — (Πρωτοσύγκ.) Μ. Χαλδίας), θανόντος Σιλβέστρου.
Σεπτέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 173).

375) ΒΙΖΥΗΣ ΚΟΣΜΑ (ἀπὸ Προικοννήσου), παραιτηθέντος Ἰωάσαφ.
Σεπτέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'', σελ. 175,
αὐτόγραφος παραίτησις, Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 174).

376) ΠΡΟΙΚΟΝΝΗΣΟΥ ΣΑΜΟΥΗΛ — Ο ΚΥΠΡΙΟΣ — (Ἱερομ.) προαχθέντος Κοσμᾶ εἰς τὴν Μ. Βιζύης.
Σεπτέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 176).

377) ΜΕΛΕΝΙΚΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ (πρ. Δεβρῶν), θανόντος Σαμουήλ.
Σεπτέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 177).

378) ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ — ΠΑΓΚΑΛΟΣ — (ἀπὸ Ἀμασείας). Παραιτηθέντος Μακαρίου.
Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 178, παραίτησις Μακαρίου, αὐτόθι).

379) ΑΜΑΣΕΙΑΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ — ΚΩΤΑΚΗΣ — (πρ. Ἀμασείας). «Μελετίου μετατεθέντος καὶ προβιβασθέντος εἰς τὴν Μ. Θεσσαλονίκης».
Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 178 β).

380) ΠΙΣΣΙΔΕΙΑΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ (ἀποκατάστασις πρ. Πισσιδείας), παραιτηθέντος Σαμουήλ.
Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΖ'., 45 καὶ ΙΔ'. σελ. 179).

381) ΕΛΑΣΣΩΝΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ (Ἱερομ.), θανόντος Ἱερωνύμου.
Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 178).

382) ΤΟΡΝΟΒΟΥ ΙΛΑΡΙΩΝΟΣ, ἀποκατάστασις (πρ. Τορνόβου) παυθέντος Κωνσταντίου.
Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 180).

383) ΑΡΤΗΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ — ΣΚΡΙΦΑΣ — (Ἱερομ.), «Κυρίλλου παραίτησιν ἀπ' αὐτῆς οἰκειοθελῶς καὶ ἀβίαστον ποιησαμένου.....»
Δεκέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 183).

384) ΕΦΕΣΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ (ἀπὸ Καισαρείας), θανόντος Μακαρίου.
Δεκέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 184).

385) ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ — ΔΟΜΝΗΝΟΣ — (ἀπὸ Οὐζίτζης), Χρυσάνθου προαχθέντος εἰς τὴν Μ. Ἐφέσου.
Δεκέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 185).

ΕΤΟΣ 1831

386) ΣΚΟΠΕΙΩΝ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ (Πρωτοσύγκελλος Μ. Χαλκηδόνος), θανόντος Νεοφύτου.
Ἰανουάριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 186).

387) ΚΡΗΤΗΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ — ΝΙΚΟΛΕΤΑΚΗΣ — (ἀπὸ Σητείας), θανόντος Καλλινίκου.
Ἰανουάριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 187).

388) ΓΡΕΒΕΝΩΝ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ (Ἱερομ.), θανόντος Ἀνθίμου.
Φεβρουάριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 188).

389) ΛΑΜΠΗΣ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ (Ἱερομ.), αἰτήσει Κρήτης Μελετίου, «Ἱεροθέου τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος......».
Μάρτιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 190).

390) ΡΟΔΟΥ ΜΕΘΟΔΙΟΥ (ἀπὸ Βερροίας), ἐξωσθέντος Παϊσίου κατὰ κοινὴν τῶν Ἐπαρχιωτῶν ἀγωγὴν καὶ Συνοδικὴν ἀπόφασιν..... καὶ τὴν οἰκειοθελῆ αὐτοῦ παραίτησιν δόντος......».
Μάϊος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 192).

391) ΒΕΡΡΟΙΑΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ (ἀπὸ Δράμας), Μεθοδίου προβιβασθέντος εἰς τὴν Μ. Ρόδου.
Μάϊος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 193).

392) ΔΡΑΜΑΣ ΓΕΡΜΑΝΟΥ (ἀπὸ Βιδύνης) «Διονυσίου διὰ κανονικῶν ψήφων καὶ Συνοδικῆς ἐκλογῆς μετατεθέντος καὶ προβιβασθέντος εἰς τὴν ἁγ. Μ. Βερροίας.»
Μάϊος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 194).

393) ΒΙΔΥΝΗΣ ΑΝΘΙΜΟΥ (ἀπὸ Πρεσλάβας.)
Μάϊος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 195).

394) ΑΙΝΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ (ἀπὸ Δευτερεύοντος), παυθέντος Γρηγορίου, «δι' εὐλόγους καὶ κανονικοὺς λόγους καὶ κατὰ Συνοδικὴν εὔλογον ἀπόφασιν ἐξωσθέντος καὶ πλέον ἀπομακρυνθέντος τῆς Ἐπαρχίας ταύτης.»

Σημ. Ἀρχειοφ. : Τῇ 5ῃ Ἰουνίου τοῦ ἰδίου ἔτους, ὁ Γρηγόριος ὑπέβαλε παραίτησιν.
Μάϊος (Κῶδ. Π .,Αρχ. ΙΔ'., σελ. 196).

395) ΚΥΖΙΚΟΥ ΑΝΘΙΜΟΥ (ἀπὸ Ἀγχιάλου), θανόντος Ματθαίου.
Ἰούλιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 197).

396) ΠΡΕΣΛΑΒΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ (Ἱερομ.) Ἡ Πρεσλάβα ἀπεσπάσθη νῦν ἐκ τῆς Μητροπόλεως Τορνόβου.
Ἰούλιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 200).

397) ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ (Ἱερομ.), Ἀνθίμου μετατεθέντος καὶ προβιβασθέντος εἰς τὴν Μ. Κυζίκου.
Αὔγουστος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 202).

398) ΣΕΡΒΙΑΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ (Ἱερομ.).
Αὔγουστος 17. (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., 203).

399) ΟΥΖΙΤΖΗΣ — ΒΟΛΙΟΒΟΥ ΕΠΙΣΚ. — ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ (Ἀρχιμ.)
Αὔγουστος 17. (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 204)'

400) ΣΜΥΡΝΗΣ ΣΕΡΑΦΕΙΜ —ΔΡΟΣΟΣ — (ἀπὸ Ξάνθης), παραιτηθέντος Ἱεροθέου.
Ὀκτώβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 205,
αὐτόθι αὐτόγραφος παραίτησις Σμύρνης, Ἱεροθέου).

401) ΞΑΝΘΗΣ ΕΥΓΕΝΙΟΥ (ἀπὸ Ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως), Σεραφεὶμ προαχθέντος εἰς τὴν Μ. Σμύρνης.
Ὀκτώβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 206).

402) ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ (Ἱερομ.), Ἀρχιερατικῶς Προϊσταμένου Ἁγίας Παρασκευῆς Χάσκιοϊ.
Ὀκτώβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 207).

403) ΜΕΛΙΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΣΥΝΕΣΙΟΥ (Ἱερομ.) Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος τοῦ Μ. Νικαίας Ἰωσήφ.
Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 208).

404) ΜΗΘΥΜΝΗΣ ΙΑΚΩΒΟΥ (ἀπὸ Δευτερεύων), θανόντος Ἰακώβου.
Δεκέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 209).

405) ΑΥΡΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ (Ἱερομ.) Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος.
Ἰανουάριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 212).

406) ΒΟΔΕΝΩΝ ΙΩΑΚΕΙΜ (Ἱερομ.), θανόντος Μελετίου.
Ἰανουάριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 213).

407) ΜΟΣΧΟΝΝΗΣΙΩΝ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ (ἀπὸ Αὐρηλιουπόλεως) «τοῦ ἐν αὐτῇ (ἐπισκοπῇ) ἀρχιερατεύοντος πρὸ χρόνων τινῶν τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος».
Φεβρουάριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 214).

408) ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ ΠΑΊΣΙΟΥ (Ἡγουμένου τοῦ Ἱ. Μοναστηρίου Προδρόμου Καισαρείας), παραιτηθέντος Γερασίμου.
Μάρτιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. 215,
αὐτόγραφος παραίτησις Γερασίμου, αὐτόθι).

409) ΡΟΔΟΥ ΠΑΊΣΙΟΥ (πρ. Ρόδου), παραιτηθέντος Μεθοδίου.
Μάϊος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 216).

410) ΣΚΟΠΕΙΩΝ ΓΑΒΡΙΗΛ (ἀπὸ Μετρῶν), «ἐκπτώτου γενομένου κατ' ὑψηλὸν ὁρισμὸν Γενναδίου».
Ἰούλιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 217).

411) ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ (Ἱερομ.), θανόντος Ἰωαννικίου.
Ὀκτώβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 218).

412) ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑΣ ΙΑΚΩΒΟΥ (Ἱερομ.), θανόντος Δανιήλ.
Σημ. Ἀρχειοφ. : Ἡ ἐκλογή, ἀδείᾳ τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ἐγένετο ἐν τῷ ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἱ. Μητρ. Ναῷ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.
Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 219).

ΕΤΟΣ 1833

413) ΠΡΕΣΛΑΒΑΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ (Ἀρχιδιάκονος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀδριανουπόλεως), παραιτηθέντος Γρηγορίου.
Ἀπρίλιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 220).

414) ΠΡΟΥΣΗΣ ΑΝΘΙΜΟΥ — ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ — (ἀπὸ Σερρῶν). «Νικοδήμου ἀπομακρυνθέντος καὶ τέλεον ἐξωσθέντος......».
Ἰούνιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 221).

415) ΣΕΡΡΩΝ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ — ΦΟΥΡΤΟΥΝΙΑΔΗΣ — (ἀπὸ Πελαγωνείας), προαχθέντος Ἀνθίμου εἰς Μ. Προύσης.
Ἰούνιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 222).

416) ΠΕΛΑΓΩΝΕΙΑΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ (Ἱερομ.), προαχθέντος Γρηγορίου εἰς Μ. Σερρῶν.
Ἰούνιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 223).

417) ΣΜΥΡΝΗΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ (ἀπὸ Δυρραχίου). «Σεραφεὶμ ἐκπε-

σόντος καὶ τέλεον ἀπομακρυνθέντος τῆς Ἐπαρχίας αὐτῆς.....».
Ἰούλιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 224).

418) ΔΥΡΡΑΧΙΟΥ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ (πρ. Πρωτοσύγκελλος), Χρυσάνθου προαχθέντος εἰς Μ. Σμύρνης.
Ἰούλιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 225).

419) ΜΥΡΕΩΝ ΑΝΘΕΜΙΟΥ (Ἀρχιμ.) Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος. «Πρὸς καταρτισμὸν τοῦ Χριστωνύμου πληρώματος......».
Αὔγουστος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 226).

420) ΝΥΣΣΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ (ἀπὸ Εὐμενείας). «Ἰωσὴφ παραίτησιν ἀπ' αὐτῆς οἰκειοθελῆ καὶ ἀβίαστον ποιησαμένου......».
(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 227)
ἐνυπόγραφος παραίτησις αὐτόθι (11 Σεπτεμβρίου 1833).

421) ΣΕΡΒΙΑΣ ΠΕΤΡΟΥ (Ἱερομ.), θανόντος Μελετίου (ἐν Σερβίᾳ).
Δεκέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 228).

ΕΤΟΣ 1834

422) ΣΩΖΟΑΓΑΘΟΥΠΟΛΕΩΣ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ (Ἱερομ.), θανόντος Κωνσταντίου.
Ἰανουάριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 229).

423) ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ (ἀπὸ Ἐδέσσης. «Γεωργίου τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος......».
Ἰανουάριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 230).

424) ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ (Πρωτοσύγκ. Κερκύρας), θανόντος Μακαρίου.
Σημ. Ἀρχειοφ. : Ἐντολῇ καὶ ἀδείᾳ τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἡ ἐκλογὴ ἐγένετο ἐν Κερκύρᾳ, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος.
Ἰανουάριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 230).

425) ΣΑΜΟΥ ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΥ (Ἱερομ.) «Κυρίλλου ἐκπτώτου γενομένου....».
Μάρτιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 231).

426) ΚΛΑΥΔΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΥ (Ἱερομ.), Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος. «Πρὸς καταρτισμὸν τοῦ Χριστωνύμου πληρώματος...».
'Απρίλιος Κῶδ. Π. 'Αρχ. ΙΔ'., σελ. 232).

427) ΜΥΡΕΩΝ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ ('Αρχιμ.) 'Αρχιερατ. Προϊστάμενος Σταυροδρομίου. Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος.
'Απρίλιος (Κῶδ. Π' 'Αρχ. ΙΔ'., σελ. 233).

428) ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ ΙΕΡΟΘΕΟΥ (Μητροπολ. καὶ Προέδρου Σηλυβρίας), θανόντος Ζαχαρίου.
Μάϊος (Κῶδ. Π. 'Αρχ. ΙΔ'., σελ. 234).

429) ΣΗΛΥΒΡΙΑΣ ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Ἱερομ.), προαχθέντος Ἱεροθέου εἰς τὴν Μητρ. Χαλκηδόνος.
Μάϊος (Κῶδ. Π. 'Αρχ. ΙΔ'., σελ. 235).

430) ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΥ Α'. ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ (ἀπὸ Σιναίου), ΠΑΡΑΙΤΗΣΙΣ ΑΥΤΟΓΡΑΦΟΣ.
18 Αὐγούστου (Κῶδ. Π. 'Αρχ. ΙΔ'., σελ. 236).

431) ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΥ Β'. ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ (ἀπὸ πρ. Τορνόβου), ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΚΛΟΓΗΣ.
18 Αὐγούστου (Κῶδ. Π. 'Αρχ. ΙΔ'., σελ. 237).

ΕΤΟΣ 1835

432) ΚΑΛΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ καὶ ΜΑΔΥΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ—ΠΟΥΜΠΟΥΡΑΣ — (ἀπὸ Τυρολόης), αἰτήσει τοῦ Μ. Ἡρακλείας Διονυσίου, θανόντος Ἰωακείμ.
'Ιανουάριος (Κῶδ. Π. 'Αρχ. ΙΔ'., σελ. 241).

433) ΤΥΡΟΛΟΗΣ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ (Σύγκελ. τῆς Μ. Ἡρακλείας), προαχθέντος Γρηγορίου εἰς Μ. Καλλιουπόλεως.
'Ιανουάριος (Κῶδ. Π. 'Αρχ. ΙΔ'., σελ. 242).

434) ΜΕΣΗΜΒΡΙΑΣ ΣΑΜΟΥΗΛ — Ο ΚΥΠΡΙΟΣ — (ἀπὸ Προικοννήσου) χωρισθείσης νῦν τῆς Βάρνης (ΧΜΑ'. 40).
'Ιανουάριος (Κῶδ. Π. 'Αρχ. ΙΔ'., σελ. 243).

435) ΠΡΟΙΚΟΝΝΗΣΟΥ ΒΗΣΣΑΡΙΩΝΟΣ (ἀπὸ Κορυτζᾶς), προαχθέντος Γαβριὴλ εἰς τὴν Μ. Μεσημβρίας.
Ἰανουάριος (Κῶδ. Π. 'Αρχ. ΙΔ'., σελ. 244).

436) ΚΟΡΥΤΖΑΣ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ('Ιερομ.), προαχθέντος Βησσαρίωνος εἰς τὴν Μ. Προικοννήσου.
Φεβρουάριος (Κῶδ. Π. 'Αρχ. ΙΔ'., σελ. 245).

437) ΒΑΡΝΗΣ ΙΩΣΗΦ (ἀπὸ Ἴμβρου). «Καλλινίκου ἀπομακρυνθέντος ἀπ' αὐτῆς καὶ τέλεον ἐκπεσόντος......».
Φεβρουάριος (Κῶδ. Π. 'Αρχ. ΙΔ'., σελ. 246).

438) ΙΜΒΡΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ (ἀπὸ Καστορίας), προβιβασθέντος 'Ιωσὴφ εἰς τὴν Μ. Βάρνης.
Φεβρουάριος (Κῶδ. Π. 'Αρχ. ΙΔ'., σελ. 247).

439) ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ — Χ''. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ — ('Ιερομ.) προβιβασθέντος Νεοφύτου εἰς τὴν Μ. Ἴμβρου.
Φεβρουάριος (Κῶδ. Π. 'Αρχ. ΙΔ'., σελ. 248).

440) ΣΙΣΑΝΙΟΥ ΛΕΟΝΤΙΟΥ (ἀπὸ Γάνου — Χώρας), θανόντος 'Ιωαννικίου.
Μάϊος (Κῶδ. Π. 'Αρχ. ΙΔ'., σελ. 249).

441) ΓΑΝΟΥ — ΧΩΡΑΣ ΜΑΚΑΡΙΟΥ (ἀπὸ Κρήνης), προβιβασθέντος Λεοντίου εἰς Μ. Σισανίου.
Μάϊος (Κῶδ. Π. 'Αρχ. ΙΔ'., σελ. 250).

442) ΚΡΗΝΗΣ ΑΝΘΙΜΟΥ — ΛΥΚΑΡΗΣ — ('Ιερομ.), Μακαρίου προβιβασθέντος εἰς τὴν Μ. Γάνου — Χώρας.
Μάϊος (Κῶδ. Π. 'Αρχ. ΙΔ'., σελ. 251).

443) ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΙΩΑΚΕΙΜ — ΚΟΚΚΩΔΗΣ — (ἀπὸ Δρυϊνουπόλεως). «'Ιωακεὶμ διὰ τὰς κανονικὰς αὐτοῦ παρεκτροπάς, κατὰ τὰς ἐμφανισθείσας τῇ 'Εκκλησίᾳ κοινὰς ἀναφορὰς τῶν ἐπαρχιωτῶν Χριστιανῶν... ἐκπτώτου γενομένου».

444) ΔΡΥΪΝΟΥΠΟΛΕΩΣ — ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΥ ΠΑΪΣΙΟΥ ('Ιερομ.), προβιβασθέντος 'Ιωακεὶμ εἰς τὴν Μ. 'Ιωαννίνων.
'Ιούλιος (Κῶδ. Π. 'Αρχ. ΙΔ'., σελ. 253).

Σημ. 'Αρχειοφ. : 'Η 'Επισκοπὴ Δρυϊνουπόλεως νῦν — προήχθη εἰς Μητρόπολιν.

445) ΠΑΛΜΥΡΑΣ (τῆς Ἀντιοχείας), ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, (Ἀρχιμ.) Τιτουλάριος. «......ἀξιώσεως θερμῆς γενομένης παρὰ τοῦ Μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας κυρίου Μεθοδίου......».
Αὔγουστος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ΄., σελ. 254).

446) ΒΟΣΝΗΣ ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ (Μ. Πρωτοσύγκελλος), θανόντος Βενιαμίν.
Σεπτέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ΄., σελ. 225).

447) ΑΜΑΣΕΙΑΣ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ (ἀπὸ Διδυμοτείχου), «Διονυσίου καθ' ὑψηλὴν ἐπιταγὴν ἐκπεσόντος ἀπ' αὐτῆς......».
Σεπτέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ΄., σελ. 256).

448) ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ ΑΒΕΡΚΙΟΥ (Πρωτοσύγκελλος τῆς Μ. Δέρκων), προβιβασθέντος Καλλινίκου εἰς Μ. Ἀμασείας.
Σεπτέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ΄., σελ. 257).

449) ΛΑΡΙΣΣΗΣ ΑΝΘΙΜΟΥ — ΒΑΜΒΑΚΗΣ — (ἀπὸ Ἰκονίου) «...... Μελετίου καθ' ὑψηλὴν ἐπιταγὴν ἐκπεσόντος τῆς Ἐπαρχίας ταύτης......».
Σεπτέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ΄. 258).

450) ΙΚΟΝΙΟΥ ΣΑΜΟΥΗΛ (πρ. Πισσιδείας), προβιβασθέντος Ἀνθίμου εἰς τὴν Μ. Λαρίσσης.
Σεπτέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ΄., σελ. 259).

451) ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΣΤ΄. — ΦΟΥΡΤΟΥΝΙΑΔΗΣ — ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΕΚΛΟΓΗ (ἀπὸ Σερρῶν). «Κωνσταντίου δι' ὑψηλοῦ προσκυνητοῦ ὁρισμοῦ ἐκπτώτου γενομένου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου........».
Ὀκτώβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ΄., σελ. 263—264).

452) ΔΡΥΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ (Ἱερομ.) «Παϊσίου τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος......».
Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ΄., σελ. 265).

453) ΔΕΡΚΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ (ἀπὸ Φιλίππων — Δράμας), θανόντος Νικηφόρου.
Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ΄., σελ. 266).

454) ΦΙΛΙΠΠΩΝ — ΔΡΑΜΑΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ (ἀπὸ Μ. Ἀρχιδιακόνου), προβιβασθέντος Γερμανοῦ εἰς τὴν Μ. Δέρκων.
Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ΄., σελ. 267).

ΕΤΟΣ 1836

455) ΣΑΜΟΥ ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ —ΚΥΘΗΡΙΟΣ— ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ, (ἀρχιμ.) θανόντος Ἀριστάρχου.
20 Μαρτίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 269).

456) ΜΕΣΗΜΒΡΙΑΣ ΠΑΪΣΙΟΥ — ΚΑΜΠΑΝΗΣ — (ἀπὸ Ρόδου), παραιτηθέντος Σαμουήλ.
Μάρτιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 270).

457) ΡΟΔΟΥ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ (ἀπὸ πρ. Μεσημβρίας), ἀποκατασταθέντος Παϊσίου εἰς τὴν Μ. Μεσημβρίας.
Μάρτιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 271).

458) ΕΡΣΕΚΙΟΥ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ (ἀπὸ Ἀγχιάλου), μετατεθέντος Ἰωσὴφ εἰς τὴν Μ. Δημητριάδος.
Μάρτιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 272).

459) ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ (ἀπὸ Δημητριάδος). «Σωφρονίου μετατεθέντος διὰ συνοδικῶν ψήφων εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μ. Ἐρσεκίου».
(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 273).

460) ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ ΙΩΣΗΦ (ἀπὸ Ἐρσεκίου). «Νεοφύτου διὰ κανονικῶν ψήφων μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μ. Ἀγχιάλου».
(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 224).

461) ΑΡΤΗΣ ΙΓΝΑΤΙΟΥ (ἀπὸ Σαμακοβίου). «Νεοφύτου μετατεθέντος εἰς τὴν Μ. Σαμακοβίου».
(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 275).

462) ΣΑΜΑΚΟΒΙΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ — ΣΚΡΙΦΑΣ — (ἀπὸ Ἄρτης) «Ἰγνατίου μετατεθέντος εἰς τὴν Μ. Ἄρτης».
(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 276).

463) ΣΕΒΑΣΤΕΙΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ (Ἱερατ. Προϊστάμενος Ἁγίων Θεοδώρων Βλάγκας). Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος.
(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 277).

464) ΛΗΜΝΟΥ ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ (ἀπὸ Νυσσάβας). «Νεκταρίου μετατεθέντος εἰς τὴν Μ. Νυσσάβας».
Μάϊος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 278).

465) ΝΥΣΣΑΒΑΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ (ἀπὸ Λήμνου) — «Ἱερωνύμου μετατεθέντος εἰς τὴν Μ. Λήμνου».
Μάϊος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 279).

466) ΕΡΣΕΚΙΟΥ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ (ἀπὸ Σωζουαγαθουπόλεως), «τοῦ ἐν αὐτῇ πρὸ ὀλίγου ἐκλεγέντος κὺρ Σωφρονίου δι' εὐλόγους αἰτίας, καὶ τὰς τῶν Χριστιανῶν αὐτοῦ θερμὰς αἰτήσεις καὶ κατὰ συμφώνους ὑψηλὰς ἐπιταγὰς μὴ μετακινηθέντος, ἀλλὰ παραμείναντος καὶ τοῦ λοιποῦ ἐν αὐτῇ τῇ Ἐπαρχίᾳ».
Ἰούνιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 280).

467) ΜΕΣΗΜΒΡΙΑΣ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ (πρώην Δευτερεύων) «Παϊσίου δραπετεύσαντος».
Ἰούνιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 281).

468) ΣΩΖΟΥΑΓΑΘΟΥΠΟΛΕΩΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ (ἀπὸ Δημητριάδος). «Προκοπίου μετατεθέντος εἰς τὴν Μ. Ἐρσεκίου».
Ἰούνιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 282).

469) ΕΦΕΣΟΥ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ — ΔΟΜΝΗΝΟΣ — (Μητροπολίτης καὶ Πρόεδρος Ἀγκύρας). «Χρυσάνθου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος....».
Σεπτέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 283).

470) ΑΓΚΥΡΑΣ ΚΥΡΙΛΛΟΥ (ἀπὸ πρ. Ἄρτης). «Θεοδοσίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».
Σεπτέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 284).

471) ΙΜΒΡΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ (ἀπὸ Δευτερεύων), θανόντος Νεοφύτου.
Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 286).

472) ΔΡΥΣΤΡΑΣ — ΠΡΟΙΛΑΒΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ (ἀπὸ πρ. Αἴνου). «Ἀνθίμου φυγῇ χρυσαμένου καὶ τέλεον ἀποχωρήσαντος καὶ ἀπομακρυνθέντος ἀπ' αὐτῆς».
Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 287).

ΕΤΟΣ 1837

473) ΕΦΕΣΟΥ ΑΝΘΙΜΟΥ — ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ — (ἀπὸ Προύσης), θανόντος Γερασίμου.
Ἀπρίλιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 288).

474) ΠΡΟΥΣΗΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ (ἀπὸ Σμύρνης), Ἀνθίμου προβιβασθέντος εἰς τὴν Μ. Ἐφέσου.
Ἀπρίλιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 289).

475) ΣΜΥΡΝΗΣ ΠΑΪΣΙΟΥ (ἀπὸ Σοφίας), Χρυσάνθου προβιβασθέντος εἰς τὴν Μ. Προύσης.
1 Ἀπριλίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., 290).

476) ΣΟΦΙΑΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ (πρ. Λαρίσσης), Παϊσίου, προβιβασθέντος εἰς τὴν Μ. Σμύρνης.
10 Ἀπριλίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 291).

477) ΓΑΝΟΥ — ΧΩΡΑΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ (ἀπὸ Ἐλαίας), θανόντος Μακαρίου.
27 Ἀπριλίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 292).

478) ΧΑΡΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΑΝΘΙΜΟΥ (Ἀρχιμ.) Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος.
27 Ἰουνίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 293).

479) ΧΙΟΥ ΚΟΣΜΑ (ἀπὸ Βιζύης). «Γρηγορίου παραίτησιν οἰκειοθελῆ καὶ ἀβίαστον ποιησαμένου......».
Αὔγουστος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 295,
αὐτόγραφος παραίτησις αὐτόθι).

480) ΒΙΖΥΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ — ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ — (πρ. Χίου) «ἀποκατασταθέντος Κοσμᾶ εἰς Μ. Χίου».
Αὔγουστος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 296).

481) ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑΣ ΑΝΘΙΜΟΥ — ΒΑΜΒΑΚΗΣ — (ἀπὸ Λαρίσσης), θανόντος Παναρέτου.
Αὔγουστος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 297).

482) ΛΑΡΙΣΣΗΣ ΑΝΑΝΙΟΥ (ἀπὸ Ρασκοπρεσρένης), προβιβασθέντος Ἀνθίμου εἰς τὴν Μ. Νικομηδείας.
Αὔγουστος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 298).

483) ΡΑΣΚΟΠΡΕΣΡΕΝΗΣ ΓΕΡΜΑΝΟΥ (Μ. Πρωτοσύγκελλος), προβιβασθέντος Ἀνανίου εἰς τὴν Μ. Λαρίσσης.
Αὔγουστος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 299).

484) ΜΕΛΕΝΙΚΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ (Ἀρχιδιάκονος Μητροπόλεως Δέρκων). «Γρηγορίου παραίτησιν οἰκειοθελῆ ποιησαμένου ἀπ' αὐτῆς...».

(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 300,
αὐτόθι ἐνυπόγραφος παραίτησις Γρηγορίου).

485) ΣΥΝΑΔΩΝ ΒΕΝΙΑΜΙΝ (Ἱερομ.). Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος.
Σεπτέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 302).

486) ΓΡΕΒΕΝΩΝ ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΥ (Ἀρχιμ.), θανόντος Γερασίμου.
Ὀκτώβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 303).

487) ΣΒΟΡΝΙΚΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ — ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ — (Τριτεύων τῶν Πατριαρχείων), θανόντος Γαβριήλ.
25 Ὀτκωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 304).

488) ΣΑΜΑΚΟΒΙΟΥ ΙΕΡΕΜΙΟΥ (Ἱερομ.). «Ἰγνατίου καθαιρέσει παντελῆ τῆς ἀρχιερωσύνης καθυποβληθέντος καὶ ἐξωσθέντος ἀπὸ τῆς Ἐπαρχίας ἐκείνης......».
Νοέμβριος (Κῶδ. Π. ,Αρχ. ΙΔ'., σελ. 307).

489) ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ (ἀπὸ πρ. Πρεσλάβας) «Ἰωσὴφ ἐσχάτῃ ποινῇ καὶ παντελῆ τῆς ἀρχιερωσύνης καθαιρέσει καθυποβληθέντος......».
Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 308).

490) ΕΡΣΕΚΙΟΥ ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ (ἀπὸ Ἐπ. Διουπόλεως). «Ἰωσὴφ καθαιρέσει καθυποβληθέντος......».
Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 309).

491) ΔΥΡΡΑΧΙΟΥ ΑΝΘΙΜΟΥ (ἀπὸ Μ. Ἀρχιμανδρίτου), θανόντος Γερασίμου.
Δεκέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 310).

ΕΤΟΣ 1838

492) ΤΟΡΝΟΒΟΥ ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ (ἀπὸ Φιλαδελφείας), θανόντος Ἱλαρίωνος.
Φεβρουάριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 311).

493) ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ ΔΑΝΙΗΛ (ἀπὸ Μαρωνείας), προβιβασθέντος Παναρέτου εἰς τὴν Μ. Τορνόβου.
Φεβρουάριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 312).

494) ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΥ — ΑΒΡΑΜΑΚΗΣ — (Δευτερεύων τῆς Μ. Ἐκκλησίας), προβιβασθέντος Δανιὴλ εἰς τὴν Μ. Φιλαδελφείας.
Φεβρουάριος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 313).

495) ΚΩΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ (Πρ. Πρωτοσύγκελλος Ἐφέσου), θανόντος Γερασίμου.
Μάρτιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 314).

496) ΤΡΩΑΔΟΣ ΙΕΡΟΘΕΟΥ (Ἀρχιμ.) Τιτουλάριος τοῦ Μ. Δέρκων Γερμανοῦ.
20 Ἀπριλίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 315).

497) ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ — ΚΟΚΚΙΝΗΣ — (Ἱερομ.), θανόντος Διονυσίου.
Σημ. Ἀρχειοφ. Ἡ ἐκλογὴ ἐγένετο, Πατριαρχικῇ ἀδείᾳ, τὴν 19ην Ἀπριλίου ἐν Ζακύνθῳ.
Ἰούνιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 317).

498) ΛΕΥΚΗΣ ΑΚΑΚΙΟΥ (Ἱερομ.) Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος τοῦ Μ. Φιλιππουπόλεως Νικηφόρου.
Ἰούνιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 318).

499) ΕΥΧΑΪΤΩΝ ΣΥΝΕΣΙΟΥ (Ἱερομ.) Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος Μ. Ρασκοπρεσρένης Γερμανοῦ.
Ἰούλιος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 319).

500) ΣΕΡΡΩΝ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ (Μ. Πρωτοσύγκελλος), ἀνελθόντος Γρηγορίου εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον.
Αὔγουστος (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΙΔ'., σελ. 320).

(Συνεχίζεται)

ΕΚΛΟΓΗ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΕΙΣ ΔΙΑΔΟΧΗΝ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυροῦ Τιμοθέου ἐκλήθη ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιβεριάδος κύριος Βενέδικτος Παπαδόπουλος. Τὴν 29ην Ἰανουαρίου τοῦ παρόντος ἔτους 1957 συνελθοῦσα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, ἀποτελουμένη ἐκ 18 Συνοδικῶν μελῶν, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Τοποτηρητοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Σεβαστείας κ. Ἀθηναγόρα, προῆλθεν εἰς τὴν ἐκλογήν, διὰ ψήφων δέκα, τοῦ Σκευοφύλακος Ἀρχιμανδρίτου κυρίου Κυριακοῦ λαβόντος ψήφους ὀκτώ.

Εὐλογίᾳ Κυρίου, ἡ ἐκλογὴ τοῦ νέου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυρίου Βενεδίκτου ἐπεκυρώθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Βασιλέως τῆς Ἰορδανίας δι' εἰδικοῦ Βερατίου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀναγράφεται ὡς Πατριάρχης τοῦ Ἑλληνορθοδόξου Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων. Προσκληθεὶς ὁ νέος Πατριάρχης ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, μετέβη μετὰ πολυμελοῦς συνοδείας, τὴν 21ην Φεβρουαρίου εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἰορδανίας Ἀμμάν, εἰς τὰ Ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως Χουσεήν. Εἰς τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα, κατά τε τὴν μετάβασιν καὶ τὴν ἀναχώρησιν Αὐτῆς, ἀπεδόθησαν μὲ μεγάλην ἐγκαρδιότητα αἱ νενομισμέναι τιμαί. Τὸν Πατριάρχην ἀνέμενεν εἰς τὴν Μεγάλην Αἴθουσαν τοῦ Θρόνου ὁ βασιλεύς, ὁ ὁποῖος Τὸν προσεφώνησεν ἐγκάρδια καὶ τιμητικώτατα, τὸν συνεχάρη ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ Του, ηὐχήθη ἐπιτυχίαν εἰς τὸ ἔργον Του, καὶ ἐνεχείρισεν εἰς Αὐτὸν τὸ ἀναγνωριστήριον Βεράτιον. Τὸ γεγονὸς ἐχαιρετίσθη μὲ βαθεῖαν χαρὰν ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ πληρώματος.

Ἡ ἐπίσημος τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεως ἐγένετο τὴν 1ην Μαρτίου ἐν τῷ Πανσέπτῳ Ναῷ τῆς Ἀναστάσεως. Προσῆλθον ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ βασιλέως Χουσεήν, ἀντιπρόσωποι τῆς Κυβερνήσεως, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λιβάνου κ. Ἠλίας Καρὰν ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, ὁ Πρεσβευτὴς καὶ ὁ Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος, τὸ Διπλωματικὸν Σῶμα, τὰ Μέλη τῆς Ἁγιοταφιτικῆς Ἀδελφότητος καὶ πλῆθος λαοῦ. Ἐπηκολούθησεν ἡ δεξίωσις εἰς τὴν Μεγάλην Αἴθουσαν τοῦ Πατριαρχείου, ὅπου ὁ νέος Πατριάρχης ἐδέχθη τὰς συγχαρητηρίους προσρήσεις τῶν ἐπισήμων,

τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῶν Μελῶν τῆς Ἁγιοταφιτικῆς Ἀδελφότητος καὶ τοῦ πληρώματος. Ἡ ὅλη τελετὴ μὲ τὸν σημαιοστολισμὸν καὶ τὴν πλουσίαν τὴν νύκτα φωταγώγησιν προσέλαβεν ἔκτακτον μεγαλοπρέπειαν.

*
* *

Ὁ νέος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Βενέδικτος ὁ Α΄ ἐγεννήθη τὸ 1890 ἐν Τσεσνεΐρ τῆς περιοχῆς Προύσης. Ἀπεφοίτησεν ἀπὸ τὸ Γυμνάσιον Ἱεροσολύμων, καὶ ἐσπούδασε Νομικὰ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν. Ἐχειροτονήθη Διάκονος ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Δαμιανοῦ, Πρεσβύτερος δὲ ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις Ἱερῷ Ναῷ τῶν Ἀναργύρων τῆς Ἐξαρχίας ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου, ἀναλαβὼν τὰ καθήκοντα τοῦ Ἐξάρχου τοῦ Παναγίου Τάφου ἐν Ἑλλάδι, ὅπου ἔμεινε μέχρι τοῦ 1940. Ἀνεκλήθη εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἀνέλαβε καθήκοντα Νομικοῦ Συμβούλου τοῦ Παναγίου Τάφου. Τὸ 1951 ἐξελέγη καὶ ἐχειροτονήθη Ἀρχιεπίσκοπος Τιβεριάδος, καὶ ἀνέλαβε τὴν προεδρείαν τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Πατριαρχείου. Προσέτι ἐχρησιμοποιήθη καὶ ὡς διαγγελεὺς μεταξὺ Πατριαρχείου καὶ τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ἐπέτυχεν εἰς τὴν λύσιν παρουσιασθέντων σοβαρῶν προβλημάτων.

Ὁ νέος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων διακρίνεται διὰ τὴν εὐφυΐαν καὶ δραστηριότητά Του, καὶ εἶναι ἀφωσιωμένος εἰς τὰ Ἱερὰ Προσκυνήματα. Μὲ τὸ ἀγωνιστικόν Του πνεῦμα, μὲ τὸν ζῆλόν Του, καὶ μὲ τὴν σύνεσίν Του, θὰ παράσχῃ ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης εἰς ἣν ἐκλήθη θέσεως ὑψίστας ὑπηρεσίας εἰς διατήρησιν ἀμειώτου τοῦ καθεστῶτος τοῦ τε Πατριαρχικοῦ καὶ τοῦ τῶν ἱερῶν Προσκυνημάτων.

Ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης, ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων
κ. ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΣ

Κατωτέρω καταχωρίζονται τὰ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ ἀνταλλαγέντα συγχαρητήρια καὶ εὐχαριστήρια τηλεγραφήματα.

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. Ἀθηναγόραν.

Φανάριον.

Ἀγαλλομένῃ ψυχῇ εὐαγγελίζομαι Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι, ὅτι Ἀρχιεπίσκοπος Τιβεριάδος Βενέδικτος ἐξελέγη σήμερον χάριτι θείᾳ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων.

Ἱεροσόλυμα, 29-1-1957.

† Σεβαστείας ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ.
Τοποτηρητής.

Ἀρχιεπίσκοπον Σεβαστείας κ. Ἀθηναγόραν

Ἱεροσόλυμα.

Θερμῶς εὐχαριστοῦντες ὑμετέρᾳ φίλῃ Σεβασμιότητι, ἀγαθῇ ἀγγελίᾳ ἐκλογῆς, εὐχόμεθα ὑπὲρ εὐσταθείας πρεσβυγενοῦς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων.

Φανάριον, 31-1-1957.

† Πατριάρχης ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

Μακαριώτατον Πατριάρχην κ. Βενέδικτον

Ἱεροσόλυμα.

Γηθοσύνως κομισάμενοι ἀγαθὴν ἀγγελίαν ἐκλογῆς Ὑμετέρας προσφιλοῦς περισπουδάστου Μακαριότητος εἰς Πατριάρχην Ἁγίας Πόλεως Ἱεροσολύμων, προσαγορεύομεν ἐγκαρδίως εὐχόμενοι Αὐτῇ ἐνίσχυσιν Ἀρχιποίμενος Χριστοῦ εἰς δεξιὰν οἰακοστροφίαν ἱεροῦ σκάφους Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας.

Φανάριον, 31-1-1957.

† Πατριάρχης ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. Ἀθηναγόραν.

Φανάριον.

Θερμῶς εὐχαριστοῦντες Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι ἐπὶ συγχαρητηρίοις εὐχαῖς, ἀδελφικὸν ἀπευθύνομεν ἀσπασμόν. Κύριος κρατύνοι ἡμᾶς εὐχαῖς Αὐτῆς.

Ἱεροσόλυμα, 5-2-1957.

† Πατριάρχης ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΣ.

Η ΕΙΡΗΝΙΚΗ
ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΑΘΗΝΑΓΟΡΑ,

Τῷ Παναγιωτάτῳ καὶ Σεβασμιωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ.

ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΣ

Ἐλέῳ Θεοῦ Πατριάρχης τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης,

ἀσπασμὸν ἅγιον ἐν Χριστῷ Σωτῆρι.

Τιμοθέου, τοῦ πρὸ ἡμῶν τὴν προστασίαν τοῦ Ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ τοῦ Ἀδελφοθέου Θρόνου πεπιστευμένου, πρὸ ἐνιαυτοῦ καὶ ἐπέκεινα πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος, χαλεπὸς καὶ βαρὺς χειμὼν κατέλαβε τὴν πρωτογενῆ καὶ Γεραρὰν τῶν Ἐκκλησιῶν Μητέρα.

Τούτων καὶ πρὸ τῶν ἡμετέρων Γραμμάτων γνωστῶν ὄντων τῇ Ὑμετέρᾳ περισπουδάστῳ Παναγιότητι, πάντῃ περιττὸν ἡγούμεθα μνείαν ποιήσασθαι, ἵνα μὴ τὴν εὐσεβῆ Αὐτῆς ψυχὴν λυπήσωμεν τῇ τῶν παρελθόντων ἀνιαρῶν ἀφηγήσει. Εἰ δὲ καὶ δεινὸς ὁ κλύδων ἐγένετο, ὁ τὴν Ἁγιωτάτην Ἐκκλησίαν κατασχών, τρανῶς καὶ ἀριδήλως ἐξέλαμψε καὶ αὖθις τὸ τοῦ Παναγάθου Θεοῦ εὐμήχανον καὶ σοφὸν καὶ κηδεμονικόν. Ὁ γὰρ τῆς Ἐκκλησίας Ἐπουράνιος Δομήτωρ, ὁ ἀπαύστως ὑπὲρ αὐτῆς προνοῶν καὶ ἐπὶ πέτραν αὐτὴν θεμελιώσας, καθ' ἧς πάντα τὰ φερόμενα ἄγρια κύματα εἰς ἀφρὸν διαλύεται, ἐκείνης ἀρραγοῦς καὶ ἀκλονήτου καὶ ἀσαλεύτου μενούσης, ἐπιβλέψας ἐξ ἁγίου Αὐτοῦ κατοικητηρίου, νεύματι περιγενόμενος τοῦ δεινοῦ ἐκείνου χειμῶνος, πᾶσαν τὴν ζάλην ἔλυσε καὶ ἀθρόον εὐδίας ἐπελθούσης καὶ τῶν πάντων ἐπὶ τὸ γαληνὸν μετατραπέντων, ψήφῳ κανονικῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Ἁγιωτάτου τούτου Θρόνου καὶ τοῦ περιουσίου λαοῦ κατὰ τὰ τεταγμένα ἐκλήθημεν Ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ ἀναλαβεῖν τὴν προστασίαν τῆς γεραρᾶς καὶ πρωτογενοῦς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας.

Ταῦτα συνετετέλεστο, συνῳδὰ τοῖς Θείοις καὶ Ἱεροῖς Κανόσι, τῇ 16) 29ῃ λήξαντος μηνὸς Ἰανουαρίου καὶ δέει πολλῷ συνεσχέθημεν ἐπὶ τῇ Θείᾳ ταύτῃ κλήσει, ἔνθεν μὲν πρὸς τὴν ἡμετέραν ἀσθένειαν, ἔνθεν δὲ πρὸς τὰς τοσαύτας καὶ τηλικαύτας περιστάσεις, αἷς ὁ Ἁγιώτατος, Ἀπο-

στολικὸς καὶ Πατριαρχικὸς οὗτος Θρόνος πεπολιόρκηται, ἀποβλέποντες, ἀλλ' ἐν αὐλαῖς Κυρίου ἐκ παίδων ἀνατραφέντες ἐπειθαρχήσαμεν τῷ Κυρίῳ, τῷ οὕτως εὐδοκήσαντι, θυσίαν ἑαυτοὺς προσάγοντες τῇ καλούσῃ ἡμᾶς Ἱερᾷ Μητρί.

Τῆς στρατευομένης οὖν Ἐκκλησίας θεμέλιον ἐχούσης τὴν ἀγάπην, ἣν ὁ Θεῖος αὐτῆς Ἱδρυτὴς τελευταίαν ὑποθήκην καὶ ἐντολὴν καταλέλοιπε τοῖς ἁγίοις Αὐτοῦ Μαθηταῖς καὶ Ἀποστόλοις, τῆς δὲ κοινωνίας τῆς πίστεως τοῦ ἀγλαοτάτου ἀπαυγάσματος καὶ τοῦ ἀρίστου γνωρίσματος τῆς ἀληθοῦς ἀγάπης οὔσης, σὺν προθυμίᾳ πολλῇ, τοῖς τῶν Πατέρων ὅροις ἑπόμενοι, τάξει δ' Ἀποστολικῇ καὶ τοῖς καλῶς καὶ θεαρέστως τεθεσπισμένοις στοιχοῦντες, ἥκομεν ἐκ τῶν ὀρέων Σιὼν τῆς Ἁγίας ἐπαναλαβεῖν τε τῇ Σεβασμιοποθήτῳ Ἡμῖν Αὐτῆς Παναγιότητι τὰ καὶ τηλεγραφικῶς ἐξαγγελθέντα Αὐτῇ εὐαγγέλια τῆς μεγάλης ἐφ' ἡμᾶς συγκαταβάσεως ταύτης τοῦ Πανοικτίρμονος Θεοῦ καὶ καθομολογήσασθαι ἐνώπιον συμπάσης τῆς Ἐκκλησίας τὴν καλὴν ὁμολογίαν τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως καὶ τὴν ἐμμονὴν ἐν τοῖς δόγμασιν, ὡς ταῦτα διακατέχει τε καὶ ὁμολογεῖ ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, ἣν ὁ Κύριος τῷ ἰδίῳ Αὐτοῦ αἵματι περιεποιήσατο, διαβεβαιώσασθαι δ' Αὐτήν, ὅτι πάσῃ χρώμεθα σπουδῇ φυλάττειν καὶ κρατύνειν τοὺς δεσμοὺς τῆς εἰρήνης, τῆς ἑνότητος καὶ τῆς ἀγάπης μετὰ πασῶν τῶν Ἁγιωτάτων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, συνεργαζόμενοι ἐν μιᾷ καρδίᾳ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν εὐστάθειαν αὐτῶν, προαγωγήν τε καὶ ἐπίλυσιν τῶν πάσης φύσεως καὶ κοινοῦ ἐνδιαφέροντος γενικῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων καὶ προβλημάτων, ἐπ' ἀγαθῷ σύμπαντος τοῦ Ὀρθοδόξου συστήματος.

Πόθῳ δ' ἀδελφικῷ καὶ αὖθις τὴν Ὑμετέραν Ἀγάπην περιπτυσσόμενοι, ὡς καὶ τοὺς τὴν περὶ Αὐτὴν Ἁγίαν Σύνοδον συγκροτοῦντας ἀγαπητοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφούς, καὶ τὰ ἔτη Αὐτῆς παρὰ Κυρίου ὡς πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ σωτήρια ἐξαιτούμενοι διατελοῦμεν.

Ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλήμ, ͵αϡνζ´ Φεβρουαρίου κζ´

Τῆς Ὑμετέρας Γερασμιωτάτης Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ ὅλως πρόθυμος.
† Ὁ Ἱεροσολύμων ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΣ.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΙΚΗΝ

Μακαριώτατε καὶ Ἁγιώτατε Πατριάρχα Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Βενέδικτε, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Συνοχῇ καρδίας ὄντως καὶ λύπῃ πολλῇ ἡμεῖς τε καὶ οἱ τὴν περὶ ἡμᾶς Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον συγκροτοῦντες Ἱερώτατοι Μητροπολῖται καὶ ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ παρηκολουθοῦμεν τὴν ἀπὸ τῆς ἀπὸ ἔτους καὶ πλέον ἐκδημίας πρὸς Κύριον τοῦ μακαριστοῦ Πατριάρχου κυροῦ Τιμοθέου ἀνωμάλως παρατεινομένην χηρείαν τοῦ παλαιφάτου Πατριαρχικοῦ Θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τὴν ἐντεῦθεν οὐ μικρὰν τῆς Ἱερᾶς καὶ πολυφήμου Ἁγιοταφιτικῆς Ἀδελφότητος καὶ τοῦ Ὀρθοδόξου αὐτόθι πληρώματος δοκιμασίαν καὶ ταλαιπωρίαν. Ἐφοβούμεθα γὰρ μήτοι, ἐπ' ἀόριστον τῆς χηρείας παρατεινομένης, πολλαπλασιασθῇ ὁ κλύδων καὶ μεγεθυνθῶσι τὰ κύματα, τὰ κατὰ τοῦ ἱεροῦ σκάφους τῆς πρωτογενοῦς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας ἐπιφερόμενα, ζημίαν καὶ βλάβην ἀπροσδόκητον τῇ καθόλου καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει ἀπεργαζόμενα.

Τούτου ἕνεκεν, ἀφάτῳ ἀγαλλιάσει ψυχῆς ἐκ τῶν τηλεγραφημάτων πρῶτον ἐδεχόμεθα τὸ χαρμόσυνον τῆς ἐκλογῆς Αὐτῆς εἰς τὸ Πατριαρχικὸν ἀξίωμα ἄγγελμα, εἶτα δὲ ἐκ τῶν παρ' Αὐτῆς, κατὰ τὸ κρατῆσαν ἐν ἡμῖν ἱερὸν ἔθος, ἀποσταλέντων ἡμῖν Εἰρηνικῶν Γραμμάτων, ἐπληροφορούμεθα περί τε τῆς ἐκλογῆς ἐκτενέστερον καὶ περὶ τῆς διδομένης ὑπ' Αὐτῆς ἱερᾶς ἐπαγγελίας τε καὶ διαβεβαιώσεως, ὅτι τηρήσει μὲν τὴν καλὴν ὁμολογίαν τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως καὶ ἐμμενεῖ ἐν τοῖς Δόγμασιν, ὡς ταῦτα διακατέχει καὶ ὁμολογεῖ ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, πάσῃ δὲ χρήσεται σπουδῇ εἰς τὸ φυλάττειν καὶ κρατύνειν τοὺς δεσμοὺς τῆς εἰρήνης, τῆς ἑνότητος καὶ τῆς ἀγάπης μετὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ πασῶν τῶν Ἁγιωτάτων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, προφρόνως συνεργαζομένη καὶ συντρέχουσα εἰς προαγωγὴν καὶ ἐπίλυσιν καὶ διευθέτησιν τῶν πάσης φύσεως καὶ κοινοῦ ἐνδιαφέροντος ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων καὶ προβλημάτων.

Τὴν ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τοίνυν καὶ τῇ ἀναλήψει ὑπὸ τῆς Ὑμετέρας σεβασμιοποθήτου Μακαριότητος τῆς Πρωθιεραρχικῆς ἐν τῇ προσφιλεῖ ἀδελφῇ τῶν Ἱεροσολύμων Ἐκκλησίᾳ διακονίας βαθεῖαν ἡμῶν χαρὰν ἄσμενοι γνωρίζοντες Αὐτῇ καὶ διὰ τῆσδε τῆς ἀπαντητικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς, σπεύδομεν, γνώμῃ συνοδικῇ, ἀποδοῦναι Αὐτῇ μετ' εὐφροσύνης τὸν τῆς κοινωνίας καὶ τῆς ἀγάπης ἀδελφικὸν ἀσπασμόν, ὁλοψύχως Αὐτῇ ἐπὶ τοῖς περὶ Αὐτήν, Θείᾳ γε βουλῇ καὶ εὐδοκίᾳ, γενομένοις συγχαίροντες, καὶ πᾶσαν παρὰ Κυρίου εὐλογίαν, ἐνίσχυσιν καὶ κραταίωσιν, πρὸς ἐπιτυχῆ καὶ πλήρη ἐν στενῇ μετὰ τῶν σεβασμίων καὶ ἀγαπητῶν ἡμῖν Μελῶν τῆς Ἱερᾶς Ἁγιοταφιτικῆς Ἀδελφότητος συνεργασίᾳ, τῶν αἰωνοβίων ἐπὶ τῶν Ἱερῶν Προσκυνημάτων προνομίων καὶ δικαιωμάτων τοῦ Θρόνου κατασφάλισιν καὶ διαφύλαξιν εὐχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ὁλοψύχως.

Παρακαλοῦντες δὲ τὴν Ἀγάπην Αὐτῆς, ὅπως κατά τε τὰς ἐπὶ θύραις Ἁγίας καὶ Μεγάλας Ἡμέρας τῶν Παθῶν καὶ τῆς ἐνδόξου ἐκ νεκρῶν Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ καὶ κατὰ τὰς ἐφεξῆς ἐπὶ τοῦ φρικτοῦ Γολγοθᾶ εὐχὰς καὶ ἱκεσίας Αὐτῆς καὶ τὴν προσφορὰν τῆς ἀναιμάκτου θυσίας μιμνήσκηται πάντοτε καὶ ἡμῶν καὶ τοῦ πεπιστευμένου ἡμῖν λογικοῦ ποιμνίου, περιπτυσσόμεθα Αὐτὴν καὶ αὖθις ἐν φιλήματι ἁγίῳ καὶ διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης ἀδελφικῆς καὶ ἐξῃδιασμένης τιμῆς.
ͅϡϡνζ΄ Ἀπριλίου γ΄.

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος,
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός.
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧ. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

Ἡ ἀποφάσει τῆς Ἐκκλησίας ἀποσταλεῖσα εἰς Ἑλλάδα Πατριαρχικὴ ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Σάρδεων κ. Μαξίμου καὶ Ἰκονίου κ. Ἰακώβου Ἀντιπροσωπεία πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως ἐπιλύσῃ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐκκρεμοῦντα τινὰ ζητήματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς ἀνεγράφη καὶ ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει τῆς Ὀρθοδοξίας, ἀναχωρήσασα ἐντεῦθεν ἀεροπορικῶς τῇ 26ῃ τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου παρελθόντος ἔτους ἀφίκετο αὐθημερὸν εἰς Ἀθήνας.

Ἐν τῷ ἀεδρομίῳ τοῦ Ἑλληνικοῦ τὴν Πατριαρχικὴν Ἀντιπροσωπείαν ἐχαιρέτησεν ἀπὸ μέρους τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Δωροθέου ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Μαραθῶνος κ. Δαμασκηνός.

Ἡ Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσωπεία κατέλυσεν ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ «Μεγάλη Βρεττανία» ,τὴν δὲ ἑπομένην 27ην Νοεμβρίου ἐπεσκέφθη ἐν τῷ Μεγάρῳ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν, πρὸς ὃν ἐν προσφωνήσει διεβίβασε τὸν ἀδελφικὸν χαιρετισμὸν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Μητρὸς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ἀνέλυσε τὸν σκοπὸν τῆς ἀνατεθείσης αὐτῇ ἐντολῆς.

Ἡ Α. Μακαριότης ἐν χαρᾷ πολλῇ καὶ ἀγάπῃ ἐδεξιώθη τὴν Πατριαρχικὴν Ἀντιπροσωπείαν καὶ ἐν ἀντιφωνήσει ἐξεδήλωσε τὴν πρὸς τὸν πάνσεπτον Οἰκουμενικὸν Θρόνον καὶ τὸν Παναγιώτατον Προκαθήμενον αὐτοῦ βαθεῖαν Αὐτῆς τιμήν, διαβεβαιώσασα ἅμα ὅτι ἐν πάσῃ προθυμίᾳ θέλει παράσχῃ τὴν ἀφ᾽ ἑαυτῆς συναντίληψιν ἐν τῇ ἐπιλύσει καὶ διευθετήσει τῶν ἀπασχολούντων τὰς δύο ἀδελφὰς Ἐκκλησίας ζητημάτων.

Τῇ Πέμπτῃ 29ῃ Νοεμβρίου, ἡ Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσωπεία περὶ τὴν 11ην ὥραν ἐπεσκέφθη τὸν ἐν Ἀθήναις Ἐξοχώτατον Πρεσβευτὴν τῆς Χώρας ἡμῶν κ. Σεττὰρ Ἰξέλ, πρὸς ὃν διεβίβασε τὰς εὐχὰς καὶ τοὺς χαιρετισμοὺς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ ἐνημέρωσεν αὐτὸν περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς εἰς Ἑλλάδα ἀποστολῆς αὐτῆς.

Ἡ Α. Ἐξοχότης μετὰ πολλῆς φιλοφροσύνης ὑπεδέξατο τὴν Πατριαρχικὴν Ἀντιπροσωπείαν καὶ ἐξέφρασε τὴν ἰδιαιτέραν αὐτῆς χαρὰν ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει καὶ ταῖς Πατριαρχικαῖς εὐχαῖς καὶ παρεκάλεσεν ὅπως ὑπο-

6ληθῶσι τῇ Α. Θ. Παναγιότητι αἱ εὐχαριστίαι καὶ τὰ σέβη αὐτῆς.

Τὴν μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ἡ Α. Μακαριότης παρέθηκε πρὸς τιμὴν τῆς Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας ἐπίσημον γεῦμα ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Πεντέλης, εἰς ὃ παρεκάθησεν ἐπίσης ὁ παρεπιδημῶν ἐν Ἀθήναις Σεβ. Μητροπολίτης Μελίτης κ. Ἰάκωβος, ὁ Ἡγούμενος τῆς ὡς ἄνω Ἱ. Μονῆς καὶ ὁ παρὰ τῇ Ἱ. Συνόδῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Βασιλικὸς Ἐπίτροπος κ. Ἰωάννης Καρμίρης, Καθηγητὴς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ στοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Οἱ Πατριαρχικοὶ Ἀπεσταλμένοι κατὰ τὴν ἐν Ἀθήναις παραμονὴν αὐτῶν ἔσχον τρεῖς μακρὰς συσκέψεις μετὰ τῆς Α. Μακαριότητος, παρόντων καὶ τῶν Σεβ. Μητροπολίτου Μελίτης κ. Ἰακώβου, καθ' ἃς, ἐν πνεύματι ἀμοιβαίας κατανοήσεως καὶ ἐν ἀτμοσφαίρᾳ ἀδελφικῆς ἀγάπης ἐξητάσθησαν τὰ διάφορα ζητήματα τῆς ἀποστολῆς, διαπιστωθείσης ἐν τέλει πλήρους ἐν ἅπασι τοῖς σημείοις ταυτότητος ἀντιλήψεων καὶ συμφωνίας.

Τῇ 5ῃ Δεκεμβρίου, ἡ Α. Μακαριότης παρέθηκεν ἐν τῷ Μεγάρῳ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τεῖον πρὸς τιμὴν τῆς Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας, εἰς ὃ παρέστησαν τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μελίτης, οἱ Βοηθοὶ Ἐπίσκοποι τῆς Α. Μακαριότητος καὶ ὁ Καθηγητὴς κ. Ἰ. Καρμίρης.

Τῇ 3ῃ Ἰανουαρίου οἱ Πατριαρχικοὶ Ἀπεσταλμένοι μετέβησαν σιδηροδρομικῶς εἰς Θεσσαλονίκην, ἔνθα παραμείναντες μέχρι τῆς 19ης τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐπελήφθησαν, τῇ συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Παγκρατίου, Ἡγουμένου, τῆς Συμβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν Νομικῶν τῆς Ἱ. Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας πάντων τῶν εἰς τὴν Ἱερὰν ταύτην Μονὴν ἀφορώντων ζητημάτων.

Οἱ Πατριαρχικοὶ Ἀντιπρόσωποι κατὰ τὴν ἐν Θεσσαλονίκῃ παραμονὴν αὐτῶν ἐπεσκέφθησαν καὶ ἐπεκοινώνησαν μετὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονος, ὅστις καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς ἐν τῷ Μεγάρῳ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως γεῦμα.

Ὡσαύτως ἐπεσκέφθησαν τὸν ἐν Θεσσαλονίκῃ Τοῦρκον Γεν. Πρόξενον, γενόμενοι μετὰ πολλῆς τῆς χαρᾶς ὑπ' αὐτοῦ δεκτοί. Μεταβάντες δὲ ἐν συνοδείᾳ τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτου κ. Παγκρατίου, Ἡγουμένου τῶν Ἱ. Πατριαρχικῶν καὶ Σταυροπηγιακῶν Μονῶν Βλατάδων καὶ Ἁγίας Ἀναστασίας, εἰς Πολύγυρον, ἐπεσκέφθησαν τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Κασσανδρείας κ. Καλλίνικον, ὅστις μετὰ πολλῆς τῆς ἐγκαρδιότητος καὶ ἀγάπης ὑπεδέξατο αὐτοὺς ἐν τῇ Ἱ. Μητροπόλει αὐτοῦ. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ οἱ Πατριαρχικοὶ Ἀντιπρόσωποι μεταβάντες μετὰ τῆς Α. Σεβασμι-

ότητος εἰς τὸν τάφον τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Κασσανδρείας Εἰρηναίου, ἀνέγνωσαν τρισάγιον.

Τῇ 19ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς οἱ Πατριαρχικοὶ 'Απεσταλμένοι ἐπανέκαμψαν εἰς 'Αθήνας, ἔνθα ἐπικοινωνήσαντες καὶ αὖθις μετὰ τοῦ Μακ. 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν κ. Δωροθέου καὶ τῶν λοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν παραγόντων, ἐπέστρεψαν τῇ 30ῇ 'Ιανουαρίου ἐ. ἔ. ἀεροπορικῶς ἐνταῦθα, γενόμενοι δεκτοὶ ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ ἀπὸ μέρους τῆς Α .Θ. Παναγιότητος, ὑπὸ τοῦ Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου.

'Η Πατριαρχικὴ 'Αντιπροσωπεία διηρμήνευσε πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα καὶ τὴν 'Αγίαν καὶ 'Ι. Σύνοδον τὰ αἰσθήματα σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης τοῦ Μακ. 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν, τῆς Σεβασμίας 'Ιεραρχίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῆς 'Αγιωτάτης 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος, τοὐθ' ὅπερ προστίθησιν οἱονεὶ ἓν εἰσέτι χρυσοῦν κρῖκον εἰς τὴν συνδέουσαν τὰς δύο ἀδελφὰς 'Εκκλησίας μακρὰν ἅλυσιν.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.

Ἀπὸ 4ης ἕως 8ης παρελθόντος μηνὸς Φεβρουαρίου συνῆλθεν εἰς τὰ κεντρικὰ ἐν Γενεύῃ Γραφεῖα εἰς τὸ χειμερινὸν αὐτῆς Συνέδριον ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Π. Σ. Ε. εἰς ὃ ἀπὸ Ὀρθοδόξου πλευρᾶς μετέσχον οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος ὡς μέλος καὶ Μελίτης κ. Ἰάκωβος, μόνιμος Ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν Γενεύῃ.

Τὸ ἐφετεινὸν Συνέδριον ὑπῆρξε κατὰ πάντα ἐνδιαφέρον καὶ χρήσιμον, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν συνεκλήθη εἰς μίαν ἐποχὴν συνεχῶν κρίσεων, παγκοσμίων τε καὶ τοπικῶν, ἐπηρεαζουσῶν τὴν δρᾶσιν καὶ ἀποστολὴν τῶν διαφόρων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, πρὸς ἃς ἐπιβάλλεται νὰ ἐκδηλωθῇ ἡ ἀλληλεγγύη καὶ ἀδελφωσύνη, ἀφ' ἑτέρου δὲ κατέστησεν ἅπαξ ἔτι σαφῆ τὸν λόγον ὑπάρξεως τοῦ Π. Σ. Ε. ὡς ὀργάνου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἁπανταχοῦ τῆς Οἰκουμένης Ἐκκλησιῶν.

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς Δρ Βίσσερ Τοὺφτ συνοψίζων τὰ λαβόντα χώραν ἐν τῇ ζωῇ τοῦ Π. Σ. καί τινων Ἐκκλησιῶν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος θέρους ἀνεφέρθη εἰς τὴν ἐν Οὐγγαρίᾳ καὶ Μέσῃ Ἀνατολῇ κατάστασιν εἰς τὰς σχέσεις μετὰ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας καὶ τὰς διαφόρους ἀποστολὰς καὶ ἐπαφὰς ἀντιπροσώπων τοῦ Π. Σ.

Ἀκολούθως ἡ Ἐπιτροπὴ ἤκουσε καὶ ἔλαβεν ἀποφάσεις ἐπὶ τῶν ὑποβληθεισῶν ἐκθέσεων τῶν Διευθύνσεων καὶ Τμημάτων τοῦ Συμβουλίου.

Ἰδιαιτέραν αἴσθησιν προὐξένησεν ἡ ἔκθεσις τῆς Διευθύνσεως Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας καὶ Ὑπηρεσίας Προσφύγων, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀνελύθησαν τὰ προγράμματα βοηθείας καὶ ἡ πρὸς αὐτὰ ἀνταπόκρισις τῶν ἁπανταχοῦ Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐπειγούσης μορφῆς προβλημάτων. Κατὰ τὴν συζήτησιν παρετηρήθη ὅτι τὸ ἔργον τῆς Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας ἔχει τὴν βαθυτέραν ἔννοιαν τῆς μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἀλληλεγγύης καὶ τῆς κοινῆς αὐτῶν ἀποστολῆς, τοῦθ' ὅπερ ὑπενθυμίζει τὴν «ἀγάπην» τῶν πρώτων Χριστιανῶν.

Ἀπὸ Ὀρθοδόξου πλευρᾶς λίαν ἐνδιαφέρων εἶναι ὁ γενόμενος εἰσηγήσει τῆς Ἐφορίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Ἰνστιτούτου Μποσὲ διορισμὸς ἐν

αὐτῷ, τοῦ Ὀρθοδόξου Θεολόγου Καθηγητοῦ κ. Νικολάου Νησιώτου διὰ τὰ ἔτη 1958—60. Ὁ κ. Νησιώτης περατώσας τὰς ἐν Εὐρώπῃ Θεολογικὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἔδωκε κατὰ τὸ παρελθὸν Ἀκαδημαϊκὸν ἔτος σειρὰν μαθημάτων ἐν τῷ Ἰνστιτούτῳ.

Ἡ Διεύθυνσις τῶν σπουδῶν ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτῆς ἀνέλυσε τὸ πρόγραμμα μελετῶν καὶ ἰδιαιτέρως ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ταχείας κοινωνικῆς ἐξελίξεως, τὸ ὁποῖον μελετᾶται δι' ἀποστολῆς εἰδικῶν εἰς τὰς χώρας τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς.

Ἡ Ἐπιτροπή, λαβοῦσα γνῶσιν τοῦ πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τελευταίου Γράμματος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κρουτίτσης κ. Νικολάου, προτείναντος τὴν ἀναβολὴν ἐπί τι διάστημα τῆς συναντήσεως Ἀντιπροσωπειῶν τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας καὶ τοῦ Π. Σ. Ε., ἐνέκρινε τὴν πρότασιν καὶ ἀνέθηκε τῇ Γενικῇ Γραμματείᾳ ὅπως εὑρίσκεται εἰς σχετικὴν ἐπὶ τοῦ θέματος ἐπαφήν.

Ὡσαύτως συνεζητήθη καὶ τὸ θέμα τῆς συγκλήσεως τῆς 3ης Γεν. Συνελεύσεως, ἀποφασισθέντος ὅπως ἐξετασθῇ ἐὰν καὶ κατὰ πόσον εἶναι δυνατὸν νὰ συνέλθῃ αὕτη ἐν Κεϋλάνῃ, συμφώνως πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν ἤδη πρόσκλησιν τῶν ἐκεῖ Ἐκκλησιῶν.

Ὡς πρὸς δὲ τὰς προσεχεῖς Συνεδρίας ἀνεκοινώθη ὅτι τὰ πάντα ἔχουσιν ἑτοιμασθῇ διὰ τὴν Σύγκλησιν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τὸ προσεχὲς θέρος εἰς Νιοῦ Χέηβεν καὶ ὅτι τὸ μεταπροσεχὲς κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1958 Συνέδριον τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς θὰ συνέλθῃ ἐν Ρόδῳ.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΜΕΛΙΤΗΣ κ. ΙΑΚΩΒΟΥ

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μελίτης κ. Ἰάκωβος, Μόνιμος Ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου παρὰ τῷ Π. Σ. τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τῇ συμπληρώσει διετίας περίπου ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ αὐτοῦ ἐν τῇ ὡς ἄνω θέσει ὑπέβαλεν ἐμπεριστατωμένην ἔκθεσιν ἐν ᾗ ἐξαίρων τὴν εἰς τὸ Συμβούλιον συμμετοχὴν Αὐτοῦ εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν κίνησιν ἤδη ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως αὐτῆς δι' Ἀντιπροσωπειῶν εἰς τὰ Συνέδρια Ἐδιμβούργου, Ὀξφόρδης, Λάμπεθ Πάλας, Λωζάννης, Γενεύης, Οὐψάλης, Ὄσλο Ἑλσίγκης, Ἄμστερδαμ καὶ Λούντ, τοῦθ' ὅπερ συνετέλεσεν ὥστε νὰ μὴ θεωρῆται τοῦτο ὡς ἁπλοῦν μέλος ἀλλ' ὡς αὐτὴ αὕτη ἡ μόνη Ἐκκλησία, ἡ πιστεύσασα πάντοτε εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ἑνότητος ὡς τοῦτο ἐπιμαρτυρεῖ καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ Σχίσματος καὶ ἐντεῦθεν ἱστορία.

Τὸ κῦρος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὡς ἡγέτιδος Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀνεγνωρίσθη καὶ ἐξήρθη πολλάκις ὑπὸ ἐξεχόντων θεολόγων τὰ δὲ σημεῖα τῆς ἄχρι τοῦδε Ὀρθοδόξου συμβολῆς ἐν τῇ Οἰκουμενικῇ Κι-

νήσει κατέστησαν ἁπτὰ καὶ δύνανται νὰ συνοψισθῶσιν ὡς ἀκολούθως :

1. Ἡ νέα μορφὴ τῶν θεολογικῶν συζητήσεων. Θέματα ἄγνωστα πρὸ ὀλίγων ἐτῶν καὶ ἴσως καὶ πέραν τῆς φαντασίας τῶν ἐλευθεριωτέρων Διαμαρτυρομένων θεολόγων, ὡς τὸ τῆς Ἱ. Παραδόσεως, τῆς Ὀρθοδόξου Λατρείας, τοῦ Μυστικισμοῦ καὶ τῆς Θεολογίας τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, σήμερον ἀποτελοῦν ἀντικείμενον σοβαρᾶς μελέτης μεταξὺ τῶν θεολογικῶν κύκλων τοῦ Π. Σ. Ἐκκλησιῶν.

2. Ἡ ἀπόφασις τοῦ Π. Σ. Ε. ὅπως πληροφορήσῃ τὰς Ἐκκλησίας — Μέλη του περὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τῆς Ἱστορίας, Θεολογίας, Διδασκαλίας καὶ Παραδόσεώς της. Πρὸς τοῦτο ἐκτυποῦται ἐντὸς τοῦ 1957 «Συμπόσιον Ὀρθοδόξου Θεολογίας», εἰς τὸ ὁποῖον συνεισέφερον ἄρθρα καὶ μελέτας οἱ ἐξέχοντες μεταξὺ τῶν συγχρόνων Ὀρθοδόξων Θεολόγων.

3. Ἡ ἐπιθυμία, ἡ ἐπισήμως ἐκφρασθεῖσα ὑπὸ τοῦ Καθηγητικοῦ Προσωπικοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Ἰνστιτούτου Μποσσέ, ἐν Σελινὺ τῆς Ἑλβετίας, ὅπως προσληφθῇ ὡς Καθηγητής, διὰ μίαν διετίαν τοὐλάχιστον, Ὀρθόδοξος Θεολόγος.

4. Ἡ ὀργάνωσις ὑπὸ τὴν αἰγῖδα τοῦ Π. Σ. Ε. θεολογικῶν συναντήσεων μεταξὺ Ὀρθοδόξων, Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ Διαμαρτυρομένων Θεολόγων, πανταχοῦ σχεδὸν τῆς Εὐρώπης, αἱ ὁποῖαι συναντήσεις ὑποβοηθοῦν μᾶλλον τὸν πρὸς τὴν Ὀρθοδοξίαν προσανατολισμὸν τῶν συζητήσεων.

5. Ἡ κινητοποίησις τοῦ ἐνδιαφέροντος, ἀλλὰ καὶ τῆς Χριστιανικῆς συνειδήσεως, ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν - Μελῶν τοῦ Π. Σ. ὑπὲρ τῶν ἐμπεριστάτων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὁπουδήποτε αὗται καὶ ἂν εὑρίσκωνται.

6. Αἱ ἐπισκέψεις ἀλληλεγγύης Διεθνῶν Ἀντιπροσωπειῶν τοῦ Π. Σ. Ε. τόσον πρὸς τὴν Μητέρα τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὅσον καὶ πρὸς τὰς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων, Ρωσσίας, Αἰθιοπίας, Ρουμανίας καὶ Βουλγαρίας.

7. Ἡ ὑλικὴ καὶ ἠθικὴ βοήθεια πρὸς τοὺς Ὀρθοδόξους τῆς Διασπορᾶς, τὰς Ἐκκλησίας των καὶ τὰ ἐκπαιδευτικά των Ἱδρύματα, ὡς τὸ Σεμινάριον τοῦ Ἁγίου Σεργίου ἐν Παρισίοις καὶ τοῦ Ἁγίου Βλαδιμήρου ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, ὡς καὶ ἡ μέριμνα διὰ τὴν μετανάστευσιν καὶ ἐγκατάστασιν εἰς τὰς νέας των Πατρίδας χιλιάδων Ὀρθοδόξων προσφύγων.

8. Ὁ σχηματισμὸς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπὶ τῆς παρακολουθήσεως τῆς θεολογικῆς καὶ κοινωνικῆς κινήσεως, ὡς καὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως, τῶν ἐπὶ μέρους Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὡς καὶ τῶν Μονοφυσιτικῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς.

9. Ἡ πρόσκλησις ὅπως ὁ Μόνιμος Ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ

Πατριαρχείου παρακάθηται καὶ ἐκφράζῃ τὴν γνώμην του εἰς ὅλας τὰς συνεδριάσεις τῶν διαφόρων Τμημάτων τοῦ Π. Συμβουλίου, ἀκόμη τὰς πλέον καθαρῶς διοικητικάς, ἢ κλειστὰς (ἄκρως ἐμπιστευτικάς), συμμετέχῃ δὲ εἰς ὅλας τὰς διασκέψεις καὶ συνεδριάσεις περὶ τοῦ πῶς θὰ προαχθῇ τὸ ἔργον τοῦ Π. Σ. Ἐκκλησιῶν.

Ὁ θεσμὸς τοῦ Μονίμου Ἀντιπροσώπου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐξειλίχθη οὕτως εἰς ὀργανικὴν θέσιν ἐν αὐτῷ τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ, μὲ εὐθύνας, πρωτοβουλίαν καὶ ἐργασίαν, ἐξυπηρετικὴν πάντων τῶν Ὀρθοδόξων Πατριαρχείων καὶ Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἀκόμη καὶ τῶν Μετα - Χαλκηδονικῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Η ΕΙΣ ΤΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Τῇ Πέμπτῃ, 7ῃ Μαρτίου, ἀφίκετο ἐνταῦθα ἀεροπορικῶς, προερχομένη ἐκ Γενεύης, μέσῳ Ἀθηνῶν, ἀντιπροσωπεία τοῦ Π. Σ. τῶν Ἐκκλησιῶν ἀπαρτιζομένη ἐκ τῶν κ.κ. Δρος Βίσσερ Τούφτ, Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου τούτου, Σὲρ Κέννεθ Κράμπ, Προέδρου τῆς ἐπὶ τῶν διεθνῶν ὑποθέσεων Ἐπιτροπῆς τοῦ Συμβουλίου καὶ Φρειδερίκου Νόλδ, Διευθυντοῦ τῆς αὐτῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως ἐπισκεφθῶσι τὴν Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ τὸν Προκαθήμενον Αὐτῆς καὶ ἐκδηλώσωσι τό τε ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἀλληλεγγύην τοῦ Π. Συμβουλίου πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Ἐν τῷ Ἀεροδρομίῳ ὑπεδέχθησαν αὐτοὺς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος καὶ ὁ Πανοσιολ. Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱ. Συνόδου κ. Συμεών.

Τὴν ἐπομένην προσελθόντες εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐγένοντο δεκτοὶ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μετὰ πολλῆς ἐγκαρδιότητος καὶ ἀγάπης.

Κατὰ τὴν ἐνταῦθα παραμονὴν αὐτῶν ἐπεσκέφθησαν καὶ ἐπεκοινώνησαν μετὰ τῶν Ἐξοχ. Ὑπουργοῦ τῶν Δημοσίων Ἔργων καὶ Ἀναπληρωτοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Ἐτὲμ Μενδερὲς καὶ Νομάρχου τῆς Πόλεως Δρος Φ. Κερὶμ Γκιοκάϋ.

Τῇ 10ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός, Κυριακῇ τῆς Ὀρθοδοξίας παρέστησαν ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ κατὰ τὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν Λειτουργίαν, τὴν δὲ μεσημβρίαν παρεκάθησαν εἰς ἐπίσημον ἐν τοῖς Πατριαρχείοις παρατεθὲν γεῦμα.

Οἱ μὲν κ.κ. Δρ Βίσσερ Τοὺφτ καὶ Σὲρ Κέννεθ Κρὰμπ ἀνεχώρησαν τῇ 10ῃ Μαρτίου, ὁ δὲ κ. Φρειδερῖκος Νὸλδ ἀνεχώρησε τὴν ἐπομένην, ἅπαντες προπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου.

ΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΟΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ὁ πρὸ ἔτους περίπου χειροτονηθεὶς εἰς Ρωμαιοκαθολικὸν ἱερέα υἱὸς τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀμερικῆς Ἄβερυ Ρ. Ντάλλες δημοσιεύει ἐμπεριστατωμένον ἄρθρον εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Θεολογικὴν Ἐπιθεώρησιν «The Downside Review» (τεῦχος Ἰανουαρίου 1957). Τὸ μηνιαῖον Δελτίον πληροφοριῶν (Φεβρουαρίου 1957) τῆς παρὰ τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ Ἐκκλησιῶν Ἀντιπροσωπείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, χωρὶς νὰ κάμῃ βιβλιοκρισίαν, παραλαμβάνει κατὰ λέξιν, ἐν μεταφράσει, τὰ κατωτέρω καταχωριζόμενα ἀποσπάσματα, τὰ ὁποῖα δίδουν τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν ἄποψιν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν συμμετοχὴν καὶ παρουσίαν τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐν τῇ Οἰκουμενικῇ Κινήσει.

1. «Οἱ Ὀρθόδοξοι, ὅπως οἱ Ρωμαιοκαθολικοί, πιστεύοντες, ὅτι ἡ Ἐκκλησία των εἶναι ἡ μόνη ἀληθινὴ Ἐκκλησία, εὑρέθησαν, ὅτε τὸ πρῶτον ἤρχισαν νὰ συζητοῦν τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν, ἀντιμέτωποι μὲ τὸ διπλοῦν ἐρώτημα : «πρῶτον πρέπει νὰ συμμετάσχωμεν εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν κίνησιν», καὶ δεύτερον, «ἐὰν ναί, μέχρι ποίου σημείου ;» Ἡ ἀπάντησις εἰς τὰ ἐρώτημα αὐτὰ κατὰ τὴν ἄποψίν μας, δύναται νὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν Ἐγκύκλιον τῆς Συνόδου τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου τοῦ 1920, καὶ ἔτη ἀργότερον εἰς τὴν Πατριαρχικὴν Ἐγκύκλιον τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1952. Ἀμφότεραι αἱ Ἐγκύκλιοι ὁμιλοῦν μὲ ἔμφασιν ἐπὶ «οἰκουμενικῆς συνεργασίας» εἰς τὸ πρακτικὸν πεδίον, ἀποκλείουν δέ, ἐπίσης μὲ ἔμφασιν, «τὰς θεωρητικὰς συζητήσεις».

2. «Παρ' ὅλον τοῦτο ἡμεῖς οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ διερωτώμεθα α) ἐὰν ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία συμμετέχουσα εἰς τὴν «Οἰκουμενικὴν Κίνησιν», παραμένει συνεπὴς εἰς τὴν διδασκαλίαν της ὅσον ἀφορᾷ τὴν φύσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ β) ἐὰν ἡ συμμετοχή της αὕτη εἶναι ἀπὸ Ρωμαιοκαθολικῆς ἀπόψεως ἐπιθυμητή.

«Διεξήλθομεν, γράφει, τὴν ἱστορίαν τοῦ «Ὀρθοδόξου Οἰκουμενισμοῦ» ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακεὶμ τοῦ Γ', ὁ ὁποῖος καὶ δύναται πράγματι νὰ θεωρηθῇ ὁ πατὴρ τοῦ «Ὀρθοδόξου Οἰκουμενισμοῦ», κατόπιν τῆς ἐγκυκλίου του τοῦ 1902, μέχρι τοῦ συγχρόνου «Ὀρθοδόξου Οἰκουμενισμοῦ», ὅπως διατυποῦται εἰς τὴν ἀπὸ 6ης Φεβρουαρίου 1952 Ἐγκύκλιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου τοῦ Α', καὶ δύναμαι ἀδιστάκτως νὰ εἴπω, ὅτι ἡ συνεπὴς πρὸς αὐτὸν συμμετοχὴ τῶν Ὀρθοδόξων ἐν τῇ Οἰκουμενικῇ Κινήσει ἔχει ἀποδώσει τοιαῦτα εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα, ὥστε νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ τὴν κατακρίνωμεν. Δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἔνδειξις ὅτι ἡ Ὀρθόδοξος Θεολογία ὑπενομεύθη ἢ ἐπηρεάσθη ἀπὸ Προτεσταντικὰς ἀντιλήψεις ἢ ὅτι Ὀρθόδοξοι καὶ Προτεστάνται δημιουργοῦν ἡνωμένον μέτωπον κατὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.»

3. «Παρετηρήσαμεν ἐπὶ πλέον, συνεχίζει, ὅτι οἱ Ὀρθόδοξοι Θεολόγοι μετὰ τὴν γνωριμίαν των μὲ τὴν Δυτικὴν σκέψιν, ἀρχίζουν καὶ ἐκτιμοῦν περισσότερον τοὺς θησαυροὺς τῆς Παραδόσεώς των, καὶ ὅτι διατυπώνουν τὴν Ὀρθόδοξον Θεολογίαν μὲ μεγαλυτέραν σαφήνειαν καὶ θετικότητα σήμερον ἢ πρότερον.

Ἴσως εἶναι ἀληθές, ὅτι ἡ παρουσία Ὀρθοδόξων Θεολόγων εἰς τὰς «Οἰκουμενικὰς συναντήσεις» δὲν ἤρχισεν ἀκόμη νὰ ἐπηρεάζῃ μεγάλως τὴν διατύπωσιν τῶν ἀποφάσεων, αἱ ὁποῖαι λαμβάνονται εἰς τὰ συνέδρια τῆς Οἰκουμενικῆς κινήσεως, ἀποδεικνύει ὅμως εἰς τοὺς Προτεστάντας, ὅτι αἱ ἀντιλήψεις δὲν εἶναι ἀνώτεραι ἐλέγχου ἢ ἀμφισβητήσεως. Ἐκτὸς τούτου ἡ παρουσία τῶν Ὀρθοδόξων Θεολόγων συνέτεινεν εἰς τὸ νὰ σεισθῇ ἀπὸ τὴν βάσιν του ὁ «Λιμπεραλισμὸς ἢ ἐλευθεριασμὸς» καὶ ὁ «Λατιτουδιναριανισμὸς ἢ θεολογικὸς διαφορισμός», ποὺ παρετηροῦντο ἢ καὶ παρατηροῦνται ἀκόμη εἰς τὸν Προτεσταντικὸν οἰκουμενικὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι.»

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

«Κατόπιν τούτων δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ συμβολὴ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῇ Οἰκουμ. Κινήσει τυγχάνει ἀρκούντως ἀξιόλογος. Θὰ ἠδύνατο δὲ νὰ εἴπῃ τις, ὅτι ἡ Θεία Πρόνοια ὥρισεν εἰς αὐτὴν αὐτὸν τὸν σημαντικὸν «οἰκουμενικὸν» ρόλον.

Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία, μολονότι (καὶ εἰς τοῦτο ἀκολουθεῖ τὴν ἰδικήν της λογικήν), εὑρίσκεται ἐκτὸς τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, βλέπει τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, καλῶς πράττουσα, συμμετέχει εἰς αὐτήν. Ἡ μέχρι τοῦδε ἐπιρροή της ἐπὶ τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως ὑπῆρξεν ἐξ ὁλοκλήρου εὐεργετική».

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

ΚΑΘ' ΕΚΑΣΤΟΝ ΕΤΟΣ, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἑβδομάδος 18—25 Ἰανουαρίου, αὐξάνων ἀριθμὸς Χριστιανῶν ἀνηκόντων εἰς Ἐκκλησίας καὶ ὁμολογίας χωρισμένων εἰσέτι προσεύχονται διὰ τὴν ἑνότητα. Ἑνώνονται εἰς τὴν προσευχήν, μὲ τὴν εὐκαιρίαν εἰδικῶν οἰκουμενικῶν ἀκολουθιῶν, ἐνοριακῶν τελετῶν, καὶ ὡρῶν ἀνατάσεως εἰς τὰ κολλέγια καὶ εἰς τὰ πανεπιστήμια. Ὅσοι διὰ διαφόρους λόγους, δὲν δύνανται νὰ συνέλθωσι κατὰ Ἰανουάριον, θὰ τηρήσουν τὴν ἑβδομάδα προσευχῆς κατὰ τὴν Πεντηκοστήν, ἢ εἰς ἄλλην εὐνοϊκωτέραν περίοδον. Καὶ ἄλλοι ἀκολουθοῦν τὴν προσευχὴν ταύτην διὰ τὴν ἑνότητα, καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ χρόνου, εἰς τὴν καθημερινὴν λατρείαν. Προσκαλοῦνται οἱ Χριστιανοὶ νὰ μετάσχωσιν εἰς τὴν πρακτικὴν καὶ τόσον οὐσιώδη λειτουργικὴν ταύτην πρᾶξιν.

Ποία εἶναι ἡ ἑνότης αὕτη τὴν ὁποίαν ζητοῦν ; Πρόκειται περὶ ἑνότητος τὴν ὁποίαν ἠθέλησεν ὁ Θεός. Πῶς ὅμως γνωρίζεται ἡ θέλησις τοῦ Θεοῦ ; Νὰ παρακαλῶμεν νὰ πραγματοποιηθῇ μεταξὺ Χριστιανῶν ἡ τελεία ἑνότης, ἡ ὁποία ὑφίσταται μεταξὺ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ. Μᾶς ὁδηγεῖ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ὁ ἴδιος προσηυχήθη διὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἑνότητος ταύτης.

Αἱ προτεινόμεναι προσευχαὶ καὶ ἐπικλήσεις προορίζονται τόσον διὰ τὴν δημοσίαν λατρείαν, ὅσον καὶ διὰ τὴν προσωπικήν. Καὶ δύνανται νὰ ἀναπαραχθοῦν ἢ νὰ μεταφρασθοῦν ὑπὸ οἱανδήποτε μορφήν.

***

ΜΕΡΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ :
ΗΝΩΜΕΝΟΙ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ.

Ὁ δώσας τὴν ἑαυτοῦ ζωὴν ὑπὲρ ἡμῶν, ἐδίδαξεν εἰς ἡμᾶς νὰ προσευχώμεθα. Ὁ Κύριος τῆς ἑνότητος καὶ τῆς εἰρήνης, δὲν ἠθέλησεν ὅπως ἕκαστος περιορίζηται εἰς προσευχὴν μόνον διὰ τὸν ἑαυτόν Του. Μᾶς ἔδωκε καὶ κοινὴν προσευχήν, δημοσίαν. Ὅταν προσευχώμεθα, δὲν πρόκειται περὶ ἑνὸς μόνον, ἀλλὰ δι' ὁλόκληρον τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ, διότι οἱ πάντες εἴμεθα ἕν. Ὁ Θεὸς μᾶς ἐδίδαξε τὴν εἰρήνην, τὴν συνεννόησιν καὶ τὴν ἑ-

νότητα. Μᾶς ἔφερεν ὅλους εἰς ἓν Πρόσωπον, τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ, καὶ ἐπιθυμεῖ, ὅπως ἕκαστος ἡμῶν προσεύχηται δι᾿ ὅλους. Προσέξατε τὴν προσευχήν : «Πάτερ ἡμῶν.»

Ὁ Ἰησοῦς λέγει :

Εἶμαι ἡ ὁδός, ἀκολουθήσατέ με.
Εἶμαι ἡ ἀλήθεια, ἔλθετε πρός με.
Εἶμαι ἡ ζωή, μείνετε ἐν ἐμοί.
Εἶμαι ἡ ὁδός, ἡ ὁποία δὲν ἀπατᾷ.
Εἶμαι ἡ ἀλήθεια, ἡ ἄνευ σπίλου.
Εἶμαι ἡ ζωή, ἡ ὁποία ἐνίκησε τὸν θάνατον.

Διὰ τοῦτο :

Νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν ὁδὸν ταύτην.
Νὰ προσκολληθῶμεν εἰς τὴν ἀλήθειαν ταύτην.
Νὰ ζήσωμεν ἀπὸ τὴν ζωὴν ταύτην.

«Κἀγώ, ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν.» (Ἰω. ιβ΄, 32).

***

ΑΣ ΔΟΞΑΣΩΜΕΝ ΤΟΝ ΘΕΟΝ : ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΝ ΤΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ.

Ἡ προσευχὴ μᾶς πλησιάζει πρὸς τὸν Σωτῆρα, καὶ μᾶς φέρει πλησίον ἀλλήλων.

Ἡ προσευχὴ ὑπερπηδᾷ τὰ ἐμπόδια φυλῆς, γλώσσης, παραδόσεως, ἀμαθείας, ἐλλείψεως ἀμοιβαίας κατανοήσεως.

Ὁ Χριστὸς μεσιτεύει ὑπὲρ ἡμῶν. Μᾶς φέρει ὅλους ἐν τῇ καρδίᾳ Του ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Μᾶς ἐμπνέει τὰς προσευχάς, εἰς ἃς θέλει νὰ ἀπαντήσῃ. Μᾶς κάμνει ἱκανοὺς νὰ ἐμμείνωμεν ἐν τῇ προσευχῇ, παρ᾿ ὅλους τοὺς πειρασμούς μας, ῥαθυμίας ἢ καὶ ἀπελπισίας.

Ζητοῦμεν συγγνώμην, προσευχόμεθα πρὸς τοῦτο. Τὰ ἁμαρτήματά μας εἶναι πηγὴ τῶν προσωπικῶν μας ἐρίδων, καὶ τῶν διαιρέσεών μας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἐξομολογούμεθα μὲ λύπην τὴν ἔλλειψιν ἀγάπης μας διὰ τὸν Θεὸν καὶ διὰ τὸν πλησίον μας. Τὸν ἐγωϊσμόν μας καὶ τὴν δυσκολίαν μας νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὰ προσωπικά μας λάθη. Ἡ ἔλλειψις πίστεώς μας εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία δημιουργεῖ ἑνότητα. Ὦ Θεέ, κτίσον ἐν ἐμοὶ καρδίαν καθαράν, καὶ ἀνανέωσε ἐντός μας πνεῦμα εἰρήνης. Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς.

ΑΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΘΩΜΕΝ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΗΓΕΤΑΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΕΝ ΟΛΩ ΤΩ ΚΟΣΜΩ :

Ἵνα ὁ Θεὸς δώσῃ εἰς αὐτοὺς πνεῦμα συνέσεως, κατευνθύσεις Του, καὶ δύναμιν ἡ ὁποία νὰ τοὺς βοηθήσῃ νὰ ὁδηγήσωσιν ἡμᾶς πάντας εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἑνότητος.

Νὰ στηριχθοῦν καὶ νὰ ἐνθαρρυνθοῦν οἱ παλαίοντες μὲ ὀδύνας καὶ μόχθους·διὰ τῶν προσευχῶν καὶ τῆς συμπαθείας τῶν ἁπανταχοῦ τῆς γῆς διεσπαρμένων ἀδελφῶν.

Ἄς προσευχηθῶμεν διὰ πάντας τοὺς Χριστιανούς :

Ἵνα ὁσημέραι αὐξηθῇ ἡ πεποίθησις ἡμῶν ὅτι ὁ Θεὸς θέλει τὴν ἑνότητα.

Ἵνα αὐξηθῇ ἐντὸς ἡμῶν ἡ ἐπιθυμία, νὰ ἐκπληρώσωμεν ἡμεῖς αὐτοί, κατὰ τὸ δυνατόν, τὴν ἐν τῷ πεδίῳ τῆς χριστιανικῆς ἑνότητος θέλησιν τοῦ Θεοῦ.

Ἵνα εἴμεθα ἕτοιμοι νὰ ὑπακούσωμεν εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς νέους δρόμους ὁδηγοῦντας εἰς τὴν χριστιανικὴν ἑνότητα, χωρὶς μάλιστα νὰ γνωρίζωμεν ποῦ θὰ ὁδηγήσουν, διότι, ὡς πρὸς τὸν Θεόν, ἡ ὑπακοὴ περνᾷ πρὸ τῆς κατανοήσεως.

Ἵνα εἰς ἑκάστην τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν ζητῶμεν ταπεινῶς τὸν καθαγιασμὸν τοῦτον, ἄνευ τοῦ ὁποίου κανεὶς δὲν θὰ ἴδῃ τὸν Κύριον.

Ἵνα πλησιάζοντες πρὸς τὸν Χριστόν, ἐρχώμεθα πλησιέστερον ἀλλήλων, ὡς μέλη τῆς αὐτῆς οἰκογενείας.

Ἵνα ἀκολουθῶμεν τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὁ Ὁποῖος εἶναι ἡ ὁδός, προσκολλώμεθα εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὁ Ὁποῖος εἶναι ἡ ἀλήθεια, καὶ ἵνα ζῶμεν τὴν ζωὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ νῦν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

*
* *

«Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστι ; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστιν ; ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν. Οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν.»

(Α΄ Πρὸς Κορινθ. 10: 16—17).

Ὅπως ὁ ἄρτος οὗτος, καμωμένος ἀπὸ στάχεις, διεσπαρμένους ἄλλοτε εἰς τοὺς λόφους καὶ τοὺς λειμῶνας, οὕτω καὶ ἡ Ἐκκλησία σου νὰ συναχθῇ εἰς τὴν ἑνότητα τοῦ Βασιλείου σου. Δόξα σοι, Κύριε, δόξα σοι, ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνας.

Συνάθροισε τὴν Ἐκκλησίαν σου, Κύριε, ἐξ ὅλων τῶν σημείων τοῦ ὁ-

ρίζοντος εἰς τὸ Βασίλειον τῆς ἀγάπης σου, Κύριε, εὐσπλαγχνίσου τὴν Ἐκκλησίαν σου, σῶσον αὐτήν, κατάστησον αὐτὴν τελείαν ἐν τῇ ἀγάπῃ σου, ἐπισυνάγαγε αὐτὴν ἐν μέσῳ ὅλων τῶν ἐθνῶν, εἰς τὴν ἑνότητα τὴν ὁποίαν Σὺ ἡτοίμασες. Ὅτι σὴ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων !

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἵδρυσες
ἐπάνω εἰς τὴν γῆν, καθὼς καὶ εἰς τὸν οὐρανόν,
μίαν μόνην Ἐκκλησίαν,
ἐν τῇ ἀληθείᾳ καὶ τῇ ἀγάπῃ διὰ τοῦ Ἁγίου σου Πνεύματος.
Μίαν οἰκογένειαν, μίαν κοινότητα,
τῆς ὁποίας Ναὸς εἶναι ὁ θεῖος Ἀμνός·
ἓν μόνον σῶμα ἀόρατον ἐδῶ κάτω καὶ ἐκεῖ ἐπάνω·
τὸ σῶμα τοῦ πολυαγαπημένου σου Υἱοῦ.
Ὦ Ἰησοῦ, ὁ ὁποῖος εἶσαι «Ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν»,
Εἶσαι τὸ θεμέλιον καὶ ὁ ἀκρογωνιαῖος λίθος τῆς Ἐκκλησί-(ας σου.
Εἶσαι ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ Ζωὴ καὶ τὸ Σῶμα τοῦτο.
Ὦ Σύ, τὸν ὁποῖον εἴδαμεν καὶ ἐψαύσαμεν,
Σύ, τὸν ὁποῖον γνωρίζομεν διὰ μέσου τῆς πίστεως,
ἀκτινοβολῶν ἐφ' ἡμᾶς διὰ τοῦ Ἁγίου σου Πνεύματος,
Πάτερ οὐράνιε, Σοῦ ἀνήκουν ὅλαι αἱ ψυχαί,
ἐπισυνάγαγε αὐτὰς εἰς τὴν ἑνότητά σου,
ὁδήγησέ μας εἰς τὴν μοναδικὴν Ἀλήθειαν,
Ἕνωσέ μας πρὸς ἀλλήλους μὲ τὴν ἰδικήν Σου μόνον ἀγά-(πην,
Κατάστησον ἡμᾶς τελείους μὲ τὸ ἰδικόν Σου μόνον καὶ μο-(ναδικὸν Πνεῦμα.
Δώρησέ μας τὴν εἰρήνην Σου,
Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Σου τὴν μίαν, τὴν ἐν μέσῳ ἡμῶν ἱδρυ-(μένην διὰ τῆς Χάριτός Σου.
Ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ εἴη μετὰ πάντων ἡμῶν.

Ἀμήν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1956 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος.

Ἐπανάληψις Συνοδικῶν ἐργασιῶν.

Τῇ 8ῃ τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου, ἐπὶ τῇ μετὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Ἁγίου Δωδεκαημέρου ἐνάρξει τῶν τακτικῶν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐργασιῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἀντηλλάγησαν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν Σεβ. Ἁγίων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων αἱ εἰθισμέναι εὐχετήριοι προσφωνήσεις καὶ ἀντιφωνήσεις.

Ἑόρτιοι χαιρετισμοί.

Ληφθέντα ἀνεγνώσθησαν Συνοδικῶς συγχαρητήρια ἐπὶ ταῖς διαγενομέναις Ἑορταῖς τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Νέου Ἔτους τηλεγραφήματα καὶ γράμματα τῶν Μακ. Πατριαρχῶν, τῶν Προέδρων τῶν Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ, τοῦ Γεν. Γραμματέως τῆς Προεδρείας τῆς Δημοκρατίας, τῶν Ἐξοχωτάτων Προέδρου τῆς Μεγάλης Ἐθνοσυνελεύσεως κ. Ρεφὶκ Κοραλτάν, Πρωθυπουργοῦ κ. Ἀδνὰν Μενδερές, Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν Δρος Ναμὶκ Γκεντίκ, τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας κ. Κεμὰλ Ἀΐγκιούν, τοῦ Νομάρχου καὶ Δημάρχου τῆς Πόλεως Δρος Φαχρεττὶν Κερὶμ Γκιοκάϋ, τῆς Σεβασμίας Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου καὶ ἄλλων ἐγκρίτων προσώπων.

Πρὸς πάντας τοὺς ὡς ἄνω ἐγένοντο αἱ προσήκουσαι εὐχαριστήριοι ἀπαντήσεις.

Ἑόρτιοι χαιρετισμοὶ ἀντηλλάγησαν, ἐπίσης διὰ γραμμάτων, μεταξὺ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν Ἀρχηγῶν τῶν φίλων Ἐκκλησιῶν Ἀγγλικανικῆς, Ἐπισκοπελιανῆς ἐν Ἀμερικῇ καὶ τῆς ἐν Ἑλβετίᾳ Παλαιοκαθολικῆς.

Ἡ πρώτη τοῦ ἔτους ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Μετὰ τῆς εἰθισμένης ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καὶ κατανυκτικότητος ἑωρτάσθη ἐφέτος ἡ Πρώτη τοῦ Ἔτους ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν ἐτελέσθη Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Χοροστασία, καθ' ἣν τῇ Α. Θ. Παναγιότητι συνεχοροστάτησαν οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶς, Δέρκων κ. Ἰάκωβος, Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεος, Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος, Αἴνου κ. Γερμανός, Προικοννήσου κ. Φιλόθεος, Περγάμου κ. Ἀδαμάντιος, Χαλδίας κ. Κύριλλος, Νεοκαισαρείας κ. Χρυσόστομος, Λαοδικείας κ. Μάξιμος, καὶ Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος.

Τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἑσπερινοῦ ἐτέλεσεν ὁ Πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Αἰμιλιανός, διηκόνησαν δὲ οἱ Πανοσ. Δευτερεύων κ. Γαβριὴλ καὶ Τριτεύων κ. Ἀγάπιος.

Μετὰ τὸν Ἑσπερινὸν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδέχθη, ἐν τῷ ἐπισήμῳ Πατριαρχικῷ Γραφείῳ, τοὺς Ἁγίους Ἀρχιερεῖς, εἶτα δὲ τοὺς Κληρικοὺς καὶ Λαϊκοὺς ὑπαλλήλους τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλον, ὑποβαλόντας τὰ σέβη αὐτῶν.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ηὐχαρίστησε διὰ τὰ ὑποβληθέντα σεβάσματα, ἐπεδαψίλευσεν ἅπασι τὴν Σεπτὴν Πατριαρχικὴν εὐλογίαν καὶ ηὐχήθη ἑνὶ ἑκάστῳ τὴν ἄνωθεν ἐνίσχυσιν ἐν τῇ ἐπιτελέσει τῶν καθηκόντων αὐτοῦ.

[illegible] πῇ [illegible]λούθησεν ἡ Πατριαρχικὴ Τρά[illegible] ἣν παρεκάθησαν ὁ Σεβ. Μη[illegible]πολίτης Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος, [illegible] Ἀργυρουπόλεως [illegible]ίνικος, οἱ ἐσωκατάκοιλοι Κληρικοί, ὁ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἰ[illegible] Πατριαρχικὸς ἐνταῦθα Ἐπί[illegible] Πατριαρχείου Ἱεροσολύ[illegible]. Μέγας Ἐκκλησιάρ[illegible].

[illegible] ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Περι[illegible]ίου καὶ τῆς μνήμης τοῦ [illegible]είου, ἐτελέσθη, ἐν τῷ [illegible]ριαρχικῷ Ναῷ, Πατρι[illegible] [illegible]υνοδικὴ Χοροστασία, καθ' [illegible] Α. Θ. Παναγιότητος συ[illegible]σαν οἱ Σεβ. Μητροπολῖ[illegible] Γερμανός, Λαοδικείας [illegible] καὶ Φιλαδελφείας κ. Ἰά[illegible] [illegible] Θείαν Λειτουργίαν ἐτέλε[illegible]οσ. Μέγας Πρωτοσύγκελλος [illegible]ῦ Πανοσ. Δευτερεύοντος. Πα[illegible]σαν συμπροσευχόμενοι οἱ Ἐν[illegible]λ. Ὀφφικιάλοι τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας Ἄρχων Μ. Χαρτοφύλαξ κ. Ἀχιλλεὺς Μόσχος, Ἄρχων Μέγας Ρεφερενδάριος κ. Γεώργιος Χόλλεμπαχ, ὁ κ. Ἀλέξανδρος Χατζόπουλος, Βουλευτὴς τῆς Πόλεως ἡμῶν, οἱ Νομικοὶ τῶν Πατριαρχείων Σύμβουλοι, πολλοὶ ἐκ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων τῆς ἐνταῦθα Ὁμογενείας καὶ πλῆθος εὐσεβῶν Χριστιανῶν.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας ἐν τῷ Ἐπισήμῳ Πατριαρχικῷ Γραφείῳ ἐγένετο δεξίωσις, καθ' ἣν τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, ἀπὸ μέρους τῶν Ἁγίων Σεβ. Συνοδικῶν Ἀρχιερέων, προσεφώνησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Αἴνου κ. Γερμανός. Τὴν ὅλην δὲ σεμνὴν τελετὴν ἐπεσφράγισεν ἡ ἀντιφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Τὰ Θεοφάνεια ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Ἡ Ἑορτὴ τῶν Θεοφανείων ἑωρτάσθη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις μετὰ πάσης ἐπισημότητος.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Μ. Ὡρῶν τῶν Θεοφανείων τὴν Παρασκευὴν 4ην Ἰανουαρίου, κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν τῆς παραμονῆς τῶν Θεοφανείων 5ης ἰδίου, καθ' ἣν μετὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Μικροῦ Ἁγιασμοῦ, γενομένην ὑπὸ τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Φιλαρέτου, ἡγίασε τὸ ἐκκλησίασμα, καὶ κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν τοῦ Σαββάτου, παραμονῆς τῶν Θεοφανείων.

Τὴν κυριώνυμον ἡμέραν ἐγένετο ἡ καθιερωμένη Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Χοροστασία. Μετὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος συνεχοροστάτησαν οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Αἴνου κ. Γερμανός, Προικοννήσου κ. Φιλόθεος, Λαοδικείας κ. Μάξιμος καὶ Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος.

Τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐτέλεσαν ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Φιλάρετος μετὰ τοῦ Πανοσιολ. Δευτερεύοντος κ. Γαβριήλ.

Εἰς τὸ τέλος τῆς Δοξολογίας ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐτέλεσε τὸν Μ. Ἁγιασμόν, μεθ' ὃν ἡγίασε τοὺς Ἁγίους Ἀρχιερεῖς, τοὺς Κληρικούς, τοὺς Χοροὺς καὶ μετὰ τὸ τέλος τῆς Θ. Λει-

τουργίας τὸν λαόν.

Παρέστησαν οἱ Ἐντιμ. Πρόξενοι τῆς Ἑλλάδος κ.κ. Εὐστάθιος Λαγάκος καὶ Ἀλέξ. Χάρτ. Σοῦτσος, μέλη τῶν Ἐφοριῶν τῶν Κοινοτήτων, τῶν Ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἄλλων εὐαγῶν καθιδρυμάτων καὶ πυκνὸν ἐκκλησίασμα.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησε καὶ κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν τῆς 7ης Ἰανουαρίου Ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἰς τὸ Ἀρμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἐπὶ τῇ Ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν Θεοφανείων τῆς ἀδελφῆς Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Ἐντιμολ. Ἄρχοντος Μ. Ῥήτορος κ. Βλ. Μιρμίρογλου καὶ τῶν Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου καὶ Μ. Ἀρχιδιακόνου, τὴν 7ην Ἰανουαρίου, ἐπεσκέφθη ἐν τῷ Ἀρμενικῷ Πατριαρχείῳ τὴν Α. Θ. Μακαριότητα τὸν Ἀρμένιον Πατριάρχην κ. Καρακὶν Χατζαδουριάν.

Ἐν τῇ ἐξωθύρᾳ τοῦ Πατριαρχείου τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὑπεδέχθησαν ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Καρακὶν Καζαντζιάν, Διευθυντὴς τῆς ἐν Σκουτάρει Ἀρμενικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Ἀρὰμ Παπαζιάν, Κληρικοί τινες καὶ λαϊκοί, καθ' ὃν χρόνον οἱ κώδωνες τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ ἐκρούοντο χαρμονικῶς.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνελθοῦσα ἐν τῇ ἐπισήμῳ αἰθούσῃ ἀντήλλαξε μετὰ τῆς Α. Θ. Μακαριότητος τὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφικὸν ἑόρτιον ἀσπασμόν.

Κατὰ τὴν γενομένην συνομιλίαν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀντήλλαξε μετὰ τῆς Α. Θ. Μακαριότητος σκέψεις ἀφορώσας τὰς δύο Ἐκκλησίας καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῶν.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης καὶ κατὰ τὴν ἀναχώρησιν Αὐτῆς, προεπέμφθη μετὰ τῶν προσηκουσῶν τιμῶν.

Ἡ Ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν.

Τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου, ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ ἑορτῇ τῶν Γραμμάτων καὶ τῆς Παιδείας, ἐτελέσθη ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἡ καθιερωμένη Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Χοροστασία, καθ' ἣν τῇ Α. Θ. Παναγιότητι συνεχοροστάτησαν οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶς, Δέρκων κ. Ἰάκωβος, Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεος, Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος, Αἴνου κ. Γερμανός, Λαοδικείας κ. Μάξιμος καὶ Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος.

Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας, δημοσιευόμενον ἐν τῷ παρόντι τεύχει, ἐξεφώνησεν ἀπ' ἄμβωνος ὁ Πανοσιολ. Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου κ. Συμεών.

Τελουμένου, κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην τοῦ ἐτησίου μνημοσύνου ὑπὲρ τῶν ἀειμνήστων εὐεργετῶν, καθηγητῶν καὶ μαθητῶν τῆς Πατριαρχικῆς Μεγάλης Σχολῆς, ἐψάλη, προεξαρχούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, μετὰ τὸ πέρας τῆς Θ. Λειτουργίας, Τρισάγιον, ὑπὲρ αὐτῶν ἐπὶ προτεθειμένου δίσκου κολλύβων.

Παρέστη πυκνὸν ἐκκλησίασμα, ἐν ᾧ διεκρίνοντο Καθηγηταὶ τῆς Ἱ. ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς, μέλη τῶν Ἐφοριῶν Μεγάλης Σχολῆς, τῶν Παρθεναγωγείων Ἰωακειμείου, Ζαππείου καὶ Κεντρικοῦ καὶ τῶν Σχολῶν Σταυροδρομίου, οἱ Διευθυνταὶ μετὰ τῶν Καθηγητῶν καὶ Μαθητῶν τῶν ἐνταῦθα ἀνωτέρων Ἐκπαιδευτηρίων ἀρρένων τε καὶ θηλέων καὶ πλεῖστοι ἔκ τε τοῦ κόσμου τῶν γραμμάτων καὶ τοῦ ἐμπορίου.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, παρὰ τῷ Ἐξοχ. Νομάρχῃ.

Τὸ Σάββατον, 16ην Φεβρουαρίου καὶ ὥραν 11ην, ἡ Α. Θ. Παναγιότης,

ὁ Πατριάρχης, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Ἐντιμολογιωτάτου Ἄρχοντος Μ. Ρήτορος τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας κ. Βλαδιμήρου Μιρμίρογλου, τοῦ Πανοσ. Μ. Ἀρχιδιακόνου κ. Γεωργίου καὶ τοῦ Ἀρχικλητῆρος, ἐπεσκέφθη τὸν Ἐξοχώτατον Νομάρχην καὶ ἀναπληρωτὴν Δήμαρχον Σταμποὺλ Δρα κ. Φαχρεττὶν Κερὶμ Γκιοκάϋ, ἐν τῇ Νομαρχίᾳ.

[illegible] διαρκέσασα ἐπὶ 40 λεπτά, διεξήχθη ἐν ἀτμοσφαίρᾳ μεγάλης ἐγκαρδιότητος καὶ μετὰ θερμῶν ἐκδηλώσεων ἀπὸ μέρους τοῦ κ. [illegible] τῶν διαθέσεων τῆς τε [illegible] τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. [illegible] Μεντερές, ὅλης τῆς Κυβερνήσεως καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ὑπὲρ τοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ὁμογενείας ἐν γένει ἐν τῇ Χώρᾳ ἡμῶν.

Ὁ Πατριάρχης ηὐχαρίστησε τὸν κ. Νομάρχην διὰ τὴν φιλόφρονα χειρονομίαν νὰ ἀποχαιρετήσῃ Αὐτὸν ὅταν [illegible] διὰ τὴν Ρώμην καὶ διὰ τὴν ἐκεῖθεν σταλεῖσαν εὐγενῆ ἐνθύμησιν καὶ τὰς προσρήσεις καὶ περαιτέρω διὰ τὰς πρὸς τὸν Νομαρχιακὸν Σύμβουλον κ. Χρῆστον Ἰωαννίδην δηλώσεις αἵτινες διερμηνεύουσαι τὸ φρόνημα καὶ τὰς διαθέσεις τῆς Κυβερνήσεως, ἐγένοντο δεκταὶ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ὁμογενείας μετὰ πολλῆς ἀνακουφίσεως καὶ εὐγνωμοσύνης. Ἐφ' ᾧ καὶ παρεκάλεσε τὸν κ. Νομάρχην, ὅπως, προφρόνως, διαβιβάσῃ πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν τὰς θερμὰς Αὐτοῦ εὐχαριστίας ἐπὶ τοῖς ὡς ἄνω καὶ τὰ συγχαρητήρια διὰ τὴν θαυμαστὴν ἀνακαίνισιν τῆς Πόλεως καὶ ὡμίλησεν αὐτῷ ἰδιαζόντως περὶ τῶν Ἐκκλησιῶν, αἵτινες περιλαμβάνονται ἐντὸς τῶν περιφερειῶν τῶν ἀνακαινιστικῶν ἔργων.

Ἀκολούθως ὁ Πατριάρχης ἀνέπτυξε τῷ κ. Νομάρχῃ εἰς ποῖον στάδιον εὑρίσκονται αἱ ἐργασίαι ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἀνακαίνισιν τῶν Ἱ. Ναῶν καὶ παρεκάλεσεν, ὅπως διαβιβάσῃ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Ἐβκαφίου τὰς εὐχαριστίας Του διὰ τὴν εὐρεῖαν ἀντίληψιν, ὥστε τὸ ἔργον νὰ συντελεσθῇ πλῆρες καὶ ὁλοκληρωτικόν.

Ὁ κ. Νομάρχης, εὐχαριστηθεὶς μεγάλως ἐκ τούτου, ἐπανέλαβε τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως τὸ ἔργον συντελεσθῇ συντόμως καὶ κατὰ τὸν λαμπρότερον τρόπον, ὥστε νὰ μὴ ἀπομείνῃ κανὲν ἴχνος ἐκ τοῦ παρελθόντος. Μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος ἐρωτήσας, ἐχάρη μαθών, ὅτι ἡ τελετὴ τῆς Β΄ Ἀναστάσεως ἐν τῷ Πατριαρχείῳ θὰ τελεσθῇ ἐφέτος κατὰ τὴν ἀρχαίαν τάξιν καὶ θὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν προμήθειαν τῶν ἀπαιτουμένων Πασχαλινῶν ᾠῶν.

Ἐν τέλει ὁ κ. Νομάρχης διὰ θερμῶν λόγων ἐπανέλαβε τὸν σεβασμὸν πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ τὴν ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἑαυτοῦ πρὸς τὴν Ὁμογένειαν, μὲ τὴν παράκλησιν ὅπως αὕτη βιοῖ ἐν ἡσυχίᾳ, ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῶν νόμων καὶ τὴν προστασίαν τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀνενοχλήτως νὰ ἐπιδίδεται εἰς τὰ ἔργα αὐτῆς, χρήσιμα εἰς τὴν Χώραν.

Ὁ Πατριάρχης δὲν παρέλειψε νὰ συγχαρῇ τὸν κ. Νομάρχην καὶ αὖθις διὰ τὸ ἀνεγειρόμενον μεγαλοπρεπὲς Δημαρχιακὸν Μέγαρον καὶ ηὐχήθη διὰ τὴν αἰσίαν καὶ ταχεῖαν ἀποπεράτωσιν αὐτοῦ. Ἐλήφθησαν ἐν συνεχείᾳ φωτογραφίαι καὶ κατὰ τὴν ἀναχώρησιν ὁ κ. Νομάρχης προέπεμψε τὸν Πατριάρχην μέχρι τῆς ἐξωθύρας, ἀποδιδομένων τῶν κεκανονισμένων τιμῶν ὡς καὶ κατὰ τὴν μετάβασιν.

Ἀνακαίνισις Ἱ. Ναῶν.

Ἡ ἐπὶ τοῦ ἀνακαινισμοῦ τῶν Ἱ. Ναῶν Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ συνεχίζει ἐντατικῶς τὸ ἔργον αὐτῆς βοηθουμένη εἰς τοῦτο ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἀρχιτεκτόνων.

Α) Ἤδη συνεπληρώθησαν αἱ διαπιστώσεις τῶν ζημιῶν 34 Ἱ. Ναῶν, τῶν ὁποίων καὶ καλοῦνται αἱ Ἔντιμοι Ἐπιτροπαί, ἵνα :

1) προσκομίσωσι τὰ πληρεξούσιά των καὶ 2) ὑποβάλωσι τὰς σχετικὰς ἀποδείξεις τῶν γενομένων ἐπισκευῶν.

Β) Ἀπεφασίσθη, ὅπως αἱ ἐπισκευαὶ τῶν Ἱ. Ναῶν ἀνατεθῶσιν εἰς ἐργολάβους, οἱ ὁποῖοι καὶ θὰ καταθέτωσι τὴν προβλεπομένην σχετικὴν ἐγγύησιν.

Γ) Ἡ ἐκπόνησις τῶν σχεδίων τῶν πυρικαύστων Ἱ. Ναῶν ἀνετέθη εἰς ἰδιαιτέρους Ἀρχιτέκτονας, οἱ ὁποῖοι καὶ θὰ ἑτοιμάσωσιν ἐγκαίρως ταῦτα.

Δ) Συνεζητήθησαν διάφορα ζητήματα ἀφορῶντα τὰς ζημίας τῶν Κοινοτήτων.

Ἡ ἐν Χάλκῃ Ἱερὰ Θεολ. Σχολή.

Ἑορτὴ Ἱεροῦ Φωτίου — Χειροτονία Ἱεροσπουδαστοῦ.

Τῇ 6ῃ τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου, ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Φωτίου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Ὁμολογητοῦ καὶ ἀνιδρυτοῦ τῆς Ἱ. Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος Χάλκης, ἔνθα καὶ ἡ Ἱ. Θεολογικὴ Σχολή, ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἰκονίου κ. Ἰακώβου, Ἐφοροταμίου τῆς Σχολῆς, πανηγυρικὴ Θεία Λειτουργία, καθ' ἣν ἐγένετο ἡ εἰσηγήσει τῆς Σχολαρχίας καὶ τῆς Ἐφορίας τῆς Σχολῆς συνοδικῶς ἐγκριθεῖσα εἰς Διάκονον χειροτονία τοῦ ἐκ τῶν μαθητῶν τῆς Γ´ τάξεως Θεολογίας Ἐμμανουὴλ Ἀλευροφᾶ, ἐκ Καλύμνου.

Ἀρχειοφυλάκιον καὶ Βιβλιοθήκη τῶν Πατριαρχείων.

Ἡ ἐπὶ τῶν Βιβλιοθηκῶν Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ μελετήσασα τὴν παραπεμφθεῖσαν αὐτῇ ἔκθεσιν τοῦ τε Πανοσ. Ἀρχειοφύλακος κ. Αἰμιλιανοῦ Τσακοπούλου καὶ τοῦ Βιβλιοφύλακος τῶν Πατριαρχείων Πρεσβυτ. κ. Παναγιώτου Θεοδωρίδου, περὶ τῆς καθόλου λειτουργίας, ὀργανώσεως καὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ τε Ἀρχειοφυλακίου καὶ τῆς Βιβλιοθήκης τῶν Πατριαρχείων, ἐξαίρει δι' ἐπὶ τούτῳ ἐκθέσεως τὸ ἐν τῷ Ἀρχειοφυλακίῳ καὶ τῇ Βιβλιοθήκῃ συντελούμενον λυσιτελὲς ἔργον, ὅπερ ὁσημέραι προάγεται, τροποποιηθέντος ἐπὶ τὰ βελτίω τοῦ συστήματος κατατάξεως τῶν ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ βιβλίων, ὧν ὁ ἀριθμὸς συνεχῶς αὐξάνει, καὶ ἐπαινεῖ θερμῶς τὴν τύποις ἔκδοσιν, ὑπὸ τοῦ Πανοσ. Ἀρχειοφύλακος Ἐπιστημονικῶν Περιγραφικῶν Καταλόγων τῶν Χειρογράφων, ἥτις καὶ συνεχίζεται.

Πρὸς τούτοις ἡ Ἐπιτροπὴ ὑπέβαλεν εἰσήγησιν καὶ ὡς πρὸς τὸν περαιτέρω πλουτισμὸν τῶν Βιβλιοθηκῶν τοῦ τε Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, τῆς ἐπισκευάσεως καὶ τοῦ ἐξωραϊσμοῦ τμημάτων τινῶν τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης, καὶ ἄλλα τινά, σκοποῦντα εἰς τὴν συστηματικωτέραν ὀργάνωσιν καὶ τὴν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον προαγωγὴν τοῦ κοινωφελοῦς καὶ ἐκπολιτιστικοῦ σκοποῦ αὐτῶν.

Ἡ ὡς ἄνω ἔκθεσις ἀναγνωσθεῖσα Συνοδικῶς, ἐγένετο δεκτὴ μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῇ εἰσηγήσεων καὶ παρεπέμφθη τῇ οἰκείᾳ Ἐπιτροπῇ πρὸς ἐκτέλεσιν.

Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων.

Τυχὼν τῆς γενομισμένης Συνοδικῆς ἀδείας ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καὶ Ἔξαρχος Δυτικῆς καὶ Κεντρώας Εὐρώπης κ. Ἀθηναγόρας, ἀφίκετο σιδηροδρομικῶς εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν, τὴν Παρασκευὴν 25ην Ἰανουαρίου.

Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος προϋπαντήθη ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ τοῦ Σιρκετζῆ, ὑπὸ τοῦ Πανοσ. Μ. Ἀρχιδιακόνου κ. Γεωργίου.

Ἡ Α. Σεβασμιότης φιλοξενηθεῖσα ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Ἐπαρχίαν αὐτῆς τῇ 29ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός.

Μητροπολίτης Μελίτης.

Τῇ 25ῃ Ἰανουαρίου ἀφίκετο ἀεροπορικῶς ἐνταῦθα, κατόπιν Συνοδικῆς ἀδείας καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μελίτης κ. Ἰάκωβος, Μόνιμος Ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου παρὰ τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν Γενεύῃ.

Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τὴν Α. Σεβασμιότητα ὑπεδέξατο ὁ Πανοσ. Μ. Ἀρχιδιάκονος.

Τὴν Κυριακήν, 27ην Ἰανουαρίου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μελίτης ἱερούργησεν ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἁγίου Δημητρίου Κουρτουλούς, ἐν μέσῳ πυκνοτάτου ἐκκλησιάσματος κηρύξας ἅμα καὶ τὸν θ. λόγον.

Ἡ Α. Σεβασμιότης ἀνεχώρησε τῇ 29ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός.

Κανονικαὶ ἄδειαι.

Τὴν Παρασκευήν, 4ην Ἰανουαρίου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Περγάμου κ. Ἀδαμάντιος ἀνεχώρησε σιδηροδρομικῶς εἰς Ἀθήνας πρὸς περίθαλψιν τῆς ὑγείας αὐτοῦ.

Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος προέπεμψε τὴν Α. Σεβασμιότητα ὁ Πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Γεώργιος.

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς.

Ἡ ἐν Κόγκορντ Νιοῦ-Χέρσαϊρ Ὀρθόδοξος Ἑλληνικὴ Κοινότης τῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Ἡ ὡς ἄνω Κοινότης διὰ γράμματος αὐτῆς ὑπέβαλε τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅτι ὁσονούπω πρόκειται ἵνα ἑορτάσῃ τὴν συμπλήρωσιν εἰκοσιπενταετίας ἀπὸ τῆς τακτικῆς ὀργανώσεως αὐτῆς καὶ ἐξῃτήσατο τὰς πρὸς τοῦτο εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας.

Διὰ Σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος διεβιβάσθησαν τὰ συγχαρητήρια καὶ αἱ εὐχαὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῷ ὡς ἄνω εὐσήμῳ γεγονότι.

Ὀρθόδοξος Ἑλληνικὴ Κοινότης Κορώνας καὶ περιχώρων Νέας Ὑόρκης.

Διὰ γράμματος αὐτῆς ἡ ὡς ἄνω Κοινότης ἐγνώρισε τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅτι ἐπίκειται ἡ συμπλήρωσις τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ἀνεγειρομένου μεγαλοπρεποῦς Κοινοτικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, οὗτινος τὰ ἐγκαίνια τελεσθήσονται τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων, 14ῃ προσεχοῦς μηνὸς Ἀπριλίου, ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Μιχαήλ.

Ἀπαντητικῶς διεβιβάσθησαν, ἐξ ἀποφάσεως Συνοδικῆς, διὰ Σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος, ἡ εὐλογία καὶ αἱ εὐχαὶ τῆς Ἐκκλησίας.

Καθαίρεσις Κληρικοῦ.

Τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Μιχαὴλ διὰ γράμματος αὐτοῦ ὑποβαλόντος, ὅτι ὁ ἐν Ἀμερικῇ Οὐκρανὸς Ἱερομόναχος Φώτιος Φράνσις Μιχαὴλ Ντόγαχιου, μετὰ τὴν εἰς Διάκονον καὶ

Πρεσβύτερον χειροτονίαν αὐτοῦ, ἐτόλμησε λαβεῖν γυναῖκα καὶ τῆς Κανονικῆς Ἐπιτροπῆς, μετὰ μελέτην πάντων τῶν ὑποβληθέντων σχετικῶν ἐγγράφων, εἰσηγησαμένης τὴν ἐπιβολὴν αὐτῷ, συμφώνως πρὸς τὰς διαγορεύσεις τῶν Ἱ. Κανόνων, τῆς ποινῆς τῆς καθαιρέσεως, ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 28ης Φεβρουαρίου, καθῄρεσε τὸν εἰρημένον Κληρικὸν ἔκ τε τοῦ Ἱερατικοῦ βαθμοῦ καὶ τοῦ Κληρικοῦ Σχήματος καὶ ἐπανέφερεν αὐτὸν εἰς τὴν τάξιν τῶν Λαϊκῶν.

Ἡ ὡς ἄνω καθαίρεσις ἀνεκοινώθη διὰ γράμματος τῷ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀμερικῆς κ. Μιχαήλ, εἰς ὃν ἀπεστάλη καὶ ἡ σχετικὴ Συνοδικὴ Πρᾶξις.

Ὁ Ἑορτασμὸς τῆς Ἡμέρας τῶν Γραμμάτων.

Ἡ «Ἡμέρα τῶν Γραμμάτων καὶ τοῦ Τύπου» ἑωρτάσθη καὶ ἐφέτος ὑπὸ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν Κοινοτήτων αὐτῆς ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, μὲ πλούσιον πρόγραμμα ἐπὶ πενθήμερον.

Οὕτως ἐτελέσθη ἡ Θ. Λειτουργία ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν Θεοφ. Ἐπισκόπων εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν καὶ εἰς ὅλους τοὺς Ἱ. Ναοὺς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Διωργανώθησαν σχολικαὶ ἑορταί, διαλέξεις, θεατρικαὶ παραστάσεις, ἐπισκέψεις εἰς μουσεῖα, ἐπίδοσις βιβλίων, ὁμιλίαι εἰς μαθητικὰς συγκεντρώσεις καὶ δημόσια Ἀμερικανικὰ Σχολεῖα, ἀνακοινώσεις εἰς μαθητικὰ περιοδικά, ἐκδηλώσεις τιμῆς πρὸς τοὺς ἐκπαιδευτικούς, τοὺς Ἐφόρους, δωρητὰς καὶ ἀφιερωτὰς τοῦ Σχολείου.

Τῶν διαλέξεων θέμα ἀπετέλεσεν ἡ «Παιδεία ἐν Ἀμερικῇ» καὶ ὁ καταρτισμὸς κοινοῦ κοινοτικοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προγράμματος. Εἰδικαὶ Ἐπιτροπ[illegible] ὡμίλησαν εἰς Κρατικὰ Γυμνάσια [illegible] Πανεπιστήμια καὶ ἐγένοντο [illegible]φίαι εἰς τὸν Ἀμερικανικὸν Τύ[illegible]

Οὕτω δι' ὅλων αὐτῶν τῶν τελε[illegible] ἐδημιουργήθη ἀτμόσφαιρα [illegible]γοῦσα εἰς τὴν Ὁμογένειαν [illegible]σίωσιν πρὸς τὰς ἱερὰς αὐτ[illegible]δόσεις καὶ τὴν σημασίαν τῆς [illegible]νικῆς παιδείας.

Ἱερὰ Μητρόπολις Ῥόδου.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ῥόδου κ. Σπυρίδων, διὰ γράμματος αὐτοῦ ᾐτήσατο τὴν εἰς Ῥόδον μετακομιδὴν τῶν ὀστῶν τοῦ ἀειμνήστου προκατόχου αὐτοῦ Μητροπολίτου Τιμοθέου, ἀναπαυομένου ἐν τῷ Νεκροταφείῳ Βαλουκλῆ, ἵνα κατατεθῶσιν εἰς τὸ ἐκεῖ κοιμητήριον τῶν Μητροπολιτῶν Ῥόδου.

Τοῦ ὡς ἄνω αἰτήματος τῆς Αὐτοῦ Σεβασμιότητος γενομένου ἀποδεκτοῦ, ἀπεστάλησαν εἰς Ῥόδον τὰ ὀστᾶ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ῥόδου Τιμοθέου.

Ἱ. Μητρόπολις Καρπάθου καὶ Κάσου.

Ληφθεῖσα, ἀνεγνώσθη ἐπὶ Συνόδου, ἔκθεσις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καρπάθου καὶ Κάσου κ. Ἀποστόλου περὶ τῆς καθόλου ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ καταστάσεως καὶ τῆς ἐν αὐτῇ σημειουμένης πνευματικῆς καὶ φιλανθρωπικῆς κινήσεως, ἀνοικοδομήσεως ἐξωκκλησίων καὶ ἐκτελέσεως ἔργων κοινῆς ὠφελείας.

Τῇ Α. Σεβασμιότητι ἐγένετο τὸ προσῆκον συγχαρητήριον τῆς Ἐκκλησίας γράμμα.

Ἱερὰ Σύναξις Μητροπολιτῶν Δωδεκαννήσου.

Συμφώνως πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας ἐν καιρῷ, καὶ τὰς δοθείσας ὑπ' αὐτῆς ὁδηγίας, ἡ Ἱ. Σύναξις τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Δωδεκανήσου ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἐν τῇ Ἱ. Μητροπόλει Ρόδου, τῇ 16ῃ Νοεμβρίου π. ἔ.

Μετέσχον οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Ρόδου κ. Σπυρίδων, Κῴου κ. Ἐμμανουήλ, Καρπάθου καὶ Κάσου κ. Ἀπόστολος καὶ Λέρου, Καλύμνου καὶ Ἀστυπαλαίας κ. Ἰσίδωρος.

Πρόεδρος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρόδου, γραμματέως δὲ καθήκοντα ἐξετέλεσεν ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ρόδου Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Ἀλέξανδρος.

Κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν, ἥτις ἤρξατο διὰ προσευχῆς, λαβὼν πρῶτος τὸν λόγον ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρόδου κ. Σπυρίδων ἀνεφέρθη εἰς τὸ ἐνδιαφέρον τὸ ὁποῖον ἐπιδεικνύει συνεχῶς ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ὑπὲρ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων Δωδεκανήσου, ἐξικνούμενον μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεως αὐτῶν, καὶ ἀπηύθυνε τὰς προσηκούσας εὐχαριστίας. Ἐν συνεχείᾳ διεβεβαίωσεν, ὅτι ἡ ἀγάπη καὶ μέριμνα αὕτη τῆς Ἐκκλησίας, εὑρίσκουσα βαθεῖαν ἀπήχησιν εἰς τὰς καρδίας Κλήρου καὶ πληρώματος τῆς Δωδεκανήσου, κινεῖ τὴν Ἱ. Σύναξιν εἰς πραγμάτωσιν τῶν σκοπῶν καὶ πόθων τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῆς ἐπὶ τὰ κρείττω προόδου καὶ προαγωγῆς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῆς Δωδεκανήσου. Μεθ' ὃ ἀπεφασίσθη ἡ ἀποστολὴ τηλεγραφήματος διατρανοῦντος τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν τῶν ἐν Δωδεκανήσῳ Ἀρχιερέων πρὸς τὴν Ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν καὶ τὸν σεπτὸν Προκαθήμενον αὐτῆς.

Κατὰ τὴν δευτέραν συνεδρίαν ἀνεγνώσθη τὸ ἀπὸ 15-1-1956 ληφθὲν καὶ ὑπ' ἀριθμ. Πρωτοκ. 110 Πατριαρχικὸν περὶ διοργανώσεως τῶν Ἱ. Μητροπόλεων Δωδεκανήσου Γράμμα καὶ ἀνεπέμφθη εὐχὴ ὑπὲρ ἀναπαύσεως τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως Γενναδίου, εἶτα δὲ ἡ Ἱ. Σύναξις ἐχώρησεν εἰς τὸ ἔργον αὐτῆς, βάσει σχετικοῦ κανονισμοῦ, τοῦ ὁποίου σχέδιον ὑπέβαλεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κῴου.

Ἐν πρώτοις συνετάχθη τὸ «Σύνταγμα», ὑπὸ τὸν τίτλον «Διοργάνωσις τῶν ἐν Δωδεκανήσῳ Ἱ. Μητροπόλεων.»

Τὸ Σύνταγμα, εἰς τὸ πρῶτον αὐτοῦ μέρος, διαλαμβάνει περὶ τῆς θέσεως ἐν γένει τῶν ἐν Δωδεκανήσῳ Μητροπόλεων, εἰς δὲ τὸ δεύτερον περὶ τῆς λυσιτελεστέρας λειτουργίας αὐτῶν διὰ τῆς ἐφαρμογῆς Ἐκκλησιαστικῶν Διατάξεων περὶ Ἱεροκηρύκων, Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, Μητροπολιτικῶν Γραφείων, Γάμων, Διαζυγίων, Ἱ. Μονῶν, Ταμείου Ἀσφαλίσεως Ἱ. Κλήρου, Ἀποστολικῆς Διακονίας κλπ.

Ἐν τέλει ἀπεφασίσθη ἡ ἔκδοσις Περιοδικοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐκκλησιαστικὴ Δωδεκάνησος» Δελτίον Ἱ. Μητροπόλεων Δωδεκανήσου.

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς Ἱ. Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Πάτμου, περὶ τῆς ἀξιοποιήσεως τῆς ὁποίας ἡ Ἐκκλησία εἰσηγήθη μεταξὺ ἄλλων τὴν ἀνακήρυξιν τῆς Νήσου εἰς Ἱερὰν καὶ τῆς ἐν αὐτῇ Ἱερατ. Σχολῆς, ἀπεφασίσθη ἡ ἀναβολὴ τῆς ἐξετάσεως τῶν θεμάτων τούτων εἰς προσεχῆ Σύναξιν, ἵνα κληθῶσι καὶ μετάσχωσιν ὅ τε Ἡγούμενος καὶ ὁ Διευθυντὴς τῆς

Πατμιάδος Σχολῆς.

Αἱ ἐργασίαι τῆς Ἱ. Συνάξεως ἐκλείσθησαν διὰ προσευχῆς καὶ τὰ πρακτικὰ αὐτῆς ὑπεβλήθησαν τῇ Ἐκκλησίᾳ πρὸς μελέτην καὶ ἀπόφασιν.

Ἅγιον Ὄρος.

Διοικητικαὶ μεταβολαί.

Ἡ Ἱερὰ Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὄρους διὰ γράμματος αὐτῆς, διεβίβασε τῇ Ἐκκλησίᾳ γράμματα τῶν Ἱ. Μονῶν, ὑποβαλλουσῶν, συμφώνως τῷ οἰκείῳ ἄρθρῳ τοῦ κυροῦντος τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τοῦ Ἁγίου Ὄρους Νομοθετικοῦ Διατάγματος, τὰς γενομένας, κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἐν αὐταῖς διοικητικὰς μεταβολάς.

Ταῖς ὡς ἄνω Ἱ. Μοναῖς ἐξαπελύθησαν τὰ προσήκοντα ἀποκαταστατικὰ τῆς Ἐκκλησίας γράμματα, διαβιβασθέντα, κατὰ τὴν τάξιν, διὰ τῆς Ἱ. Κοινότητος.

Χειροτονίαι

Αἰτήσει τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Ἱ. Μονῶν Μ. Λαύρας καὶ Ξενοφῶντος, διαβιβασθείσῃ κατὰ τὴν τάξιν διὰ τῆς Ἱ. Κοινότητος, ἐνεκρίθησαν Συνοδικῶς αἱ εἰς Διάκονον χειροτονίαι τῶν ἐξαρτηματικῶν ἀδελφῶν αὐτῶν Μοναχῶν Εὐσταθίου καὶ Γερασίμου.

Ἄδειαι μεταβάσεως εἰς Ἅγ. ὄρος

Παρεσχέθη ἡ ἄδεια ἵνα μεταβῶσιν εἰς Ἅγιον Ὄρος :

—Ὁ Ρουμᾶνος Μοναχὸς κ. Ἀνδρέας Σκοίμα, Βιβλιοθηκάριος τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης Βουκουρεστίου.

— Ὁ Ρωμαιοκαθολικὸς Ἱερεὺς κ. Ἀντώνιος Γκουντελάχ, ἐκ Γερμανίας.

— Ὁ κ. Χὰνς Κάγκελμαν, Καθηγητὴς τῆς Κλασσικῆς Φιλολογίας, ἐκ Γερμανίας.

— Ὁ κ. Θωμᾶς Νταΐηβις, Ἀντιπρόεδρος τῆς Πρώτης Ἐθνικῆς Τραπέζης, Νέας Ὑόρκης.

— Ὁ κ. Μάριος Μαντῆς, Κόπτης λόγιος, ἐξ Ἀλεξανδρείας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Α΄. Συνέδριον Ἱεροκηρύκων.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 17ης Ὀκτωβρίου π. ἔ., ὑπὸ τὴν προεδρείαν καὶ εἰσηγήσει τοῦ Προέδρου αὐτῆς Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Δωροθέου, ἀπεφάσισεν, ὅπως συγκαλέσῃ Συνέδριον Ἱεροκηρύκων.

Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ὥρισε Συνοδικὴν Ἐπιτροπήν, ἡ ὁποία κατήρτισε τὸ πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν τῆς συγκλήσεως τοῦ Συνεδρίου. Συνεπῶς ἀπεφασίσθη ἡ σύγκλησις τοῦ Συνεδρίου διὰ τὸ 8ήμερον ἀπὸ 28 Ἰαν. μέχρι 4ης Φεβρουαρίου, ἐν Ἀθήναις, ὡρίσθησαν τὰ θέματα καὶ οἱ εἰσηγηταὶ αὐτῶν καὶ ἐκανονίσθησαν λεπτομέρειαι ἀφορῶσαι τὴν διαμονὴν καὶ φιλοξενίαν τῶν Συνέδρων.

Περαιτέρω ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπέστειλε πρὸς τοὺς Σεβ. Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας ἐγκύκλιον, δι᾽ ἧς ἐκάλει, ὅπως δηλώσουν συμμετοχὴν εἰς τὸ Συνέδριον «ἅπαντες οἱ Ἱεροκήρυκες, οἱ ὑπηρετοῦντες εἰς τὰς Ἱ. Μητροπόλεις τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οἱ βοηθοὶ τοιοῦτοι (τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας), οἱ Στρατιωτικοὶ Ἱεροκήρυκες καὶ οἱ τῶν φυλακῶν.»

Ἡ ἔναρξος τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου ἐγένετο τὴν πρωΐαν τῆς 28ης Ἰανουαρίου διὰ πανηγυρικῆς Θ. Λειτουργίας ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ἀθηνῶν,

τῆς ὁποίας προέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εἰρηναῖος, συνελειτούργησαν τέσσαρες Ἱεροκήρυκες, τὸν δὲ θ. λόγον ἐξεφώνησεν ὁ ἐκ τῶν Ἱεροκηρύκων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος, Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Πάμφιλος Παπαγιάννης. Τν Θ. Λειτουργίαν παρηκολούθησαν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος, τὰ μέλη τῆς Συνόδου, οἱ ἐν Ἀθήναις παρεπιδημοῦντες Σεβ. Μητροπολῖται, οἱ προσελθόντες Ἱεροκήρυκες καὶ πλῆθος κόσμου.

Ἐπηκολούθησε περὶ ὥραν 11.30′ εἰδικὴ τελετὴ ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Πετράκη. Παρέστησαν ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεύς, οἱ Ὑπουργοὶ Ἐσωτερικῶν καὶ προσωρινῶς τῆς Παιδείας κ. Μακρῆς, καὶ Οἰκονομικῶν κ. Δ. Ἀλιμπράντης, οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Φθιώτιδος κ. Ἀμβρόσιος, Ὕδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Προκόπιος, Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εἰρηναῖος, Σερρῶν καὶ Νιγρίτης κ. Κωνσταντῖνος, Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. Ἱερόθεος, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμ, Δράμας κ. Γεώργιος, Χαλκίδος κ. Γρηγόριος, Χίου κ. Παντελεήμων, Σύρου κ. Φιλάρετος, Πατρῶν κ. Θεόκλητος, Φλωρίνης κ. Βασίλειος, Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Γερμανός, Κορινθίας κ. Προκόπιος, Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰάκωβος, Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων, Θεσσαλιώτιδος κ. Κύριλλος, Θήρας κ. Γεώργιος, Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Διονύσιος, Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Κωνσταντῖνος, Ἄρτης κ. Σεραφείμ, Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας κ. Δαμασκηνός, Γρεβενῶν κ. Φίλιππος, Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὄρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Κυπριανός, Δρυϊνουπόλεως κ. Χριστοφόρος, Κίτρους κ. Βαρνάβας, οἱ Θεοφ. βοηθοὶ Ἐπίσκοποι Εὐρίπου κ. Ἀλέξιος, Ρωγῶν κ. Διονύσιος, Μαραθῶνος κ. Δαμασκηνός, οἱ Θεοφ. Τιτουλάριοι Ἐπίσκοποι Σταυρουπόλεως κ. Πολύκαρπος, Χριστουπόλεως κ. Ἀμβρόσιος, Μηλιτουπόλεως κ. Ναθαναήλ, ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμ. κ. Χρυσόστομος Θέμελης καὶ οἱ Καθηγηταὶ τῆς Θεολ. Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ.κ. Δ. Μπαλᾶνος, Γ. Σωτηρίου, Ἀμ. Ἀλιβιζᾶτος, Π. Μπρατσιώτης, Β. Βέλλας, Π. Τρεμπέλας, Ἰ. Καρμίρης, Β. Ἰωαννίδης, Γ. Κονιδάρης καὶ Ἀνδρέας Φυτράκης καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Δελτίου «Ἐκκλησία» κ. Θ. Σπεράντζας.

Πρῶτος ἀνέγνωσε τὸν εἰσαγωγικὸν λόγον ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Δωρόθεος, ὅστις ἀφοῦ ἐχαιρέτησε τὸν Ἄνακτα καὶ τοὺς Συνέδρους, ἐν ὀλίγοις ἐχάραξε τὸ ἱστορικὸν τῆς ἰδέας τῆς συγκλήσεως τοῦ Συνεδρίου.

Τὸν λόγον θὰ δημοσιεύσωμεν εἰς τὸ προσεχές.

Μετὰ τὸν εἰσαγωγικὸν λόγον τῆς Α. Μ. καὶ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Βασιλέως καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισήμων, παρετέθη γεῦμα παρὰ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθησαν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ οἱ σύνεδροι Ἱεροκήρυκες. Κατ' αὐτό, ὁ Μακαριώτατος προσεφώνησε καταλλήλως τοὺς παρόντας καὶ ἀντεφώνησεν ὁ Ἱεροκῆρυξ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μεσσηνίας Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Ἰωάννης Μακρόπουλος, ἀπὸ μέρους τῶν συναδέλφων του.

Ἐπηκολούθησαν αἱ συνεδριάσεις, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Μακαριότητος.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐγένετο συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος : «Ὁ Ἱεροκῆρυξ καὶ οἱ ἐργάται», ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἰσηγήθη καταλλήλως ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χίου κ. Παντελεήμων, ἀναπτύξας τὴν ἐπίδρασιν τὴν ὁποίαν δύναται νὰ ἔχῃ ἡ Ὀρθόδοξος

Ἐκκλησία ἐπὶ τοῦ καθόλου ἐργατικοῦ προβλήματος.

Τὴν ἐπαύριον Τρίτην, 29ην Ἰανουαρίου, μετὰ τὸν Ὄρθρον ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Μονῆς, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σάμου κ. Εἰρηναῖος, ἀνέπτυξε τὸ θέμα : «Τὸ κήρυγμα ἐντὸς τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας», ἐκθέσας ἐν ἐκτάσει τὰς Ὀρθοδόξους ἀρχάς, ἐπὶ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ στηρίζεται τὸ θ. κήρυγμα.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Παντελεήμων Καρανικόλας, Διευθυντὴς τοῦ θ. κηρύγματος παρὰ τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ, ἀναπτύσσων τὸ θέμα : «Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία καὶ τὸ κήρυγμα», ἐξέθεσε τὰ μέχρι τοῦδε πεπραγμένα καὶ τὰ τὸν τομέα αὐτὸν ὑπὸ τοῦ θεσμοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Τὴν πρωΐαν τῆς Τετάρτης, 30ῆς Ἰανουαρίου, λόγῳ τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, οἱ Σύνεδροι παρέστησαν εἰς τὴν τελετὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν.

Τὸ ἀπόγευμα ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας εἰσηγήθη ἐπὶ τοῦ θέματος «Ὁ Ἱεροκῆρυξ καὶ αἱ προπαγάνδαι τῶν ἑτεροδόξων».

Τὴν Πέμπτην, 31ην Ἰανουαρίου, μετὰ τὸν Ὄρθρον, ὁ Καθηγητὴς κ. Παν. Τρεμπέλας ἀνέπτυξε τὸ θέμα : «Διακονία, τεχνικὴ καὶ οἰκονομία τοῦ θ. κηρύγματος», δοὺς συντόμους ὁμιλητικὰς ὁδηγίας.

Τὸ ἀπόγευμα, τὸ θέμα : «Ὁ Ἱεροκῆρυξ ἐν τῇ Ἱ. Ἐξομολογήσει», ἀπετέλεσε τὸ ἀντικείμενον τῆς εἰσηγήσεως τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Χριστοφόρου Καλύβα, Ἱεροκήρυκος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος. Ὁ Πανοσ. εἰσηγητὴς ἐθεώρησε τὴν προσωπικότητα τοῦ Ἐξομολόγου Ἱεροκήρυκος ἀπαραιτήτως συγκειμένην καὶ ἐκ στοιχείων ἐπιστημονικῆς γνώσεως, εὐφυΐας, ψυχολογίας, παιδαγωγικῆς καὶ ἀπολύτου ἐχεμυθείας.

Τὴν Παρασκευήν, 1ην Φεβρουαρίου, τὸ θέμα : «Ὁ Ἱεροκῆρυξ καὶ ὁ κομμουνισμός», εἰσηγήθη ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Λεωνίδας Παρασκευόπουλος, Ἱεροκῆρυξ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης. Ὁ Πανοσ. εἰσηγητής, ἀφοῦ ἐχαρακτήρισε τὸν κομμουνισμὸν ὡς «καταλυτὴν πασῶν τῶν αἰωνίων πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ἀξιῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ», διεκήρυξε τὸ ἀσυμβίβαστον τῶν δύο κοσμοθεωριῶν καὶ ὑπεγράμμισε τὴν ἀνάγκην τοῦ συνεχοῦς καὶ ἐντατικοῦ κατ' αὐτοῦ ἀγῶνος.

Τὴν πρωΐαν τοῦ Σαββάτου, 2αν Φεβρουαρίου, ὁ Σεβ Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακεὶμ ἐτέλεσεν ἐπιμνημόσυνον δέησιν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν κεκοιμημένων Ἱεροκηρύκων. Ἐν συνεχείᾳ, ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Παύλου Σοφοῦ, Ἱεροκήρυκος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ζακύνθου, εἰσήγησις ἐπὶ τοῦ θέματος : «Τὸ κήρυγμα τοῦ θ. λόγου ἐν τῷ στρατεύματι».

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ Ἱεροκῆρυξ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ὕδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Γεώργιος Δημόπουλος εἰσηγήθη ἐπὶ τοῦ θέματος : «τὸ κοινωνικὸν περιεχόμενον τοῦ κηρύγματος», ἀναχθεὶς εἰς τὸ Ἱ. Εὐαγγέλιον ὡς ἀλάνθαστον κώδικα κοινωνικῶν σχέσεων καὶ ἀληθινῆς κοινωνικότητος καὶ ἐξήτασε τὰς πρακτικωτέρας καὶ περισσότερον συγκεκριμένας περιπτώσεις κοινωνικοῦ κηρύγματος ὡς εἶναι τὰ οἰκογενειακὰ προβλήματα, αἱ σχέσεις ἐργοδότου καὶ ἐργαζομένου, ὁ δανεισμός, τὸ ἐνοικιοστάσιον, ἡ εἰλικρίνεια εἰς τὰς συναλλαγὰς καὶ αἱ λεγόμεναι «κοινωνικαὶ πληγαί».

Τὴν Κυριακήν, 3ην Φεβρουαρίου, οἱ Ἱεροκήρυκες ἐκήρυξαν εἰς τοὺς Ἱεροὺς

Ναοὺς τῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς καθορισθέντας ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου. Τὸ δὲ ἀπόγευμα ἐγένοντο δεκτοὶ εἰς τὸ γραφεῖον Αὐτοῦ ἐν τῇ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν, ἔνθα ἡ Μακαριότης ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς Ἱεροκήρυκας λόγους πατρικοὺς εἰς τοὺς ὁποίους ἀπήντησαν εὐγνωμονοῦντες δύο, τρεῖς Ἱεροκήρυκες. Ἐν τέλει ὁ Μακαριώτατος διένειμεν ἰδιοχείρως εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν Συνέδρων ἀντίτυπον τῆς Κ. Διαθήκης, ἐκδόσεως τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων ἦτο ἐγγεγραμμένον «Α΄ Συνέδριον Ἱεροκηρύκων. Ἐν Ἀθήναις, τῇ 3ῃ Φεβρουαρίου 1957. Εἰς ἀνάμνησιν ἀγαθήν». Μὲ ὑπογραφὴν ἰδιόχειρον. Ἐν τέλει ἅπαντες ἐφωτογραφήθησαν μετὰ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου εἰς τὰ προπύλαια τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ.

Τὴν 4ην Φεβρουαρίου, τελευταίαν ἡμέραν τοῦ συνεδρίου μετὰ τὸν Ὄρθρον, εἰσηγήθη ἐπὶ τοῦ θέματος : «Ὁ Ἱεροκῆρυξ καὶ ἡ διαπαιδαγώγησις τῆς νεολαίας», ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Δοσίθεος Ἀνδριανόπουλος, Ἱεροκῆρυξ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δημητριάδος. Κατὰ τὸν Πανοσ. εἰσηγητήν, ὁ Ἱεροκῆρυξ, ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἐπισκόπου, ἀσκεῖ τὸ ἔργον τῆς διαπαιδαγωγήσεως τῶν πιστῶν καὶ ἰδιαιτέρως τῶν νέων. Ἐξαίρει τὴν περίπτωσιν τοῦ κατηχητικοῦ σχολείου τῆς μαθητιώσσης νεολαίας καὶ τῆς ἐργαζομένης.

Τὸ ἀπόγευμα ὁ κ. Γεώργιος Σωτηρίου, βοηθὸς Ἱεροκῆρυξ παρὰ τῇ Ἱ. Μητροπόλει Μυτιλήνης, εἰσηγεῖται ἐπὶ τοῦ τελευταίου θέματος : «Ὁ λαϊκὸς Ἱεροκῆρυξ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ», ὁμιλήσας περὶ τῆς ἐπικουρικότητος ἐν τῷ κηρυκτικῷ ἔργῳ τῆς Ἐκκλησίας, τῆς παρεχομένης ὑπὸ εὐσεβῶν λαϊκῶν θεολόγων καὶ διαγράψας διὰ ζωηρῶν ἐκφράσεων τὴν ὀφειλομένην ἐκ μέρους αὐτῶν εὐλαβῆ πρὸς τὸν Ἱ. Κλῆρον συμπεριφορὰν καὶ ὑπακοήν.

Ἀκολούθως ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος διὰ καταλλήλου προσφωνήσεως, ἀφοῦ ηὐχαρίστησε τὸν Θεόν, ἐξῆρε τὴν σημασίαν τοῦ συντελεσθέντος ἔργου, τὴν παρουσίαν ὀγδοήκοντα Ἱεροκηρύκων, ἀνεκεφαλαίωσεν ἐν ὀλίγοις τὰ θέματα τῶν ἐπὶ μέρους εἰσηγήσεων καὶ συζητήσεων, ηὐχαρίστησε πάντας τοὺς συμβαλόντας εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ Συνεδρίου, προέπεμψε τοὺς ἀποχωροῦντας Ἱεροκήρυκας καὶ ἐκήρυξε τὸ τέλος τῶν ἐργασιῶν τοῦ Α΄. Συνεδρίου Ἱεροκηρύκων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἅπασαι αἱ εἰσηγήσεις, αἱ συζητήσεις καὶ τὰ πορίσμαατ, ὡς θὰ διατυπώσῃ ταῦτα ἡ ἐπὶ τούτῳ συγκροτηθεῖσα τριμελὴς ἐξ Ἱεροκηρύκων Ἐπιτροπή, θὰ δημοσιευθῶσιν εἰς ἐπὶ τούτῳ ἐκδοθησόμενον τόμον.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΩΝ

Ὁ ἐκ τῶν Καθηγητῶν τοῦ ἐν Βόννῃ Παλαιοκαθολικοῦ Σεμιναρίου Δρ Βέρνερ Κοῦππερς, διὰ γράμματος αὐτοῦ ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως συμβάλληται εἰς τὴν προσέγγισιν Ὀρθοδοξίας καὶ Παλαιοκαθολικισμοῦ διὰ τῆς ἀναπτύξεως ἐπικοινωνιῶν καὶ θεολογικῶν συζητήσεων.

Τὸ γράμμα τοῦ ὡς ἄνω Καθηγητοῦ παρεπέμφθη τῇ ἐπὶ τῶν Πανορθοδόξων Συνόδων καὶ Παγχριστιανικῶν Συνεδρίων Ἐπιτροπῇ πρὸς μελέτην.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Παναγιώτου Ἰ. Παναγιωτάκου : Σύστημα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου κατὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἰσχὺν αὐτοῦ.

Εἶναι γνωστὸς ὁ Συγγραφεύς, ὡς καὶ ἡ βαθεῖα θεολογικὴ καὶ νομικὴ κατάρτισίς του καὶ ἐμπειρία, τὸ δὲ ὡς ἄνω ἔργον του θὰ παραμείνῃ ὡς μνημειώδης ἔκδοσις. Κεφαλαιῶδες τμῆμα τοῦ Δικαίου τῆς Ἐκκλησίας, πολύτιμος προσφορὰ εἴς τε τὴν Ἐπιστήμην καὶ εἰς τὴν ζῶσαν Ἐκκλησίαν. Πλῆρες καὶ ἀξιόλογον σύστημα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου, μὲ μεθοδικότητα ἀνωτέραν, ποτισμένον μὲ ἀγάπην καὶ θαυμασμὸν πρὸς τὸν Μοναχικὸν Βίον, ἔρχεται νὰ πληρώσῃ ἕνα μεγάλο κενὸν εἰς τὸν οἰκεῖον τομέα.

Ἀναλύει ἐν εἰσαγωγῇ θαυμάσια ὁ Συγγραφεὺς τὴν ἱστορικὴν καταγωγὴν τοῦ Μοναχικοῦ βίου, τὴν θέσιν τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἔναντι αὐτοῦ. Τὸ θέμα του τὸ ἀγαπᾷ μὲ θερμότητα, τὸ αἰσθάνεται μὲ ἐνθουσιασμόν. Τοποθετεῖ δὲ ὡς ἔμβλημα ἐν τῇ ἀρχῇ τὰ ἑξῆς εἰλημμένα ἀπὸ τὴν Νεαρὰν ΡΛΓ΄ τοῦ Ἰουστινιανοῦ :

«Ὁ μονήρης βίος καὶ ἡ κατ' αὐτὸν θεωρία πρᾶγμά ἐστιν ἱερὸν καὶ ἀνάγον αὐτόθεν τὰς ψυχὰς εἰς Θεόν, καὶ οὐ μόνον ὠφελοῦν αὐτοὺς τοὺς εἰς τοῦτο παριόντας, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι διὰ τῆς αὐτοῦ καθαρότητος καὶ τῆς πρὸς Θεὸν ἱκετείας παρεχόμενον τὴν πρέπουσαν ὠφέλειαν.»

Ἡ κανονικότης τῆς ἱδρύσεως καὶ διοργανώσεως τοῦ μοναχικοῦ βίου συνετελέσθη καὶ ὡλοκληρώθη βαθμηδόν, τοῦ χρόνου ἐπιόντος διὰ τῆς περὶ τούτου τεθείσης ἐκκλησιαστικῆς καὶ πολιτειακῆς νομοθεσίας. Ἐγκαίρως ἐκρίθη τοῦτο ἐπάναγκες. Διότι, ὡς φαίνεται, τὸ εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς θείας ἐντολῆς ἀνάγον τὴν καταγωγὴν αὐτοῦ ἱερόν, προσωποπαγὲς καὶ ἀνεπηρέαστον δικαίωμα τοῦ ἐλευθέρου πολίτου περὶ τῆς ἐν ἁγνῇ παρθενίᾳ ἐντὸς τοῦ κόσμου διαβιώσεως ἢ ἐν μέσῳ αὐχμηρᾶς ἐρήμου σκληρᾶς ἀσκήσεως, δὲν προβάλλει διεπόμενον, τοὺς πρώτους τοὐλάχιστον χρόνους τῆς ἐκδηλώσεως αὐτοῦ, ὑπὸ διατάξεων ἐχουσῶν περιεχόμενον θετικοῦ δικαίου. Καὶ ὑπὸ μὲν τῆς Πολιτείας ἄλλοτε φαίνεται ἀπολαμβάνον ὁποίας τινὸς σκιώδους μορφῆς προστασίας. Ἄλλοτε δὲ φαίνεται ὑφιστάμενον ἀπηνῆ καταδίωξιν, ὑπὸ δὲ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλαχοῦ ἐχούσης, καὶ δὴ δικαίως, τοὺς καιροὺς ἐκείνους τὴν προσοχὴν αὐτῆς ἐστραμμένην, ἀσθενῶς πως ἐνδυναμοῦται κατὰ τὴν ἐν τῇ πράξει ἐφαρμογὴν αὐτοῦ. Ἐν τούτοις ὅμως ἡ Ἐκκλησία εὐρύτατα ἀναπτυχθεῖσα ἐν τῷ Κράτει, καὶ ἴδιον ἐπιβάλλουσα νομοθετικὸν πολίτευμα πρὸς ἐμπέδωσιν ἐντὸς τοῦ καθεστῶτος αὐτῆς τῆς κανονικῆς τά-

ξεως καὶ ἀκριβείας, δὲν ἐβράδυνε νὰ ὑπαγάγῃ ὑπὸ τοῦτο καὶ τοὺς ἐντὸς τοῦ «ποιμνίου» αὐτῆς βιοῦντας, καὶ πολιτειακῶς ὑπὸ τὴν Ἐπισκοπιακὴν ἐξουσίαν ὑποτεταγμένους, Μοναχούς. Καὶ προέβλεψε νομοθετικῶς περὶ τοῦ δικαιώματος καὶ τοῦ τρόπου τῆς προσκτήσεως τῆς Μοναχικῆς Ἰδιότητος, τοῦ κανονικοῦ καὶ νομικοῦ χαρακτῆρος τῆς Μοναχικῆς καταστάσεως, τῆς διοργανώσεως τοῦ Μοναχικοῦ Βίου καὶ τῆς μεθόδου καὶ τῶν μέσων τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀσκήσεως ὑπὸ τὰ Μοναχικὰ καθεστῶτα ἐντὸς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος.

Οὕτω διὰ διατάξεων τεθεισῶν μεθοδικῶς, τὸ πρῶτον κατὰ τὴν ἐν Χαλκηδόνι συγκληθεῖσαν Δ´ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, ἀποφασίζεται ἡ πλήρης ὑπαγωγὴ τῆς Μοναχικῆς Τάξεως ὑπὸ τὴν κανονικὴν ρύθμισιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς νομοθεσίας, δι᾽ ἀναγνωρίσεως τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπιλογῆς τοῦ Μοναχικοῦ Βίου εἰς τὸν ἐλεύθερον πολίτην, μετὰ καθορισμοῦ τῆς μορφῆς καὶ τοῦ χαρακτῆρος τῆς Μοναχικῆς καταρτίσεως, τοῦ τρόπου τῆς τε προσκτήσεως τῆς Μοναχικῆς Ἰδιότητος καὶ τῆς ἐφεξῆς τηρηθησομένης ἀσκήσεως ὑπὸ τὰ Μοναχικὰ καθεστῶτα ἐν τῇ μορφῇ τοῦ ἑνιαίου τῆς ὑπὸ τὴν Ἐπισκοπικὴν ἐξουσίαν ὑπαγομένης Μοναχικῆς Ἀδελφότητος. Ἔκτοτε, κατ᾽ αὐτὸν τὸν τρόπον ἔρρωται ὁ νομικὴ προσωπικότης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, συνιστῶσα πρᾶξιν αὐτόχρημα ἀποτελοῦσαν τὴν σωτηρίαν τοῦ Μοναχικοῦ Βίου, βασικῶς καθορισθέντος ὅτι, ὡς κληρικὸς ἄνευ Ἐκκλησίας δὲν νοεῖται, οὕτω καὶ ἀδύνατον εἶναι νὰ κατασταθῇ τις εἰς τέλειον Μοναχόν, ἐφόσον δὲν ἐνταχθῇ ἐντὸς Ἱερᾶς Μονῆς. Αὐτόθι θὰ δοκιμασθῇ πρεπόντως εἰς τὰς ἀξιώσεις τῶν Μοναχικῶν καθεστώτων· πρὶν ἢ περιβληθῇ ἐγκύρως καὶ κανονικῶς τὸ Μοναχικὸν σχῆμα. Αὐτόθι θὰ θεωρῆται ἐντεταλμένος ἰσοβίως, ἀσκούμενος εἰς τὰ Μοναχικὰ θέσμια, μέχρις ἐπιτυχίας ὁλοκληρώσεως τοῦ σκοποῦ τοῦ Μοναχοῦ, τῆς σωτηρίας ἤτοι τῆς ψυχῆς αὐτοῦ.

Βραδύτερον, συνδρομῇ πολιτειακῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας, ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ ἐπὶ βασιλείας τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐπιβληθέντος νομοκανονικοῦ καθεστῶτος καὶ τοῦ μετὰ ταῦτα κανονικῶς τεθέντος τοιούτου ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, διὰ διατάξεων ὁρισθεισῶν κατὰ τὴν ἐν Τρούλλῳ Πενθέκτην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, τὴν ἐν Νικαίᾳ Ἑβδόμην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, καὶ τέλος, τὴν ἐνταῦθα Πρωτοδευτέραν Σύνοδον, διοργανοῦται πληρέστατα ὁ Μοναχικὸς Βίος ἐν τῷ θεσμῷ τοῦ ἑνιαίου τῆς Μοναχικῆς Ἀδελφότητος, ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ἀδιακρίτου τῆς ὀργανώσεως αὐτοῦ εἴτε μεταξὺ ἀνδρῶν, εἴτε μεταξὺ γυναικῶν, μηδαμῶς ἐμποδισθείσης καὶ τῆς λειτουργίας τοῦ Ἀναχωρητικοῦ Βίου, πλὴν ὅμως ὑπὸ τὸν ἀπαράβατον ὅρον τοῦ νομικοῦ ἐξαρτήματος τῆς ὠργανωμένης Μοναστικῆς Ἀρχῆς, ἤτοι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Ἡ τοιαύτη διοργάνωσις προβάλλει τελειοτάτη. Ἀπὸ τοῦ παραχωρηθέντος εἰς πάντα ἐν τῇ Πολιτείᾳ βιοῦντα πολίτην ἐλευθέρου δικαιώματος πρὸς ἐπιλογὴν τοῦ μοναστικῶς καὶ ἐν ἀσκήσει ζῆν μέχρι τῆς πλήρους διαμορφώσεως τῆς νομικῆς καὶ κανονικῆς θέσεως τοῦ Μοναχοῦ ἐντὸς τοῦ πολιτειακοῦ

καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καθεστῶτος καὶ τῆς ἀπ' ἐντεῦθεν ἐκπηγαζούσης ἰδιορρύθμου θέσεως αὐτοῦ, ὡς μέλους τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῷ δικαίῳ. Μεταξὺ τοῦ πολιτειακοῦ καὶ ἐκκλησιαστικοῦ νομοθέτου ἐπεκράτησε διῆκον πνεῦμα ἀπολύτου κατανοήσεως καὶ συναντιλήψεως.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι κατὰ τὸν μακραίωνα βίον τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου ἐμεσολάβησαν ἄπειρα καὶ μεγίστης σημασίας γεγονότα, ἦτο μοιραῖον νὰ ἐπηρεασθῶσιν αἱ σχέσεις Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας ἐκ τούτων, μὲ ἄμεσον ἔμπρακτον ἀποτέλεσμα τὴν ἐν πολλοῖς ἐκδήλωσιν τοῦ πνεύματος τῆς μεταβολῆς καὶ εἰς τὸν τομέα τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου. Δὲν πρέπει νὰ ἀγνοηθῇ ἡ ἐπὶ Μακεδονικῆς Δυναστείας, καὶ δὴ ἐπὶ τῆς βασιλείας Λέοντος στ΄ τοῦ σοφοῦ, πραγματοποιηθεῖσα ἐπὶ τοῦ θεσμοῦ τῆς μοναχικῆς τάξεως μεταβολή. Ἐβλήθη καιρίως ὁ ἀποτελῶν τὸ θεμέλιον τῆς Μοναχικῆς τάξεως ἱερὸς θεσμὸς τῆς μοναχικῆς ἀκτημοσύνης, εὔλογον δοὺς ἀφορμὴν εἰς ἐμπέδωσιν ἐντὸς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος τοῦ συνθλίψαντος τὸ Μοναχικὸν Ἰδεῶδες Ἰδιορρύθμου Βίου.

Πλήν, περιστατικῆς μορφῆς καὶ μόνον χαρακτῆρα ἔσχεν ἡ περίοδος ἐκείνη. Ἡ ἐπελθοῦσα ἀνατάραξις δὲν ἐκράτησεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν μακρὰν Ἱστορίαν τοῦ Μοναχικοῦ Βίου. Ὁ πολιτειακὸς νομοθέτης, μέχρι καταλύσεως τῆς Αὐτοκρατορίας, ἂν καὶ οὐδέποτε θετικῶς συνέβαλεν εἰς ἀνατροπὴν τοῦ ἐπὶ Λέοντος τοῦ στ΄ τοῦ σοφοῦ θεσπισθέντος ἀνωμάλου καθεστῶτος, ἐν τούτοις δὲν ἔπαυσεν ἀνομολογῶν τὸν πολιτειακὸν σεβασμὸν πρὸς τὰ κανονικὰ καθεστῶτα καὶ τὰ ἱερὰ μοναστικὰ θέσμια. Ἔδωκε δὲ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἵνα βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον, ἰδίᾳ κατὰ τοὺς μετὰ τὴν Ἅλωσιν χρόνους, ἐπαναφέρῃ τὴν ἐπὶ τῶν Μοναχικῶν καθεστώτων κρατήσασαν παλαιάν, ἀμιγῆ καινοτομιῶν ἐπιβλαβεστάτων διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ Μοναχικοῦ Βίου, κανονικὴν καὶ πολιτειακὴν νομοθεσίαν.

Καὶ ἀκολούθως διὰ μακρῶν ἀναλύει ὁ Συγγραφεὺς πῶς τὸ περὶ τῶν Μοναχῶν ἰσχῦον ἐν Ἑλλάδι δίκαιον διέπεται ὑπὸ τῆς περὶ τούτων ὁριζούσης κανονικῆς νομοθεσίας τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας. Ὁ νεώτερος Ἕλλην νομοθέτης, ἐπιχειρήσας τὴν ρύθμισιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων εἰς τὸν τομέα τῆς Μοναχικῆς τάξεως, διέπεται ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ κανονικοῦ τῆς Ἐκκλησίας νομοθέτου.

† Π. Δ.

† Ἀρχιμανδρίτου Αἰμιλιανοῦ Τσακοπούλου, Ἀρχειοφύλακος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου : «Περιγραφικὸς Κατάλογος τῶν Χειρογράφων τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου», Τόμος Β΄. (Τμῆμα Χειρογράφων Ἱ. Μονῆς Ἁγίας Τριάδος Χάλκης). Σταμποὺλ 1956. (Ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου).

Εἶναι ἀναμφισβήτητος ἡ ἀξία τῶν Καταλόγων Χειρογράφων τῶν διαφόρων Βιβλιοθηκῶν καὶ Ἀρχείων. Ἄνευ τούτων ὄχι μόνον ἡ μελέτη, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ γνῶσις τῶν Χειρογράφων, εἶναι δυσκολωτάτη. Παρ' ὅλων δὲ τῶν περὶ ταῦτα ἀσχολουμένων ἀναγνωρίζεται ἡ μεγίστη βοήθεια, τὴν ὁποίαν οἱ Περιγραφικοὶ Κατάλογοι τῶν Χειρογράφων παρέχουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἐπιστήμης.

Διὰ τοῦτο μὲ δικαιολογημένην εὐχαρίστησιν ἀλλὰ καὶ μὲ ἰδιάζουσαν ἱκανοποίησιν οἱ διάφοροι μελετηταὶ τῆς Ἱστορίας, τῆς Φιλολογίας καὶ τῆς Ἀρχαιολογίας ἐχαιρέτησαν, μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Α΄. τόμου τῶν Χειρογράφων τῆς Ἱ. Μονῆς Παναγίας Καμαριωτίσσης (Σταμποὺλ 1953) καὶ τὸν Β΄. Τόμον τῶν Χειρογράφων τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς Ἱ. Μονῆς Ἁγίας Τριάδος Χάλκης, ὑπὸ τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχειοφύλακος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Ἀρχιμ. κ. Αἰμιλιανοῦ Τσακοπούλου.

Εἶναι μία μελέτη ἐπιστημονική. Ἐργασία ἐπίπονος, ἀπαιτοῦσα χρόνον, ἐπιμονὴν καὶ πολλὴν ὑπομονήν. «Ἡ μελέτη τῶν Χειρογράφων» ὡς ὀρθῶς ἐλέχθη, «δὲν διαφέρει ἀπὸ τὴν μελέτην τῶν ἱερογλυφικῶν». Ὁ Β΄. τόμος εἶναι ἀρτιώτερος τοῦ Α΄. τόμου καὶ κατὰ πάντα τέλειος εἰς τὸ εἶδός του. Εἰς τοῦτο συνετέλεσεν, ἐκτὸς τῆς φιλοπονίας καὶ τῆς πείρας τοῦ πονήσαντος, καὶ ἡ κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Ἐκκλησίας μετεκπαίδευσις αὐτοῦ, πρὸς εἰδίκευσιν, εἰς τὰς Σχολὰς τῆς Βιβλιοθηκονομίας καὶ τῆς Παλαιογραφίας τοῦ Βατικανοῦ, πρὸ τριετίας.

Ὁ Β΄. Τόμος περιέχει τὴν ἐπιστημονικὴν περιγραφὴν τῶν 139 Χειρογράφων τῆς Ἱ. Μονῆς Ἁγίας Τριάδος Χάλκης, μὲ τὴν ἑξῆς κατάταξιν :

α) Τὴν ὀνομασίαν τῶν Χειρογράφων αὐτολεξεί, ὡς περιγράφονται.

β) Τὴν ἐποχήν, καὶ τὴν ὕλην, ἐφ' ἧς εἶναι γεγραμμένον τὸ Χειρόγραφον.

γ) Τὰς διαστάσεις, τὴν ἀρίθμησιν τῶν φύλλων καὶ ἀκολούθως πλήρη πιστὴν ἀντιγραφὴν τῶν ἐπικεφαλίδων τοῦ κειμένου, κατ' ἀκριβῆ περιγραφὴν μιᾶς ἑκάστης τῶν ἐν αὐτοῖς ὑποδιαιρέσεων (λόγων, κεφαλαίων κτλ.) καὶ

δ) Τὰς ἱστορικὰς ἐνθυμήσεις καὶ ὅλας τὰς σημειώσεις.

Παρέχει ὁ Συγγραφεύς, κατόπιν προσωπικῆς ἐρεύνης καὶ ἐπισταμένης μελέτης :

1) Χρησίμους ὑποσημειώσεις ἐν ἐκτάσει δι' ἕκαστον σχεδὸν Χειρόγραφον, τὰς μέχρι τοῦδε ἐκδόσεις, συναφῆ Χειρόγραφα καὶ τὰς ἀνεκδότους μελέτας.

2) Ἱστορικὰ Μητροπόλεων καὶ Μητροπολιτῶν καὶ

3) Πλείστας ὅσας παραπομπὰς καὶ Βιβλιογραφίας ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἐν λόγῳ Χειρόγραφα.

Εἰς τὸν Ἐπίλογον, ἐκθέτει ὁ Πανοσιολογιώτατος μὲ πολλὴν ἀκρίβειαν τὴν Ἱστορίαν τῶν Χειρογράφων τούτων, μνημονεύει τὸν δωρητὴν τῆς Βιβλιοθήκης καὶ τῶν Χειρογράφων Πατριάρχην Μητροφάνην τὸν Βυζάντιον, ὁ ὁποῖος, ὡς «Ἡγούμενος τῆς ἐν Χάλκῃ τῶν Πριγκηποννήσων Ἱ. Σταυροπηγιακῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος τῆς Χαλκίτου, ἢ ἄλλως Μονῆς τῶν Δεσποτῶν, Νέας Σιών, καὶ τῆς τοῦ Ἐσόπτρου ἐπονομαζομένης, εἶτα ὡς Μητροπολίτης Καισαρείας καὶ ἀκολούθως ὡς Πατριάρχης, ἐκ τῶν πρωτίστων ὑπὲρ τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς μελετημάτων αὐτοῦ ἔσχε καὶ τὸν πλουτισμὸν αὐτῆς διὰ πλουσίας Βιβλιοθήκης.»

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του, ὡς ἀναφέρει ὁ Συγγραφεύς, ἡ Ἱ. Μονὴ εἶχε τριακόσια καὶ πλέον Χειρόγραφα, τὰ ὁποῖα μετεφέρθησαν, ὡς καὶ τὰ τῆς Παναγίας Καμαριωτίσσης καὶ τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, ἐν ἔτει 1936, εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ κατετέθησαν ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ αἰθούσῃ τῶν Χειρογράφων τῆς Βιβλιοθήκης αὐτοῦ. Τὰ λοιπὰ ἐκλάπησαν, ἢ ἀπεμπολήθησαν, ἢ καὶ ἐδωρήθησαν.

Ἐν τέλει, ἀναφέρει ὁ Πανοσ. Ἀρχειοφύλαξ, ὅτι πολλὰ Χειρόγραφα τῆς Ἱ. ταύτης Μονῆς κοσμοῦν διαφόρους Βιβλιοθήκας, καὶ γνωστοποιεῖ, χάριν τῶν μελετητῶν, ὅτι συνεχίζεται ὑπ' αὐτοῦ διὰ τῆς «Ὀρθοδοξίας» ὁ Γ'. Τόμος, περιλαμβάνων τὰ Χειρόγραφα τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, ὡς καὶ Ἐπισκοπικοὺς Καταλόγους, κατὰ τοὺς Κώδικας τοῦ Ἀρχειοφυλακίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1801 μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν. Ἔχει δὲ ὑπὸ μελέτην τὸν Δ'. καὶ τὸν Ε'. Τόμον τῶν Χειρογράφων τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης, περιλαμβάνοντας κατὰ σειρὰν τὰ Χειρόγραφα τοῦ Οἰκουμνεικοῦ Πατριαρχείου καὶ τὰ Χειρόγραφα διαφόρων Ἱ. Μονῶν καὶ Ἐκκλησιῶν. Ὡσαύτως πρόκειται νὰ παρουσιάσῃ τύποις καὶ διάφορα Σιγίλλια κατὰ τοὺς Κώδικας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ὁ φύσει φιλόπονος καὶ ὑπομονητικὸς οὗτος Τμηματάρχης τῶν Σεπτῶν Πατριαρχείων μας διὰ τοῦ ζήλου του ἀνεδείχθη, κατὰ τὴν Βιβλιοκρισίαν ξένων εἰδικῶν Καθηγητῶν περὶ τὴν Παλαιογραφίαν καὶ τὰ Χειρόγραφα, ἐφάμιλλος πολλῶν προκατόχων του ἐν τῷ Ἀρχειοφυλακίῳ καὶ ἰδίως τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Καισαρείας Καλλινίκου Δελικάνη.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης καὶ ἡ περὶ Αὐτὴν Ἁγία καὶ Ἱ. Σύνοδος ἰδιάζουσαν πατρικὴν μέριμναν ἐπέδειξαν πάντοτε διὰ τὴν ὀργάνωσιν, λειτουργίαν καὶ πρόοδον τόσον τῆς Βιβλιοθήκης ὅσον καὶ τοῦ Ἀρχειοφυλακίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ὡς ἐκ τούτου μετ' ἰδιαιτέρας πατρικῆς χαρᾶς ἐδέχθησαν τὴν ζηλωτὴν καὶ ἐπίπονον ταύτην ἐργασίαν τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχειοφύλακος κ. Αἰμιλιανοῦ.

Διὰ τὸ περισπούδαστον τοῦτο πόνημα ἐγένοντο πλεῖσται ὅσαι λαμπραὶ κριτικαὶ βιβλιοκρισίαι εἰς πολλὰ ἔγκριτα ἐπιστημονικὰ Περιοδικά, ξενά τε καὶ ἡμέτερα. Συνεχάρη δὲ ἰδιαιτέρως καὶ θερμῶς τὸν Πανοσιολογιώτατον, καὶ ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Δωρόθεος. «...Παρέχομεν τὴν ἀπὸ τοῦ Κυρίου εὐλογίαν πρὸς φωτισμὸν καὶ ἐνίσχυσιν εἰς τὴν ὑφ' ὑμῶν ἐπιτελουμένην ἀξιέπαινον ἐργασίαν, πρὸς δόξαν Θεοῦ, καὶ τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας».

Συγχαίροντες αὐτὸν θερμῶς διὰ τὴν σπουδαίαν ἐργασίαν, τὴν ὁποίαν μᾶς παρουσίασε, διατυπώνομεν τὴν εὐχήν, ὅπως ἴδωμεν πλουτισμένην, ἐκ τῆς κτηθείσης πείρας του, τὴν συνέχειαν τῆς χρησιμωτάτης εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν ἐργασίας του, διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς περιγραφῆς καὶ τῶν λοιπῶν Χειρογράφων καὶ μελετῶν τῆς Βιβλιοθήκης καὶ τοῦ Ἀρχειοφυλακίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

† Πρεσβύτερος
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ
Βιβλιοφύλαξ.

Γερασίμου Ι. Κονιδάρη, Νέαι ἔρευναι πρὸς λύσιν τῶν προβλημάτων τῶν πηγῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Πολιτεύματος τοῦ Ἀρχικοῦ Χριστιανισμοῦ (44—156 μ. Χ. π.), Οἱ Λειτουργοὶ καὶ τὰ Λειτουργήματα, Τόμος Α΄, Εἰσαγωγή, τεῦχος 1ον, Αἱ νέαι φιλολογικοϊστορικαὶ θέσεις καὶ αἱ πηγαί, Ἀθῆναι, 1956, σ. θ—79.

Ὁ ἐλλογιμώτατος κ. Γεράσιμος Κονιδάρης, Τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, διὰ τῆς ὑπ' ὄψιν ἡμῶν μελέτης ἀρχίζει τὴν ἔκδοσιν μιᾶς σειρᾶς ἔργων ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον «Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν τῆς Α΄ Περιόδου τοῦ Ἑλληνορωμαϊκοῦ Καθολικισμοῦ». Ἡ ἐν τῇ «Θεολογίᾳ» ΚΣΤ (1955) ἐμφανισθεῖσα πραγματεία αὐτοῦ, ἡ ἐπιγραφομένη «Ἡ διαμόρφωσις τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ ε΄ αἰῶνος καὶ οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι», ἐπέχει θέσιν τρόπον τινὰ γενικῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὰς «Συμβολὰς» ταύτας. Καὶ ἐκεῖ διατυποῦνται δύο κατηγορηματικαὶ ἀπόψεις περὶ τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἀρχικοῦ Χριστιανισμοῦ, προκύπτουσαι ἐκ τῶν πηγῶν : «1) Ὅτι δὲν ὑπῆρξε χρόνος ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρησκευτικοῦ κινήματος, οὗτινος αἴτιος ἐγένετο Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἀπὸ Ναζαρέτ, καθ' ὃν τὸ κίνημα τοῦτο δὲν εἶχε τὴν μορφὴν τῆς Ἐκκλησίας (ὑποτυπώδους καὶ ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ κατ' ἀρχάς). Ἡ Ἐκκλησία ὑ-

πάρχει ἤδη πρὸ τῆς Πεντηκοστῆς ἐν τῇ ἐκλογῇ τοῦ Ματθίου. 2) Ὅτι ὁ θεσμὸς τῆς ὁρατῆς καὶ ἱεραρχημένης «Καθολικῆς Ἐκκλησίας» ἦτο καὶ εἶναι ἀποφασιστικῆς σπουδαιότητος διὰ τὴν διάσωσιν «τῆς Ἱστορικῆς ἐν Χριστῷ Ἀποκαλύψεως» περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὴν διαρκῆ ἐπὶ τοῦ κόσμου ἐπίδρασιν». (σ. η΄ — θ΄).

Κλασικαὶ τῷ ὄντι θὰ παραμένουν αἱ ἐπὶ τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἀρχεγόνου Χριστιανισμοῦ μελέται τῶν ξένων Ἐκκλησιαστικῶν Ἱστορικῶν Duchesne, Χάρνακ καὶ Λίτσμαν. Ὁ κ. Κονιδάρης, καθὼς λέγει ἐν τῷ Προλόγῳ του, ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον περίπου 25ετίαν ἠσχολήθη μὲ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἰδίων προβλημάτων. Ἡ ἐμφάνισις τῆς πλήρους ἐργασίας του θὰ ἀποτελέσῃ, ἀσφαλῶς, μίαν ἀξιόλογον ἀπὸ Ὀρθοδόξου πλευρᾶς προσφοράν. «Εἰς τὴν μέλλουσαν ν' ἀκολουθήσῃ τὴν μετὰ χεῖρας προεργασίαν ὁριστικὴν ἔρευναν θὰ ἐξετασθῶσιν ὄχι μόνον κατ' ἰδίαν νέαν μέθοδον αἱ περὶ τοῦ Πολιτεύματος εἰδήσεις τῶν πηγῶν τῆς Μεταποστολικῆς ἐποχῆς, ὡς καὶ τῆς Ἀποστολικῆς, ἀλλὰ καὶ τὰ μεγάλα προβλήματα τῆς ἱδρύσεως, ἐμφανίσεως τῆς Ἐκκλησίας, τῆς γενέσεως τοῦ Καθολικισμοῦ καὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου, ἵνα οὕτω καὶ ἀπὸ Ἑλληνορθοδόξου πλευρᾶς διατυπωθῶσι καθαρῶς ἐπιστημονικαὶ ἀπόψεις ἐπὶ τῶν μεγάλων τούτων προβλημάτων, ἅτινα ἀπησχόλησαν τὴν Χριστιανικὴν Ἐπιστήμην ἀπὸ τοῦ Ἱερωνύμου (δ΄ αἰὼν) καὶ δὴ ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Λουθήρου συνεχῶς, μάλιστα δὲ ζωηρῶς ἀπὸ τριῶν καὶ πλέον γενεῶν.» (σ. 5).

Ἡ βιβλιογραφουμένη αὕτη ἐργασία περιλαμβάνει κατ' ἀρχὴν ἕνα Πρόλογον (σ. ζ΄—θ΄), Προλεγόμενα, ἔνθα ἐξετάζονται αἱ νέαι φιλολογικαὶ καὶ ἱστορικαὶ θέσεις (σ. 3—10), τὸ Κυρίως Μέρος περὶ τῶν Πηγῶν : (Γενικά, σ. 11—12, Α΄ Ἀποστολικὴ Ἐποχή, σ. 12—59 καὶ Β΄ Μεταποστολικὴ Ἐποχή, σ. 59—76) καὶ ἐν τέλει μίαν Βιβλιογραφίαν (σ. 77—79).

Ὁ ἀναγνώστης θὰ πρέπῃ ἰδιαιτέρως νὰ προσέξῃ τὰ Προλεγόμενα καὶ τὰ Γενικὰ περὶ τῶν Πηγῶν, καθότι, ἐν αὐτοῖς ἐκτίθενται αἱ προϋποθέσεις, αἱ ἀρχαὶ καὶ ἡ μέθοδος ἐργασίας τοῦ συγγραφέως. Φρονοῦμεν ὅτι ὁ κ. Κονιδάρης κατώρθωσεν εἰς τὰ Προλεγόμενα νὰ ἐκθέσῃ κατὰ τὸν συντομώτερον καὶ περιεκτικώτερον τρόπον τὰς βασικὰς ἀρχὰς καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ τρόπου ἐργασίας διὰ κάθε Ὀρθόδοξον καὶ ἀντικειμενικῶς κρίνοντα τὰ πράγματα ἐπιστήμονα.

Ὁ συγγραφεὺς περιορίζει τὴν Ἀποστολικὴν Ἐποχὴν ἐντὸς τῶν χρονικῶν ὁρίων 33—63 μ. Χ. περίπου, τὴν δὲ Μεταποστολικὴν περιλαμβάνει ἐντὸς τῶν ἐτῶν 70—140 περίπου (σ. 13 καὶ εἰς μνημονευθὲν ἄρθρον του ἐν τῇ «Θεολογίᾳ» Γ΄ (1955) 396—7). Ὁ Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης τοποθετεῖται μεταξὺ ἐκείνων, οἵτινες ἔδρασαν κατὰ τὴν Μεταποστολικὴν Ἐποχήν. Βεβαίως εἰς ἄλλας περιοχὰς ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀποστόλου Παύ-

λου, τὸν ὁποῖον δέχεται ὁ συγγραφεὺς ἐπισυμβάντα κατὰ τὸ 64 μ. Χ., ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Διοίκησις περιέρχεται εἰς χεῖρας προσώπων, ἐχόντων ἄμεσον σχέσιν πρὸς τοὺς Ἀποστόλους. Εἰς τὴν περιοχὴν ὅμως τῆς Μικρᾶς Ἀσίας μὲ κέντρον τὴν Ἔφεσον, ἡ Ἀποστολικὴ Ἐποχὴ καὶ Παράδοσις ἐξακολουθεῖ νὰ ζῇ μέχρι τοῦ 100 ἢ 101 μ. Χ. περίπου, ἔτους τοῦ θανάτου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου. Νομίζομεν ὅτι ἡ Ἰωάννειος Γραμματεία, καὶ ἰδίως αἱ Ἐπιστολαὶ μετὰ τῆς Ἀποκαλύψεως, συνεχίζουν τὴν Ἀποστολικὴν ταύτην παράδοσιν, ἀποτελοῦν δὲ συνάμα κείμενα, ἅτινα διαζωγραφίζουν τὰ κατὰ τὴν μετάβασιν ἀπὸ τῆς Ἀποστολικῆς εἰς τὴν Μεταποστολικὴν ἐποχὴν τῆς Ἐκκλησίας. (σ. 50).

Ἀλλὰ καὶ ἡ καταστροφὴ τῶν Ἱεροσολύμων (70) εἶναι γεγονὸς σημαντικὸν καὶ οὐσιαστικὸν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας, δυνάμενον νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ ἀρχὴ μιᾶς νέας περιόδου, ὅπερ καὶ δέχεται, ὁ κ. Καθηγητὴς ὡς χρονικὴν ἀρχὴν τῆς Μεταποστολικῆς Ἐποχῆς. Καὶ ἐνταῦθα διαπιστοῦται διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ἡ δυσκολία τοῦ καθορισμοῦ χρονικῶν ὁροσήμων ἐν τῇ ἱστορίᾳ.

Εἰς τὸ Κυρίως Μέρος ἐξετάζονται μόνον αἱ Πηγαί, αἵτινες ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Πολίτευμα. Αἱ παρατιθέμεναι κρίσεις διαφωτίζουν κατὰ πολὺ τὸ ἔργον τῆς Εἰσαγωγῆς εἰς Κ. Δ. Γινομένου δεκτοῦ ὡς ἔτους τοῦ θανάτου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου τοῦ 64 μ. Χ. αἱ χρονολογίαι τῆς Βιογραφίας τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν ἀναλόγως καθορίζονται. Διὰ τὸ «ἐν πολλοῖς ἀνεξήγητον αἴνιγμα τῆς ἀντιθέσεως ἐπιστολῶν Παύλου καὶ Πράξεων» λέγονται τὰ ἑξῆς :

«Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν ὅλα τὰ προσαγόμενα παραδείγματα διὰ νὰ δείξωμεν, ὅτι εἶναι μᾶλλον ὑπὲρ τῆς ἀξιοπιστίας τῶν Πράξεων, ἡ ἄγνοια τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Παύλου, ὅτι πιθανὸν νὰ μὴ ὑπάρχῃ πάντοτε ἀντίθεσις μεταξὺ ἐπιστολῶν καὶ Πράξεων, ἀλλὰ αἱ Πράξεις νὰ συμπληροῦν τὰ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ἱστορούμενα» (σ. 54).

Περὶ τῆς Διδαχῆς ὑποστηρίζεται μετὰ πιθανότητος ὅτι «συνεγράφη ἢ τοὐλάχιστον ἐδημιουργήθη ὡς συλλογὴ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 90—130 ἐν Αἰγύπτῳ» (σ. 72).

Κατακλείοντες, θέλομεν νὰ ἐξάρωμεν τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀρχῶν τῆς κριτικῆς ἐρεύνης, τὸν ἐπιστημονικὸν τρόπον ἐργασίας καὶ τὴν ἀντικειμενικότητα, γνωρίσματα, τὰ ὁποῖα ἐμφανίζονται ἐν τῇ παρούσῃ μελέτῃ καὶ χαρακτηρίζουν γενικῶς τὸν κ. Καθηγητήν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Θ. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ
Καθηγητής

(†) Ο πρ. ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ ΕΥΓΕΝΙΟΣ

Τῇ 15η Δεκεμβρίου, π. ἔτους, ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ μετ' ὀλιγοχρόνιον ἀσθένειαν ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης πρ. Νευροκοπίου κυρὸς Εὐγένιος. Ὁ ἀείμνηστος, κατὰ κόσμον Ἰωάννης Θεολόγου, ἐγεννήθη ἐν Ἀδραμυτίῳ τῷ 1885 παρ' εὐσεβῶν γονέων, παρ' ὧν καὶ ἀνετράφη «ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου».

Ἀφοῦ διήκουσε τὰ πρῶτα μαθήματα ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, τῷ 1899 εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἱ. Θεολογικὴν Σχολὴν Χάλκης, ἀποφοιτήσας τῷ 1906. Τελειόφοιτος ἔτι ὢν χειροτονεῖται εἰς Διάκονον ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Γρεβενῶν Ἀγαθαγγέλου καὶ ὑπηρετεῖ ὡς Διάκονος καὶ Ἱεροκῆρυξ εἰς τὴν Κερασοῦντα τοῦ Πόντου.

Μετὰ πέντε ἐτῶν ἐκεῖ εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν, καλεῖται νὰ ὑπηρετήσῃ ἐν Ἀμισῷ, χειροτονούμενος εἰς Πρεσβύτερον τὸ 1911 ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἀμασείας Γερμανοῦ καὶ ἐντὸς ἐλαχίστου διαστήματος εἰς Ἐπίσκοπον Ἀμισοῦ.

Περαιτέρω διηκόνησε τὴν Ἐκκλησίαν διαδοχικῶς ὡς Μητροπολίτης Φιλαδελφείας, Κυδωνιῶν καὶ Νιγρίτης, ἣν θεοφιλῶς διεποίμανεν ἐπὶ δεκαετίαν σχεδόν. Ἐκλεγεὶς μετὰ ταῦτα Μητροπολίτης Νευροκοπίου, μετὰ διετίαν παραιτεῖται διὰ λόγους ὑγείας, καὶ ἔκτοτε παρέμεινεν ὡς σχολάζων ἐν Ἀθήναις.

Ἡ κηδεία τοῦ μεταστάντος ἐγένετο τὴν ἑπομένην, 16ην ἰδίου, ἐν τῷ Ἱ. Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν, προεξάρχοντος τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Εὐρίπου κ. Ἀλεξίου.

Τὸν ἐπικήδειον ἐξεφώνησεν ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Χρυσόστομος Θέμελης, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου.

Τοῦ ἀοιδίμου πρ. Νευροκοπίου κυροῦ Εὐγενίου ἡ μνήμη εἴη αἰωνία.

«ORTODOKSIA» — Ahlâki ve Dinî Resale
İmtiyaz sahibi ve Umum Neşriyat Müdürü :
Adalar Metropoliti, DOROTEOS YEORGIADIS
Mahal İdare : Büyükada, Kanarya sokak, No. 16.
Basıldığı yer ve tarih : 20-5-1957.
Rum Patrikhanesi adına, Vasil Vasiliadis Matbaası.

«ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ»
Τριμηνιαῖον ἠθικοθρησκευτικὸν περιοδικόν.
Ἰδιοκτήτης — Διευθυντής :
Ὁ Μητροπολίτης Πριγκηποννήσων Δωρόθεος.